

M. SAUSIO 19 D., ANTRADIENIS

PIRMININKAVO: M. MARTÍNEZ

Pirmininko pavaduotojas

1. Posėdžio pradžia

(Posėdis pradėtas 15.00 val.)

2. Ankstesnio posėdžio protokolo tvirtinimas (žr. protokolą)

3. Diskusijos dėl žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės pažeidimo atvejų (paskelbiami pateikti pasiūlymai dėl rezoliucijų) (žr. protokolą)

4. Neseniai Haiityje įvykęs žemės drebėjimas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Komisijos pirmininko pavaduotojos-Sjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai baronienės C. Ashton pareiškimas dėl Haiityje įvykusio žemės drebėjimo.

Taip pat išklausysime Komisijos narį K. De Guchtą, tačiau pirmiausia kalbės baronienė C. Ashton. Man labai malonu ją pakviesti, nes intensyviai su ja dirbau kitose srityse ir linkiu jai visa ko geriausio einant naujas pareigas.

Catherine Ashton, Komisijos pirmininko pavaduotoja-Sjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai. – Pone pirmininke, iš tikrųjų noriu jums labai padėkoti už gražius žodžius. Garbingieji nariai, prašiau surengti šias diskusijas, kad galėčiau pateikti rūmams naujausią informaciją apie padėtį, susidariusią po sausio 12 d. Haiityje įvykusio baisaus žemės drebėjimo. Nuostoliai yra sukrečiantys, o žala milžiniška. Su tragedijos padariniais susidūrė beveik trys milijonai žmonių, o mirčių skaičius ir toliau didėja.

Tai didžiulė humanitarinė ir politinė nelaimė. Nedelsdami turime sutelkti dėmesį į bendradarbiavimą su Jungtinėmis Tautomis ir Haičio vadovais, kad sumažintume Haičio žmonių kančias. Mūsų įsipareigojimas atstatyti Haitį yra ilgalaikis. Daug Europos piliečių taip pat prarado gyvybę, o maždaug 1 000 asmenų vis dar yra dingę be žinios.

ES reagavo greitai, ne vaikydamosi skambių antraščių, o stengdamasi suteikti pagalbą žmonėms, kuriems jos reikia. Klausydami Jungtinių Tautų patarimo atsisakėme būtinybės nedelsiant keliauti į Haitį. Tai būtų tik atitraukę dėmesį ir menkus išteklius nuo pastangų suteikti pagalbą. Mes, žinoma, keliausime į Haitį, kai tik bus tinkamas laikas, ir susitariu su Komisijos nariu K. De Gucht, kad jis keliaus į Haitį šią savaitę, kad išreikštų ES užuojautą ir atkreiptų dėmesį į mūsų įsipareigojimą žmonėms. Jis taip pat pasinaudos galimybe dar kartą įvertinti mūsų dabartinės pagalbos pastangas ir aptarti su Jungtinėmis Tautomis ir mūsų žmonėmis įvykio vietoje neatidėliotinus artimiausių savaičių ir mėnesių poreikius.

Šiuo metu iš visų jėgų tęsiame darbą visomis kryptimis: humanitarine, politine ir saugumo. Pastarosiomis dienomis nuolat susitikdavau su JAV valstybės sekretore H. Clinton, Jungtinių Tautų vadovais, ES užsienio reikalų ministrais ir Kanados, kuri vadovauja „Haičio draugų“ (angl. *Friends for Haiti*), grupei, atstovais: visa tai dariau siekdama užtikrinti veiksmingą ir koordinuotą tarptautinę reakciją. Šią savaitę vyksiu į Jungtines Valstijas, kad galėčiau sekti šių įvykių ir kitų klausimų sprendimo eigą kartu su Jungtinių Valstijų administracija, Jungtinių Tautų generaliniu sekretoriumi ir kitais atstovais Niujorke.

Jungtinės Tautos paprašė suteikti skubią finansinę pagalbą – 575 mln. JAV dolerių, taip pat logistinę paramą humanitarinei pagalbai transportuoti. Vakar Jungtinių Tautų generalinis sekretorius taip pat paprašė Jungtinių Tautų taikos palaikymo misijos policijos ir karinių pajėgų pastiprinimo.

Siekdama padėti mobilizuoti ir koordinuoti mūsų reagavimo priemones, vakar paprašiau ES pirmininkaujančios Ispanijos sušaukti neeilinį Užsienio reikalų tarybos posėdį. Pirmą kartą nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo dabar plačiu mastu vienijame Komisijos, Tarybos sekretoriato ir valstybių narių pastangas, kurias aš koordinuoju. Tai – novatoriška.

Vakarykštis Tarybos posėdis buvo produktyvus. Visi pritarė, kad būtina greitai reaguoti ir glaudžiai bendradarbiauti su Jungtinėmis Tautomis. Dėl finansinės paramos Taryba priėmė šias išvadas. Ji pritarė Komisijos išankstiniam išsipareigojimui nedelsiant skirti 30 mln. EUR humanitarinę paramą, taip pat valstybių narių išankstiniam išsipareigojimui skirti 92 mln. EUR.

Posėdyje pritarta Komisijos išankstiniam išsipareigojimui skirti 100 mln. EUR artimiausiai nehumanitarinio pobūdžio paramai, pvz., atstatymui ir rekonstrukcijai, ir atkreiptas dėmesys į išankstinį Komisijos nurodymą, kad 200 mln. EUR būtų prieinami užtikrinant tinkamą reagavimą ilgesniu laikotarpiu.

Posėdyje raginta tinkamu laiku ir visiškai įvertinus po nelaimės atsiradusius poreikius, surengti tarptautinę konferenciją dėl Haičio.

Apskritai tai yra didelio masto reakcija per trumpą laiką. Parama taip pat bus suteikta Dominikos Respublikai. Rasti pakankamai pinigų šiuo metu yra mažesnė problema nei skirti juos žmonėms, kuriems jų reikia. Turime užtikrinti, kad jie bus tinkamai skiriami tvariai politinei ir fizinei rekonstrukcijai. Remdamasi Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus prašymu padėti transportuoti humanitarinę pagalbą ir skirti papildomus policijos dalinius, Taryba pakvietė mane, kad nurodyčiau ES valstybių narių įmokas ir pateikčiau pasiūlymus dėl mobilizacijos. Dabar sprendžiu šį klausimą.

Surengėme Politikos ir saugumo komiteto posėdį iš karto po Tarybos posėdžio, kad pratęstume diskusiją. Iš anksto nurodyti valstybių narių įnašai dabar jau yra prieinami, įskaitant galimą Europos žandarmerijos pajėgų prisidėjimą. Darbas bus tęsiamas Tarybos parengiamosiose grupėse artimiausiomis dienomis siekiant, kad reagavimas būtų greitas ir tikslingas.

Užsienio reikalų taryba dar kartą susitiks kitą pirmadienį. Tęsime diskusijas dėl Haičio ir svarstysime tolesnius veiksmus.

Tai pagrindinis ES užsienio politikos išbandymas naujajame Lisabonos sutarties pasaulyje. Haičio žmonės – ir mūsų žmonės – tikisi, kad reaguosime skubiai, veiksmingai ir koordinuotai. Būtent tai, mūsų manymu, mes ir darome.

Tikiuosi toliau dirbti su Parlamentu sprendžiant šį klausimą ir man malonu būti šiandien čia ir pateikti jums šią informaciją bei išgirsti jūsų nuomones.

Karel De Gucht, *Komisijos narys*. – Pone pirmininke, pradėdamas noriu atkreipti dėmesį į precedento neturintį šios nelaimės pobūdį humanitarinio poveikio ir poveikio visai šaliai požiūriu.

Haitis yra viena iš skurdžiausių pasaulio valstybių. Tai nuolat pažeidžiamoje padėtyje esanti šalis, kurios pagrindinės egzistavimo funkcijos ir gebėjimai buvo rimtai sutrikdyti. Tarptautinė bendruomenė taip pat sunkiai nukentėjo. Jungtinių Tautų, nevyriausybinių organizacijų ir mūsų pačių Komisijos darbuotojai yra dingę be žinios ir tai taip pat paaiškina sunkumus, su kuriais susiduriama organizuojant pagalbos teikimą įvykio vietoje. Žmonės turi suprasti, kad taip yra ne dėl mūsų kompetencijos trūkumo, tačiau dėl to, kad pagalbą teikianti bendruomenė pati nukentėjo. Pagalbos teikimo operacijos nevyksta taip greitai, kaip norėtume, nors pastebime, kad padėtis kas valandą gerėja.

Kitais žodžiais tariant, tai nėra vien tik žmonių gyvybės gelbėjimo klausimas. Faktiškai turime išgelbėti visą šalį. Dėl to vyriausioji įgaliotinė Cathy Ashton ragino surengti šį neeilinį Tarybos posėdį, kuris buvo labai naudinga priemonė sprendžiant problemą. Leiskite trumpai atkreipti dėmesį į keturias pagrindines problemas.

Pirma, mes, žinoma, turime spręsti humanitarinių poreikių klausimą. Jie yra milžiniški ir iš esmės susiję su būtiniosios medicinos pagalbos suteikimu sužeistiesiems, aprūpinimu vandeniu ir sanitarinėmis sąlygomis – nes atsiranda choleros rizika – pvz., maistu ir pastoge. Labiausiai trūksta operacinių, pirminės sveikatos priežiūros ir vaistų, vandens valymo įrenginių, maisto, būtiniausių pastogės ir logistinės paramos. Paieškos ir gelbėjimo pajėgų pakanka.

Organizacinio koordinavimo veiksmų prioritetai padės įvertinti poreikius, susidaryti geresnį konkrečių poreikių vaizdą ir organizuoti transporto logistiką. Šis klausimas taip pat bus sprendžiamas ES institucijose.

Galiausiai turime organizuoti tarptautinių pagalbos pastangų koordinavimą. Tokiomis aplinkybėmis tai visada sudėtinga. Leiskite atkreipti dėmesį į tai, kad praėjus tik kelioms valandoms po žemės drebėjimo Europos Komisijos Humanitarinės pagalbos generalinio direktorato (angl. *ECHO*) ir Stebėsenos ir informacijos centro (angl. *MIC*) grupės atvyko į įvykio vietą. Nuo pat pradžių jos čia dirbo siekdamos prisidėti prie poreikių įvertinimo ir pagalbos koordinavimo. Dirbame kartu su Jungtinių Tautų Humanitarinių reikalų koordinavimo

biuro (angl. OCHA) grupėmis ir nuolat palaikome ryšius su Jungtinių Tautų Pagalbos teikimo nukentėjusiems esant nepaprastoms padėtimis koordinatoriumi Johnu Holmesu.

Antrasis klausimas susijęs su pagrindinių valstybės funkcijų kūrimu arba atkūrimu. Tai labai svarbu. Ši šalis turi vėl funkcionuoti ne tik fiziškai – beveik visi pastatai išnyko, tačiau turėdama oficialių pareigūnų, o jų dauguma dingo be žinios, ir valstybės struktūras, kurios labai nukentėjo.

Taryba palankiai vertina tai, kad siekdami suteikti techninę paramą netrukus išsiųsime ES ekspertų grupę, turinčią konkrečių užduotį – įvertinti gyvybiškai svarbius Haičio valstybės ir civilinės administracijos poreikius. Haiityje esantys mūsų diplomatai ir bendradarbiaujantis personalas, žinoma, geriausiai tai gali atlikti, tačiau jie per daug įtemptai dirba. Artimiausiomis dienomis tai taps vis svarbiau. Europos Sąjunga ir Europos Komisija kartu su Taryba galėtų atlikti lyderės vaidmenį fiziškai atkuriant valstybės institucijas ir tai pat žmonių atžvilgiu.

Trečia, žinoma, yra šalies rekonstrukcijos planas. Šiuo atveju turime žvelgti toliau nei vien tik skubus pagalbos teikimo etapas. Per kelias savaites daugumos šiuo metu dirbančių nepaprastosios padėties grupių ir taikomų priemonių neliks ir esama rizikos – tipinės šios rūšies nelaimės, – kad susidursime su antra nelaimės banga, jeigu neišlaikysime savo paramos ir pagalbos teikimo.

Turime nedelsdami parengti visapusiškus, koordinuotus vidutinės ir ilgalaikės trukmės bendruosius ES reagavimo į krizę planus. Mūsų tarnybos tai daro. Šie planai turėtų būti skirti tinkamam darbo tarp ES institucijų ir valstybių narių paskirstymui ir vientisam atkūrimo ir vystymo požiūriui užtikrinti kartu su tvariu ir nuosekliu perėjimu nuo skubios pagalbos teikimo prie reagavimo į padėtį įvykus nelaimei.

Raginame visas valstybes nares dėti visas pastangas ir praktiškai įgyvendinti visus mūsų koordinavimo ir pagalbos veiksmingumo išipareigojimus. Tai laikas, kai mūsų išipareigojimų tvirtumas bus išbandytas, ir jie turi pasirodyti esantys tikri, jeigu mums pasiseks.

Galiausiai finansinė reakcija. Kaip jau nurodė vyriausioji įgaliotinė, Europos Komisija prisidės daugiausia, visų pirma skiriant humanitarinę pagalbą – 30 mln. EUR, kurių didžiausia dalis – tiksliai sakant 22 mln. EUR – yra anksčiau nenumatyti pinigai, kurie bus skiriami pirmiausia atsižvelgiant į galiojančius humanitarinius susitarimus su Haičiu. Ankstyva atgaivinimo parama, kuri nėra humanitarinė parama, ir tai, ką paminėjau apie valstybės institucijas, žinoma, įeina į šią sumą, kuri siekia 100 mln. EUR ir kuri tolygiai padalyta į persikirstytus pinigus ir anksčiau nenumatytus pinigus, ir dar ilgesnio laikotarpio rekonstrukcijos parama, kurią dabar sudaro pradinė 200 mln. EUR suma.

Tuomet turėsime pažvelgti, kokia mūsų padėtis. Dabar girdime apie 10 mlrd. USD paramą regionui. Man tai atrodo daug ir bet kuriuo atveju negali būti palyginama su Komisijos biudžetu. Įvykus pagalbos konferencijai kartu su valstybėmis narėmis pamatysime, kaip iš tikrųjų ketiname dalyvauti skiriant didesnes sumas. Dabar parengtas ES paketas yra visų įmokų, kurios jau išmokėtos ir kurias išmokės valstybės narės, viršūnėje.

Kaip jau minėjo vyriausioji įgaliotinė, vyksiu į regioną – Haitį ir Dominikos Respubliką – rytoj iš ryto, kad galėčiau aptarti klausimus su valdžios institucijomis, įskaitant klausimus, susijusius su valstybės institucijų atstatymo pastangomis. Pirmininkas ir pagrindinės nevyriausybinės organizacijos yra įvykio vietoje. Taip pat aplankysiu Dominikos Respubliką. Svarbu, kad taip pat susitiktume su šių valdžios institucijų atstovais, nes jie yra kaimynai. Jau galima pastebėti, kad padėtis pasienyje gali sukelti šiek tiek įtampas, todėl taip pat susitiksiu su Dominikos valdžios institucijų atstovais.

Tai viskas, ką šiuo metu turiu pasakyti. Grįžęs pirmadienį po pietų informuosiu Vystymosi komitetą.

Gay Mitchell, PPE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, esu tikras, kad rūmai norėtų prisiminti dingusius be žinios Jungtinių Tautų ir ES darbuotojus ir visus tuos, kurie šiuo metu yra dingę be žinios ir patiria kančias Haiityje.

Man taip pat malonu, kad Komisijos narys K. De Guchtas ten vyks ir kad jis grįžęs pirmadienį informuos Vystymosi komitetą. Tai labai sveikintinas žingsnis. Kalbant jo žodžiais, nelaimės poveikis neturi precedento ir, manau, kad tai yra teisinga pastaba tokio pobūdžio šaliai ir būtent dėl to – sakau tai prabėgomis – iš tikrųjų manau, kad Europos Sąjunga turi būti labiau pastebima.

Kadangi dabar turime Komisijos pirmininko pavaduotoją-vyriausiąją įgaliotinę, šis asmuo turi būti labiau pastebimas sprendžiant tokio pobūdžio klausimus.

Europos Sąjunga yra didžiausia pagalbos teikėja pasaulyje, suteikianti 60 proc. pagalbos, taip pat turbūt esame didžiausi humanitarinės pagalbos teikėjai. Tačiau kol čia matome JAV ligoninių laivus, viskas, ką matome ES – tai į įvykio vietą skubančios valstybės narės, išvykstančios iš Belgijos, Airijos, Jungtinės Karalystės ar kurios nors kitos šalies. Turėtų būti labiau pastebimas ES dalyvavimas. Kodėl tai negalėtų būti kovos pajėgos? Kodėl ne kokios nors nuolatinės rotacijos principu besikeičiančios pajėgos, kurios būtų pasirėngusios vykti į įvykio vietas atsitikus tokioms nelaimėms?

Paskutinis dalykas, kurį noriu pasakyti, – tai, kas įvyko Haiityje, įvyko dėl skurdo, ir kai šios baisios tragedijos padariniai sumažės ir išnyks, nepamirškime Haičio. Laikas vieną kartą ir visiems laikams išspręsti pagrindinę skurdo Haiityje problemą.

Linda McAvan, S&D frakcijos vardu. – Pone pirmininke, mes mintimis šiandien esame kartu su tragediją patyrusiais Haičio žmonėmis, esu tikra, kad visi nariai norės pareikšti užuojautą Haičio žmonėms. Tai yra tragedija, tačiau, kaip minėjo Gay Mitchell, tai tragedija šalies, kurioje 75 proc. žmonių jau gyvena žemiau skurdo ribos. Žvelgdami į ateitį, būtent į tai turime atkreipti dėmesį.

Visuomenė puikiai reagavo į pagalbos Haičiui problemą. Vien tik Jungtinėje Karalystėje per kelias dienas buvo surinkta 30 mln. GBP – iš visuomenės per finansų krizę – taigi žinome, kad visuomenė remia mūsų pastangas renkant lėšas Haičiui.

Vyriausioji įgaliotinė, noriu jums padėkoti už darbą, kurį atlikote dirbdama išvien siekiant greitos ES reakcijos šiuo klausimu. Per cunamį supratome, kad geras koordinavimas iš tikrųjų yra lygiai taip pat svarbus kaip ir faktinės lėšos, kurias skiriame įvykio vietai. Nėra taip svarbu, su kokia vėliava suteikiama pagalba, svarbu skirti pagalbą regionui ir dirbant kartu su Jungtinėmis Tautomis ją suteikti.

Ilgesnės perspektyvos atžvilgiu malonu, kad dėl Haičio bus surengta tarptautinė konferencija. Manau, turėtume iš esmės pažvelgti į Haičio klausimą, jo didelę skolą ir, tikiuosi, kad Haičio skolos problema bus įtraukta į tarptautinės konferencijos darbotvarkę. Haitis yra skolingas tarptautiniams kreditoriams 890 mln. USD ir didelė šios skolos dalis priklauso Tarptautiniam valiutos fondui (TVF). TVF suteikė 100 mln. USD paskolą. Ar galime ją paversti parama? Nėra prasmės skurdinti šią šalį dar šimtui metų. Dėl to tikiuosi, kad jūs įtrauksite šį klausimą į TVF posėdžio darbotvarkę.

Taip pat tikiuosi, kad spręsimė kitus klausimus, ir, manau, jūs teisi sakydama, kad pasienio su Dominikos Respublika klausimas yra lygiai toks pat svarbus. Taigi dėkoju jums už jūsų pastangas ir tikiuosi, kad visi rūmai sunkiai dirbs, kad rastų gerai koordinuotą pastangų modelį.

Liam Aylward, ALDE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, ar galiu pradėti savo kalbą palinkėdamas vyriausiajai įgaliotinei baronienei C. Ashton sėkmės sprendžiant daugybę problemų, su kuriomis ji susiduria vykdydama savo įgaliojimus. Kaip ji gerai žino ir kaip pareiškė Jungtinės Tautos, padėtis Haiityje yra didžiausia humanitarinė nelaimė per visą dešimtmetį, nes dingusių be žinios žmonių, aukų ir žuvusiųjų skaičius nuolat didėja.

Žmogiškoji šios tragedijos kaina neišmatuojama. Kol tik pradedama teikti pagalba, visi žinome apie dideles problemas, su kuriomis susiduria pagalbą teikiantys darbininkai bandydami suteikti paramą tiems, kuriems jos reikia labiausiai.

Haiityje esančių nevyriausybinių organizacijų nustatytos didėjančios saugumo, logistikos ir biurokratinės problemos sukelia kliūtis pagalbos teikimui ir dar labiau apsunkina pragaištingą padėtį. Tai yra problemos, kurios pakreipia Haičio žmonių likimą gyvenimo arba mirties link.

Visame pakrikusiam darbe, kuriuo siekiama palengvinti kančias ir suvaldyti chaosą, būtina aiški lyderystė ir koordinuotas paramos teikimas. Nevyriausybinių organizacijų, vyriausybės įstaigos, tarptautinės organizacijos ir vietos valdžios institucijos turi dirbti kartu, kad suteiktų daugiasektorinę būtinąją paramą tiems, kam ji reikalinga.

Akivaizdu, kad šaliai skubiai reikalinga visapusiška tarptautinė parama. Europos piliečių reakcija ir rekordinis jų dosnumas bei solidarumas buvo nuostabūs. Vakarykštis pranešimas apie daugiau nei 420 mln. EUR Europos Sąjungos humanitarinę pagalbą Haičiui rodo lyderystę ir įsipareigojimą, tačiau ši pagalba turi būti teikiama koordinuotai ir veiksmingai.

Europos Sąjunga pareiškė, kad jos tikslas – konsoliduoti ir sustiprinti pasaulio pagalbos pastangas. Tikiuosi, kad jūs, ponija C. Ashton, ir Komisijos nary, pone K. De Guchtai, aktyviai dirbsite siekdami šio tikslo, kai šią savaitę lankysitės Jungtinėse Valstijose, Haiityje ir kitur.

Ilgalaikis skurdžiausios tautos Vakarų pusrutulyje vystymasis turi tapti prioritetu. 200 mln. EUR Europos Sąjungos pagalbos skyrimas padėti Haičio atsistatymui ilgalaikėje perspektyvoje yra tinkama pradžia, tačiau kai nebeliks televizijos kamerų ir pasaulio žvilgsnis nukryps kitur, Europos Sąjunga kaip pasaulio lyderė turi veikti ir priimti atsakomybę.

Eva Joly, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – (FR) Pone pirmininke, vyriausioji įgaliotinė, Komisijos nary, ponios ir ponai, ši nauja humanitarinė krizė, kurią patiria Haitis, turbūt yra didesnio masto nei ankstesnės tiek, kad abejoju, ar įmanoma rasti tinkamų žodžių kalbant apie aukas, guodžiant išgyvenusius ir užmezgant ryšius su šeimomis siekiant joms pasakyti, kad suprantame jų skausmą ir suvokiame savo atsakomybę.

Kad ir koks stiprus buvo žemės drebėjimas, vien tik jis nepaaiškina žalos masto. Pastarasis taip pat yra susijęs su nuolatiniu skurdu, kurį Haitis kenčia daugelį metų. Iki šiol tarptautinė bendruomenė nebuvo pajėgi čia ką nors pakeisti. Dar blogiau – vykdydami politiką dėl Haičio, kuri, dabar žinome, nebuvo veiksminga, tarptautinės institucijos, Europa ir jos partneriai padidino Haičio socialinį, ekonominį ir institucinį pažeidžiamumą.

Aštuntajame dešimtmetyje Haitis beveik patenkino savo maisto poreikius. Jis pagamindavo 90 proc. savo poreikiams patenkinti reikalingos žemės ūkio produkcijos. Šiandien jis importuoja daugiau nei pusę. Tai neabejotinai padarė žalingą poveikį vietos produkcijai. Prieš šį žemės drebėjimą Haitis buvo išteklių neturinčia šalimi, nes ji neteko išteklių, į kuriuos turėjo teisę.

Dėl to turime suteikti Haičiui kuo daugiau paramos siekiant išspręsti nepaprastą padėtį. Šiuo atveju nieko negalime padaryti, tik apgailestauti dėl to, kad buvo labai sudėtinga suteikti tarptautinę pagalbą. Ateityje turime pagerinti savo procedūras. Tačiau visų pirma turime suprasti, kad ilgalaikė vystymosi pagalba nebus veiksminga, jeigu nustatysime tai, kas, mūsų manymu, yra teisingi prioritetai, kai visi paprastai žmonės sakys, kad tai yra netiesa. Turime tęsti veiklą persvarstydami savo metodus, kurie nebus veiksmingi tol, kol nepadidinsime lėšų, kurias atidedame ilgalaikiai vystymosi politikai. Europos Sąjunga pranešė apie pagalbos sumą, kurią ji skirs Haičiui, ir valstybės narės padarė tą patį. Kalbame apie 130 mln. EUR, kurie bus skirti artimiausiu metu ir 200 mln. EUR ilgalaikio laikotarpio poreikiams.

Norėčiau palyginti šiuos skaičius su kitais skaičiais, t. y. 155 mlrd. USD, kuriuos Niujorko miesto ir *Wall Street* bankai rengiasi išmokėti keletui tūkstančių bankuose dirbančių žmonių. Tai kelia klausimą dėl vystymosi modelio, kurį norime skatinti pasaulio lygiu.

Skubi humanitarinė pagalba yra būtina, tačiau vien tik jos nepakanka. Jokiais būdais ji negali pakeisti vystymosi pagalbos, kurios kaip tokios negali skirti šalys, kurios vėliau ją naudotų tikram diktatui vykdyti. Pirmas pagalbos būdas sunkumus patiriančioms šalims – toliau jas gerbti, leisti joms pasinaudoti nuosavais ištekliais. Turime panaikinti Haičio skolą ir sumokėti savo skolą šiai šaliai.

Pone pirmininke, vyriausioji įgaliotinė, Komisijos nary, ponios ir ponai, pareiga, kuri mums tenka dėl Haičio aukų, yra padėti jiems atstatyti šalį, kuri buvo suniokota net prieš tai, kai ją gaivalinė nelaimė apvertė aukštyn kojomis.

(Plojimai)

Nirj Deva, *ECR frakcijos vardu.* – Pone pirmininke, mes širdimi ir mintimis esame kartu su Haičio žmonėmis šią jų kančios valandą. Giriu baronienę C. Ashton ir Karelą De Guchtą už tai, kad jie pasakė, kas įvyko ir kas yra daroma. Nėra jokių abejonių, kad artimiausiu metu lėšos bus skirtos. Mačiau cunamį, kuris nusiaubė Šri Lanką ir vėliau Indoneziją. Buvau Turkijoje įvykusių žemės drebėjimų liudininke. Stebėjau, kas atsitiko Kinijoje. Kaskart, kai atsitinka viena iš šių nelaimių, susiduriame ne su vandenį gryninančių tablečių, palapinių arba švaraus vandens trūkumu, tačiau su infrastruktūros nebuvimu. Apgailestaujame, kad infrastruktūra sunaikinta. Žinoma, kad ji yra sunaikinta. Turime būti pajėgūs labai greitai atkurti būtinąją infrastruktūrą.

Kaip tai gali atsitikti? Kaipgi krovininiai lėktuvai? Juose yra elektros, jie turi branduolinės energijos, jie turi vandens gryninimo generatorių ir sraigtasparnių. Ar galėtume sukurti pasaulinę gelbėjimo operaciją, pasirengusią veikti iš karto davus nurodymą, kuri galėtų įrengti laikinus uostus, suteikti laikiną pastogę ir visą infrastruktūrą, kuri būna sunaikinta? Turime iš naujo apmąstyti, kaip tuoj po nelaimės išgelbėti gyvybes.

Patrick Le Hyaric, *GUE/NGL frakcijos vardu.* – (FR) Pone pirmininke, Komisijos pirmininko pavaduotoja-vyriausioji įgaliotinė, Komisijos nary, dar kartą norėčiau pasakyti, kad labai sielojamės dėl to, ką iškentė Haičio žmonės, Haičio vaikai.

Dabar, praėjus septynioms dienoms, jie gyveno, išgyveno visiškame pragare. Parodytas didžiulis pasaulio solidarumas sušildo širdį, tačiau jis vis dar turi būti konsoliduojamas ir geriau koordinuojamas siekiant vienintelio tikslo, t. y. padėti Haičio žmonėms, kurie ištroškę, badauja, neturi namų ir negauna elementariausios sveikatos priežiūros. Gerbiame visus vyrus ir moteris, kurie dalyvauja teikiant pagalbą.

Europos Sąjunga nusprendė išleisti į apyvartą kai kurias pradines lėšas. Tačiau negalime jų palikti čia. Europos Sąjungos pagalba turi būti gerokai padidinta, o pasaulio bankų sistema turi būti įtraukta. Europos maisto perteklius turi būti laivais pergabentas Haičio žmonėms skubos tvarka.

Būkime nuoširdūs. Mūsų žemynas iš tikrųjų yra prasiškolinęs Haičiui ir turi pareigą atlyginti nuostolius už daugybę dominavimo ir grobstymo metų. Turime išmokyti pamokas iš to, koku būdu ši sala, Karibų perlas, buvo kontroliuojama finansų institucijų, kurios ją smaigė pasibaisėtina skola ir lygiai taip pat pasibaisėtinomis palūkanomis už tą skolą.

Parlamentas turėtų išreikšti savo pritarimą skubiam ir besąlyginiam visos šios skolos panaikinimui. Mūsų frakcija pageidautų, kad konferencijoje, kuri netrukus vyks Monrealyje, būtų veiksmingai pasirengta tarptautinei konferencijai dėl atstatymo, rekonstrukcijos ir tvaraus Haičio ir jo žmonių vystymosi.

Ši rekonstrukcija turi būti patikėta Jungtinių Tautų globai, kad Haičio žmonės galėtų atgauti ekonominę ir politinę suverenumą. Haitis neturi būti apdovanojamas mūšyje dėl didžiųjų jėgų dominavimo. Dėl to, girdami Jungtinių Valstijų paramos pastangas, turime saugoti ir neleisti, kad Šiaurės Amerikos lyderiai naudotų šią baisią nelaimę kaip pretekstą okupuoti salą, ją valdyti ir įkurti joje karines bazines.

Europa turi būti sektinas pavyzdys. Ji turi turėti tik vieną tikslą, vieną vienintelį rūpestį – Haičio žmones ir vaikus.

Fiorello Provera, EFD frakcijos vardu. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau išreikšti savo didelį solidarumą su visais, kurie nukentėjo nuo šios gaivalinės nelaimės.

Tokiais atvejais, kai suniokojama daugybė pastatų ir infrastruktūros ir žūva tūkstančiai žmonių, beveik neįmanoma veiksmingai suteikti pagalbą nesant minimalių viešosios tvarkos ir saugumo sąlygų. Bet kokios pastangos suteikti pagalbą yra sudėtingos, jeigu nėra glaudaus koordinavimo renkant būtinus daiktus ir nustatyto pagalbos paskirstymo. Svarbu suprasti, ko reikia, kam ir kada.

Kitas klausimas, į kurį turime atkreipti dėmesį, yra tai, kad per dažnai visuomenės ir privačių donorų dosnumas nepasiteisino ir didelės pinigų sumos, nepasiekė tų, kuriems jų labiausiai reikėjo. Dėl to būtina nustatyti griežtą kontrolės sistemą, užkertančią kelią pinigų iššvaistymui arba vagystei, ypač pažeidžiamose šalyse, kuriose yra aukštas korupcijos lygis ir žemas valdymo lygis. Europa turėtų parodyti savo veiksmingumą. Tikiuosi, kad jis bus sėkmingas.

Nick Griffin (NI). – Pone pirmininke, Haičio nelaimė yra šokiruojanti. Tik žmogus gali pajusti užuojautą nekaltoms Haitį nusiaubusios gaivalinės nelaimės aukoms.

Visiems mums čia mokamas geras atlyginimas ir galime sau leisti aukoti. Atiduosiu savo šios dienos dienpinigius, jeigu kiekvienas Jungtinės Karalystės narys Europos Parlamente padarys tą patį. Tačiau su jų mokesčiais mūsų rinkėjai negali prilygti jūsų dosnumui.

Globalizacija sunaikino mūsų pramonę. Bankai sugriovė mūsų ekonomikas. ES biurokratinis aparatas smaigia mūsų verslininkus, o suktas anglies dioksido mokestis skandina milijonus mirtiname degalų skurde.

Mirčių statistika Haiityje šokiruoja, tačiau šią žiemą vien tik Jungtinėje Karalystėje daugiau nei 50 000 pensininkų mirs anksčiau laiko nuo šalčio ir dėl šildymo išlaidų.

Visoje Europoje mirčių statistika pasieks šimtus tūkstančių, tačiau, kadangi ši tiesa gėdina politikos elitą ir dėl to, kad ji nušviečia nepatogią pasaulio klimato atšalimo tiesą, šis skandalas bus palaidotas taip pat tyliai, kaip ir mūsų pagyvenusio amžiaus žmonės.

Šimtai tūkstančių mūsų pačių žmonių miršta dėl vyriausybės aplaidumo ir abejingai uždėtų ES mokesčių, o jūs dar prašote permesti kitų žmonių pinigus nelaimės padariniams tvarkyti kažkieno kito galiniame kieme. Tai ne užuojauta, tai – dvokiantis veidmainiavimas.

Žinau, kad ši vieta nesijaučia smagiai mūsų krikščioniško paveldo požiūriu, tačiau, kaip visada, Biblijoje atspindima amžina tiesa, kurią dauguma mūsų čia norėtų ignoruoti – pirmasis laiškas Timotiejui (5:8): „kas neaprupina savųjų, o ypač savo namiškių, tas yra išsigynęs tikėjimo ir yra blogesnis už netikintįjį.“

Michèle Striffler (PPE). – (FR) Pone pirmininke, vyriausioji įgaliotinė, kaip jau buvo minėta anksčiau, nelaimė yra milžiniško masto dėl žemės drebėjimo stiprumo, kuris neabejotinai buvo vienas iš stipriausių per visą istoriją, ir dėl to baiminamės bauginančios žmonių mirčių statistikos.

Nepaisant to, man malonu matyti greitą Europos Komisijos ir valstybių narių reakciją ir jų įsipareigojimą skirti 429 mln. EUR pagalbos paketą būtiniausioms humanitarinėms pagalbos pastangoms ir Haičio rekonstrukcijai. Tačiau gaila, kad europiečiai veikė nekoordinuotai ir kad Europos Sąjungos veiksmai nėra pakankamai pastebimi, būtent tai rodo didelį kontrastą, palyginti su JAV pagalbos mechanizmo veiksmingumu, ir verčia pamiršti, kad Europos Sąjunga yra didžiausia humanitarinės ir vystymosi pagalbos teikėja pasaulyje.

Europos Komisija taip pat aktyvino Bendrijos civilinės saugos mechanizmą, kuriuo koordinuojami valstybių narių paramos pasiūlymai ir šiuo metu jis sudaro svarbiausią mūsų reagavimo į krizes sistemos dalį. Naujausi įvykiai patvirtina būtinybę gerinti Europos Sąjungos reagavimą į krizes. Reali organizacija, turinti civilinės saugos pajėgas, yra esminės svarbos ir dėl to norėčiau priminti 2006 m. pateiktą M. Barnier pasiūlymą dėl Europos civilinės saugos pajėgų sukūrimo; pasiūlymas yra parengtas ir beliko tik jį taikyti.

Be to, Europos Vadovų Tarybos prezidentas H. Van Rompuy'us šiandien palankiai atsiliepė apie greitas reagavimo pajėgas. Per kelias dienas Jungtinės Valstijos perėmė dominuojantį vaidmenį gelbėjimo ir koordinavimo srityje. Svarbu prisiminti OCHA – Jungtinių Tautų Humanitarinių reikalų koordinavimo biuro, kuris turi geriausias galimybes atlikti šį koordinavimą, pagrindinį ir pasaulinį vaidmenį.

Nesuklyskite, tai nėra vėliavų karas. Tai geros organizacinės priemonės, taupančios laiką ir pinigus, ir, manau, kad Europos piliečiai turi teisę žinoti, ką daro Europos Sąjunga.

Patrice Tirolien (S&D). – (FR) Pone pirmininke, ar Haitis pasmerktas nesėkmei?

Nuo Haičio nepriklausomybės gaivalinės nelaimės davė pradžią politinėms šalies katastrofoms, ir šiandien mes susiduriame su istorinio masto tragedija. Čia esama virusų, sužeistųjų, nesuskaičiuojama daugybė sugriuvusių pastatų ir politinių bei bendradarbiavimo struktūrų liekanų.

Turime nugalėti likimą. Europos Sąjunga turi dalyvauti šiuose vienodai svarbiose neatidėliotinos pagalbos teikimo ir rekonstrukcijos pastangose. Esame tai skolingi dėl daugybės ryšių, kurie mus sieja su Haičiu, pirmiausia tai istoriniai ryšiai: iš visų buvusių kolonijų Haitis buvo turtingiausias; antra, diplomatiniai: dėl Kotonu susitarimo sala tampa privilegijuota partnere; ir galiausiai geografiniai, nes Haitis yra Europos Sąjungos kaimynas atokiausių regionų atžvilgiu.

Be to, Haičio krizė yra pirmasis išbandymas naujamai Europos išorės veiksmų tarnybai, kuriai jūs, ponie C. Ashton, vadovaujate. Iki šiol tai buvo įtikinama. Ši nelaimė taip pat paryškina problemas ir patobulinimus, kuriuos turime atlikti šioje sistemoje, nes mūsų žemyno solidarumo judėjimas greta JAV reakcijos kelia abejonių dėl mūsų mobilizacijos pajėgumų.

Dėl to nepaprastos Europos koordinavimo pastangos, valstybių narių įnašai neturi užgožti diskusijų dėl Europos žandarmerijos pajėgų dislokavimo sudėtingumo. Kadangi svarbu, jog Europos Sąjungos išlaidų kryptį nustatytų Jungtinės Tautos, šie sunkumai leidžia daryti išvadą, kad Europos Sąjunga turi sukurti savo autonominę, integruotą struktūrą, turinčią priemones tokioms sudėtingoms užduotims kaip būtiniosios humanitarinės pagalbos teikimas atlikti.

Galviausiai rekonstrukcijos etapas sudaro neišvengiamą problemą. Politinių, administracinių, ekonominių, socialinių ir aplinkos apsaugos užduočių netrūksta. Tikriausiai susiduriame su naujo Haičio amžiaus pradžia. Tai yra pagrindinė Europos, kuri turi tapti pastebima šio proceso lydere, politinė problema.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, ponios ir ponai, kiekvieną rytą 8.00 val. naujienose primenama apie žodžiais nenusakomas kančias Haiityje.

Kančią galbūt galima palyginti tik su nuoširdžia pasaulio jai reiškiamą užuojauta. Ši užuojauta iš tikrųjų yra spontaniška ir nuoširdi, tačiau trumpa. Tiesos akimirka ateis po kelių savaitių, kai žiniasklaida savo dėmesį nukreips į kitus įvykius. Jeigu kas nors nepaims į rankas batuto, tuomet Haičio žmonės dar kartą rizikuoja atsidurti tokioje padėtyje, kai jie liks vieni, palikti likimo valiai.

Šalyje, kurioje viską reikia padaryti – nuo atstatymo ir rekonstrukcijos, svarbu veikti taip, kad skirtingi rezultatai lemtų tikrą vystymąsi. Europos Sąjungos atveju galima teigti, kad ji turi daug įvairių priemonių ir

solidžią patirtį šioje srityje. Dėl to problemos, su kuriomis susiduria beviltiškai skurdi Haičio visuomenė, taip pat yra rimtas išbandymas Europos Sąjungai.

Per artimiausias dienas ir mėnesius turėsime veikti veiksmingai ir ryžtingai. Tai yra pats svarbiausias aspektas atsižvelgiant į atgaivinimą, kai tik bus atkurtos saugumo ir viešosios tvarkos sąlygos, kurios yra labai svarbios bet kokio pobūdžio koordinuotiems veiksams šalyje, kurioje viską, įskaitant šalies institucines struktūras, sunaikino žemės drebėjimas.

Dėl to manau, kad išmintinga atkreipti dėmesį į vieną svarbų aspektą: Haičio valstybės atgaivinimas, rekonstrukcija turi būti pačių Haičio žmonių darbas. Kalbame apie jų vystymąsi. Galime jiems padėti partnerystės dvasia. Europa atliktų gerą darbą, jeigu tai patvirtintų šiuo klausimu planuojamose rengti tarptautinėse konferencijose.

Tariame taip partnerystei, ne – paternalizmui ir kolonializmui!

Edvard Kožušník (ECR). – (CS) Visi iš tikrųjų sutiksime, kad tai viena didžiausių nelaimių šiame regione per paskutinius 200 metų. Kalbėdamas savo kolegų Europos konservatorių frakcijos ir savo kolegų Čekijos Respublikos piliečių vardu, norėčiau išreikšti gailėstį ir užuojautą dėl visų aukų ir tų, kurie kenčia. Tačiau nepaisant šios tragedijos esama ženklų, kad net ratifikavus Lisabonos sutartį Europos Sąjungoje vis dar nėra koordinavimo ir gebėjimo greitai veikti. Iš toliau man tai primena keturgalvį slibiną. Turime Prezidentą, pirmininkaujančios valstybės narės ministrą pirmininką, Komisijos pirmininką ir paskirtąjį Komisijos narį. Ponios ir ponai, asmeniškai manau, kad šiuo konkrečiu atveju turime pripažinti, kad Europos Sąjunga buvo užklupta nepasirengusi. Tie, kurie nebuvo užklupti snūduriuojantys, yra atskirų valstybių narių piliečiai, kurie kas dieną teikia daiktus ir finansinę pagalbą.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Pone pirmininke, prisijungiame prie likusio pasaulio išreikšdami savo gailėstį ir užuojautą dėl Haičio žmonės ištikusios tragedijos ir norime jiems parodyti visišką solidarumą, tačiau turime atkreipti dėmesį į kai kuriuos, mūsų nuomone, svarbius klausimus.

Pradėdami turėtume paskelbti, kad visi asmenys arba valstybės, kurios siekia gauti pelno iš šios katastrofos, grįžta prie kolonializmo. Toks požiūris, atrodo, neprieštarauja tūkstančių ginkluotų Šiaurės Amerikos karių dislokavimui, nepaisant to, kad dauguma gyventojų gyvena skurde ir lieka įsikišusių tarptautinių įmonių ir užsienio veikėjų, ypač Jungtinių Valstijų, išnaudojamomis aukomis.

Tai yra laikas, kai visa humanitarinė pagalba, bendradarbiavimas ir parama turi būti nukreipta į rekonstrukciją, kurios nusipelnė Haičio žmonės savo orumu ir drąsa. Turėtume prisiminti, kad Haitis buvo vieta, kurioje 400 000 afrikiečių, kuriuos pavergė ir kuriais prekiaavo europiečiai, sukilo prieš vergovę ir sukėlė pirmąją didžiąją socialinę revoliuciją Amerikos žemyne.

Koordinuota pagalba turėtų būti suteikta skubos tvarka, tačiau tai turi būti daroma nekeliant kolonijinių pagundų.

Roberta Angelilli (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Haitis patiria milžinišką tragediją, kurią sukėlė gamta, taip pat savo vardo neverta valstybė, negalinti net būtiniausiomis priemonėmis suvaldyti nelaimės ir būtinosios humanitarinės pagalbos teikimo, negalinti suvaldyti pagalbos, kurią dabar medžioja nesąžiningi žmonės, teikimo civiliams gyventojams.

Raudonasis Kryžius paleido išpėjamąjį signalą. Monrealio konferencijoje, kuri bus surengta sausio 25 d., ES turi kalbėti vienu balsu ir reikalauti vieningo, koordinuoto humanitarinių veiksmų valdymo; priešingu atveju rizikuojame sukelti chaosą ir iššvaistyti pagalbą, įskaitant šias milžiniškas ir vertingas sumas, kurias šiandien minėjo Komisija, ir valstybių narių pagalbą.

Ponia baronienė C. Ashton, išimtinės pastangos turėtų būti dedamos dėl vaikų, o svarbiausia, dėl našlaičių, kurie nusipelnė, kad parama, įskaitant psichologinę pagalbą, jiems būtų suteikta pirmiausia; priešingu atveju jie bus pasmerkti skurdiui ir išnaudojimui. Taip pat turėtume užtikrinti, kad tarptautinė bendruomenė nebūtų pasirengusi tiktai supaprastinti priėmimo procedūras. Tai lemtų vien tik vaikų deportavimo įteisinimą, o tai Haičiui nėra reikalinga.

Italijos užsienio reikalų ministras F. Frattini yra teisus siūlydamas atstatyti pastatus ir globos namus, kad vaikai galėtų oriai augti savo šalyje, ir palengvinti trumpalaikes atostogų, o ypač švietimo, keliones į užsienį. Baigdama noriu paklausti: ar esame pasirengę tarptautiniu mastu sumažinti arba panaikinti Haičio skolą?

Corina Crețu (S&D). – (RO) Visas pasaulis šiuo metu iš tikrųjų rodo solidarumą ir užuojautą Haitiye įvykusio katastrofiško žemės drebėjimo, dar kartą nušviečiančio poreikį susidarius tokiai padėčiai veikti greitai ir koordinuotai, aukoms. Nuostolių mažinimas dabar priklauso nuo intervencijos veiksmingumo ir, kaip jau buvo minėta, tarptautinių agentūrų ir organizacijų veikiančių kartu su ES humanitarinės pagalbos generaliniu direktoratu pavyzdinio veiklos būdo, nepamirštant valstybių narių atskirų gestų.

Manau, kad turime sukurti Europos Sąjungos greitų intervencinių operacijų pajėgas, nes padėtis Haitiye patvirtina būtinybę išsaugoti viešąją tvarką ir užtikrinti gyventojų saugumą ir paramą, kuri reikalinga išgyvenusiems žmonėms. Šiuo metu iš tikrųjų susiduriame su daugybe protestuojančių balsų ir kaltinimų, kad prisidengiant humanitarine parama ketinama įvykdyti karinę okupaciją. Tačiau susidarius tokiai padėčiai, kai Jungtinių Tautų pajėgų nepakanka arba jas pralenkia įvykių mastas, Europos Sąjunga turėtų tęsti dalyvavimą, ypač dėl to, kad ji turi didelį pasitikėjimą šiame regione.

Manau, kad Europos Sąjunga turi būti pasirengusi plataus masto Haičio rekonstrukcijos procesams ir tuo pat metu skatinti valstybės struktūrų stabilumą. Žinoma, labai svarbu išreikšti užuojautą šalies gyventojams, kurie susiduria su šiuo sunkiu išbandymu, kurio metu reikia rasti konkrečius sprendimus, palengvinančius vaikų, kurie po šios nelaimės liko našlaičiai, įvaikinimo procedūras ir pasiūlant konkrečią paramą tokius sunkius išbandymus patyrusiems gyventojams.

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Pone pirmininke, ponio C. Ashton, klausomės įvairių frakcijų narių kalbų, tačiau jos susijusios su vienu bendru klausimu, viena bendra tema: Europos Sąjungos reakcija, politinė reakcija, nebuvo pakankama ir ji nebuvo gerai koordinuojama. Manau, turėtume padėkoti labdaros organizacijoms, kad jos taip spontaniškai ir, kaip visada, be klaidų prisiėmė atsakomybę už poreikių patenkinimą.

Be to, turėtume pagalvoti, ką galėjome padaryti geriau. Iš tikrųjų turiu tik vieną klausimą C. Ashton: tai pirma tokia situacija, su kuria jūs susidūrėte turėdama naujus įgaliojimus. Kokia jūsų pagrindinė išvada iš šio įvykio ir klaidų, apie kurias visi čia kalbame? O svarbiausia, ką galima pakeisti ateityje? Manau, kad tai svarbiausias dalykas, apie kurį turime pagalvoti, ir tai daryti yra mūsų pareiga.

Philippe Juvin (PPE). – (FR) Pone pirmininke, ponio C. Ashton, to užtenka! To užtenka. Tas pats vyksta kiekvienos nelaimės atveju – prancūzai siunčia lėktuvus ir paramą, belgai, italai, vokiečiai daro tą patį ir kaskart jie tai daro vieni; ta pati istorija kartojasi kiekvieną kartą. Įvykio vietoje rezultatas visą laiką tas pats: nėra koordinavimo, aukos praranda galimybes ir trūksta organizuotumo.

Kada tai baigsis? Kada Komisija iš tikrųjų pradės veikti? Tik neikite ir nesakykite mums, kad tai yra sudėtinga, nes projektai yra parengti. Mes tik turime juos įgyvendinti. 2006 m. M. Barnier pasiūlė sukurti Europos civilinės saugos pajėgas, kuriose valstybės narės dalyvautų savanoriškai, neturėdamos laukti tariamo visų 27 valstybių narių vienbalsiškumo, sujungiant esamus nacionalinius civilinės saugos padalinius, juos kartu apmokant gelbėjimo technikos, bendrų komunikacijos metodų ir įkuriant bendras būstines.

Ponia C. Ashton, tai lengva: darykite tai su tais, kurie nori tai daryti! Dėl kitų nesijaudinkite, jie prisijungs prie mūsų, kai tai supras ateityje. Įsipareigojimai buvo duoti po cunamio ir šiandien vis dar nieko nepadaryta.

Nesakau to neapgalvotai; Komisijos neveikimas yra nusikalstamas. Ponia C. Ashton, kodėl Europa pasmerkta kartoti savo klaidas? Ponia C. Ashton, niekas neabejoja jūsų gera valia, tačiau praneškite šiandien čia apie šių Europos koordinavimo pajėgų sukūrimą. Parlamentas klausys jūsų. Jeigu jums reikia paramos, mes esame čia, kad padėtume jums. Tačiau pasigailėkite mūsų ir nustokite kalbėti mums apie koordinavimą; padarykite, kad šis koordinavimas atsirastų! Nelaukite, kol įvyks kita nelaimė!

Michael Cashman (S&D). – Pone pirmininke, turiu pasakyti, kad čia esama žmonių, kurie dirba, ir esama žmonių, kurie kalba. Dėl to noriu pasveikinti Tarybą, Komisiją ir vyriausiąją įgaliotinę dėl veiksmų, kurių jie ėmėsi. Nelaimės negalėjome numatyti. Žvelgiamo į kažką, ko negalėjome įsivaizduoti.

Sėdėjau čia ir klausiausi pigių politinių replikų, išsakomų dėl vyriausiosios įgaliotinės, valstybių narių ir Komisijos, leidžiant suprasti, kad būtent dėl to, kad Amerikos pagalbos ranka gelbėja kažką iš griuvusių ir gelbsti gyvybę, jūs turėtumėte nustumti tą ranką šalin ir pasakyti „ne“ kolonializmui ir kad tam tikru būdu užsipuldami patį Haitį, pagerinate jame kenčiančių žmonių gyvenimus. Gėda.

Užtikrinkime koordinavimą. Perduokime koordinavimą amerikiečiams – jeigu tai gelbsti gyvybes, o tai gelbsti gyvybes. Pamirškime politinę retoriką.

Sveikinimai įsipareigojus skirti šią pinigų sumą. Sveikinu jus, poniam baronienę C. Ashton, kad jūs nevaidinate prieš publiką ir nenaudojate oro erdvės nuvykti į Haitį tik tam, kad į ją nuvyktumėte ir pasirodytumėte, kad jūs jame esate. Ką tai reiškia? Tai visiškai nieko nereiškia. Užtuot piktindamiesi tais žmonėmis, kurie nori gelbėti, koordinuokime veiksmus su amerikiečiais. Spirkime Jungtinėms Tautoms į sėdynę taip, kad jos suteiktų pagalbą, ir nustokime svaidytis pigiomis politinėmis replikomis.

(Plojimai)

Róza, Gräfin von Thun Und Hohenstein (PPE). – (PL) Pone pirmininke, norėčiau pritarti P. Juvino nuomonei – humanitarinė pagalba yra menkai koordinuojama. Noriu kalbėti ne vien tik apie humanitarinę pagalbą, tačiau taip pat apie tai, kas vadinama technine, struktūrine arba vystymosi pagalba. Katastrofos nebuvo galima numatyti, tačiau žinojome, kokia siaubinga Haičio valstybės padėtis, o ją dar pablogino šalį ištikusi nelaimė. Ilgą laiką žinojome, kokios blogos sąlygos yra Haiityje ir kaip prastai veikia jo struktūros. Taip pat žinome, kad jeigu jos būtų veikusios geriau ir, jeigu prieš įvykstant žemės drebėjimui būtume suorganizavę pagalbos teikimą ir techninį bendradarbiavimą su Haičiu geresniu būdu, šios struktūros būtų veikusios geriau ir dėl to jos būtų leidusios geriau panaudoti mūsų pagalbą dabar ir būtų išgelbėjusios daugybę tūkstančių žmonių – tačiau taip neatsitiko.

Ar C. Ashton, kaip vyriausioji įgaliotinė ir Tarybos narė, ketina imtis konkrečių veiksmų konkrečiu laiku, kad būtų koordinuojamas įvairių Europos šalių techninis bendradarbiavimas, kad trečiosios šalys, kurioms suteikiame pagalbą, panaudotų ją tinkamai? Ar ketiname kaip nors keistis gerąja patirtimi tarp didelę patirtį turinčių šalių, kuriose techninis bendradarbiavimas veikia labai gerai, ir šalių, kurios tik pradeda naudoti šį techninį bendradarbiavimą? Ar gera, bendra, stipri Europos politika taps tikrove, kuria iš tikrųjų pasinaudos trečiosios šalys, kad neteiksime humanitarinės pagalbos akiai ir paskubomis, kai netikėtai šimtai tūkstančių žmonių atsiduria tragiškoje padėtyje?

David-Maria Sassoli (S&D). – (IT) Pone pirmininke, vyriausioji įgaliotinė, ponios ir ponai, Haitį sukrėtusi didelė tragedija reikalauja skubios reakcijos, ir daug pagalbos ir gelbėjimo veiksmų jau atliekama atskirų valstybių narių iniciatyva, net jeigu tarp Europos šalių esama stiprios konkurencijos.

Naujoji Europa kartu su savo vyriausiąja įgaliotine turi būti pajėgi suteikti pagalbą kenčiantiems žmonėms. Be to, žemės drebėjimas sukrėtė skurdžiausią Vakarų pusrutulio valstybę, kurioje 80 proc. gyventojų gyvena žemiau skurdo ribos ir 54 proc. – visiškame skurde.

Tačiau be šios kritiškos padėties yra ir kita – su vaikais susijusi kritiška padėtis, silpniausia gyventojų, kurie liko be šeimų, apsaugos ir valstybės, grandis. Dėl to norėčiau paprašyti, kad Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ištirtų veiksmus, kuriais ketinama leisti, kad Haičio vaikus, nesulaukusius 10 metų, paimtų ir prižiūrėtų Europos šalys.

Ponia C. Ashton, Europa juos gali paimti ir pasiūlyti jiems tinkamas gyvenimo sąlygas; kalbu apie ribotą laikotarpį – tol, kol jiems bus sudarytos tinkamos sąlygos grįžti į savo šalį. Visa tai galima suorganizuoti, visa tai neturėtų sukelti didelių sunkumų Europos šalims ir tai būtų sąžiningas būdas patenkinti solidarumo poreikį, taip pat išvengti spekuliatyvių ir neteisėtų veiksmų, kurie atliekami vaikų sąskaita. Kalbame apie vaikus – pačius brangiausius išteklius, kuriuos Haiityje turėtume apsaugoti.

Laima Liucija Andrikiienė (PPE). – Pone pirmininke, neseniai sulaukėme daugybės nusiskundimų dėl to, kad į Haičio krizę reagavome neveiksmingai ir lėtai.

Dauguma nurodo augantį nesaugumą, didėjančią neviltį tarp tų, kurie išgyveno žemės drebėjimą, ir pasibaisėtiną maisto ir drabužių trūkumą.

Tiesa ta, kad šios problemos egzistuoja ir turime jas kuo greičiau išspręsti. Tačiau turime pagirti įvairių tarptautinių subjektų – nuo vyriausybių iki pilietinės visuomenės organizacijų ir atskirų asmenų pasaulyje – dalyvavimą.

Europos Sąjunga iš tikrųjų yra tarp tų, kurie išreiškė savo nuoširdų solidarumą su Haičio žmonėmis. Vėlgi dauguma kritikavo tariamai lėtą ES reakciją į krizę netgi šiandien, tačiau ES nėra vien tik Briuselyje priimami sprendimai. Nacionalinės vyriausybės jau išsiuntė tūkstančius vyrų ir moterų, kad jie padėtų Haičio žmonėms ir skyrė milijonus eurų pagalbai.

ES vaidmuo turėtų būti sutelktas labiau į vidutinės ir ilgalaikės plėtros pagalbą ir nukreiptas į Haičio miestų ir kaimų, jų infrastruktūros, mokyklų ir ligoninių atstatymą.

ES iš tikrųjų gali būti forumu, skėčiu, po kuriuo Europos vidutinės trukmės ir ilgalaikė pagalba gali būti skirstoma ir koordinuojama.

Naujausias Komisijos ir valstybių narių pasižadėjimas skirti beveik 500 mln. EUR iš tikrųjų yra didelis ir svarbus žingsnis šia linkme ir mes visi turėtume jam pritarti.

Enrique Guerrero Salom (S&D). – (ES) Pirmiausia norėčiau išreikšti savo užuojautą ir solidarumą su Haičio žmonėmis, kurie taip sunkiai nukentėjo nuo šios katastrofos.

Europos Sąjunga nėra karinė jėga ir mes taip pat nenorime ja būti. Tačiau esame pasaulinė galia dėl savo socialinio modelio. Taip pat esame galia, kurios nuomonės reikia paisyti dėl mūsų vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės paramos, ir mes tuo didžiuojamės.

Šiandien Haitis arba bent jau šią šalį nuniokojusi katastrofa kelia iššūkį Lisabonos sutartimi sukurto naujoms institucijoms. Dabar laikas humanitarinei pagalbai, tačiau netrukus ateis laikas atstatyti, skatinti vystymąsi ir teikti paramą valdymui ir institucijoms. Pateisindami Haičio žmonių lūkesčius, turime veikti vieningai. Turime reaguoti sujungdami vyriausiojo įgaliotinio ir už vystymąsi ir humanitarinę pagalbą atsakingų Komisijos narių funkcijas.

Kodėl? Kodėl turėtume visi veikti kartu? Tam, kad veiksmingiau koordinuotume šalių teikiamą pagalbą, užtikrintume, kad mūsų pagalbos teikimas bus veiksmingesnis, kalbėtume Europos balsu taip, kad jis būtų atpažįstamas pasaulyje, ir pateisintume lūkesčius, kurių pasaulis tikisi iš mūsų tokiais atvejais: padėti sprendžiant šią humanitarinę krizę ir skatinti vystymąsi. Tai, kas šiandien vyksta Haiityje, galėtų būti kita katastrofa rytoj ir galėtų paveikti bet kurią pasaulio dalį kitą dieną.

Jim Higgins (PPE). – Pone pirmininke, viena iš skurdžiausių pasaulio šalių, nuniokota per penkiolika sekundžių, yra blogos vyriausybės, diktatūros ir korupcijos auka. Penkiasdešimt tūkstančių žmonių žuvo, tūkstančiai vis dar dingę be žinios ir trys milijonai liko be pastogės.

Jungtinių Valstijų reakcija buvo pagirtina, Jungtinių Tautų – šiek tiek mažiau, tačiau turiu sutikti su viskuo, kas buvo pasakyta. Mes neužsiimame politika šiuo atveju, pone M. Cashmanai – mūsų reakcija buvo mažiau negu tinkama. Likome Jungtinių Valstijų užnugaryje.

Logistiniai sunkumai bus įveikti – švarus vanduo, vaistai, maistas ir pastogė – visa tai bus tinkamai išspręsta. Tačiau Haičiui, kad atsigauntų po šios nelaimės, reikia visiškai veikiančios demokratijos ir ekonomikos, kuri gali patenkinti jo žmonių poreikius. Haičio atgaivinimas turi būti vertinamas metais, o ne tik savaitėmis ar mėnesiais po krizės.

Kaip jau buvo minėta daugelį kartų, ši nelaimė dings iš televizijos ekranų. Per kitas dvi ar tris savaites ši naujiena taps nebe tokia svarbi ir tuomet ji išnyks. Būtent čia slypi tikrasis iššūkis, nes 2008 m. Haitis nukentėjo nuo dviejų niokojančių uraganų. Po savęs jie paliko skurdą ir sielvartą. Tuo metu pasaulio lyderiai prizažėjo 600 mln. EUR. Faktiškai buvo skirta tik 40 mln. EUR.

Mums reikia, kad Haitis atgimtų, atgytų, pakiltų ir vystytųsi. Tam turi būti vadovaujama ir tai turi būti valdoma tinkamu būdu, tačiau, be viso to, šioje veikloje turi būti nustatyta aiški ir tikroviška strategija, kuri paverstų Haiti išdidžia, nepriklausoma ir demokratine valstybe, kokia jis turėtų būti, tačiau Haitis nėra ir iki šiol nebuvo tokia valstybė, o tai jį privedė prie dabartinės katastrofos.

Roberto Gualtieri (S&D). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, precedento neturinti humanitarinė nelaimė Haiityje mus labai sujaudino, ir Europos Sąjunga turi pareigą kiek galima geriau prisidėti prie tarptautinės bendruomenės pastangų visomis turimomis priemonėmis.

Atsižvelgiant į finansinius išteklius, per paskutines dienas ir valandas buvo padaryta akivaizdi pažanga. Daugiau apmąstymų nusipelno kiti Europos reagavimo į krizę aspektai, tačiau turėtume vengti rūpintis savo įvaizdžiu ir vietoj to sutelkti dėmesį į esmę, kaip teisingai pasakė vyriausioji įgaliotinė.

Dabar paaiškėjusi MINUSTAH misijos vaidmens svarba atsižvelgiant į civilinę saugą ir apsaugą aplenkė BSGP (angl. CSDP) misiją, tačiau ES koordinavimo vaidmuo remiant Jungtines Tautas išlieka esminis.

Šiuo atžvilgiu norėčiau priminti P. Juvinui, kad šis koordinavimas egzistuoja ir kad Stebėsenos ir informacijos centras atlieka šią funkciją civilinės saugos srityje, o Situacijų centras atlieka šią funkciją saugumo srityje ir tikimasi, kad atlikus šį darbą bus dislokuotos Europos žandarmerijos pajėgos, kaip to aiškiai reikalavo Jungtinės Tautos.

Iš vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos naudinga suprasti tai, kaip Stebėsenos ir informacijos centras ir Situacijų centras praktiškai reaguoja, susidurdami su tokiais sunkiomis užduotimis ir išbandymais, kaip veikia jų koordinavimo mechanizmai ir ar jų priemonės ir ištekliai yra tinkami.

Tai taip pat mums padės vėliau, kai turėsime apsvarstyti šių priemonių ir konsulinės apsaugos gebėjimų tinkamumą, tačiau šioms diskusijoms dabar ne pats tinkamiausias laikas. Dabar laikas veiksams ir įsipareigojimams, ir mes visiškai pritariame vyriausiosios įgaliotinės veiksams.

PIRMININKAVO: S. LAMBRINIDIS

Pirmininko pavaduotojas

Milan Zver (PPE). – (SL) Aš taip pat norėčiau išreikšti užuojautą dėl įvykių Haiityje, taip pat pasveikinti Europos Komisiją ir Europos institucijas už jų gana tinkamą reakciją.

Nepaisant to, man, kaip ir kai kuriems kolegoms nariams, įdomu, ar mūsų reakcija buvo pakankamai greita. Tai galbūt būtų geras sumanymas, jeigu Komisijos pirmininko pavaduotoja C. Ashton asmeniškai aplankytų tragedijos vietą, nes tai galėtų pasirodyti esą svarbu dėl keleto priežasčių.

Nesutinku su tais, kurie teigia, kad kareivių ir kitų įstatymų vykdomosios valdžios darbuotojų buvimas gali pranašauti kolonistinės mūsų pozicijos dėl Haičio pradžią. Mano nuomone, tokios kalbos nėra nei teisingos, nei tinkamos.

Tačiau svarbu yra tai, kad kitoje tarptautinėje konferencijoje dėl Haičio priimtume ilgalaikes priemones dėl valstybės institucijų atkūrimo, kad sudarytume galimybes joms vėl dirbti. Šiuo atveju visų pirma turiu omenyje sveikatos apsaugos ir švietimo politiką. Tik tokio pobūdžio politika ir tik vystymasis šiose srityse ir institucijose gali sukurti stabilią Haičio valstybę, kokia ji buvo iki šiol.

María Muñiz De Urquiza (S&D). – (ES) Pone pirmininke, norėčiau pabrėžti Europos Sąjungos lyderystės svarbą: ne vien tik skubios būtiniosios humanitarinės pagalbos teikimo, bet ir ilgalaikio bendradarbiavimo atstatant šalį atžvilgiu. Turime dirbti kartu su vietos valdžios institucijomis ir Haičio vyriausybe, nes valstybė jau yra gana pažeidžiama, be mūsų ji tampa dar silpnesnė, kai tarptautinės organizacijos užima jos valdžios institucijų vietą. Taip pat turime dirbti kartu su jos vietos nevyriausybinėmis organizacijomis.

Norėčiau atkreipti dėmesį į greitą Tarybai pirmininkaujančios Ispanijos reakciją, koordinuojant pagalbos teikimą ir suteikiant Europos Sąjungai galimybę pasinaudoti Ispanijos valstybės ir regiono pagalbos ištekliais, nes ji yra svarbiausia Europos pagalbos teikėja ne tik Lotynų Amerikoje, bet ypač Haiityje.

Marielle De Sarnez (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, ponai C. Ashton, politika pirmiausia yra simboliai ir dėl to, manau, jūs turėtumėte būti ne čia, o Haiityje; dėl to, manau, jūs turėtumėte keliauti ne į Jungtines Valstijas, o į Haitį.

Jaučiu ir tai sakau su dideliu liūdesiu, kad jūs neįvertinote įvykio, šios baisios tragedijos, svarbos ir širdies gilumoje, kai mes apie visa tai kalbame, niekada nebuvo jaučiamas toks Europos trūkumas. Esame didžiausi pagalbos teikėjai, tačiau mūsų nėra.

Mano antroji nuojauta yra ta, kad kuo daugiau įsteigiame pareigybių, tuo daugiau sukuriame funkcijų ir pareigų, tuo mažiau esame ir tai turėtų mus paraginti užduoti sau keletą klausimų. Kiek turi įvykti nelaimių, kad Europos Sąjungos lyderiai galiausiai įvertintų savo atsakomybę? M. Barnier pranešimas buvo pateiktas 2006 m. Ko laukiame, kad galėtume jį patvirtinti? Ko laukiame, kad galėtume jį taikyti?

James Nicholson (ECR). – Pone pirmininke, manau, kad visos mūsų mintys buvo išsakytos ir jos turi būti skirtos tiems, kurie neteko gyvybės – Jungtinių Tautų žmonėms, Haičio žmonėms ir žmonėms, kurie kenčia ir vis dar yra gyvi.

Mums reikia gerų, tvirtai koordinuojamų pastangų ir niekas, visiškai niekas neturėtų joms užkirsti kelio. Ar galiu pasakyti, kad pritariu Europos įsipareigojimui Haičio žmonėms. Tikiuosi, kad laikysimės šio įsipareigojimo, nes buvau sujaudintas, ir tai yra visiškai tiesa, to, kas atsitiks, kai po dviejų savaičių jie nebedomins žiniasklaidos ir naujienų agentūrų? Ką tuomet darys tie žmonės?

Taip, būtinybė atstatyti Haitį trumpalaikiu ir ilgalaikiu požiūriu yra akivaizdi, tačiau dabar svarbiausia paskirstyti pagalbą įvykio vietoje kenčiantiems žmonėms, kurie patiria skausmą. Turiu pasakyti, kad visiškai sutinku su M. Cashmano anksčiau išsakytais komentarais. Tai per daug svarbu, kad svaidytume politines replikas.

Luis Yáñez-Barnuevo García (S&D). – (ES) Leiskite, prašau, per kelias sekundes iš pradžių pasveikinti vyriausiąją įgaliotinę, Tarybą, Komisiją ir rotacijos principu Europos Sąjungai pirmininkaujančias valstybes nares už spartą, koordinavimą ir pastangas, kurias jos parodė nuo pat pradžių.

Galbūt jos nesidžiaugė dideliu žiniasklaidos dėmesiu, kurį paskatino 10 000 JAV jūrų pėstininkų atvykimas į salą, tačiau, mano nuomone, viskas vyko labai greitai ir veiksmingai, nes šiuo klausimu turiu daug patirties. Tik norėčiau paminėti vieną dalyką, apie kurį nebuvo užsiminta šiose diskusijose: 50 proc. Išgyvenusiųjų, ištrauktų iš griuvėsių per pirmąsias 78 valandas, buvo išgelbėti Europos ir valstybių narių gelbėjimo grupių.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, kaip jau minėjo E. Joly, esama aplinkybių, kurioms susidarius žodžiai ir skaičiai praranda prasmę ir tampa absurdiški – du milijonai pabėgėlių, kaip jau girdėjome, galbūt daugiau, daugiau nei 200 000 mirčių, šalis, kuri buvo nuniokota, sostinė, kuri buvo beveik ištrinta iš žemėlapių.

Dabar svarbiausia atkasti paskutinius išgyvenusius –jeigu tokių dar yra, palaidoti mirusiuosius, pamaitinti gyvuosius, paskirstyti vandenį, gydyti, operuoti ir atstatyti. Kiekviena šalis išvyko greitai, labai greitai su savo ištekliais, įranga, šunimis, žmonėmis ir dosnumu. Tai didžiulės, nuostabios pastangos, tačiau tai nacionalinės pastangos.

Europa neabejotinai turi įgauti pagreitį ir įgyvendinti šį sumanymą, kurį kai kurie iš mūsų, mūsų dauguma gynė Europos Parlamente ir kitur keletą metų, t. y. Europos civilinės intervencijos įstaigą, žaliuosius arba baltuosius – spalva nėra svarbi – šalmus, žmones, išteklius ir bendras strategijas.

G. Verhofstadto 2003 m. pradėtos EU-FAST iniciatyvos arba M. Barnier'io 2006 m. pradėtos EuropeAid iniciatyvos – autorystė visiškai nesvarbi – idėja – sudaryti galimybes veikti greitai, būti kartu pasirėngus.

Liisa Jaakonsaari (S&D). – (FI) Pone pirmininke, man keista, kad žmonės čia kalbėjo apie pastebimumą ir abejojo dėl Jungtinių Amerikos Valstijų motyvų, nes pagalba dabar yra būtina. Manau, kad ypač tragiška, kad dabar tarp griuvėsių yra žmonių, kurie vis dar gali būti išgelbėti. Visa, ką galėtume padaryti siekdami pagerinti padėtį, turėtume padaryti.

Kai prieš kiek laiko krizės valdymo pajėgos buvo įkurtos tam, kad paremtų Europos užsienio ir saugumo politiką, kaip to priežastis, bent jau Suomijoje, man buvo nurodyta, kad šios pajėgos taip pat reikalingos gaivalinių nelaimių atveju ir kad jos galėtų suteikti pagalbą, kai tokios katastrofos įvyksta bet kur, žinoma, įskaitant Europą. Tačiau dabar krizės valdymo pajėgos faktiškai neturi ką veikti skirtingose Europos vietose, kuriose jos turi bazes. Jos neturi ką veikti. Laimė, Europoje nėra krizių ir dėl to jos neturi ką veikti. Kas trukdo šias krizių valdymo pajėgas panaudoti krizėms, tokioms kaip ši, jeigu prašoma suteikti pagalbą?

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Iš tikrųjų šiandien po Lisabonos sutarties kaip tik nelemtai atsitiko turbūt pati didžiausia nelaimė, ir reikia suprasti aukščiausiojo, arba vyriausiojo, įgaliotinio padėtį, kada pačioje kadencijos pradžioje reikia spręsti gana sudėtingą uždavinį, netgi, sakyčiau, niekada iki tol nespęstą uždavinį. Taip, iš tikrųjų šiandien mes matome tam tikrų trūkumų, kad ateityje reikėtų geriau parengtų Europos Sąjungos jungtinių pajėgų, kurios gebėtų dalyvauti gelbėjimo operacijose, ir manau, kad šiandien būtų pats didžiausias indėlis, jei tie pinigai, kurie šiandien buvo paminėti, kuo greičiau pasiektų Haičio Respubliką, kad jie kuo greičiau būtų išleisti į apyvartą ir išleisti pačiai infrastruktūrai atstatyti, net kaip ir minėjo Haičio prezidentas, kad tai būtų skirta galbūt ir tiems negeriams židiniams pašalinti, kurie šiandien guli gatvėse.

Catherine Ashton, Komisijos pirmininko pavaduotoja-Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai. – Pone pirmininke, kaip jau minėjau, atėjau į šiuos rūmus norėdama išgirsti nuomones. Sutinku ir suprantu susierzinimą, kurį jaučia garbingieji nariai, dėl klausimų, kuriuos būtų galima išspręsti geriau.

Nariai uždavė klausimus apie pastebimumą ir koordinavimą. Nėra abejonių, kad dėl to, kad Amerika yra arčiau, dėl to, kad ji yra pajėgi taip greitai mobilizuotis, kaip ji tai padarė dabar, vaizdai, kuriuos matysite televizoriaus ekrane, bus apie juos. Faktas, kad mes dirbome labai glaudžiai ir bendradarbiaudami su Jungtinėmis Valstijomis, taip pat yra svarbi dalis to, ką darome dabar ir darysime ateityje.

Taip pat nėra abejonių dėl to – kadangi buvau pažadinta naktį, kad man būtų pranešta apie žemės drebėjimą, – kad mes mobilizavome savo žmones taip greitai, kaip tik galėjome. Reagavimo tikslais buvo mobilizuota dvidešimt viena valstybė narė. Darbą atlikome kartu su Taryba ir Komisija, kurios pirmą kartą bendradarbiavo ir, galėčiau pasakyti, praėjo tik aštuonios dienos nuo to, kai buvau prieš jus per klausymą.

Dvidešimt viena valstybė narė su vienuolika paieškos ir gelbėjimo grupių, penkiomis lauko ligoninėmis, šešiais pirminės sveikatos priežiūros postais, keturiasdešimčia medikų grupių, šešiais vandens gryninimo

padaliniais; pristatėme tai taip greitai, kaip galėjome, ir dėkoju valstybėms narėms už darbą, kurį jos daro. Taip pat dėkoju pareigūnams, kurie dirbo ir toliau dirba dieną ir naktį, kad sujungtų šias pastangas.

Labai anksti pateikiau klausimą įvykio vietoje esančioms Jungtinėms Tautoms ir Generaliniam Sekretoriui Ban Ki-moonui – kur galėčiau būti naudingiausia? Nebuvo jokių abejonių, kad negalėčiau niekuo prisidėti įvykio vietoje ir tik užimčiau vertingą erdvę, kai lėktuvai suka ratus virš oro uosto negalėdami nusileisti dėl dabartinės oro uosto padėties. Nesu gydytoja. Nesu ugniagesė. Mano vaidmuo buvo įdiegti koordinavimą, kalbėti su „Haičio draugų“ grupe, koordinuoti veiksmus su Jungtinėmis Valstijomis siekiant užtikrinti, kad dėtume didžiausias pastangas įvykio vietoje.

Taip pat reiškiu padėką, kaip padarė garbingieji nariai, įvykio vietoje esančioms nevyriausybiniams organizacijoms ir žmonėms. Haiityje įvykusi niokojanti nelaimė turėjo milžinišką poveikį Jungtinėms Tautoms, kurios prarado daugybę savo vadovaujančio personalo narių, ir nevyriausybiniams organizacijoms, kurios negalėjo reaguoti taip greitai, kaip norėtų, paprasčiausiai dėl to, kad žuvo jų žmonės.

Tai labai apsunkino padėtį, jūs ir mes matėme žmones, kuriems reikalinga pagalba, ieškančius šios pagalbos. Pagalbos teikimas tokiomis aplinkybėmis buvo neįtikėtinais sudėtingas ir vėlgi pasikartosiu – žmonės nenuilsdami dirbo, kad ją suteiktų. Dabar darosi lengviau, pagalba suteikiama, tačiau net ir akimirkai įvertinkite, kokios sudėtingos sąlygos buvo įvykio vietoje.

Ar tai gerai suveikė? Taip. Ar aš patenkinta? Ne. Kadangi pradėsiu dirbti šį darbą pirmosiomis savaitėmis, sakau jums aiškiai: girdžiu, ką jūs sakote. Girdžiu susierzinimą. Aš jį suprantu. Jūs esate teisūs kritikuodami mane, kad tai nėra taip gerai, kaip gali būti ateityje. Jūs esate teisūs. Tai turėtų ir turi būti vis geriau ir geriau.

Ką turiu padaryti – tai suprasti, kas įvyko ir išmokti to pamokas dabar, siekdamą užtikrinti, kad ateityje darytume daugiau dirbdami išvien, tačiau neturiu, ką prikišti dėl milžiniško darbo, kuris buvo padarytas ir yra daromas kas valandą ir kas dieną.

Kalbėdami apie ilgalaikę perspektyvą garbingieji nariai yra visiškai teisūs. Kai nebeliks filmavimo kamerų, turime būti ten. Turime ten būti fiziškai, turime būti dėl paramos, kurią galime suteikti. Sutinku, kas skolos klausimai turi būti aptariami ateityje vyksiančiose diskusijose. Sutinku, kad tai, kas daroma, turi būti daroma kartu su Haičio žmonėmis ir tinkamai juos gerbiant. Sutinku, kad svarbu atstatyti infrastruktūrą, ir sutinku, kad turime užtikrinti, jog būtų pripažintas Jungtinių Tautų vaidmuo, ir užtikrinti, kad jos galėtų jį tinkamai atlikti.

Būtent dėl to vykstu ne tik į Jungtines Valstijas susitikti su JAV valstybės sekretore H. Clinton, tačiau taip pat į Jungtines Tautas kalbėti su Generaliniu Sekretoriumi ir pagrindiniais žmonėmis apie tai, ką galime dabar padaryti, kad ateityje dirbtume išvien, nes tai, kaip jūs sakote, bus labai svarbu.

Baigdamą norėčiau aptarti tikrąją padėtį. Nariai minėjo, kad tai yra šalis, kurioje daugiau nei 70 proc. žmonių jau gyvena žemiau skurdo ribos. Labai svarbu, kaip minėjo garbingieji nariai, kad vaikais, ypač našlaičiais, būtų tinkamai pasirūpinta, o nelaimė pareikalaus paramos artimiausiais metais.

Leiskite tik šiek tiek užsiminti apie dabartinę infrastruktūros būklę. Ligoninėms, elektros tiekimui, komunikacijoms, vandens tiekimui, jūrų uostams ir oro uostams buvo padaryta didelė žala. Pagrindiniai valstybiniai pastatai, prezidento rūmai, parlamentas, Finansų, Teisingumo, Planavimo ir teisingumo ir Vidaus reikalų ministerijų pastatai yra visiškai sunaikinti. Dauguma aukštų vyriausybės pareigūnų dingę be žinios. Haičio vyriausybė neatlieka funkcijų. Tai, kaip jūs sakėte, jau yra viena iš skurdžiausių valstybių pasaulyje, ir kadangi turime atstatyti tą infrastruktūrą, pritariu jūsų išipareigojimui užtikrinti tai, ką mes darome.

(Plojimai)

Karel De Gucht, *Komisijos narys*. – (FR) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasakyti P. Le Hyaricui, kuris ragina maisto perteklių laivais pergabenti į Haitį, kad tai nėra Europos Sąjungos požiūris dėl paprastos priežasties, kadangi Komisija pirmenybę teikia šiems produktams pirkti regione. Pažiūrėsime, ar galime juos pirkti regione, užuot transportavę savo perteklių į Haitį.

– Antra, atsižvelgiant į koordinavimo, civilinės saugos ir kitus klausimus, leiskite paminėti tris dalykus.

Pirma, civilinė sauga yra valstybių narių kompetencija ir visos koordinavimo iniciatyvos turi būti kuriamos šiuo pagrindu. Tai taip pat buvo pasiūlyta M. Barnier ataskaitoje, tačiau iki šiol nepasiekėme susitarimo. Tai yra valstybių narių o ne Komisijos kompetencija.

Antra, atsižvelgiant į civilinę saugą ir koordinavimą, nuo 2004 m. cunamio ES civilinės saugos koordinavimas tapo geresnis ir gerokai veiksmingesnis. Virtualios tikrovės pratybomis, žinoma, niekada negalima pakankamai patikrinti mūsų bendradarbiavimo veiksmingumo, kaip tai, deja, atsitinka ištikus tikroms nelaimėms. Šios krizės metu ES nepriklausančios valstybės ragina Stebėsenos ir informacijos centrą stebėti, kaip jos gali prisidėti prie pagalbos pastangų naudojant ES priemones.

Trečia, nepamirškime, kad antroje Ch. M. Barroso Komisijoje humanitarinė pagalba ir civilinė sauga buvo patikėtos vienam Komisijos nariui, o tai, manau, yra labai vertingas pokytis. Be to, dabar taip pat turime vyriausiąjį įgaliotinį, kuris atliks dvejopą vaidmenį. Ką matėme anksčiau koordinavimo srityje, yra tai, kad jo netrūksta, pvz., Komisijos viduje – aš užsiminsiu apie tai netrukus – tačiau kartais jo trūksta tarp Europos institucijų ir valstybių narių bei tarp Europos Komisijos ir Tarybos. Pagrindinė šio dvejopo vaidmens mintis buvo ta, kad Taryba ir Komisija galėtų geriau dirbti kartu ir, manau, tai buvo įrodyta per šią krizę, kai dvejopas vaidmuo faktiškai suteikė pranašumą.

Galiausiai taip pat norėčiau pasakyti, kad esu šiek tiek nuliūdęs dėl kai kurių narių teiginių. Žinoma, būdamas Komisijos nariu, negaliu liūdėti, turiu tik į tai atkreipti dėmesį, tačiau tai nesuteikia pakankamai dėmesio visiems mūsų žmonėms, kurie dirbo įvykio vietoje ir Briuselyje, iš pat pradžių, dieną ir naktį, nesiskųsdami, neprašydami jokios kompensacijos. Jie dirbo labai sunkiai ir per keletą valandų jie jau dirbo įvykio vietoje, nors jų pastatai taip pat buvo stipriai suniokoti.

Todėl prašau suprasti, kad tai yra nenusipėjama masinė nelaimė, į kurią galima reaguoti tik tada, kai ji įvyksta ir per kurią turime parodyti, kad galime į ją reaguoti per labai trumpą laikotarpį. Manau, kad Komisija tai rodo. Manau, kad valstybės narės greitai ir dideliu mastu parėmė mūsų veiksmus ir manau, kad turėtume ne taip kritiškai vertinti tas tarnybas.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks per vasario mėn. mėnesinę sesiją.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Maria Da Graça Carvalho (PPE), raštu. – (PT) Norėčiau išreikšti savo solidarumą su Haičio žmonėmis, nukentėjusiais per sausio 12 d. įvykusį žemės drebėjimą, ir palankiai vertinu ES pagalbos išpareigojimus. Europos Sąjunga yra didžiausia humanitarinės ir vystymosi pagalbos teikėja pasaulyje. Praėjus kelioms valandoms po katastrofos, ES suteikė 3 mln. EUR pagalbą pradinėms pagalbos operacijoms. 134 mln. EUR suma buvo skirta išankstinėms atstatymo ir rekonstrukcijos pastangoms. 200 mln. EUR buvo atidėti ilgalaikiam atstatymui, pridėdant dar 92 mln. EUR, kuriuos suteikė skirtingos ES valstybės. Šios sumos, kurios iš viso sudaro 429 mln. EUR, gali būti vėliau padidintos, atsižvelgiant į poreikių įvertinimą. Norėčiau pasveikinti Europos Komisiją už pagalbos koordinavimą, tačiau esu nusivylusi, kad Europos Sąjunga nebuvo pakankamai pastebima įvykio vietoje. Tai daro žalą ES įvaizdžiui tarptautinės viešosios nuomonės erdvėje ir parodo kontrastą su JAV įvaizdžiu, kuri prisidėjo skirdama 91,6 mln. EUR. Šios krizės metu susidūrėme su aiškiu medicinos pagalbos poreikiu, todėl raginu padidinti gydytojų ir sveikatos priežiūros techninių darbuotojų kvotas, taip pat logistinę paramą.

Gaston Franco (PPE), raštu. – (FR) Mane stebina Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai nebuvimas gaivalinės nelaimės nusiaubtame Haiityje. Nepaisant Lisabonos sutarties įsigaliojimo, Europos Sąjunga vis dar turi sunkumų rodydama savo veidą tarptautinėje arenoje ir tai labiausiai liūdina. Man atrodo, kad Europos reagavimo į krizes sistema yra pernelyg fragmentiška, sudėtinga ir nepakankamai sėkminga. Kalbant apie Haičio atstatymą (kuriam skirta 100 mln. EUR) ir šalies rekonstrukciją (200 mln. EUR), kas faktiškai bus finansuojama iš Europos plėtos fondo ir stabilumo priemonės? Be to, norėdama atsakyti į Jungtinių Tautų prašymą suteikti logistinę ir saugumo paramą, Europos Sąjunga, mano nuomone, turi gebėti panaudoti visas Lisabonos sutartyje nustatytas priemones, įskaitant karines pajėgas. Raginu kuo greičiau įkurti Europos civilinės saugos pajėgas, kaip siūlė M. Barnier 2006 m., siekiant, kad ES reakcija būtų planuota, visiškai koordinuota ir veiksminga. Naujausi H. Van Rompuy'aus pareiškimai yra teisingi. Jis pasisakė už skubias humanitarinės pagalbos reagavimo pajėgas. Koks bus tikslus šio projekto pobūdis ir kada jis išvys dienos šviesą?

Filip Kaczmarek (PPE), raštu. – (PL) Ponios ir ponai, žinios, kurios mus pasiekia iš Haičio, yra šokiruojančios. Tai viena iš baisiausių katastrofų, apie kurias teko girdėti. Tačiau jau galime daryti kai kurias išvadas, kurios gali būti naudingos ateityje. Aiškiai galime pastebėti, kad mechanizmai, kuriais koordinuojamas humanitarinės pagalbos teikimas, nėra geriausi. Pagalba Haičio žmonėms galėjo būti teikiama veiksmingiau, jeigu humanitarinės pagalbos teikėjai būtų galėję naudoti geresnes priemones savo darbui koordinuoti.

Bendradarbiavimo pagerinimas nėra tik Europos Sąjungos reikalas, nes pažanga šioje srityje reikalauja konstruktyvios analizės ir visų didžiausių pagalbos teikėjų veiksmų. Tokiomis aplinkybėmis, kokios šiandien yra susidariusios Haiityje, svarbu yra greitis, proporcingumas ir lankstumas. Šiandien nėra tinkamas laikas diskutuoti, pvz., kas turėtų kontroliuoti Haičio oro uostus. Tai, žinoma, svarbu, tačiau sprendimai dėl konkrečių būdų naudojimo turėtų būti priimami kitu laiku. Dabar turime daryti viską, kas įmanoma, siekdami svarbiausio tikslo – išgelbėti žmonių gyvybę.

Alan Kelly (S&D), raštu. – Neseniai įvykęs žemės drebėjimas Haiityje parodo mums visiems, koks tropus gali būti gyvenimas šioje žemėje. Mus visus sukrėtė paskutinėmis dienomis žiniasklaidoje pasirodę vaizdai ir istorijos. Pasaulio bendruomenės reakcija į šią gaivalinę nelaimę buvo nuostabi ir dėkoju visiems, kurie padeda teikti pagalbą arba skiria pinigų gelbėjimo operacijoms iš namų. Haičiui prireiks kelių kartų, kad atsigautų po to, kas, tikėkimės, vyksa kartą per gyvenimą. Svarbu, kad šie rūmai parodytų solidarumą su šiais žmonėmis. Norėčiau tikėtis, kad Europos Sąjunga galės atlikti lyderės vaidmenį suteikdama šiems žmonėms tikėjamą geresnę ateitimi. Būtinąją trumpalaikę pagalbą turėtų paremti ilgesnės trukmės pagalba, kuri padėtų ateities kartoms atsigauti po šios pačios baisiausios nelaimės. Tai, kaip šių rūmų nariai iš visų frakcijų reagavo iki šiol, suteikia didžiausią pasitikėjimą. Tikiuosi toliau tęsti darbą su kolegomis, kad padaryčiau viską, ką galiu, Haičio žmonių naudai. ES turi siekti geriausiu pavyzdžiu, visada norinti išiesti pagalbos ranką tiems, kurie yra mažiau privileijuoti nei mes.

Joanna Katarzyna Skrzydlewska (PPE), raštu. – (PL) Pone pirmininke, tragiška informacija apie niokojantį žemės drebėjimą Haiityje pasiekia mus kiekvieną dieną. Iš šių naujienų visiškai aišku, kad Haitis, paskendęs visiškaime chaose ir paliktas be paramos, nesusidoroja su šios baisios tragedijos padariniais. Visa tarptautinė bendruomenė, įskaitant Europos Sąjungą, turi pareigą suteikti humanitarinę pagalbą šios nelaimės aukoms, kurios neteko būtiniausių dalykų. Dėl to norėčiau primygtinai prašyti atitinkamų Europos Sąjungos struktūrų, kad jos imtųsi skubių ir veiksmingų veiksmų siekdamas kuo greičiau suteikti būtinąją pagalbą ir paramą kovojant su žemės drebėjimo Haiityje padariniais.

5. Situacija Irane (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Komisijos pirmininko pavaduotojos-Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai baronienės C. Ashton pareiškimas dėl padėties Irane.

Catherine Ashton, Komisijos pirmininko pavaduotoja-Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai. – Pone pirmininke, garbingieji nariai, tai yra svarbi galimybė iškelti padėties Irane klausimą.

Europos Sąjunga nori normalių santykių su Iranu, o mūsų pastangos spręsti branduolinį klausimą yra šių santykių dalis. Šiomis aplinkybėmis naudodamasi visais man suteiktais įgaliojimais tęsiu savo pirmtako Javiero Solanos veiklą tarptautinėse diskusijose su Iranu.

Iranas yra svarbi šalis, turinti ilgą istoriją, turtingą kultūrą ir nepaprastai talentingus gyventojus. Irano filmai ir knygos yra įspūdingi, moterų išsilavinimo lygis – aukštas, šioje šalyje esama galimybių rengti viešas diskusijas, o jaunimas yra energingas ir aktyvus. Daugeliu atvejų Irano visuomenė turi laisvos visuomenės požymių ir gebėjimų. Grėsmė visuomenei atspindėjo neramumai, sekę po praėjusiais metais mūsų matytų nesąžiningų rinkimų Irane. Tai, žinoma, iranėčių reikalas. Mūsų rūpestis – užtikrinti, kad būtų gerbiamos tarptautinės normos ir standartus atitinkančios pilietinės ir politinės teisės.

Šiuo atveju esu labai susirūpinusi dėl pranešimų apie demonstracijų numalšinimą naudojant prievartą ir savavališkus sulaikymus Teherane ir kituose Irano miestuose gruodžio mėn. pabaigoje per Ašuros šventę. Prievartos naudojimas prieš demonstrantus, siekiančius pasinaudoti žodžio laisve ir teisėmis į susirinkimus, nėra priimtinas. Tai yra universalios žmogaus teisės, kurios turi būti gerbiamos, o asmenys, kurie buvo sulaikyti už taikų šių teisių įgyvendinimą, turėtų būti paleisti.

Taip pat su dideliu susirūpinimu atkreipiu dėmesį į tai, kad daugybė areštų, atrodo, yra nukreipti į žmogaus teisių gynėjus ir žurnalistus ir kad daugumai sulaikytųjų nesuteikiama teisė į teisinį atstovavimą ir teisė matytis su savo šeimomis. Iranas turi laikytis savo tarptautinių įsipareigojimų ir elgtis su sulaikytais asmenimis pagal tarptautinius žmogaus teisių standartus.

Kitas naujausias įvykis – dvylikos bahajų religinės bendruomenės narių sulaikymas. Šiems žmonėms turi būti užtikrintas teisingas, viešas ir sąžiningas teisminis nagrinėjimas pagal tarptautinius standartus.

ES nepraleido jokios galimybės kreiptis į Irano vyriausybę prašydama, kad ji gerbtų tuos tarptautinius įsipareigojimus, kurių Iranas laisvai ir savo noru sutiko laikytis. Priimame viešus pareiškimus ir naudojame kitas diplomatinės priemones. Dirbame kartu su Jungtinėmis Tautomis: Generalinė Asamblėja priėmė rezoliuciją, kuria smerkiama padėtis, tik praėjusį mėnesį. Visapusiškai pasinaudosime artimiausiu Irano padėties įvertinimu, kuris vyks Jungtinių Tautų Žmogaus teisių taryboje vasario mėn. pradžioje Ženevoje.

Branduoliniu klausimu apgailestaujame, kad Teheranas nesilaiko susitarimų, pasiektų paskutiniame Javiero Solanos ir vyriausiojo derybininko S. Jalilio susitikime spalio 1 d. Ženevoje. Visi manėme, kad susitikimas buvo teigiamas. Tačiau dabar Iranas faktiškai nepritarė Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) pasiūlytam susitarimo projektui ir atsisakė tęsti diskusijas branduoliniu klausimu.

Visi ES ir jos derybų partneriai yra įsipareigoję rasti Irano branduolinio klausimo diplomatinį sprendimo būdą ir tuo tikslu turime toliau laikytis dviejų krypčių požiūrio. Mums reikia, kad Teheranas rimtai dalyvautų prasmingose diskusijose.

Mūsų tikslas lieka tas pats – didinti pasitikėjimą, kad branduolinė programa kuriama tik taikiais tikslais. Pasitikėjimas dar labiau susilpnėjo po netikėto atradimo, kad Iranas, tinkamu laiku nepranešęs apie tai TATENA, statė kitą urano sodrinimo gamyklą. Be to, Iranas toliau visiškai nebendradarbiauja su TATENA ir nesilaiko savo tarptautinių įsipareigojimų.

Gyvybiškai svarbu, kad ES ir tarptautinė bendruomenė vieningai laikytųsi derybų pastangų, įskaitant paramą šioms pastangoms tinkamomis priemonėmis. Kuo didesnė vienybė yra sąlyga, jeigu norime pasiekti savo tikslą.

Jeigu Iranas vestų konstruktyvesnį dialogą branduoliniu klausimu ir dėl bendro regiono stabilumo, jis Artimuosiuose Rytuose ir Persijos įlankos regione galėtų atlikti svarbų vaidmenį, kuris atspindėtų Irano teisingą padėtį ir didingą istoriją.

Apibendrindama noriu pasakyti, kad Irano keliama iššūkiu labai apsunkina mano portfelį. Tai yra didelį potencialą turinti šalis – ir mes nuolat bandėme vesti konstruktyvų dialogą su Iranu. Toliau stengsiuosi, kad taip būtų. Nuoširdžiai tikiuosi, kad per savo kadenciją grįšiu į šiuos rūmus su geresnėmis žiniomis apie santykius su Iranu.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, *PPE frakcijos vardu*. – (ES) Ponia baronienė C. Ashton, jūsų susirūpinimas visiškai suprantamas, nes padėtis Irane yra labai sudėtinga, ypač žmogaus teisių požiūriu. Visų pirma turiu omenyje pilietines teises ir politines laisves, kai iš tikrųjų pastebime jų neįtikėtiną žlugimą: savavališką prievartos naudojimą, masinių opozicijos narių įkalinimą, žmogžudystes, mirties bausmes, kliudymą nevyriausybinėms organizacijoms vykdyti savo veiklą ir negalėjimą įgyvendinti spaudos laisvės. Europos Parlamento delegacijai net buvo uždrausta atvykti į šalį.

Pone pirmininke, įdomu, ar esant tokioms aplinkybėms verta šiuo metu lankytis šalyje.

Jūsų pastabos dėl branduolinės srities, ponios baronienė C. Ashton, buvo labai aiškos ir tiesmukiškos: Iranas toliau sodrina uraną nepaisydamas tarptautinės bendruomenės įspėjimų. Iranas atsisakė jam prezidento B. Obamos ištistos rankos ir Šešeto grupės, į kurią įėjo Rusija ir Prancūzija, paskutinio pasiūlyto plano.

Mano klausimas, ponios baronienė C. Ashton, labai paprastas: ar jūs manote, kad mūsų kantrybės taurė dėl šios šalies jau perpildyta? Ar manote, kad turėtume pereiti prie griežtesnių priemonių taikymo, ar vis dėlto manote, kad švelnus požiūris yra geriausias būdas derantis su Irano režimu?

Norėčiau pasakyti, kad nuoširdžiai pritariu jūsų pareiškimui, kuriame palankiai vertinamas žmogaus teisių gynimas toje šalyje. Pažeidimai yra labai rimti, ir manau, pone pirmininke, kad Parlamentas turi pasmerkti žmogaus teisių padėtį šalyje pernelyg nekirsdamas iš peties. Tikiuosi, kad jis galės tai padaryti patvirtindamas rezoliuciją šiuo klausimu. Gindamas laisvę Parlamentas turi laikytis tvirtai, labai tvirtai.

Roberto Gualtieri, *S&D frakcijos vardu*. – (IT) Pone pirmininke, ponai ir ponios, atsižvelgiant į padėties pokyčius Irane, niekuo negalime padėti, tik išreikšti savo rimtą susirūpinimą. Šie rūpesčiai susiję su dažnėjančiais politinių ir pilietinių teisių pažeidimais, kuriuos labai smerkiame, ir susirūpinimu dėl nesugebėjimo atlikti pareigų, susijusių su Irano naryste pagal Branduolinių ginklų neplatavimo sutartį, pagal kurią net pati šalis pareiškia, kad ji nenori kelti kokių nors abejonių.

Neabejojame Irano teise taikiai plėtoti branduolinę energiją, taip pat neketiname nevertinti svarbaus vaidmens, kurį Iranas gali atlikti regioniniu lygiu, jo teisėtų saugumo reikalavimų arba poreikio sukurti patikimą

regioninio saugumo sistemą, kurioje dalyvautų visos regiono branduolinės valstybės. Tačiau taip yra būtent dėl to, kad mes vis dėlto nesuprantame Tarptautinės atominės energijos agentūros prašymo dėl urano sodrinimo užsienyje nesilaikymo priežasčių ir apgailestaujame dėl šio sprendimo.

Susidūrus su šia padėtimi Saugumo taryba turi nustatyti tarptautinės bendruomenės reakciją ir galimybę taikyti naujas sankcijas, kurios turėtų būti nukreiptos į branduolinių ginklų neplatšinimą ir sukurtos taip, kad taptų priemonėmis, padedančiomis grįsti kelią sunkiam, tačiau neišvengiamam dialogui, o ne naudojamos režimui sunaikinti.

Atsižvelgdama į šią įvykių eigą Europos Sąjunga turėtų atlikti savo vaidmenį tinkamu laiku ir tinkama forma pasirūpindama galimomis techninėmis priemonėmis, papildančiomis Jungtinių Tautų sankcijas, ir tuo pat metu patvirtindama savo pasirengimą diskusijoms ir dialogui, kuris neturėtų būti prarastas net ir sunkiais laikais.

Mes iki galo remsime Europos Sąjungos ir vyriausiosios įgaliotinės veiksmus atsižvelgdami į požiūrį, kurį savo kalboje aiškiai išdėstė vyriausioji įgaliotinė.

Marietje Schaake, ALDE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, praėjusią vasarą buvau išrinkta į Europos Parlamentą už tai, kad kritikavau savo šalies vyriausybę. Jeigu tą patį darytų jauna moteris Irane, tikriausiai už tai būtų nužudyta, įkalinta, kankinama ir žaginama.

Nepriklausomos žiniasklaidos dėka visi matėme vaizdo reportažus apie tai, koku žiauriu būdu Irano režimas naudojamas susidoroti su piliečiais, kurie taikiai pasisako už demokratiją ir laisvę. Naujausi Revoliucinės gvardijos žvalgybos įvykdyti žmogaus teisių pranešėjų areštai rodo, kad Irano režimas vis labiau suinteresuotas izoliuoti šalį. Jų pranešimais labai dažnai rėmėsi užsienio žurnalistai.

Vakar buvo minima Martino Liuterio Kingo diena. Minime žmogų, kuris taip pat taikiai žygiavo gatvėmis ir skelbė: „Ateina laikas, kai tyla tampa išdavyste“. Vyriausioji įgaliotinė, šis laikas jau seniai atėjo.

Prezidentas Barack Obama nutraukė savo Kalėdų atostogas, kad pasisakytų prieš vis žiauresnes piliečių atakas po Ašuros šventės. Pasiūlytame dviejų krypčių požiūryje į Iraną, kuriame derinamas branduolinis klausimas ir žmogaus teisės, Jungtinės Valstijos vis labiau pabrėžia žmogaus teisių svarbą. Europa šiuo atveju turėtų atlikti aktyvesnės lyderės vaidmenį, o ne tik tada, kai politiniu požiūriu tai yra saugu.

Nelaimė Haiityje yra baisi tragedija, ir malonu, kad jūs imatės veiksmų. Tačiau dirbtinė nelaimė, kuri dabar kuriama Irane, iki šiol nesulaukė Europos lyderystės ir koordinavimo. Praėjusį mėnesį šio Parlamento delegacija turėjo lankytis Irane, tačiau režimo atstovai nenorėjo, kad mes savo akimis pamatytume jo silpnąsias vietas ir susiskaldymą. Dabar pats laikas, kad Europa užimtų vieningą poziciją dėl Irano, ir visas pasaulis to laukia.

Ar dabartinis Irano režimas, praradęs teisėtumą ir viduje susiskaldęs, yra patikima derybų šalis? Kokias priemones, nukreiptas į vyriausybę ir nedarančias žalos gyventojams, siūlote sprendžiant branduolinį klausimą? Ar norite surengti skubias diskusijas Europoje Irano klausimu?

Kaip naudositės ES žmogaus teisių priemonę siekdama užtikrinti, kad žmogaus teisės liktų Europos prioritetu? Manau, turime remti piliečius, pilietinę visuomenę ir žurnalistus. Tarybai pirmininkaujančios Čekijos pasiūlyta *Shelter City* programa gali būti naudinga priemonė suteikiant paramą Europoje gyvenantiems iranėčiams, kuriems gresia pavojus.

Per klausymą Komisijos narės N. Kroes paklausiau, ar ji nori dirbti su jumis, kad žodžio laisvė internete taptų Europos užsienio politikos dalimi. Jūsų klausiu to paties.

Barbara Lochbihler, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, ponია baronienė C. Ashton, Europos Parlamentas atkreipė ypatingą dėmesį į Irano vidaus ir užsienio politikos pokyčius. Irano delegacija dalyvavo diskutuojant su vyriausybės ir pilietinės visuomenės atstovais ir atliko parengiamąjį darbą delegacijos kelionei į Iraną mėnesio pradžioje, nors, deja, ji netrukus buvo atšaukta.

Didelis nepasitenkinimas nesąžiningais rinkimais ir vis dažniau valstybėje taikomos represijos ir prievarta privertė Irano pilietinės visuomenės atstovus kreiptis į Europos Parlamentą. Šiuo drąsiu žingsniu jie siekia mūsų paramos norėdami išsaugoti demokratines laisves ir ragina mus rimtai vertinti mūsų pačių pagrindines vertybes. Protestai yra gausūs ir jie vis dar vyksta. Irano vyriausybė raginama pateikti politinius atsakymus į šiuos neišspręstus klausimus, tačiau vietoj to matome rimčiausius žmogaus teisių pažeidimus, pvz., kankinimus ir sulaukytųjų užpuolimus, ir girdime apie demonstrantų mirtis ir nesąžiningus teisinius nagrinėjimus.

Dauguma iranėčių tikisi, kad mes ne tik atidžiai stebėsime užsienio politiką ir branduolinę programą, tačiau taip pat stebėsime ir imsimės veiksmų dėl politinės padėties Irane. Reikia palankiai vertinti tai, kad šalys, pvz., Ispanija ir Airija, yra pasirengusios persekiojamiems žmogaus teisių gynėjams išduoti vizas atsisakydamos biurokratinių procedūrų ir taip padėdamos jiems išvengti rimto pavojaus. Kitos valstybės narės turėtų sekti šiuo pavyzdžiu, ir taip pat prašome Komisijos suteikti skubią pagalbą politiškai persekiojamiems asmenims.

Mūsų išorės veiksmai dėl Irano yra riboti. Esminiai pokyčiai turi vykti pačioje šalyje. Tačiau turime palaikyti atvirus ryšių kanalus su išorės pasauliu. Šiuo atveju turime būti labai kritiški užsienio įmonėms, pvz., *Siemens* ir *Nokia*, kurių technologijos suteikia galimybę įvesti cenzūrą ir netgi padaryti ją veiksmingesnę.

Kadangi derantis branduoliniu klausimu jokio susitarimo nebuvo pasiekta, vis dažniau kalbama apie sankcijų taikymą. Tačiau neaišku, kokios sankcijos galėtų turėti pageidaujamą poveikį politinei vadovybei. Jeigu dėl sankcijų pablogės daugumos žmonių gyvenimo sąlygos, pvz., taikant sankcijas degalams, nebus pasiekti jų tikslai ir tai suteiks režimui galimybę už ekonominės padėties pabloginimą kaltinti tai, ką jis vadintų priešiška nusiteikusių išorės pasauliu.

Dėl to labai svarbu sukurti tikslingas ir protingas sankcijas, įskaitant sankcijas asmenims. Dėl to, pvz., Taryba gali sudaryti asmenų, atsakingų už represinių priemonių taikymą paskutiniaisiais mėnesiais, juodąjį sąrašą. ES Irano politikos srityje labai svarbu sukurti ir laikytis dviejų kryptių politikos. Nepaisydami griežtų atsisakymų turime siekti užmegzti politinį dialogą. Irano izoliavimas nebūtų naudingas nei jo žmonėms, nei jo kaimynams regione.

Charles Tannock, ECR frakcijos vardu. – Pone pirmininke, prezidento M. Ahmadinejado negailestingi ketinimai sukurti branduolinius ginklus, mano nuomone, šiandien kelia rimtą grėsmę taikai pasaulyje.

Tik imantis vieningų ir koordinuotų veiksmų ES diplomatija iš tikrųjų bus sėkminga. Atnaujintos sankcijos dabar privalo būti tikslingos ir turi būti labai žalingos Teherano režimui. Tačiau lygiai taip pat turėtume pripažinti, kad Irano žmonės ir Irano režimas nėra tapatūs dalykai.

Kai M. Ahmadinejadas pavogė prezidento postą praėjusiais metais, matėme daugybę disidentų ir jaunų protestuotojų, išėjusių į gatves. Šiems žmonėms reikalinga mūsų parama, nes jie sutapatini su mūsų laisvės, demokratijos ir teisinės valstybės principo vertybėmis. Iš tikrųjų Irane tvyro tokia neviltis, kad opozicijos lyderis Mir Hossain Musavi, menkai žinomas kaip demokratas praeityje, pasakė, kad jis yra pasirengęs paaukoti savo gyvybę dėl šalies gerovės ateityje. Tuo tarpu siaubingų piktnaudžiavimo žmogaus teisėmis atvejų nemažėja, nes paaugliai ir homoseksualai yra nuolat persekiojami.

Mes, šių rūmų Europos Parlamento nariai, ilgamės demokratiško ir laisvo Irano, kuris daugiau neeksportuotų terorizmo per *Hamas* ir *Hezbollah*, ir užimtų teisėtai priklausančią vietą tarptautinėje bendruomenėje. ES turėtų padvigubinti savo pastangas pagreitinti šį procesą visais įmanomais būdais.

Bastiaan Belder, EFD frakcijos vardu. – (NL) Pone pirmininke, praėjusią savaitę žiniasklaida mane informavo apie keblų reikalą: ji teigia, kad Izraelis anksčiau ar vėliau ketina pulti savo didžiausią priešą Iraną. Kol Europoje vyko šios diskusijos, Irano žiniasklaidoje taip pat buvo aktyviai aptariama karinės operacijos prieš prieštarinę Teherano branduolinį projektą galimybė. Visas sionistų melas ir padėties išpūtimas buvo konservatyvaus laikraščio *Kayhan* verdiktas tariamai branduolinei grėsmei. Tuo tarpu nėra jokių abejonių, kad Irano Islamo Respublikos branduolinė programa kelia rimtą pavojų saugumui – pirmiausia Izraeliui, taip pat didesnei regiono daliai. Dėl to vis dar tikiuosi, kad tarptautinė bendruomenė ilgainiui ne tik tai pripažins, tačiau imsis faktinių veiksmų šioje srityje. Mano nuomone, turi būti pateikti visi pasiūlymai šiam klausimui spręsti. Veiksmingas sankcijų režimas, už kurį vakar vis dar pasisakė Vokietijos kanclerė A. Merkel, visais atvejais reikš, kad žydų valstybė neturi savarankiškai imtis vienašališkų veiksmų.

Tai leidžia iškelti labai svarbų klausimą Tarybai, jums, vyriausioji įgaliotinė. Ar faktiškai Europos mastu esama pagrindo sugriežtinti ir taip griežtas sankcijas Irano režimui? Glaudūs daugybės žinomų ES valstybių narių – nebūtina minėti jokių pavadinimų, nes jūs taip pat turite juos žinoti – ir Irano Islamo Respublikos verslo ryšiai visada galėtų sukelti didelių kliūčių rimtai sprendžiant branduolinį klausimą. Pastarosiomis savaitėmis laikraštyje *The Wall Street Journal* buvo išreikšta daugybė kandžių nuomonių šiuo klausimu, kuriose praktiškai buvo metami kaltinimai Europai. Trumpai tariant, ponio baronienė C. Ashton, ar esama pagrindo sugriežtinti veiksmingas sankcijas Irano Islamo Respublikai? Laukiu jūsų atsakymo.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Pone pirmininke, ypač paskutiniai įvykiai akivaizdžiai parodė, kad pilietinių teisių klausimo Irane sprendimas Europos lygiu turi neabejotinų trūkumų. Mirties bausmės paskelbimas neseniai nuteistiems protestuotojams yra ženklas, kaip skirtingai pagrindinės teisės ir jų laikymasis yra

traktuojami šioje šalyje. Tačiau taip pat svarbu pabrėžti, kad ES išorės politika neturi būti vienpusiška, kai mes dažnai su mielu noru užmerkiame akis ir nematome tokių dalykų ekonomiškai ir geostrategiškai svarbių partnerių, pvz., Kinijos arba, galbūt, Saudo Arabijos, atveju, nepaisant to, kad šiose šalyse taip pat rimtai nukrypstama nuo mūsų europietiško demokratijos ir teisinės valstybės principų.

Kadangi esu delegacijos į Iraną narys, ypač rūpinuosi, kad atidėta kelionė į Iraną įvyktų kuo greičiau, siekiant pagerinti dvišalį bendravimą su ES ir taip galbūt dialogu prisidėti prie dramatiškos padėties Irane sušvelninimo.

Lena Kolarska-Bobińska (PPE). – (PL) Pone pirmininke, ponios baronienė C. Ashton, Irano vidaus padėtis dramatiškai blogėja kiekvieną dieną ir savaitę. Žmogaus teisės yra šurkščiai pažeidžiamos mums prieš akis ir matome tokį terorą, su koku neturėjome progos susidurti dešimtmečius. Precedento neturinti valstybės represijos banga bando nutildyti tuos, kurie kovoja už Irano demokratines reformas. Kovai su savo piliečiais vyriausybė taip pat naudoja *Basij* milicijos specialiai apmokytus ginkluotus jaunos žmones.

Europos Parlamentas turi pasmerkti vyriausybės be saiko naudojamą jėgą ir dažnėjančius žmogaus teisių pažeidimus. Taip pat nepriimtina naudoti mirties bausmę prieš opoziciją, įskaitant naudojamą pretekstą – *moharebeh* nusikaltimą, t. y. Dievo įžeidimą. Dėl to Europos Sąjungai būtinas naujas požiūris į padėtį Irane. Europos Sąjungos vyriausioji įgaliotinė C. Ashton turėtų Irano piliečiams nusiųsti tvirtą ir aiškią žinią, patvirtinančią mūsų norą ginti žmogaus teises.

Branduolinio ginklo klausimas yra labai svarbus. Tačiau neturėtume liautis gynę pagrindinių vertybių vien tik tam, kad įgytume taktinį pranašumą derybose. Diskusijose su Iranu neturime sumenkinti teisinės valstybės principo, žodžio laisvės arba teisės gauti informaciją svarbos. Šios vertybės neturi būti laikomos mažesnės svarbos.

Esu kilusi iš Lenkijos, kurioje prieš dvidešimt metų, 1989 m., tironija užleido vietą demokratijai. Tai įvyko dėl opozicijos judėjimo „Solidarumas“ veiksmų be prievartos ir taikaus vyriausybės ir žmonių dialogo. Dabar nematau geresnio būdo, kurį galime perduoti Irano gyventojams.

Ana Gomes (S&D). – (PT) Irano klausimas yra vienas iš svarbiausių šių dienų modernios tarptautinės politikos klausimų. Turi būti daroma viskas, siekiant užkirsti kelią Irano režimui, kuris yra toks žalingas taikai ir saugumui Artimuosiuose Rytuose, gauti prieigą prie branduolinių ginklų.

Tačiau Europos Sąjungos vaidmuo jos santykių su Iranu požiūriu neturi būti eikvojamas branduoliniam klausimui spręsti. Nuo birželio mėn. įvykusių suklustotų rinkimų buvome populiaraus judėjimo prieš represinį, tamsuolišką ir antidemokratinį Irano režimą liudininkai.

Skatindama universalias žmogaus teisių vertybes, dėl kurių dauguma žmonių Teherano gatvėse rizikuoja savo gyvybe, Europa turi būti nuosekli. Neabejojant žmonių suverenios teise nulemti savo likimą, būtina, kad Europos Sąjunga imtųsi veiksmų drąsinti tuos, kurie kovoja už laisvę ir demokratiją Irane. Kovoje su cenzūra, kuri yra visų represinių režimų sergėtoja, nieko nėra veiksmingiau už laisvus ir alternatyvius kanalus.

Atsižvelgdami į tai tikimės, kad *Farsi* televizijos kanalas, kurį *Euronews* televizijos kanalui priskyrė Europos Komisija, bus įkurtas ir netrukus pradės veikti.

Taip pat tikimės, kad naujoji vyriausioji įgaliotinė baronienė C. Ashton tęs kūrybingas iniciatyvas, prisidėsiančias prie didesnio politinio skaidrumo Irane, ir atsižvelgs į rekomendacijas, kurias pateikė už laisvę Irane kovojantys asmenys, įskaitant ištremtus iranėčius.

Be to, šis rūpestis dėl politinės Irano ateities turėtų būti vedliu nustatant bet kokias naujas sankcijas, dėl kurių sprendimas priimamas atsižvelgiant į branduolinio klausimo kontekstą. Kaip Parlamente aiškino Irano intelektualas Akbar Ganji, būtina vengti ekonominių sankcijų, kurios susilpnina žmones, ypač Irano vidurinę klasę, sudarančią žemesnio rango opoziciją.

Niekas taip neprisidės prie saugumo Artimuosiuose Rytuose, Europoje ir pasaulyje kaip pačių iranėčių sukurta demokratija. Tai turi tapti vienu iš Europos Sąjungos tikslų.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, Iranas neabejotinai išgyvena pačią sudėtingiausią krizę per savo istoriją nuo 1979 m. dėl šio režimo, kuris yra kurčias bet kokiems pokyčiams ir kuris padidino planuotų opozicijos puolimų, reidų ir taikių demonstrantų, įskaitant žurnalistus, įkalinimo skaičių po 2009 m. birželio 12 d. įvykusio rinkimų farso.

Diskusijos pradžioje C. Ashton paminėjo nevyriausybinių organizacijų pranešimus, šiuo požiūriu tragiškus pranešimus, jau nekalbant apie teisingumo parodiją, kai bausmės buvo skirtos prancūzei Clotildai Reiss ir

bahajų religinės mažumos atstovams, iš kurių septyni dalyvavo teisiniame nagrinėjime Teherane nuo praėjusio pirmadienio. Jiems gresia įkalinimas iki gyvos galvos arba dar blogiau vien tik dėl to, kad jų religija skiriasi nuo valdančiosios jėgos religijos.

Pranešimas yra žiaurus, prezidento rinkimai nieko nepakeitė, o galbūt ir pakeitė: po jų Irano režimas tapo dar radikalesnis, jeigu tai dar įmanoma; stipresnis radikalizmas taip pat pastebimas dėl išorės pasaulio, visiškai pasikeitus Irano valdžios institucijų požiūriui dėl 2009 m. spalio mėn. Vienoje suderėtos branduolinių ginklų neplatavimo sutarties projekto.

Kada ketiname svarstyti minimas – turiu omenyje čia minimas – protingas ir tikslingas sankcijas, pvz., tas, kurias nurodė B. Lochbihler; t. y. sankcijas režimui, kuris yra atvirai antivaikietiškas ir antisemitiškas? Žinau, kad tai nedidelė galimybė, ponai C. Ashton, tačiau ar nemanote, kad šiuo atveju privalome dirbti daugiau ir geriau, kad turime padėti Irano jaunimui, kuris reiškia pasipiktinimą internete, kad turime pasmerkti nuolatinius raginimus sunaikinti Izraelio valstybę ir, svarbiausia, kad turime remti šią pilietinę visuomenę ir opoziciją, šį demokratinį judėjimą, kuris nepaiso šio balsų grobstymo ir milicijos?

Turime vengti padėties paastrėjimo, aš tai visiškai suprantu, tačiau taip pat turime vengti išsisukinėjimų ir nekartoti klaidų, kurias padarėme Afganistane, kai Europa negalėjo užtikrinti vado A. S. Massoudo apsaugos. Mūsų pareiga – remti Irano opozicijos lyderius, kad jie išvengtų panašaus likimo.

Fiorello Provera (EFD). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, padėtis Irane vis blogėja.

Mažiausiai aštuoni žmonės buvo neseniai nužudyti, režimą papildė moterų areštai – moterys žurnalistės, profesinių sąjungų atstovės ir intelektualės – trisdešimt motinų, kurios prašė suteikti žinių apie jų dingusius vaikus, buvo areštuotos, o Neda Agha-Soltano – jauno kankinio už laisvę – kapas nuolat bjaurojamas šaunamųjų ginklų kulkų. Akivaizdu, kad režimo tikslas – padidinti represijas ir sukurti teroro atmosferą.

Nepaisant šios vidaus padėties, Iranas nenoriai bendradarbiauja tarptautiniu lygiu, neleidamas Tarptautinės atominės energijos agentūros darbuotojams atvykti į urano sodrinimo vietas. Tai akivaizdžiai patvirtina tikruosius Irano atominės programos tikslus; jeigu jie tikrai būtų taikūs, nebūtų reikalo jų slėpti.

Dėl to Europa turėtų priverstinai balsu išreikšti savo susirūpinimą, nes karinė, branduolinė galia galėtų pažeisti žemyno saugumą ir turėti ryškių politinių padarinių visoms regiono šalims.

Martin Ehrenhauser (NI). – (DE) Pone pirmininke, net jeigu konfliktas Irane dažnai atrodo esantis senųjų ir naujųjų jėgų galių kova, vis dar aiškiai matome, kad šioje labai uždaroje socialinėje sistemoje yra akivaizdžių spragų. Padėtis Irane iš tikrųjų yra demokratijos svarbos įrodymas, t. y. kiekvieno piliečio galimybės išreikšti savo politinę valią.

Irane politinę galią turintys asmenys dabar atsako į šią teisėtą visuomenės valią valstybės represijomis, kurių aukščiausias taškas – mirties bausmė. Šie piliečių puolimai turi būti nedelsiant sustabdyti, nes valstybės represija iš tikrųjų nepadarys galo šiai visuomenės valiai. Priešingai, ilga Irano istorija mums tai įrodo.

Kalbėdamas apie Europos Parlamento delegacijos planuotą kelionę į Teheraną, kurią iš anksto neįspėjusi atšaukė Irano vyriausybė, norėčiau tik pasakyti, kad dabar ši kelionė iš tikrųjų buvo svarbi siekiant pirmiausia pradėti diskusijas ir dialogą su visais, ypač vietos piliečiais ir pilietine visuomene.

Philippe Juvin (PPE). – (FR) Pone pirmininke, iraniečiai pareiškė, kad jie pasirengę laipsniškai pakeisti mažai prisodrintą uraną į kurą. Šios rūšies produkcijai nepritarė Šešeto grupė, nors tai faktiškai nelabai skyrėsi nuo tos pačios grupės per trumpą laikotarpį anksčiau parengto pasiūlymo.

Realiai vertinu iraniečių derybų gebėjimus, ypač atsižvelgdamas į laipsniško pakeitimo, kurį jie siūlė, sąvokos apibrėžimą, tačiau atsižvelgiant į statymus, ponai C. Ashton, ar nemanote, kad šis Šešeto grupės atsisakymas galbūt išreiškė tikslią Europos Sąjungos bendrąją poziciją? Kodėl nesinaudojome šia galimybe?

Norėčiau išgirsti jūsų mintis šiuo klausimu. Turiu pripažinti, kad esu supainiotas Europos veiksmų laisvės šiose diskusijose. Turime pagrindimą, Europa turi pagrindimą. Pasinaudokime tuo, kad padėtume pasiekti susitarimą.

María Muñoz De Urquiza (S&D). – (ES) Mano pirmoji kalba Parlamente praėjusių metų birželio mėn. buvo Irano klausimu dėl paskutinių mirties bausmių bangos. Tuo metu raginau Europos Sąjungą visomis turimomis priemonėmis daryti spaudimą siekiant užtikrinti žmogaus teisių apsaugą.

Dabar matome, kad represijos vis dar taikomos bahajų religinei mažumai, homoseksualams – dėl to ypač raginu paleisti įkalintus homoseksualus, kuriems kai kuriais atvejais skirta mirties bausmė, opozicijai, kurios daugiau nei 2 500 narių yra įkalinti, spaudos laisvei – šį pirmadienį matėme, kaip buvo uždarytas dienraštis *Farhang-e-Ashti* už tai, kad išspausdino opozicijos lyderio M. H. Mousavio pareiškimą, ir kurdų mažumai.

Iranas išlieka didelė Europos darbotvarkės problema ir ne tik dėl branduolinės grėsmės: tarptautinė bendruomenė jau imasi kovos su šia grėsme veiksmy. Problema yra ta, kad Iranas turi dideles galias daryti įtaką visose srityse, kuriose bandoma rasti taiką ir diplomatinį sprendimą Artimuosiuose Rytuose, taip pat Irake ir Afganistane.

Taikydamas represijas Iranas naikina bet kokią galimybę normalizuoti savo užsienio ryšius tokiu būdu, kad juos galėtų priimti tautų bendruomenė, ir atlikti konstruktyvų vaidmenį tarptautinių santykių srityje.

Tai yra padėtis, kurios mes, socialistai, trokštame, tačiau ją galima pasiekti tik tuomet, jeigu Iranas laikytųsi savo tarptautinių įsipareigojimų, pradedant Tarptautiniu pilietinių ir politinių teisių paktu. Iranas turi pripažinti politines partijas, profesines sąjungas, nevyriausybines organizacijas, teisę burtis į asociacijas, žodžio laisvę ir kita.

Europos Sąjungos parama ir solidarumas, kurio dabar prašau tų, kurie reikalauja daugiau teisių, vardu ir dėl tų, kurie nukentėjo nuo represinio režimo, neturi būti painiojami su bet kokio pobūdžio Vakarų šalių įsikišimu. Vietoj to tai reiškia norą, kad Iranas atitiktų minimalius reikalavimus, būtinus tam, kad jis galėtų derėtis su likusiu pasauliu.

Marco Scurria (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Europos Sąjungos leidiniuose ir ES interneto svetainėse dažnai teigiame, kad žmogaus teisės yra Europos integracijos proceso širdis ir pagrindinė jos išorės santykių sudedamoji dalis.

Šalys, su Europos Sąjunga sudariusios politinius arba prekybos susitarimus, turi laikytis šių teisių. Ponia baronienė C. Ashton, turėtume paklausti savęs, ar šie reikalavimai vis dar taikomi mūsų santykių su Iranu atveju ir ar iš tikrųjų prasminga siųsti delegaciją į Teheraną su Irano vyriausybe nesusitarus dėl programos, kurią patvirtintų abi šalys ir kuri taip pat suteiktų galimybę mums išgirsti opozicijos balsą ir jos argumentus.

Tačiau atsižvelgdami į tai, ką galime padaryti, turime būti atsargūs net kalbėdami apie sankcijas, nes iš istorijos žinome, kad ekonominės ir prekybos sankcijos dažnai sustiprindavo režimus užuot juos susilpninusios ir kad jos faktiškai susilpnina žmones, o svarbiausia – pačius neturtingiausius. Išklause tam tikrus žmones kaip delegacijos nariai ir išgirdę liudijimus dėl moterų ir mažumų teisių Irane, jie pasakė mums, kad galbūt būtų geriau nustatyti simbolines sankcijas, pvz., kultūrines sankcijas.

Neseniai dauguma visos Europos atstovų ir intelektualų rašė ragindami, kad UNESCO nerengtų pasaulinės filosofijos dienos Teherane. Manau, kad tai galėtų būti įsipareigojimas, kurio taip pat galėtų laikytis šis Parlamentas, prisimenant, kad Neda Agha-Soltanas buvo filosofijos laipsnį turintis studentas ir kad šis simbolis galėtų suvienyti Europos Parlamentą, kai UNESCO bus raginama atlikti šį veiksmą.

Sergio Gaetano Cofferati (S&D). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, praėjusiomis savaitėmis matėme, kaip Irano vyriausybė arba Irano režimas vykdo rimtus žmogaus teisių ir pagrindinių demokratinių laisvių pažeidimus.

Taigi klausimas, kurį turi spręsti šis Parlamentas ir Europa, jau nėra susijęs tik su santykiais su valstybe, kuri mąsto apie branduolinę politiką nesilaikydama priimtų taisyklių ir konkrečių kontrolės dalykų, kuriuos paprastai šiais klausimais nustato tarptautinė bendruomenė. Esama kažko naujo, susijusio su dar didesnę rūpestį keliančiu klausimu – žmogaus teisėmis, arba kažko seno, kas tampa vis labiau pastebima.

Esu įsitikinęs, kad Iranas galėtų atlikti gerokai svarbesnį vaidmenį regione, kuriame jis yra. Tačiau ši nauja teisių pažeidimų banga, manau, turi tapti mūsų ir vyriausiosios įgaliotinės prioritetu. Vyriausybės griežtos priemonės nenutildė demokratijos disidentų balsų. Dabar tinkamas laikas tarptautinei bendruomenei imtis aktyvaus vaidmens ir suteikti paramą tiems, kurie priešinasi režimui ir mano, kad jų pagrindinės teisės turi būti gerbiamos.

Dėl to turėtume nuolat būti Irane. Europos Parlamento delegacija gali, nustačiusi labai konkrečius tikslus, vykti į Iraną, kad parodytų solidarumą su Irano demokratais, ir akivaizdu, kad net ir nesąmoningai neparemtų griežtų Irano vyriausybės priemonių. Manau, kad turėtume toliau diskutuoti šiuo klausimu ir pasiekti savo tikslą.

Monica Luisa Macovei (PPE). – Nusprendžiau didžiąją savo kalbos laiko dalį skirti paminėti tų žmonių vardus ir pavardes, kurie, turimomis žiniomis, yra sulaikyti Irane, kai kurie nuteisti mirties bausme už tai, kad kritikavo politinį režimą arba gynė pilietines teises.

Ali Mehrnia, Parviz Varmazyari, Majid Rezaii, Alireza Nabavi, Ali Massoumi ir Shirin Alavi Holi, turimomis žiniomis, yra sulaikyti ir nuteisti mirties bausme už *mohareb*, t. y. nesantaiką su Dievu.

Trisdešimt trys moterys, priklausančios Irano gėdinčioms motinoms, kurių vaikai buvo nužudyti, dingo be žinios arba buvo sulaikyti porinkiminių riaušių metu, yra bauginamos.

Kitos moterų aktyvistės ir jų šeimos yra sulaikytos: Atefeh Nabavi, Shabnam Madadzadeh, Mahsa Naderi, Fatemeh Ziaee Azad ir Nazila Dashti.

Aštuoni Žmogaus teisių pranešėjų komiteto aktyvistai yra sulaikyti: Saeed Kalanaki, Saeed Jalalifar, Shiva Nazar-Ahari, Kouhyar Goudarzi, Saeed Haeri, Parisa Kakayi ir Mehrdad Rahimi. Kiti keturi pasislėpė po to, kai juos iškviėtė Žvalgybos ministerija: Hesam Misaghi, Saeed Habibi, Navid Khanjani ir Sepeher Atefi.

Kiti iš Liberalios esamų ir buvusių studentų asociacijos yra sulaikyti: Mehrdad Bozorg, Ehsan Dolatshah ir Sina Shokohi.

Šiuos žmones vienija tai, kad jie pranešė arba garsiai reiškė savo susirūpinimą dėl padėties Irane.

Ką ketina daryti Komisija arba Taryba, kad išlaisvintų dėl politinių motyvų įkalintus asmenis? Kokį finansavimą Komisija skiria Irane veikiančioms žmogaus teisių nevyriausybinėms organizacijoms?

George Sabin Cutaş (S&D). – (RO) Aš asmeniškai manau, kad šiuo atveju esama didelių galimybių glaudims Irano ir Europos Sąjungos ekonominiams, kultūriniais ir politiniams ryšiams. Tačiau šios galimybės lieka neišnaudotos. Irano ir Europos Sąjungos santykiai kelia rimtų sunkumų, kai paliečiami opūs klausimai, pvz., Irano branduolinė programa arba žmogaus teisės.

Manau, kad Iranui reikia reaguoti į Europos Sąjungos reiškiamą norą užmegzti dialogą. Jo atsisakymas užmegzti dialogą gali tik trukdyti tarpusavio interesus atitinkančių idėjų ir žinių perdavimui. Turiu jums priminti, kad Europos Sąjunga yra pagrindinė Irano prekybos partnerė ir, atsižvelgiant į tai, kad Iranas siekia įstoti į Pasaulio prekybos organizaciją, glaudesnė komercinė partnerystė su Europos Sąjunga padėtų Iranui siekti laikytis šios organizacijos standartų.

Tačiau tol, kol iraniečiai demonstruos savo uždarumą, konstruktyvus Irano ir Europos Sąjungos dialogas nebus įmanomas.

Salvatore Tatarella (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios baronienė C. Ashton, ponios ir ponai, jūs, ponios baronienė, pateikėte dramatišką padėties šioje didžioje šalyje, kuri turi didingą istoriją, kultūrą ir civilizaciją, vaizdą.

Čia malšinamos skirtingos nuomonės ir opozicija, čia taikomi labai griežti pilietinių teisių ribojimai, čia pažeidžiamos laisvės, čia kuriama nerimą kelianti branduolinė programa ir čia esama grėsmės, susijusios su Izraeliu ir taika.

Deja, nesupratau, kurias iniciatyvas Europa ketina įgyvendinti siekdama padaryti galą šiai padėčiai, ginti taiką, laisvę ir pilietines teises. Tikiuosi, kad diskusijų pabaigoje prieidami prie išvadų galėsite pateikti kai kuriuos faktus ir iniciatyvas, kai kurias pozicijas, kurių turėtume laikytis, ir galbūt taip pat atsakyti į M. Scurria pateiktą pasiūlymą.

Pone pirmininke, esu Parlamento delegacijos, kuri stengėsi gauti Irano vyriausybės leidimą vykti į Iraną, narys, kuri tuo metu, kai norėjo atšaukti kelionę taip išreikšdama protestą, negalėjo to padaryti ir kuri taip pat patyrė gėdą, kai Iranas uždraudė apsilankyti šalyje.

Pritariu dialogui su Iranu, tačiau Italijos parlamentas ir delegacija turi priverstinai nustatyti mūsų poziciją dėl laisvių ir teisių, kurioms gresia pavojus, gynimo.

Sari Essayah (PPE). – (FI) Pone pirmininke, Komisijos nary, dabartinė Irano administracija akivaizdžiai pažeidžia žmogaus teises ir trypia pagrindines savo piliečių teises. Naujausi to įrodymai – aštuonių žmonių, susijusių su Ašuros švente, nužudymas ir faktas, kad penki opozicijos nariai šiuo metu laukia mirties bausmės įvykdymo.

Dabartinis Irano režimas yra didžiausia grėsmė pasaulio taikai. Visiškai nesuprantama, kad tarptautinė bendruomenė nuošalyje turėtų stebėti, kaip Irano vyriausybei kuo ramiausiai leidžiama kurti karinės paskirties branduolinę programą ir nepaisyti Tarptautinės atominės energijos agentūros nuomonių. Dabartinei šalies vadovybei leidžiama viešai grasinti sunaikinsiant kitą Jungtinių Tautų valstybę narę, t. y. Izraelį. Ji taip pat remia *Hezbollah* teroristų grupę, kuri aktyviai veikia Libane ir Sirijoje.

Tam tikra prasme šie įvykiai primena akimirkas, vykusias prieš šešiasdešimt metų. Neturime galvoti apie tai, ką galėjome padaryti kitaip, kad galėtume užkirsti kelią neapykantai. Tačiau jeigu šiandien imsime veiksmingų priemonių, galime neleisti, kad tai atsitiktų dar kartą.

Turime kuo greičiau taikyti ekonomines sankcijas Irano administracijai. Esant dabartinei padėčiai būtų geriau, kad ES Irano delegacijai nebūtų leista vykti, nes mulos išnaudotų kelionę propagandos tikslais. Prisiminkime: problema šiuo atveju nėra tokia didelė ir tokia bloga – dažniau atsitinka taip, kad geros naujienos nutylimos.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Pone pirmininke, praėjusių metų pabaigoje matėme didžiausius opozicijos protestus Irane nuo demonstracijų, kurios vyko po prezidento rinkimų birželio mėn., kai pareigas einantis prezidentas buvo paskelbtas nugalėtoju. Susirėmimuose su saugumo pajėgomis aštuoni žmonės žuvo, šimtai žmonių buvo sužeista ir šimtai sulaikyta. Opoziciją remiantys studentai buvo užpulti universiteto teritorijoje, reaguodami į tai 88 universiteto profesoriai kreipėsi į ajatolą Ali Khamenei prašydami sustabdyti jėgos naudojimą prieš demonstrantus.

Padėtis Irane kelia vis didesnę nerimą, ir taip pat tiesa, kad šis nerimas kyla tarptautiniu lygiu. Sankcijų taikymą vyriausybei Teherane svarsto vokiečiai, kurių kanclerė A. Merkel pasakė, kad Iranas neatsakė į Vakarų šalių pasiūlymą bendradarbiauti užbaigiant jo branduolinę programą. Izraelio ministras pirmininkas taip pat prašė įvesti griežtas tarptautines sankcijas Iranui. Jo nuomone, režimas, kuris yra tironiškas savo paties žmonėms, greitai gali tapti grėsme visam pasauliui.

Gerbdami Irano suverenitetą turėtume ypač atkreipti dėmesį į šalies valdžios institucijoms tenkančią atsakomybę gerbti žmogaus, politines ir piliečių teises ir taip pat turėtume atkreipti dėmesį į tai, kad įgyvendindamas teisę kurti savo branduolinę programą Iranas tuo pat metu neturi kelti grėsmės tarptautiniam saugumui. Kantrybė, kurią parodė tarptautinė bendruomenė vesdama dialogą su Teheranu, baigiasi. Pasaulis negali būti laikomas dabartinės Irano politinės vadovybės vykdomos agresyvios ir provokacinės politikos įkaitu. Tarybai pirmininkaujanti Ispanija ir diplomatijos vadovė C. Ashton turėtų pradėti diskusijas šiuo klausimu su Rusija, kad įtrauktų Maskvą į bendrąją spaudimo darymo Iranui politiką.

Arnaud Danjean (PPE). – (FR) Pone pirmininke, ponias C. Ashton, įvykiai per Ašuros šventę ir kruvinos paskutinių demonstracijų represijos Irane parodė, kad visiškai klydome darydami dirbtinį skirtumą tarp režimo stiprinimo viduje ir nelanksčios politikos, kurios jis siekia išorėje, ypač dėl Irano branduolinio klausimo.

Dėl to papildomų sankcijų perspektyva atrodo neišvengiama arba netgi pageidautina. Norėčiau žinoti tikslią jūsų nuomonę dėl tvarkaraščio ir galimų sankcijų pobūdžio, kad galėtume aiškiai susieti Irano vidaus įvykius ir branduolinį klausimą.

Potito Salatto (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, nenoriu vardyti mūsų nesutarimo su Irano vyriausybe priežasčių.

Kadangi tai nebuvo čia nurodyta, tik atkreipsiu dėmesį į vieną iš rimčiausių pilietinių teisių pažeidimų, kuris susijęs su jaunimu. Nepaisant to, kad Irano vyriausybė pasirašė Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, ji ir toliau skiria mirties bausmę nepilnamečiams.

Po šių diskusijų visų pirma norėčiau, kad baronienė C. Ashton imtųsi užduoties nustatyti bendrą visos Europos ir Europos Parlamento poziciją dėl įvykių Irane ir, antra, sukurti tarpparlamentinę santykių su Iranu delegaciją, kuri atkreiptų dėmesį į tai, kad Iranas turi pakeisti savo elgesį.

Aš kartu su savo draugais M. Scurria ir S. Tatarella protestavau prieš delegaciją: oficialiame pareiškime, buvo pareikšta, kad delegacija nori aplankyti Iraną bet kokių atveju, net ir tuo atveju, jeigu ji pateiktų kategorišką prašymą leisti jai susitikti ir diskutuoti su opozicija. Nuo šiol norėčiau, kad delegacija pradėtų giedoti kitą giesmę ir palaikytų paramos, pagalbos ir diskusijų santykius su išvytais opozicijos atstovais, ne tik su Myriam Rajavi, kuris atskleidžia šią padėtį. Būtent tai Europos Sąjunga turėtų daryti, užuot nustačiusi sankcijas.

Tunne Kelam (PPE). – Pone pirmininke, turiu pasakyti C. Ashton, kad mūsų viltys įtikinti Irano režimą mūsų susirūpinimų rimtumu, bijau, yra bergždžios.

Faktiškai susiduriame su vakarykštės dienos diktatūra ir dabar turime sutelkti dėmesį į pokyčių galimybę. Režimas žlunga ir Irano žmonės nuo birželio mėn. drąsiai parodė, kad jie nepasitiki ir neremia šios apgaulingos ir agresyvios diktatūros. Kodėl mes tai turėtume daryti?

Turime rimtai remti pilietinę visuomenę ir demokratinę opoziciją, įskaitant Nacionalinę pasipriešinimo tarybą – vienintelę organizaciją, kuri parengė labai aiškią demokratinę Irano be branduolinio ginklo programą.

Alexander Alvaro (ALDE). – (DE) Pone pirmininke, Vokietijos dienraštyje *Süddeutsche Zeitung* šiandien pranešta, kad vakar, pirmadienį, Teherano prokuratūros įstaiga prašė skirti mirties bausmę penkiems žinomiems opozicijos veikėjams. *Amnesty International* duomenimis, šie penki žinomi opozicijos veikėjai – septyniolikmetis Ali Mehrnia, penkiasdešimt keturių metų amžiaus Parviz Varmazyari, taip pat Majid Rezaii, Alireza Mabavi ir Ali Massoumi. Jeigu toks režimas, koks yra Teherane, kuris ne tik anachroniškas, tačiau taip pat kovoja su savo gyventojais mirties bausmėmis, užmėtymu akmenimis ir kitais būdais, o mes, Europos Sąjunga, nesiimame būtinų veiksmų, tampame kalti pirmiausia dėl tų, kurie norėtų čia kurti supratingą visuomenę, vaikų, kurie auga tokiomis sąlygomis, kurios – pritardamas savo kolegai nariui, kurio, deja, jau nebėra – visiškai nepanašios į tas, kurių linkėtume ateities visuomenei. Norėčiau išgirsti tvirtus ir aiškius Europos Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai žodžius ir norėčiau, kad mes ne tik ragintume taikyti sankcijas Iranui, bet ir imtumėmės tokių sankcijų.

Ulrike Lunacek (Verts/ALE). – Pone pirmininke, manau, kad visiems aišku, kad Irano režimas yra diktatoriškas ir nusikalstamas. Klausimas: kaip tai spręsti?

Norėčiau aiškiai išreikšti savo paramą šio Parlamento delegacijai, kuri būtų keliavusi į Iraną. Delegacija būtų skyrusi visą dieną susitikti su opozicijos nariais ir disidentais. Ji būtų suteikusi jiems stiprybės. Jie to norėjo. Dėl to labai apgailestauju, kad šios delegacijos vizitas negalėjo įvykti.

Turiu jums vieną konkretų klausimą, ponio baronienė C. Ashton. Keletas narių čia kalbėjo apie sankcijas. Atsižvelgdamas į savo, kaip nacionalinio parlamento nario, patirtį ir diskutuodamas su daugybe žmonių ilgą laikotarpį, iš tikrųjų pritarčiau protingoms sankcijoms – pvz., nukreiptoms į konkrečius Revoliucinės gvardijos narius, įtraukiant juos į asmenų, kuriems draudžiama atvykti, sąrašą, arba kitus konkrečius asmenis.

Esu priešiškas nusiteikęs dėl visai šaliai taikomų sankcijų, nes tai turbūt sustiprintų vyriausybę, nes jos padidintų skurdą – jie, pvz., negalėtų gauti kuro – ir tai padėtų stiprinti, o ne susilpninti režimą.

Struan Stevenson (ECR). – Pone pirmininke, noriu sutikti su Tunne Kelamu ir A. Alvaro. Dialogo ir susitarimo su Iranu laikas jau seniai praėjo.

Beveik kiekvieną dieną protestuodami prieš šį fašistinį režimą gatvėse žūva žmonės. Tik vakar, kaip jau girdėjote, per teismo posėdžio inscenizaciją Teherane prašyta skirti mirties bausmę penkiems protestuotojams, kurie buvo areštuoti per Ašuros šventės metu, gruodžio 27 d., kilusias riaušes.

Tačiau to pakanka. Daugiau jokių diskusijų, jokio nuolaidžiavimo. Mums reikia griežtų sankcijų. Tai vienintelis būdas, kuriuo galime parodyti paprastiems Irano žmonėms, kad remiame jų protestus.

Niki Tzavela (EFD). – (EL) Ponia baronienė C. Ashton, buvau sužavėta stebėdama jūsų nuoseklią poziciją, pagrįstą pagarba Irano šalies istorijai ir išdidumui. Iranas yra ypatingas atvejis, ir esu sužavėta, kad jūs taikote diplomatinį požiūrį, kuris žinomas kaip racionalus, t. y., viena vertus, sankcijų taikymas, kita vertus, dialogas. Raginčiau jus tęsti dialogą.

Paprastai šalys, kurios pasmerkia tokias šalis, yra labai atitolinamos nuo Irano, Irako ir Afganistano kultūros ir mentaliteto. Siūlyčiau išplėsti grupę, kurią jūs sudarėte, siekdami tęsti atvirą dialogą su Iranu, paskiriant atstovus iš šalių, kurios tradiciškai palaiko gerus santykius su Iranu, pvz., mano šalis Graikija, ypač dabartinė socialistų vyriausybė. Regiono šalys nesugebės atlaikyti dar vieno karinio išbandymo. Šiuo atveju išreiškiu susirūpinimą dėl Irano branduolinės programos ne tik nerimaudama dėl Izraelio, bet taip pat ir dėl Jungtinių Arabų Emyratų. Tęskite dialogą ir, manau, kad ką nors pasieksime.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Trys trumpi klausimai. Pirma, svarbiausias Irano branduolinės energijos mokslininkas neseniai buvo nužudytas per žiaurų teroristų išpuolį. Kokia Europos Sąjungos nuomonė šiuo klausimu? Keista, kad apie tai šiandien nebuvo užsiminta. Labai apgailestauju dėl šio fakto. Antra, kodėl Irano branduolinis potencialas yra rimtesnė problema, kelianti didesnę pavojų taikai nei, tarkime, Izraelis? Kodėl ES taip pat nesprendžia šio klausimo? Trečia, 2006 m. tuometė Vengrijos socialistų liberalų vyriausybė įsakė apšaudyti taikių demonstrantų minią. Be kita ko, keturiolika žmonių patyrė akių sužalojimus. Dauguma jų apako. Nepaisydama mūsų nuolatinių prašymų ES tuomet atsisakė ir vis dar atsisako spręsti su šiuo įvykiu

susijusius klausimus. Koks skirtumas? Panašiai jie nesprendžia šimtų politinių kalinių, kurie leidžia laiką kalėjimuose, Vengrijoje klausimo. Netgi šiandien esama daugybė kalinamų politinių kalinių Vengrijoje. Labai jums dėkoju ir laikiu atsakymo.

Mariya Nedelcheva (PPE). – (FR) Pone pirmininke, ponis C. Ashton, Irano opozicijos lyderio sūnėno Seyedo Ali Mousavio mirtis ir kūno dingimas yra vienas iš daugelio tragiškų pavyzdžių, įrodančių dabartinius Irano Islamo Respublikos negalavimus.

Irano režimo teisėtumas po labai įtartinų birželio mėn. rinkimų yra mažų mažiausiai abejotinas. Dėl to mūsų užduotis – remti Irano pilietinės visuomenės pastangas kiek įmanoma rimčiau jai priešinantis. Ponia C. Ashton, galite būti tikra, kad Parlamentas suteiks visokeriopą paramą siekiant atsisakyti tokio elgesio.

Noriu pažymėti, kad toliau neigdamas opozicijos vaidmenį Irano režimas negalės mūsų įtikinti, kad jis nori dirbti Irano žmonių gerovei. Opozicijos teisė būti ir jos teisė laisvai konkuruoti su partijomis leidžiant, kad Irano visuomenėje būtų atstovaujama nuomonių pliuralizmui, yra teigiami ženklai, kurių mes ilgai laukėme. Tačiau Iranui iki to dar toli.

Iš tikrųjų dauguma mano, kad tai vien tik Irano režimo reikalas rūpintis demonstrantų reikalavimais ir tarptautinės bendruomenės norais, siekiant pereiti prie demokratijos. Europa turi būti pagrindinė teisinės valstybės liudininė.

Piotr Borys (PPE). – (PL) Pone pirmininke, ponis C. Ashton, Iranas yra svarbi valstybė, turinti įtaką taikos stabilizavimui pasaulio mastu ir Artimuosiuose Rytuose. Žinoma, neginčytina tai, kad turime ginti žmogaus teises ir ryžtingai išreikšti susirūpinimą dėl opozicijos teisių pažeidimų, kurie vykdomi jau keletą mėnesių. Tačiau noriu pasakyti, kad Europos Sąjunga pirmiausia turėtų aktyviai įgyvendinti prieš branduolinį ginklą nukreiptą programą, nes branduolinį ginklą turintis Iranas keltų didelę grėsmę visam Artimųjų Rytų regionui.

Be to, žinome, kad revoliucijos kurstymas Jemene ir parama teroristinėms organizacijoms *Hamas* Gazos ruože ir *Al-Qaeda* teroristams Afganistane tikriausiai taip pat yra įkvėpti Irano politikos. Atsižvelgiant į tai, dabar labiau nei ko nors kito reikia tam tikros pusiausvyros, ir manau, kad Saudo Arabija taip pat turėtų atlikti svarbų vaidmenį. Manau, kad turėtume matyti labai aktyvų dialogą ir C. Ashton dalyvavimą sprendžiant šį klausimą.

Paul Rübiger (PPE). – (DE) Pone pirmininke, šiuo atveju kaip visada norėčiau nurodyti, kad mes čia, Europoje, faktiškai tik pripažįstame asmeninę atsakomybę ir iš esmės atmetame gausius įtarimus. Esu įsitikinęs, būdama britė baronienė C. Ashton galėtų labai palankiai vertinti kaltų partijų tokiais atvejais kaip šis blokavimo sumanymą, tačiau ne visų žmonių, kurie tokioje padėtyje atsidūrė daugiau ar mažiau ne dėl savo kaltės. Turime siekti diskusijų. Mano klausimas yra toks: ar matote galimų ryšių dialogui su Iranu užmegzti, su kuo galėtumėte užmegzti ryšius, siekdami palaikyti rimtą ir objektyvią diskusiją tinkama politine forma?

Andrew Henry William Brons (NI). – Nesu ajatolų režimo Irane šalininkas ir nepalaikau jo antidemokratinės pozicijos. Tačiau norėčiau pasakyti du dalykus: viena yra tai, kad net ir Europoje bei ES valstybėse narėse žodžio laisvei taikomos nesmurtinio pobūdžio represijos. Be to, veiksmai ir įvykiai Irane yra pakankamai ciniškai išnaudojami Jungtinių Valstijų ir jų sąjungininkų kurstant karinį judėjimą prieš Iraną, ir manau, kad reakcija bus visiškai neproporcinga.

Catherine Ashton, Komisijos pirmininko pavaduotoja-Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai. – Pone pirmininke, manau, kad tai buvo labai svarbios ir tinkamu laiku surengtos diskusijos, visų pirma dėl to, kad pakartojome Europos Sąjungos įsipareigojimą ginti žmogaus teisių vertybes.

Iš tikrųjų vesdami dialogą su Iranu neprašome nieko daugiau, o tik kad jie laikytųsi tarptautinių sutarčių, kurias jie savo valia ir savo noru pasirašė ir kurios sudaro pagrindinę dalį priemonių, kuriomis turime spręsti šiuos klausimus, o nariai, įvardydami asmenis ir aptardami įvykius Irane, nušvietė mums didžiausią susirūpinimą keliančius klausimus.

Nariai taip pat nurodė, kad galiausiai, kaip jūs, pone R. Gualtieri, minėjote, dialogas yra neišvengiamas. Labai svarbu, kad ir toliau siūlytume prasmingą dialogą. Tačiau darau tai pripažindama, kad mano pirmtakas Javieras Solana šešerius metus vedė dialogą, šešerius metus siūlė tęsti šias diskusijas; vadinasi, dialogas, tačiau ne kaip priežastis neveikti dėl Irano, o kaip priemonė užtikrinti šių santykių stiprinimą ir kad pasiektume tai, kas, mūsų manymu, yra svarbu.

Šiomis diskusijomis dėl narystės Pasaulio prekybos organizacijoje, kurios ilgą laiką nedavė jokių rezultatų, galėtume rasti tokias diskusijas ir paramą, kurios sudarytų galimybes režimui daryti pažangą.

Dauguma narių kalbėjo apie sankcijų svarbą, tačiau aš galvoju būtent apie tikslingas, protingas sankcijas: mąstant apie tai, kas bus toliau, ir jeigu tai darysime ir kai tai darysime, svarstant galimas sankcijas labai svarbu užtikrinti, kad darytume tai suprasdami, kad jomis turi būti siekiama ir jos turi būti nukreiptos siekti konkrečiai to, ko mes norime, ir kad niekas šiuose rūmuose nenori matyti dėl sankcijų taikymo kenčiančių Irano žmonių.

Tai suteikia diskusijoms didelę reikšmę, tačiau reikia, kad mes investuotume į jas energiją ir laiką. Šeštadienį E3 + 3 vyresnieji pareigūnai susitiko Niujorke ir galėjo diskutuoti, įskaitant, žinoma, Rusiją, šiuo klausimu.

Kaip jau minėjau, nėra abejonų, kad nors mes norime dialogu kurti prasmingus santykius su Iranu, galiausiai, jeigu Iranas tam nepritars, tuomet remiantis turima dviejų krypčių politika kyla sankcijų klausimas ir iš tikrųjų to susitikimo rezultatas – jau pradėtos svarstyti tolesnės tinkamos priemonės.

Šis klausimas taip pat bus aptariamas pirmadienį Užsienio reikalų tarybos posėdyje, ir iš dalies dėl to aš labai norėjau išgirsti garbingųjų narių nuomones, nes taip pat rengiuosi toms diskusijoms.

Kalbant apie delegacijos kelionę į šalį, ponias B. Lochbihler, jūs iš tikrųjų esate delegacijos pirmininkė. Labai svarbu tai, kad delegacija dar oficialiai nebuvo atšaukta. Manau, kad būtų svarbu apsvarstyti, ar turėtume to siekti. Tikiuosi, kad tas susitikimas gali įvykti greitai, vėlgi atsižvelgiant į bandymą siekti atviro dialogo.

Būtent dėl šio Parlamento veiksmų *Euronews* televizijos kanalas 2010 m. viduryje pradės transliacijas farsi kalba. Atsižvelgiant į komunikacijas ir stebint, kaip veiksmingai naudojame komunikacijas ir technologijas, tai taip pat yra svarbu.

Sunku galvoti apie prieigos blokavimą, jeigu tu pat metu blokuosime prieigą prie informacijos, kurią žmonės nori gauti, ir tai, manau, turime prisiminti.

Atsižvelgdami į tai, ką galime padaryti ateityje, garbingieji nariai aiškiai pateikė klausimus ir nori, kad mes juos apsvarstytume. Kaip jau minėjau, E3 + 3 jau svarsto šias galimybes. Turime Užsienio reikalų tarybą. Nurodžiau, kad svarstydami šį dviejų krypčių požiūrį norime nagrinėti protingas, tikslingas sankcijas. Aiškiai nurodžiau ir darau tai toliau, kad esu atvira ir pasirengusi dialogui – pradžioje išsakytose pastabose aptariau šios didžios šalies potencialą – tačiau tai darome žinodami, kad negalime toliau naudoti šio dialogo kaip priemonės atsisakyti veiksmų.

Baigdama pasakysiu, kad mane labai sukrėtė prezidento B. Obamos frazė, pasakyta kalboje atsiimant Nobelio taikos premiją, kai jis pasakė, kad vertindami dialogų tąsotę „dialoguose su represiniais režimais trūksta pasitenkinimą teikiančio gryno pasipiktinimo. Tačiau <...> joks represinis režimas negali eiti nauju keliu, išskyrus atvejus, kai jam bus suteikta atviro kelio galimybė.“

Šiam prasmingam dialogui kelias yra atviras siekiant judėti pirmyn, tačiau tai sakydama visiškai pritariu dviejų krypčių požiūriui, kurį nustatė mano pirmtakai, ir tikslui siekti to kaip būtinybės.

Pirmininkas. – Gerbiamieji kolegos, šios diskusijos tęsis nuo 15.00 val. iki 20.00 val., t. y. penkias valandas. Siūlau daryti penkių minučių pertrauką tam, kad vyriausioji įgaliotinė ir visi kiti esantys rūmuose ir toliau dalyvausiantys posėdyje, atsikvėptų, ir pratęstume posėdį 17.35 val., t. y. po penkių minučių.

Geoffrey Van Orden (ECR). – Pone pirmininke, prieš pertrauką norėčiau pateikti šiek tiek informacijos. Ponia baronienė C. Ashton, kalbėjote apie Irano delegaciją. Delegacija turėjo vykti į Iraną sausio 8–10 dienomis, tačiau jos vizitas buvo atšauktas. Faktiškai jį atšaukė Irano valdžios institucijos.

Dauguma iš mūsų darė spaudimą, kad delegacijos vizitas būtų atšauktas anksčiau negu nurodyta data – nors faktiškai delegacijos pirmininkė nekreipė į mus dėmesio – atsižvelgiant į ilgo nuotolio karinių raketų bandymus, demonstrantų šaudymus ir visus kitus trukdžius, kurie įvyko Kalėdų laikotarpiu. Dėl to atsižvelgiant į pateiktą informaciją šios delegacijos vizitas buvo atšauktas ir šis veiksmas turėjo būti atliktas anksčiau Parlamente, kad vizitą atšauktume.

Pirmininkas. – Nežinojau, kad buvo informacijos pateikimo procedūra, pone G. Van Ordenai. Leidau jums tęsti, tačiau būkime sąžiningi visiems čia esantiems, tai nebuvo siūlymas dėl procedūros.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks per vasario mėn. pirmąją mėnesinę sesiją.

(Posėdis sustabdytas 17.30 val. ir pratęstas 17.35 val.)

PIRMININKAVO: R. ANGELILLI*Pirmininko pavaduotoja***6. Padėtis Jemene (diskusijos)****Pirmininkė.** – Posėdis pratęstas.

Kitas klausimas – Komisijos pirmininko pavaduotojos-Sajungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai baronienės C. Ashton pareiškimas dėl padėties Jemene.

Catherine Ashton, Komisijos pirmininko pavaduotoja-Sajungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai. – Ponia pirmininke, žinome priežastį, dėl kurios Jemeno klausimas įtrauktas į dienos darbotvarkę. Stebėjome Detroito sprogdintojo bylos teisminį nagrinėjimą nuo Jungtinių Valstijų iki Europos, Afrikos ir Jemeno. Tai dar kartą mums priminė, kad mūsų saugumui gresia pavojus, jeigu nepadėsime tokioms šalims kaip Jemenas, kuris kovoja siekdamas išspręsti daugybę problemų vienu metu.

Terorizmu susirūpinama nedelsiant, tačiau tai tik viena iš daugybės tarpusavyje susijusių problemų. Šiaurinė dalis nestabili, nes joje kurstomas ginkluotas konfliktas su huitų sukilėliais. Jemene vyksta konfliktas dėl žemės ir vandens telkinių teisių ir tvyro ilgalaikė įtampa su Pietų regionu, kuris jautėsi ignoruojamas po 1991 m. susivienijimo. Vyriausybė iki šiol sugebėjo išlaikyti visos šalies stabilumą, tačiau, sumažėjus pajamoms iš naftos, valstybė kovoja siekdama išlaikyti tam tikrą nacionalinės teritorijos dalių kontrolę.

Prie viso to galime pridėti piratavimą Adeno įlankoje, kontrabandą, migraciją ir prekybą žmonėmis iš Afrikos Kyšulio ir dabar didėjančią džihado terorizmą. Jemeno gyventojų skaičius sparčiai auga ir didėja nepatenkintų jaunų gyventojų dalis. Visapusiškas susitarimas dėl šalies vidaus politikos ateityje lieka sunkiai pastebimas.

Be viso to, vienas dalykas aiškus: negalime leisti, kad nuo Afrikos Kyšulio iki Afganistano susidarytų zona, kurioje beveik neveikia įstatymai. To kainą mokėtume patys.

Per paskutinius aštuoniolika mėnesių Europos Sąjungos kovos su terorizmu strategijoje ir visapusiškame požiūryje dėl valstybės kūrimo ir vystymosi Jemenas buvo nurodomas kaip prioritetas. Taryba patvirtino išsamias išvadas dėl Jemeno spalio mėn. Dabar siekiame prie šios strategijos suburti visus pagrindinius žaidėjus. Dėl to Jungtinės Karalystės iniciatyva kitą savaitę surengti aukšto lygio susitikimą su Jemenu ir dėl Jemeno negalėjo atsirasti tinkamesniu laiku.

Pagrindinis susitikimo klausimas bus saugumas. Dabar rengiamas svarbus paketas, padėsiantis padidinti vyriausybės pastangas: teisėsaugos institucijų pareigūnų mokymai ir aprūpinimas įranga, geresnės teisinės bazės ir baudžiamojo teisingumo sistemos sukūrimas, kovai su radikalizmu nukreipta veikla ir konfliktų prevencija. Šioms veikloms pirmiausia bus skiriama parama iš Komisijos vystymosi programai skirtos 11 mln. EUR sumos, kuri pastaraisiais dvejais metais buvo naudojama policininkų mokymams ir nepilnamečių teisingumo sistemai.

Al-Qaeda teroristų išsikūrimas Jemene yra didesnių problemų požymis. Ekonominių, politinių, socialinių ir saugumo problemų ryšiai yra labai svarbūs. Dėl to mums reikia visapusiško požiūrio. Taip pat gyvybiškai svarbu, kad Jemeno valstybė didintų savo pajėgumus tenkinti visos šalies žmonių poreikius. ES siūlys trečdaliu padidinti 2011–2013 m. laikotarpiui numatytas vystymosi lėšas. Europos Komisijos Humanitarinės pagalbos generalinio direktorato (angl. *ECHO*) humanitarinė pagalba bus toliau teikiama 2010 m. Nuolat vyriausybinių lygiu keliame matymosi su daugybe perkeltų asmenų problemas.

Tačiau jokia pagalba negali pakeisti pačios vyriausybės išipareigojimo ir veiklos. Prezidento A. A. Saleho pareiškimas dėl išipareigojimo užmegzti nacionalinį dialogą su visais susijusiais subjektais suteikia galimybių pasiekti naują nacionalinį susitarimą, jeigu visi subjektai dalyvaus ir bus atsižvelgiama į jų interesus. Tarptautinė bendruomenė turėtų tvirtai paremti šį dialogą. Tai vienintelis tvarus būdas žengti į priekį.

Galiausiai, o tai ne mažiau svarbu, pagrindiniai regiono veikėjai turi stengtis bendradarbiauti su Jemenu – svarbiausia iš šių veikėjų yra Saudo Arabija. Londono susitikimas suteikia neįkainojamą galimybę įtraukti Saudo Arabiją. Jungtines Valstijas ir kitus veikėjus į prasmingą tarptautinį dialogą dėl Jemeno ir su Jemenu. Nekantriai laukiame diskusijų.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, PPE frakcijos vardu. – (ES) Po grėsmingo triuko, kurį Talibanas sėkmingai atliko vakar Afganistane, kur, nepamirškime, yra 100 000 už laisvę kovojančių karių, ir nepavykusio teroristų išpuolio Detroite per šias Kalėdas, manau, ponios baronienės C. Ashton, kad pagrįstai domimės, ar

terorizmas dabar yra stipresnis nei tuo metu, kai laisvė buvo užpulta barbariškai nuvertus bokštus dvynius Niujorke.

Tik ką diskutavome Irano klausimu, galime matyti, kas vyksta Afganistane, Pakistane, Artimuosiuose Rytuose, Somalyje ir net įvykius mūsų žemyno centrinėje dalyje – išpuolius Madride ir Londone. Turime užduoti sau klausimą – be to, visi turime bandyti padaryti išvadas po šių įvykių – ar mums viskas gerai.

Tiesa, kad atsirado naujas veiksnys, ponias pirmininke, t. y. kad dabar turime armijas, kurios neturi aiškių priešų, ir priešus, kurie neturi armijų. Tačiau prezidentas B. Obama po nesėkmingo išpuolio Detroite iš karto ėmėsi veiksmų, o generolas D. Petraeus per labai trumpą laikotarpį trečią kartą apsilankė Jemene. Galime pastebėti, kad Jungtinės Valstijos sutelkė svarbų ekonominės pagalbos paketą ir sukūrė politiką, kuri duoda rezultatų.

Ponia baronienė C. Ashton, ką tik kalbėjote apie konkrečias priemones, kurias Europos Sąjunga ketina įgyvendinti, ir nurodėte papildomas sumas, neįskaitant 11 mln. EUR. Jungtinių Valstijų išleista suma padidėjo nuo 67 mln. USD 2009 m. iki 167 mln. USD 2010 m.

Dėl to, ponias baronienė C. Ashton, mano klausimas yra toks: ar manote, kad, susidūrus su terorizmu, užsienio politikos, saugumo, gynybos, vystomojo bendradarbiavimo ir pagalbos, prekybos – ir netgi įtraukčiau kultūrą arba civilizaciją – pažiūros susilieja ir turime suprasti, kad, susidūrę su pavojais ir grėsmėmis, kurie paveikia visus vienodai, reaguoti taip pat turėtume vienodai?

Kalbėjote apie koordinavimą su Jungtinėmis Valstijomis. Ar galėtumėte plačiau papasakoti apie sąlygas, kuriomis vyksta šis bendradarbiavimas, kuris yra toks svarbus ir būtinas?

David-Maria Sassoli, S&D frakcijos vardu. – (IT) Ponia pirmininke, vyriausioji įgaliotinė, ponios ir ponai, mūsų frakcija labai susirūpinusi dėl padėties Jemene, nes iš čia kyla pavojus pasauliui: nesėkmingas bandymas susprogdinti JAV keleivinį lėktuvą, grasinimai užsienio ambasadoms ir vis dažnėjantys *Al-Qaeda* teroristų išpuoliai, kurių paskutiniai įvyko Afganistane, turi būti vertinami labai rimtai.

Deja, padėtis Jemeno viduje negelbsti, ir turėtume atsižvelgti į tai, kad tai viena iš skurdžiausių pasaulio šalių, susidurianti su rimtu vandens trūkumu, aukštu nedarbo lygiu ir jos ekonomika labai priklauso nuo pajamų už naftą, ir dujas, kurių ištekliai pasibaigs maždaug per artimiausius dešimt metų.

Dėl to manau, kad Europos Sąjungos veiksmai glaudžiai bendradarbiaujant Europos Komisijai, kuri sprendžia humanitarinės pagalbos ir vystymosi klausimus, ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams, sprendžiant bendrojo saugumo, bendradarbiavimo su policijos pajėgomis ir pasienio kontrolės klausimus, yra gyvybiškai svarbūs.

Taip pat turiu išreikšti susirūpinimą dėl griežtų suvaržymų, taikomų politinės opozicijos atstovams toje šalyje, žurnalistams ir žmogaus teisių gynėjams, apie kuriuos jau seniai kalba Jemene veikiančios humanitarinės organizacijos. Dėl to, ponias baronienė C. Ashton, manau, kad prioritetas turi būti užtikrinti, kad humanitarinės organizacijos galėtų atvykti į Jemeno teritoriją ir dirbti visiškai saugiai.

Taip pat tikiuosi, kad Europos Sąjunga stengsis užtikrinti, kad Jemenas tvirtai laikytųsi 2006 m. tarptautinėje pagalbos teikėjų konferencijoje priimtų įsipareigojimų, t. y. pradėti politines ir ekonomines reformas, kad padidintų demokratijos ir žmonių gyvenimo standartus.

Po rugsėjo 11-osios atakų supratome, kad rizikingų vietovių saugumo užtikrinimas priklauso nuo to, kokią riziką esame pasirengę priimti dėl geresnių gyvenimo sąlygų. Ponia baronienė C. Ashton, demokratija prasideda čia, nuo gebėjimo panaikinti turtingų ir skurdžiausių šalių skirtumus.

Holger Krahmer, ALDE frakcijos vardu. – (DE) Ponia pirmininke, ES mastu ir ypač Parlamento atžvilgiu pastebiu nedidelius simptomus, kai nevalingai rengiame diskusijas dėl tam tikrų šalių padėties, kurios nėra jokia naujiena. Deja, labai dažnai atsitinka taip, kad vienos nakties įvykiai priveda prie to, kad Parlamente postringaujama apie politinius reikalavimus, kurie kartais atrodo abejotini. Manau, kad tai nesudaro gero išpūdzio apie mus, jeigu nepavykęs bandymas susprogdinti keleivinį lėktuvą priveda tik prie bendrų diskusijų apie Jemeną. Turėtume suprasti, kad būtų tinkama apsvarstyti strateginę šios padėties sprendimą.

Taip pat manau, kad padėtis Jemene turi būti kruopščiai išnagrinėta, ypač atsižvelgiant į tai, kad tai yra žlugusi valstybė, kurioje vyriausybė nekontroliuoja didelės šalies dalies. Turėtume savo pačių labui išnagrinėti, kokias rizikas tai kelia Europai. Pasirodo, kad rizikos yra susijusios su teroristų apmokymu šioje šalyje ir Jemeno pakrante, kurioje akivaizdžiai piratauja. Mes – ir galbūt taip pat baronienė C. Ashton – turime apsvarstyti,

ką galime padaryti, kad įveiktume šias rizikas. Mano supratimu, pagrindinis klausimas galėtų būti ir toks: kaip galime paremti Jemeno vyriausybę, kad ji atgautų šalies kontrolę, ir taip sustabdyti šias rizikas? Žinoma, apie šalies atstatymą taip pat turime diskutuoti, tačiau nemanau, kad iš tikrųjų naudinga šiuo etapu Parlamente parengti reikalavimų katalogą, neturintį jokio politinio atspalvio – nuo žiniasklaidos laisvės iki moterų teisių – arba, jeigu tai darome, turime į tai žiūrėti rimtai. Rengdami reikalavimų katalogą nepasieksime savo tikslo Jemene, dėl to užuot tai darę turėtume sutelkti dėmesį į apčiuopiamą paramą, kurią galime suteikti dabartinėje padėtyje atsidūrusiam Jemenui siekdami išspręsti neatidėliotiną problemą.

Franziska Katharina Brantner, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – Pradžiai šiek tiek užsimindama apie tai, ką pasakė prieš tai kalbėjęs narys. Jemeno krizė iš tikrųjų nėra nauja: šalies padėtis blogėjo dešimtmečiais, o politinės padėties prastėjimas aiškiai buvo nurodytas Komisijos laikotarpio vidurio peržiūros ataskaitoje.

Manau, kad iš tikrųjų turime atkreipti dėmesį į politines aplinkybes: ilgalaikis vyriausybės ir huitų konfliktas šiaurėje, neramumai pietuose, kuriuos jūs paminėjote – ir dabar šiaurės konfliktas plinta regione ir siekia Saudo Arabiją ir Iraną.

Taigi klausimas yra toks: ką tiksliai daryti? Tik ką girdėjau raginimus skirti BSGP (angl. CSDP) misijos pinigus, kad būtų apmokytas daugiau žmonių, tačiau manau, kad tai nėra pakankama priemonė – bent jau tai nėra reakcija į krizę, nebent pripažinsime esant nuolatinę krizę.

Manau, kad turėtume siekti aktyvesnio Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos dalyvavimo ne tik Saudo Arabijoje, bet ir Jemene. Mums reikia, kad ši organizacija koku nors taikiu procesu sutaukytų įvairias Jemeno partijas, vyriausybę, opoziciją, pietų separatistus, huitus ir regiono veikėjus, ir manau, kad tai turėtų būti remiama ir finansuojama iš, pvz., stabilumo priemonės; būtent tam, manau, turėtų būti naudojama stabilumo priemonė.

Nemanau, kad mums padės, jeigu turėsime kitą BSGP misiją ir kitą stabilumo priemonės mokymų etapą be kokių nors rezultatų duodančio politinio proceso. Iš tikrųjų raginu, kad dažniau naudotumėte stabilumo priemonę kaip išankstinio perspėjimo politinę priemonę, padedančią pereiti prie politinio proceso, jį remti ir finansuoti. Manau, kad tai būtų šis tas naudingo.

Norėčiau pridėti dar vieną pastabą: buvo paminėtos lygios teisės ir jūs iškelėte šį klausimą, ir manau, kad į tai turėtume dėti labai daug pastangų. Gyventojų skaičiaus didėjimas yra viena iš pagrindinių šių šalių problemų ir, kaip visi žinome, neišspręsime šio klausimo tol, kol nebus šeimos planavimo, o tai susiję su moterų teisėmis.

Žinau, kad neaštrinsite pagrindinių moterų teisių klausimo, tačiau, manau, jog lyčių lygybė, ypač šeimos planavimas, yra esminiai klausimai, jeigu dabar svarstome, ką daryti siekiant padėti Jemeno visuomenei.

Adam Bielan, *ECR frakcijos vardu*. – (PL) Ponia pirmininke, pasaulio žvilgsnis neseniai buvo nukreiptas į Jemeną po to, kai šios šalies *Al-Qaeda* teroristai prisiėmė atsakomybę už tai, kas, laimė, buvo nesėkmingas bandymas per Kalėdas susprogdinti Amerikos keleivinį lėktuvą. Tačiau ilgą laiką žinojome, kad blogėjanti saugumo padėtis šalyje suteikia galimybę teroristų grupuotėms rasti prieglobstį, iš kur jie gali planuoti ir rengti tolesnes operacijas. Terorizmas plito regione daugelį metų iki rugsėjo 11-osios – dienos, kurią visi prisimename. Turime tik prisiminti *Al-Qaeda* teroristų 2000 m. spalio 12 d. įvykdytą išpuolį prieš Amerikos karo laivą *USS Cole*.

Jemenas yra labai svarbi šalis, ypač dėl savo geografinės padėties. Turime prisiminti, kad 3,5 mln. barelių žaliavinės naftos, kuri sudaro 4 proc. pasaulinės produkcijos, kiekvieną dieną pergabenama 26,5 km ilgio Bab el Mandebo sąsiauriu tarp Jemeno ir Džibučio. Tuo pat metu tai yra šalis, kurios vidaus padėtis labai sudėtinga. Be *Al-Qaeda* teroristų, kurie čia klesti, Jemene taip pat vyksta rimtas šiitų sukilimas Sados provincijoje šalies šiaurėje ir separatistų judėjimų pietuose prievartos protrūkiai. Jeigu prie viso to pridėsime dvejų metų senumo neigiamas maisto krizės, neseniai įvykusios finansų krizės, mažėjančių šalies žaliavinės naftos išteklių, kurie sudaro tris ketvirtadalius jos pajamų, ir galiausiai didėjančio didelio vandens trūkumo padarinius, gausime ant kelių klūpančios šalies vaizdą, idealų taikinį *Al-Qaeda* teroristams, kurie, atsižvelgiant į jų problemas Afganistane, ieško naujos bazės.

Dėl to, be karinių veiksmų, kurie viena ar kita forma pasirodytų esą neišvengiami atsižvelgiant į vietos valdžios institucijų pasyvumą ir bejėgiškumą, tarptautinė bendruomenė, įskaitant Europos Sąjungą, – šiuo atveju kreipiuosi į C. Ashton – pirmiausia turi būti labai aktyvi dalyvaudama atstatant valstybės institucijas.

Sabine Lössing, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (DE) Ponia pirmininke, žiniasklaida jau mobilizuoja gyventojus trečiajam frontui karui su terorizmu. Tačiau šiuo metu strateginės JAV ir ES valstybių narių Jemene ir Afrikos

Kyšulio regiono galimybės iš tikrųjų nėra atviros. Faktas, kad valdantysis elitas, supantis prezidentą A. A. Salehą, žiauriai diskriminuoja ir malšina šių gyventojus šalies šiaurėje bei kariauja su separatistų judėjimu pietuose, buvusiosios Jemeno Demokratinės Liaudies Respublikos teritorijoje, o tai sukelia dideles kančias jos gyventojams. Nėra tikro įrodymo šių gyventojų ir *Al-Qaeda* teroristų ryšio, apie kurį būtų galima kalbėti, dėl to ši idėja tarnauja vien tik korumpuotai ir *de facto* autokratinėi vyriausybei kaip priedanga renkant milžinišką karinę pagalbą.

Turėtume vengti teikti paramą šiai vyriausybei, kai ji kuria saugumo pajėgas – darydami tai tik įpilsime žibalo į ugnį. Visa teikiama pagalba turi būti naudinga visiems regionams, nepaisant jų religinės, etninės arba politinės orientacijos. Reikia pradėti ir skatinti taikinimo procesą, kuriame dalyvautų Jungtinės Tautos ir vietos veikėjai, įskaitant veikiančius kaimyninėse valstybėse, pvz., Irane. Neturime suteikti vyriausybei vienašalės paramos kovai su sukilėliais. Operacija „Atalanta“ neturėtų būti tęsiama ir išplečiama, juo labiau ne žemyninėje Jemeno teritorijoje, nes tai tik tarnautų išsivysčiusių Vakarų šalių geostrateginiams interesams.

Visomis pastangomis turėtume užtikrinti, kad ES taip pat nepalaikytų visiškai klaidingos JAV karo skatinimo Jemene strategijos.

Fiorello Provera, EFD frakcijos vardu. – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, užuot būdamas nauja terorizmo siena, kaip kai kas jį pavadino, Jemenas yra rizikingo stabilumo šalis.

Tai, kad centrinė vyriausybė nekontroliuoja teritorijos ir sienų pralaidumo, sudaro galimybę plėtotis neteisėtam judėjimui, nekontroliuojamai migracijai, piratavimui ir teroristinėms veikloms. Tačiau sprendžiant naujas problemas, susijusias su *Al-Qaeda* teroristais Jemene, nereikėtų apsiriboti tik kariniu spaudimu, tačiau taip pat padėti vietos valdžios institucijoms įgyti didesnę teritorijos kontrolę. Kartoju: vietos valdžios institucijos, ne vien tik vyriausybė.

Tačiau Jemeno stabilumas turėtų būti kuriamas atsižvelgiant į nacionalinę arba regioninę nuosavybę, nenustatant išorės arba iš anksto parengtų sprendimų, kurie neatitinka padėties šalyje ir pasmerkti žlugti. Tai palengvintų didesnę Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos, kurios finansinis dalyvavimas vietos projektuose būtų labai svarbus, išipareigojimą. Europos Sąjunga turėtų bendradarbiauti su savo partneriais – Jemenu, G 8 ir Persijos įlankos šalimis – kartu su Jemeno vyriausybės teikiama finansine ir vystymosi parama.

Apibendrinamas noriu pasakyti, kad nors ir puiki, tačiau ilgalaikė politika turėtų būti įgyvendinama teikiant paramą teritorijos saugumui ir kontrolei, be kurios rizikuojame sužlugdyti Jemeno valstybę ir labai sustiprinti terorizmą teritorijoje.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Ponia pirmininke, gerai žinome, kad dabar Jemenas yra islamo ekstremistų židiny, skurdo nukamuota, nesugebanti veiksmingai užtikrinti saugumo ir dideliu ginklų paplitimu pasižyminti šalis, kurią žaloja konfliktai ir kankina pastebimas vandens trūkumas. Tai šalis, kurios vyriausybė, pasirodo, visiškai nekontroliuoja sostinės.

Dėl to Jemenas atsidūrė kovos su terorizmu dėmesio centre ir dėl to yra dar viena šalis, kurioje radikalių islamistų buvimas yra tragiškas nesėkmingos JAV politikos padarinys. Diskutuodami į tai turėtume labai rimtai atsižvelgti, taip pat į CŽV skrydžius į Jemeną, slaptus kalėjimus ir iki šiol pražūtingas JAV kampanijas Artimuosiuose Rytuose.

Mano nuomone, būtų naivu lyginti terorizmą su skurdu, lygiai taip pat kaip būtų neatsakinga leisti vykdyti JAV politikos diktatą ir patikliai manyti, kad tik padidindami karinę pagalbą Jemenui galėtume išspręsti jo problemas. Diktatoriškas prezidentas yra gana laimingas rinkdamas Vakarų skiriamus milijonus karinei paramai, tačiau praeityje jis turėjo laiko ir vėl grįžo prie islamistų siekdamas visiškai užtildyti režimo priešininkus.

Žinoma, negalime tingiai stovėti ir stebėti, kaip ši šalis transformuojasi ir vietoj džihado teroristų atsitraukimo vietos, kuria ji buvo iki šiol, tampa jų operacijų ir mokymų baze. Taip pat būtina aptarti, kaip pagerinti vystymosi pagalbos teikimą, net jeigu ji bus skirta tam, kad sugrąžintume dalį neapsisprendusių džihado rekrutų.

Galiausiai ES neturi sau leisti priverstinai tapti JAV iždininke. Vietoj to Europos Sąjunga turi priimti nepriklausomos tarpininkės vaidmenį siekdama užmegzti dialogą ir nugrįsti kelią ilgalaikiam politiniam sprendimui.

Laima Liucija Andrikiienė (PPE). – Ponia pirmininke, noriu pateikti trumpą komentarą ir du klausimus baronienei C. Ashton. Atrodo, kad ES dabar susidūrė su dilema. Viena vertus, turime remti griežtesnius veiksmus prieš teroristus, kurie kelia tiesioginį pavojų Europos piliečiams. Įvairios islamo ekstremistų grupuotės Jemene tampa vis aktyvesnės nei kada nors anksčiau, o *Al-Qaeda* teroristai mato Jemeną kaip vieną iš svarbiausių vietų išpuoliams prieš Vakarų šalis planuoti ir nereguliariai kariuomenei ir galimiems savižudžiams sprogdintojams mokytis.

Nesėkminga operacija prieš *Northwest Airlines* lėktuvą yra naujausias grėsmės, su kuria susiduriame, pavyzdys. Kita vertus, turėtume žinoti, kad Jemeno valdžios institucijas įvairios žmogaus teisių organizacijos daugiau negu kartą kaltino kankinimais, nežmonišku elgesiu ir neteisminėmis egzekucijomis. Savavališki piliečių areštai ir namų kratos yra labai paplitę, ir būtinybė kovoti su terorizmu nurodoma kaip pagrindinis tokių neteisėtų veiksmų pateisinimas.

Šiomis aplinkybėmis, ponია baronienė C. Ashton, atsižvelgiant į Tarybos išvadą dėl Jemeno, kokios rūšies pagalbą ES gali pasiūlyti Jemeniui kovojant su terorizmu? Be to, ES mano, kad šioje srityje nėra karinio krizės sprendimo būdo. Tuo pat metu Vašingtonas pasirašė susitarimą su Jemeno valdžios institucijomis dėl glaudesnio karinio bendradarbiavimo. Dėl to norėčiau išgirsti jūsų nuomonę ir Europos Sąjungos poziciją dėl amerikiečių sprendimo aktyviau kovoti su teroristais Jemene, visų pirma pasirašant susitarimą dėl slapto karinės žvalgybos ir mokymų.

Richard Howitt (S&D). – Ponia pirmininke, iš anksto palankiai vertinu šios dienos diskusijas atsižvelgdamas į kitos savaitės Užsienio reikalų tarybos ir Londono konferenciją, kurią sušaukė Gordon Brown.

Tikėtina, kad mūsų dėmesį atkreipė bandymas susprogdinti keleivinį lėktuvą. Šiandien taip pat prašau atkreipti tarptautinį dėmesį į pastangų išlaisvinti britų inžinierių Anthony S. ir penkis kitus europiečius įkaitus, kurie dirbo Jemeno vietos ligoninėje ir kurie yra pagrobti nuo praėjusių metų birželio mėn., padidinimą.

Tačiau dirbdami ateityje turėtume pripažinti ne tik išorės, bet ir vidaus poreikius, susijusius su Jemeni. Turime sumažinti prastos mitybos lygį, kuris viršijamas kai kuriose į pietus nuo Sacharos esančiose Afrikos šalyse, pvz., Nigeryje, ir kovoti su žmogaus teisių pažeidimais, kaip ką tik minėjo L. L. Andrikiienė, šalyje, kuri užima vienuoliktą vietą tarp daugiausiai mirties bausmių skiriančių šalių pasaulyje, įskaitant mirties bausmės vaikams. Dėl to kaip tarptautinė bendruomenė nelaukime, kol teroristai atsikraustys prieš mums pradedant spręsti kompetencijos, valdymo ir vystymosi pažeidžiamose pasaulio šalyse klausimus.

Palankiai vertinu vyriausiosios įgaliotinės šios dienos pranešimą dėl pagalbos ir prašau užtikrinti, kad kitos savaitės susitikimuose būtų sprendžiamas faktinis visų dalyvių išsipareigojimo skirti piniginę pagalbą Jemeniui klausimas, kai Jungtinėms Tautoms bendrai paprašius suteikti pagalbą šaliai buvo surinkta mažiau nei 1 proc. būtinų lėšų. Pritariu F. K. Brantner, kad susitikimuose turi būti siekiama taikių paliaubų ir galbūt taikos konferencijos dėl paskutinio kovos su haitais šiaurėje etapo ir užtikrinti galimybę pasinaudoti humanitarine pagalba regione. Turime užtikrinti, kad valstybės pajamos iš naftos būtų investuojamos į ekonominį ir socialinį šalies žmonių vystymąsi. Europa turėtų bendradarbiauti siekdama rasti ilgalaikius sprendimus, susijusius su Jemeno kalniais, kurių didžiausia grupė liko Gvantanamo įlankoje.

Tačiau tikiuosi, kad vyriausioji įgaliotinė išnagrinės galimybę bendram ES ir Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos BSGP projektui dėl saugumo sektoriaus pareigūnų mokymų Jemene, kurio pastangos yra labai svarbios daugeliui šalių.

Galiausiai O. Bin Laden'o pasekėjai gali atvykti į Jemeną iš Al Rubato kaimo, tačiau būtent tarptautinio bendradarbiavimo nebuvimas leido per dideliui skaičiui jaunų žmonių jo vardu tapti radikalais. Dabar turime bendradarbiauti tarptautiniu lygiu.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, nepavykęs išpuolis yra pakankamas pagrindas pašalinti bet kokią pareiškimo apie mūsų bendrapiliečių teisę į saugumą banalumo pojūtį. Mūsų visuomenės apsauga juo labiau įpareigoja mus nuolat ieškoti saugumo ir laisvės pusiausvyros.

Jos nuomone, ar bendradarbiavimas Europos Sąjungoje gali sudaryti jai galimybes teigti, kad JAV žvalgybos tarnybos nesėkmės, kurios paaiškėjo po paskutinio bandymo užpulti skrydį Nr. 253 iš Amsterdamo į Detroitą, negalėjo įvykti Europos Sąjungoje?

Šiose diskusijose vienas klausimas iš tikrųjų yra svarbiausias: ar įtariamo teroristo tapatybė buvo žinoma Europos žvalgybos tarnyboms, visoms Europos žvalgybos tarnyboms? Jeigu ne, kokias išvadas ji ketina padaryti? Ar ji dabar mano, kad koordinavimo ir keitimosi informacija tarp žvalgybos tarnybų lygis yra pakankamas, kad užkirstume kelią tokios rūšies nesėkmėms Europos Sąjungoje?

Šiose diskusijose vienas klausimas iš tikrųjų yra svarbiausias: ar įtariamo teroristo tapatybė buvo žinoma Europos žvalgybos tarnyboms, visoms Europos žvalgybos tarnyboms? Jeigu ne, kokias išvadas ji ketina padaryti? Ar ji dabar mano, kad koordinavimo ir keitimosi informacija tarp žvalgybos tarnybų lygis yra pakankamas, kad užkirstume kelią tokios rūšies nesėkmėms Europos Sąjungoje?

Ar vyriausioji įgaliotinė mano, kad valstybių narių žvalgybų tarnybų pajėgumai bendradarbiauti 188R straipsnio dvasia yra pakankami?

Iš tikrųjų piliečiai turi teisę reikalauti nepriekaištingos terorizmo grėsmės stebėsenos. Jie sunkiai suprastų, kaip, viena vertus, Europos Sąjunga toliau vis daugiau SWIFT rūšies asmens duomenų perduoda Jungtinėms Valstijoms ir kaip, kita vertus, ta pati Europos Sąjunga turi trūkumų prevencijos ir žvalgybos srityje.

Geoffrey Van Orden (ECR). – Ponia pirmininke, Jemenas jau seniai igavo teroristų inkubatoriaus požymių, ir šiam klausimui pastaraisiais metais skirta nepakankamai dėmesio. Konfliktai, neteisėtumas ir korupcija yra giliai įsišakniję.

Beje, verta prisiminti, kad priežastis, dėl kurios britų kariai įsiveržė į Jemeną XIX a. pradžioje, buvo sustabdyti piratavimą Adeno įlankoje ir jie tai labai sėkmingai darė visą amžių. Žinoma, pastaraisiais metais Jemenas tapo teroristų inkubatoriumi, kuriame vyksta teroristų išpuoliai ir eksportuojamas terorizmas į kitas šalis. Teroristų grupuotės gerai išmano, kaip išnaudoti žlungančių valstybių suteikiamas galimybes. Turime suteikti pagalbą sprendžiant šią problemą.

Šiuo metu Jungtinė Karalystė teikia neproporcingą paramą. Tikiuosi, kad Londono konferencija paskatins kitas šalis labiau prisidėti, įskaitant Europos Sąjungą, ir, sutinku, kitas regiono valstybes.

Žinoma, negalime tikėtis išnaikinti terorizmo ten, kur jis veisiasi, o tai reiškia, kad turime pagerinti savo pačių šalių saugumą ir sukurti veiksmingesnę savo pačių sienų kontrolę. Abejoju, ar ES yra tinkamai motyvuota spręsti šį klausimą, vadinasi, kiekviena šalis atskirai turi įvesti tvarką savo teritorijoje.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL). – (EL) Ponia pirmininke, Jemeno žmonės yra imperialistinio konflikto ir intervencijos aukos. Manau, kad imperialistinės galios kursto vidines etnines, rasines ir religines kovas šalies viduje. Daugelį metų jos naudojosi karinėmis pajėgomis. Jos pažeidžia taikų nesutarimų sprendimo būdą, kad galėtų kontroliuoti energetinius išteklius ir energijos perdavimo kanalus regione.

Vystymasis šioje šalyje visada buvo imperialistinės NATO pasirinktos politikos ir politikos, remiančios grynai reakcinį ir prieš paprastus žmones nukreiptą režimą šioje šalyje, rezultatas. Kartu su žymiu Jungtinių Valstijų finansinės ir karinės pagalbos padidėjimu remiantis kovos su *Al-Qaeda* teroristais pretekstu, kartu su Jemeno klasifikavimu kaip šalies, kuri slepia teroristus, Saudo Arabijos pajėgų vykdomais šalies vietovių bombardavimais, kartu su JAV parama ir užsienio karių dislokavimu tikėtina, kad atviros karinės imperialistinės intervencijos mastas didės. Tai tampa aišku atsižvelgiant į naują isterijos protrūkį po nepavykusio teroristų išpuolio prieš *Delta* keleivinį lėktuvą. Manau, kad žmonės reaguos pradėdami kovą su represinėmis priemonėmis ir prieš juos nukreiptomis imperialistinėmis intervencijomis.

Andrew Henry William Brons (NI). – Ponia pirmininke, kaip galėjo pasakyti pramanyta ponia Bracknell, padaryti vieną didelę klaidą musulmonų pasaulyje yra nesėkmė, tačiau padaryti dvi – skamba kaip aplaidumas.

Padaryti tris arba daugiau klaidų reiškia kvailumą, beprotybę arba tyčinį kurstymą. Dabar Jemenas vadinamas naujuoju Afganistanu. JAV kariai yra dislokuoti čia kaip patarėjai. Kiek dar laiko užtruks, kol jie ir jų sąjungininkai, įskaitant Didžiąją Britaniją, dislokuos šioje šalyje sausumos pajėgas prieš *Al-Qaeda* teroristus?

Ką iš tikrųjų Vakarų šalys turėtų daryti, kad užkirstų kelią grėsmei? Visų pirma jos turėtų sustabdyti karus musulmonų šalyse, kuriuose žūva Vakarų šalių kariai, civiliai ir dėl kurių jauni musulmonai namuose ir užsienyje tampa radikalais. Jos turėtų susigrąžinti karius, kad jie dirbtų savo gimtosios šalies saugumo srityje, kad užtikrintų mūsų gyventojų ir infrastruktūrų saugumą.

Jos turėtų laikytis visiškai neutralios politikos dėl Artimųjų Rytų ir atsisakyti partizaninės JAV politikos bei turėtų sustabdyti imigraciją iš musulmoniškų šalių ir skatinti musulmonus Vakarų šalyse suprasti, kad jie būtų daug laimingesni gyvendami kartu su tos pačios religijos išpažinėjais.

Angelika Niebler (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, ponia baronienė C. Ashton, ponios ir ponai, pastaraisiais mėnesiais žmonių gyvenimo sąlygos, taip pat bendra Jemeno politinė ir ekonominė padėtis dramatiškai pablogėjo. Dėl to mes, europiečiai, turime daryti viską, ką galime, kad galutinai įvestume stabilumą šalyje.

Vyriausioji įgaliotinė, ar galėčiau jūsų paprašyti užkirsti kelią Jemenui tapti antruoju Afganistanu. Turime daryti viską, kas mūsų galioje, kovodami su tarptautiniu terorizmu. Tačiau tai galėsime pasiekti tik tada, jeigu taip pat remsime Jemeno taikos procesą. Turime pasiekti taiką regione ir turime remti vyriausybės taikos pastangas šioje šalyje. Taip pat dar kartą galėtume priminti Jemeno vyriausybei, kad ji turi užtikrinti diskriminacijos nebuvimą Jemene – tik tuomet bus galima pasiekti taiką. Taika reikalauja demokratinės struktūros, kurios remia mažumų teises. Tai yra mūsų Europos kelias ir jis gali skirtis nuo kitų kelių. Prašau jūsų einant naujas pareigas nepraleisti progos eiti šiuo Europos keliu kartu su mumis.

Be politinio stabilumo Jemenas neturi jokių galimybių. Esant politiniam stabilumui vietos ekonomika gali atsigauti, tuomet ekonomika gali būti atkurta ir žmonėms atsivers ateities perspektyvos. Prašau jūsų sunkiai dirbti siekiant šio tikslo. Taip pat prašau jūsų stengtis, kad jūsų įtaka būtų svarbi užtikrinant, kad čia esantys pagalbinių karių galėtų suteikti humanitarinę paramą. Jemene yra daugiau nei 1 30 000 pabėgėlių iš Somalio. Padėtis Jemene yra bauginanti. Dedu visas viltis į jus, ponios baronienė C. Ashton, tikėdamasi, kad jūs panaudosite savo įtaką šioje šalyje. Taip pat prašau ginti šešis įkaitus Europos piliečių vardu – vieną britą ir penkis vokiečius, kurie Jemene laikomi įkaitais. Galbūt taip pat galite padėti juos išlaisvinti. Labai dėkoju.

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Pritariu išsakyti Komisijos ir kolegų mintims, kad padėtis Jemene yra įtempta. Šalis yra nualinta ir nuskurdinta nesibaigiančių partizaninių karų ir separatistinių kovų, žmonės kenčia nepriteklių. Toks ekonominis ir politinis nestabilumas jau privertė susirūpinti ir besiribojančias Arabijos pusiasalio šalis ir kelia grėsmę ne tik regioniniam, bet ir viso pasaulio saugumui. Susirūpinti verčia žinia apie pastaruoju metu ypač suaktyvėjusią teroristinių grupuočių veiklą. Prisiminkime ir nepavykusį bandymą susprogdinti lėktuvą, skrendantį į JAV, tiek grasinimus Jemene esančioms ambasadoms. Amerika jau paskelbė, kad padėčiai šioje šalyje ji skirs ypatingą dėmesį, todėl manau, kad Europos Parlamento, Europos Komisijos ir kitų institucijų pareiga, ypač po Lisabonos sutarties įsigaliojimo įgyvendinant bendrąją užsienio politiką, kartu su tarptautine bendruomene imtis bendrų ir koordinuotų veiksmų.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Kalbėsiu sloveniškai, todėl prašyčiau klausyti vertimo. Jemenas yra šalis, kurią vargina religiniai ir gentiniai konfliktai ir praeities kolonialistinės ir JAV politikos padarytos klaidos. Kaip jau minėjo kai kurie kolegos nariai, visų pirma susiduriame su Artimaisiais ir Viduriniais Rytai, nestabiliu regionu, kurį kankina neišspręstos problemos ir, antra, žinoma, su svarbiausiu iš visų konfliktų – Izraelio ir Palestinos konfliktu.

Jemenas atspindi visas šias problemas, ir neturėtume apsigauti manydami, kad sprendžiame vietos problemą. Jemenas kovoja su pilietiniu karu, *Al-Qaeda* teroristų tvirtovėmis, silpna valstybe, silpnomis žvalgybos tarnybomis, nepakankamu saugumu ir ginkluotomis karinėmis pajėgomis. Ko galime tikėtis iš Londono konferencijos?

Ponia vyriausioji įgaliotinė, mano nuomone, pats sunkiausias dalykas iš visų bus suformuluoti visa apimančią požiūrį, tačiau būtent tai ir turime padaryti. Vien tai išspręs Jemeno problemas. Mums reikia ekonominio ir vystymuisi pagrįsto požiūrio ir turime pasiūlyti Jemenui tokios rūšies paramą, kuri padės jam atkurti valstybės ir administracinius gebėjimus.

Tačiau laikausi nuomonės, kad antrasis pranešimas, kurį, norėčiau, kad jūs, ponios C. Ashton, pristatytumėte, yra apie tai, kad mes neapsigautume manydami – neleiskime niekam apsigauti taip manant – kad tai vien tik kitas klausimas arba kita problema, kuri gali būti išspręsta karinėmis priemonėmis. Baiminuosi, kad esama daugybės ženklų, ypač pasaulio žiniasklaidoje, siekiant parodyti, kad rengiamės naujai fronto linijai, naujam ginkluotam konfliktui. Tai būtų pats blogiausias dalykas, koks galėtų nutikti Jemene, ir tai, kas galbūt dar labiau pakenktų santykiams visame regione. Išmokome gana daug pamokų iš karinių nuotykių, kurių liudininkai buvome, – nuo Artimųjų ir Vidurinių Rytų iki Afganistano ir kai kurių kitų šalių.

Struan Stevenson (ECR). – Ponia pirmininke, anksčiau aptarėme blogėjančią žmogaus teisių padėtį ir žiaurų fašistinį režimą Irane. Tose diskusijose išgirdome, kaip mulos eksportavo terorizmą į Palestiną ir Libaną ir kaip jie dabar eksportuoja savo niekšišką terorizmą į Jemeną.

Spalio mėn. pabaigoje Jemeno oficialūs pareigūnai pranešė, kad sulaukė laivą, pakrautą ginklų iš Irano. Jie sulaukė penkis Irano instruktorius. Ginklai ir instruktoriai buvo skirti huitų sukilėjams.

Iranas yra praeities meistras kovoti per atstovus; jis tai darė Palestinoje ir Libane. Dabar jis siekia per atstovus kurstyti regioninį konfliktą su Saudo Arabija, kurioje dominuoja sunitai. Norėčiau pasakyti baronienei C. Ashton, kad jeigu ji tvirtai nuspręstų imtis Irano klausimo, ji išnaikintų didelę dalį piktybinio vėžio, kuris gresia Artimiesiems Rytams.

Cristiana Muscardini (PPE). – (IT) Ponia pirmininke, vyriausioji įgaliotinė, ponios ir ponai, ekonominė ir socialinė Jemeno krizė yra susijusi su *Al-Qaeda* teroristų buvimu ir veikimu jo teritorijoje ir juos motyvuojančia džihado kovotojų vizija.

Jemenas yra viena iš skurdžiausių pasaulio valstybių, o vidaus konfliktų valdymui kyla daugybė sunkumų dėl religinio šitų ir sunitų mažumų konflikto. Kaip pažymėta pasiūlyme dėl rezoliucijos, pagalba, bendradarbiavimas ir parama socialinių programų įgyvendinimui yra gyvybiškai svarbi. Tačiau turėtume atkreipti dėmesį į rizikas, kurios kyla Vakarų šalims, jeigu saugumo problemos nebus aiškiai ir ryžtingai išspręstos.

Priežastys, skatinančios teroristus vykdyti karinius mokymus ir mokyti savižudybės, yra džihado ideologijos rezultatas, kuri vis labiau plinta ir įsitvirtina taip pat Afrikos žemyne, iš dalies dėl abejingumo ir paviršutiniškumo, su kuriuo tarptautinė bendruomenė sprendė, o galbūt iš viso nesprendė *Al-Qaeda* teroristų klausimo, ir tai atsiranda Somalyje ir Sudane, taip pat Jemene.

Turėtume prisiminti teroristų buvimą Jemene ir daugybės padėtį Somalyje destabilizuojančių išpuolių priežastinį ryšį, kuris yra Jemene esančių *Al-Qaeda* teroristų pajėgų įkaitas. Dėl to tai priklauso ne tiek nuo Saudo Arabijos vahabitų, o nuo Irano ajatolų, iš kurių jie gauna ginklų ir pinigų. Parama Jemeniui negali būti atskirta nuo saugumo klausimo.

Arnaud Danjean (PPE). – (FR) Ponia pirmininke, ponias C. Ashton, jūs buvote teisi atkreipdama dėmesį į tai, kad svarbus su saugumo politika susijęs klausimas Jemene yra užbaigti šios šalies vidaus konfliktus. Neturime painioti priežasčių ir padarinių ir, nesumenkinant terorizmo rizikos, pagrindinė Jemeno nestabilumo priežastis nėra terorizmas. Terorizmas plėtojasi, nes šalis nestabili dėl vidaus konfliktų. Šiuo požiūriu Europos Sąjungos prioritetą būtų skatinti ir remti pastangas, kurios šiuo metu dedamos siekiant pradėti nacionalinį dialogą Jemene su prezidentu A. A. Salehu.

Regioninių lygiu – kaip mums ką tik priminė – esama ryšių su Somalio ir Afrikos Kyšulio krize. Esama labai didelių migracijos srautų, taip pat nelegalaus ginklų gabenimo ir džihado kovotojų judėjimo tarp Jemeno ir Somalio. Šiuo atveju norėčiau žinoti, kokią poziciją užima Europos Sąjunga, atsižvelgiant į jūrų žvalgybos gebėjimų stiprinimą, kurie taip pat yra susiję su Jemeni.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, Jemenas yra skurdžiausia arabų pasaulio šalis. Neseniai buvau Jemene ir įsitikinau savo akimis. Nėra abejonės, kad skurdas yra šaltinis arba bent jau veiksnys, kuris sustiprina kai kurias iš daugybės problemų, su kuriomis susiduria šalis.

Deja, pasaulio lygiu Jemeno problemos taip pat tampa mūsų problemomis. Pasiūlymo projekte nurodyti ir per šias diskusijas paminėti vidaus konfliktai turėtų būti sprendžiami politinėmis priemonėmis, o konflikto šalys turėtų gerbti žmogaus teises ir tarptautinę humanitarinę teisę. Europos Sąjunga turėtų stengtis užkirsti kelią dabartinės krizės didinimui. Vystymosi pagalba, kurią suteikiame, jeigu ji bus veiksminga ir protingai naudojama, gali būti naudinga įnešant politinio, ekonominio ir socialinio stabilumo.

Tačiau katastrofa nebetoli. Vandens trūkumas buvo paminėtas, kaip ir mažėjantys žaliavinės naftos ištekliai, tačiau čia taip pat susiduriama su piktnaudžiavimo problema – 90 proc. Jemeno gyventojų vartoja haliucinogeninį narkotiką *khat*, kuris pakeičia kitas kultūras. Pvz., anksčiau Jemenas eksportavo kavą, tačiau dabar jis negali to daryti, nes užuot auginus kavą, Jemene auginamas šis narkotikas.

Jemeno vyriausybė ir tarptautinė bendruomenė turi imtis ne tik laikinų priemonių, nes susiduriama su struktūrinėmis problemomis, ir net jeigu galime sustabdyti *Al-Qaeda* teroristus Jemene, šios problemos grįš, jeigu nepašalinsime priežasčių.

Marietta Giannakou (PPE). – (EL) Ponia pirmininke, kaip jau visi girdėjome ir suprantame, padėtis Jemene yra drastiška socialiniu ir ekonominiu bei socialinės sanglaudos požiūriu. Šalyje nėra vandens, naftos ištekliai baigiasi, o gyventojai augina narkotines kultūras.

Ši šalis yra tuo, kuo buvo Afganistanas prieš 26 metus, kai šiuose rūmuose – turiu omenyje senuosius Europos Parlamento rūmus – pasirengė ateičiai aptardami pranešimą dėl narkotikų ateities Afganistane. Jeigu būtent dabar nebus vystomosios rūšies intervencijos ir jeigu Jungtinėms Tautoms nebus leista nuolat dalyvauti visais lygiais, Jemenas atsidurs tokioje pat padėtyje, kokioje šiandien yra Afganistanas su neišspręstomis problemomis.

Nėra daug būdų kovoti su terorizmu, ir būdas, kuriuo Vakarų šalys ketina tai daryti, iš tikrųjų nėra vienas iš jų. Vienintelis būdas padėti šiai šaliai netapti *Al-Qaeda* teroristų štabu – sudaryti susitarimą su visomis arabų

valstybėmis, o ne tik su Saudo Arabija ir, žinoma, turime stengtis padėti šiai tautai atsitraukti nuo gentinės filosofijos ir pilietinių konfliktų ir siekti demokratiškesnių teisių.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Nepavykęs bandymas susprogdinti keleivinį lėktuvą, skrendantį iš Amsterdamo į Detroitą, gruodžio 25 d. iš tikrųjų atskleidė svarbų faktą. Tai atkreipė tarptautinės bendruomenės dėmesį į Jemeno padėties rimtumą, nes, kaip gerai žinoma, šioje šalyje vyksta ne vienas, o trys konfliktai. Be mūsų pietuose, kuriame dalyvauja separatistinis judėjimas, šiaurės Sados provincijoje vėl įsiplieskė konfliktas dėl puolimo, kurį prieš maždaug šešis mėnesius prieš al-huitų šiitų sukilėjus pradėjo vyriausybės pajėgos, ir prieš Al-Qaeda teroristus vykdomi oro antpuoliai.

Humanitarinė padėtis, kaip jau minėjo Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius sausio 5 d., kelia didelį susirūpinimą ir tolesnio padėties blogėjimo riziką, jeigu nė vienas iš šių konfliktų nesibaigs. Žvelgdamas į būsimą tarptautinę konferenciją, kuri rengiama kitą savaitę Londone, manau, kad Europos Sąjunga turi paremti koordinuotą reakciją, siekiant užtikrinti šios šalies stabilumą, kuris taip pat prisidėtų prie tarptautinio saugumo.

Kelias į suvienytą, stabilų ir demokratinį Jemeną, mano nuomone, turi būti grindžiamas nuoseklaus plano projekto parengimu, kuriuo būtų skatinama parama karinei galiai, ekonomikai ir kovai su terorizmu, kurią reikia remti konkrečiomis priemonėmis, padedančiomis šios šalies ekonomikos vystymuisi. Dėkoju.

Alf Svensson (PPE). – (SV) Jemenas yra ne tik saugus rojaus kampelis Al-Qaeda teroristams. Tai paaiškėjo per šias diskusijas. Šalis galėtų labai greitai tapti dviejų pagrindinių regiono jėgų – Saudo Arabijos ir Irano – kovos lauku. Jemeno vyriausybė nuolat kaltina Iraną remiant šiitų sukilėlių judėjimą. Iranas tai neigia, tačiau tokie kaltinimai faktiškai taip pat buvo pateikti Saudo Arabijos žiniasklaidoje.

Tai patvirtinantys įrodymai apima Jemeno vyriausybės pareiškimą, kad ji sustabdė Irano vykdomą ginklų teikimą sukilėlių judėjimui 2009 m. spalio mėn., ir faktą, kad pastaraisiais mėnesiais Irano valstybės žiniasklaidoje buvo daug dažniau ir palankiau negu anksčiau atsiliepiama apie šiitų sukilėlių judėjimą. Nuo to laiko, kai Saudo Arabija pradėjo puolimą 2009 m. lapkričio 4 d., per konfliktą su Jemeno sukilėliais žuvo 82 Saudo Arabijos kariai.

Kaip jau buvo nurodyta, Jemenas yra skurdžiausia arabų pasaulio valstybė, tačiau ji atsidūrė padėtyje, kai ją prispaudė dvi pagrindinės regiono galios – Iranas ir Saudo Arabija. Įdomu, ar C. Ashton gali tai patvirtinti ir taip pat atlikti padėties analizę?

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Ponia pirmininke, norėčiau pritarti padėties Irane vertinimui, kurį pateikė C. Ashton. Ponia C. Ashton, jūs esate teisi, kad norint pakeisti padėtį Jemene, reikia humanitarinių ir galbūt karinių veiksmų. Jeigu bus taikomos įvairių rūšių priemonės, jos taip pat turi būti koordinuojamos, nes ne tik Europos Sąjunga yra atsakinga už padėties Jemene pagerinimą. Čia yra daug tokių institucijų. Atsižvelgdamas į tai, norėčiau užduoti tokį klausimą: ar nemanote, kad Jungtinių Tautų ir Europos Sąjungos veikla humanitarinės pagalbos srityje turėtų būti geriau koordinuojama? Karinių reikalų ir žvalgybos srityje taip pat reikia geriau bendradarbiauti su NATO ir žvalgybos tarnybomis, visų pirma kalbu apie konkrečių šalių žvalgybos tarnybas. Šios priemonės turi būti koordinuojamos, nes tuomet jos bus gerokai veiksmingesnės.

Paul Rübzig (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, ponios baronienės C. Ashton, mano klausimas susijęs su bendradarbiavimo formomis, kurias, jūsų nuomone, Europos Sąjunga turėtų plėtoti Jemene, pvz., smulkiojo ir vidutinio verslo srityje, arba galbūt energijos tiekimo ir vandens atsargų srityje, nes komunikacija ir ryšių sukūrimas galėtų atlikti konkretų vaidmenį ateityje. Kurios programos, vyriausioji įgaliotinė, jūsų manymu, šiuo atveju turėtų būti prioritetinės?

Marek Siwiec (S&D). – (PL) Ponia pirmininke, Europos Parlamento pirmininkas vos ne priverstinai išreiškė savo užuojautą beveik 300 aukų šeimoms, kurios skrido keleiviniu lėktuvu iš Amsterdamo į Detroitą. Jis būtų tai padaręs vakar. Tai nebuvo nelaimingas atsitikimas. Šis dramatiškas incidentas buvo reikalingas pasauliui suprasti Jemeno problemą – naują terorizmo šaltinį.

Esame bejėgiai susidūrę su tokia padėtimi, kuri kartą jau buvo iškilusi Afganistane. Esame bejėgiai susidūrę su tuo, kas vyksta Jemene ir Europoje, ir šie pastatai pilni suklaidintų žmogaus teisių gynėjų, kurie gailėjosi Gvantanamo kalinių, balsų. Tie kaliniai buvo paleisti ir dabar vėl rengia išpuolius. Dar kartą žmonės žus ir mes sakysime, kad esame bejėgiai.

Noriu visiškai pritarti J. W. Zemkei – be karinio bendradarbiavimo, be žvalgybos bendradarbiavimo ir be institucijų, kurių paskirtis – persekioti terorizmą, bendradarbiavimo rizikuosime savo piliečių sveikata ir gyvybėmis.

Catherine Ashton, Komisijos pirmininko pavaduotoja–Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai. – Ponia pirmininke, dar kartą svarbiose ir visapusišose diskusijose atkreipėme dėmesį į pasaulio sritį, kuria keletą metų domėjomės. Atsižvelgiau į tai, kad per 2007–2010 m. Komisija išleido 100 mln. EUR paramai ir panaši suma bus išleista ateityje, tačiau, nepaisant to, tai yra sritis, kurioje atkreipėme dėmesį į darnias ir koordinuotas pastangas, kaip nurodė dauguma valstybių narių.

Manau, kad J. I. Salafranca komentarai diskusijų pradžioje buvo panaudoti ir dar kartą atkartoti daugelyje kalbų apie tai, kaip galėtume užtikrinti veiksmingą koordinavimą saugumo srityje, politikos ir ekonomikos sąveiką sprendžiant šiai tautai svarbius klausimus. M. Giannakou iškėlė mažėjančių vandens ir naftos išteklių klausimą; manau, Jemenas yra pirmoji šalis, kurioje, tikėtina, vanduo baigsis 2015 m., ir tai turime vertinti kaip realią ir svarbią problemą.

Norėdami tai išspręsti turime laikytis integruoto požiūrio; dauguma narių iškėlė klausimą dėl strategijos, kurios turėtume laikytis. Leiskite pabandyti ir bendrais bruožais nusakyti keletą šios strategijos dalykų: visų pirma saugumo ir kovos su terorizmu klausimai. Artėjant Londono susitikimui turime veiksmingai bendradarbiauti sprendžiant šį klausimą, kurį iškėlė dauguma narių: turime kartu parengti paramos paketą ir sutelkti dėmesį į darbą, kurį jau darome, pvz., „Atalantos“ misija pakrantėse, ir jo svarbą.

Jūrų žvalgybos pagerinimo klausimas šiuo metu nagrinėjamas; jis buvo sprendžiamas neseniai vykusiose diskusijose su Ispanijos gynybos ministru. Per diskusijas buvo aptarta, ką dar galima padaryti siekiant geresnio koordinavimo ir veiksmingiau spręsti jūrų saugumo klausimą, atsižvelgiant į pakrantės ilgį ir erdvės, kurią reikia apsaugoti, dydį.

Taip pat manau, kad aptarėme šį išsamų požiūrį, kaip susieti skirtingus dalykus ir suvienyti Jemeno kaimynus. Ponia F. K. Brantner, jūs ypač atkreipėte dėmesį į Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybą. Pritariu, labai svarbi dalis to, kaip mes bandysime ir spręsimė šios srities klausimą, yra bendradarbiavimas su regiono kaimynais ir, tikiuosi, kad Londono susitikime suvienysime pagrindines regiono valstybes nares, kurios gali mums padėti.

Žinoma, Londono susitikimas yra ta galimybė prieiti prie vieningo požiūrio ir daryti tai su Jungtinėmis Valstijomis ir kitomis valstybėmis. Mes bendradarbiaujame su Jungtinėmis Valstijomis. Neteisinga sakyti, kad jų požiūris apsiriboja tik kova su terorizmu: jie visiškai pritaria ir laikosi to, ką mes vadiname pagrindinių priešasčių požiūriu, gausybė dalykų, kuriuos turime padaryti siekdami užtikrinti paramą šiai šaliai.

Norint atsakyti į tikslų klausimą dėl saugumo, šią savaitę Ispanijoje rengiamas ES vidaus reikalų neoficialus susitikimas. Suprantu, kad Amerikos partneris bus čia, siekiant aptarti narių iškeltus klausimus.

Pritariu pastabai, kad tai ne Kalėdų eglutė ar pageidavimų sąrašas. Turime būti labai išrankūs dėl to, ką, mūsų manymu, galima padaryti siekiant pokyčių; pagalba Jemenui jam pradėdant tokį dialogą, kuris reikalingas šalies viduje siekiant suteikti paramą žmonėms ir pabandyti išspręsti kai kuriuos toje šalyje kylančius konfliktus yra lygiai tokia pat svarbi, mano nuomone, kaip ir bet kuri kita veikla, kuria mes užsiimame.

Jeigu paklausite apie tai, kaip rasti tinkamos rūšies paramą, manau, kad stabilumo priemonės taip pat gali būti tinkamai išnaudojamos tam tikram paramos lygiui suteikti, tačiau tai nėra pakaitalas ir niekada juo negalėtų būti, bandant suteikti paramą vyriausybei, kad ji užmegztų vidinį dialogą – vienintelį kurį jie gali užmegzti. Partneriai turi bendradarbiauti Jemene, kad galėtų spręsti svarbiausias jo problemas.

Man tai buvo labai naudingos diskusijos, esu labai dėkinga, nes jos padeda man mintyse susidėlioti klausimus, apie kuriuos diskutuojame, darbotvarkei, su kurią vyksiu į Užsienio reikalų tarybą, kol apie tai diskutuojame ir tuomet, kaip jau nurodžiau, – į Londono susitikimą su vyriausybe dėl visų sričių, kuriose galime teikti nuolatinę paramą siekiant ekonominio šalies vystymosi, sprendžiant kovą su terorizmu, taip pat sprendžiant paramos iš kaimyninių šalių klausimus.

Manau, kad paskutinė pastaba – pripažinti įkaitų padėtį, kuri buvo nušviesta daugybę kartų: šeši įkaltai, vienas britas, penki vokiečiai, įskaitant keletą labai jaunų vokiečių šeimos vaikų, kurie buvo paimti įkaitais. Žinau, kad Vokietijos užsienio reikalų ministras G. Westerwelle neseniai lankėsi Jemene. Apie tai su juo kalbėjauši šią savaitę ir mintimis visada būsimė su įkaitais, kurie šiuo metu kenčia. Visus šiuos klausimus aptarsime susitikime Londone ir dar kartą noriu padėkoti garbingiesiems nariams už šių svarbių klausimų iškėlimą.

Pirmininkė. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks per vasario mėn. pirmąją mėnesinę sesiją.

João Ferreira (GUE/NGL), raštu. – (PT) Ilgą laiką stebėjome galingų geostrateginių interesų likusioje srityje, apimančioje Vidurinius ir Artimuosius Rytus, Centrinę Aziją ir Šiaurės Afriką, įskaitant Raudonąją jūrą ir Persijos įlanką, kurioje greta Somalio Jemenas užima strateginę poziciją, suartėjimą. Šie interesai vis dažniau ginami karinėmis priemonėmis ir vis agresyviau. Dabartinė padėtis Jemene ir siaubingos jo žmonių patiriamos kančios turėtų būti išnagrinėtos atsižvelgiant į šią padėtį. Didėjantis JAV ir ES karinis dalyvavimas regione turi būti suprastas ir atitinkamai pasmerktas. Žiaurus ir bjaurus tokios rūšies dalyvavimas, kurį stipriai smerkiame, pasireiškė, kai JAV sparnuotosiomis raketomis subombardavo tariamą *Al-Qaeda* teroristų bazę, tačiau teigiama, kad šis bombardavimas tik nusinešė daugybę civilių aukų. Iš esmės sprendžiant sudėtingas problemas ir regiono žmonėms pavojų keliančias grėsmes, turi būti laikomasi nusiginklavimo principo, gerbiami nacionaliniai įstatymai ir tautos suverenumas ir bendradarbiaujama, siekiant išspręsti pagrindines socialines problemas, su kuriomis susiduriama.

Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz (PPE), raštu. – (PL) Ponia pirmininke, atsižvelgiant į Jemeno saugumo ir ekonominio bei politinio stabilumo problemą, kuri pastaruoju metu buvo gana dažnai keliamą, kaip Europos Parlamento delegacijos, atsakingos už santykius su arabų pusiasaliu, narys, norėčiau išreikšti savo susirūpinimą. Jemenas, skurdžiausia arabų pasaulio valstybė, tapo ypatinga teroristinių grupuočių, kurios pasinaudamos jo silpnumu, pavertė ją toli už šalies sienų vykdomų teroristinių išpuolių baze, susidomėjimo vieta. Anot mūsų stebėtojų, kyla rizika, kad Jemenas suskils dėl šių sukilimo šiaurėje, separatistų judėjimo pietuose ir *Al-Qaeda* teroristų veiklos.

Dėl to raginu stiprinti dvišalius santykius su Jemenu ir parengti veiksmingiausių saugumo ir politinės padėties gerinimo priemonių planus, ypač atsižvelgiant į specialų Gordono Browno sausio 28 d. Londone rengiamą susitikimą šiuo klausimu.

7. Situacija Irake (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – Europos Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininkės pavaduotojos pranešimas apie padėtį Irake.

Catherine Ashton, Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai (Komisijos pirmininko pavaduotoja). – Ponia pirmininke, šiandien matome, kad Irakas padarė didelę pažangą, bet šalis vis dar susiduria su daugybe problemų. Šiandien norėčiau aptarti Irako – daug pasiekti galinčios ir paskutiniaisiais mėnesiais daug pasiekusios šalies – dabartį ir ateitį.

Šiandien smurtas sumažėjo iki 2003 m. lygio. Nors buvo siaubingų išpuolių prieš vyriausybės institucijas, bendras žuvusių civilių skaičius 2009 m. buvo perpus mažesnis nei 2008 m. Labai sumažėjo religinių grupuočių smurto išpuolių, kurie buvo didelė problema 2006 ir 2007 m.

Irakas turi naują konstituciją ir surengė keletą rinkimų, kuriuose labai pavojingomis sąlygomis dalyvavo daug rinkėjų. Drąsių Irako žmonių dėka išsivertino demokratinės valdžios institucijos. Praeitais metais provincijų valdžios rinkimai vyko gana sklandžiai visame Irake. Kiti 2010 m. kovo 7 d. vyksiantys visuotiniai rinkimai gali būti dar vienas labai svarbus žingsnis įtvirtinant Irako demokratiją.

Todėl turime ir toliau remti Iraką ir, pagerėjus padėčiai, imtis veiksmų kitose srityse.

Nuo 2003 m. Europos Sąjunga suteikė Irakui daugiau nei 1 mlrd. EUR pagalbos. Šios lėšos, atsižvelgiant į Irako prioritetus, panaudotos svarbiausioms paslaugoms, žmogaus socialinei raidai, pabėgėliams, geram valdymui, politiniam procesui ir gebėjimų stiprinimui. Irako prašymu mūsų jungtinė teisėnės valstybės misija EUJUST LEX pratęsta kelis kartus ir dabar mokymai rengiami ir pačiame Irake.

Teikdama pagalbą rinkimams, Europos Sąjunga ėmėsi vadovaujamo vaidmens, ir mes toliau padėsime Irakui šioje ir kitose srityse tol, kol Irako valdžios institucijos negalės pačios priimti visos atsakomybės. Matydami pažangą, vis daugiau dėmesio skiriame paties Irako iniciatyvai ir ilgalaikiam tvarumui.

Santykius su Iraku plėtojame. Visai neseniai pasirašėme susitarimo memorandumą dėl bendradarbiavimo energetikos srityje ir netrukus pasirašysime partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą – užmegsime pirmuosius sutartinius ES ir Irako santykius. Jie apims įvairius klausimus: nuo politinio dialogo iki bendradarbiavimo prekybos ir reglamentavimo srityse ir paramos vystymuisi.

Norime, kad dialogas su Iraku būtų platesnis, gilesnis ir apimtų žmogaus teises. Europos Parlamentas labai domisi Iraku ir tikimės, kad jis ir Irako Atstovų taryba ateityje bendradarbiaus dar daugiau.

Be abejo, Irakas turi įveikti daug sunkumų. Ateinantys visuotiniai rinkimai bus labai svarbūs ir turėtų būti laisvi ir sąžiningi. Mes juos atidžiai stebėsime su savo tarptautiniais partneriais. ES išsiųs į Iraką rinkimų vertinimo grupę, kuriai bus pavesta įvertinti rinkimus ir teikti tikslines rekomendacijas.

Garbingi EP nariai, Irakas juda gera linkme. Tikiu, kad jis naudosis savo naujosiomis valdžios institucijomis, ieškodamas nacionalinio susitaikymo kompromisų. Mes ir toliau remsime Iraką ir jam padėsime kartu su Jungtinėmis Tautomis ir kita tarptautine bendruomene.

Laukiu mūsų diskusijos.

Esther de Lange, *PPE frakcijos vardu*. – (NL) Ponia pirmininke, aš taip pat norėčiau padėkoti vyriausiajai įgaliotinei už žodžius, kuriais ji suteikė reikiamo optimizmo. Iš tiesų matome teigiamų ženklų: be kita ko, minėjote mažesnę išpuoliuose žuvusių žmonių skaičių ir artėjančius rinkimus. Vis dėlto, ponია C. Ashton, net sėkmingais rinkimais neįmanoma užtikrinti nei demokratijos, nei teisinės valstybės. Norėčiau pacituoti didį vokiečių, F. Šilerį, jūsų, ponია C. Ashton, gimtąją anglų kalbą: „The voice of the majority is no proof of justice“ (liet. „teisingumo kriterijus negali būti balsų dauguma“). Subrendusioje demokratijoje pripažįstamos ir mažumų teisės. Šis klausimas man kelia didelį rūpestį. Nusivyliau, nes negirdėjau, kad savo kalboje Parlamentui būtumėte paminėjusi žodį „mažumas“.

Kodėl aš susirūpinusi? Organizacija „Human Rights Watch“ vis dar praneša, kad persekiojamos nemusulmoniškosios mažumos. Nuo 2004 m. užpultos 65 bažnyčios. Vietos milicija ir toliau varo krikščionis iš savo namų. Užvakar 52 metų amžiaus daržovių ir vaisių pardavėjas, dviejų dukterų tėvas, nušautas vidury gatvės Mosule. Žinoma, dėl to krikščionių mažumos priverstos bėgti iš Irako. 1991 m. krikščionių dar buvo 850 000, po Persijos įlankos karo – 550 000, o po JAV įsiveržimo šis skaičius sumažėjo iki 385 000, iš jų 100 000 perkelti šalies viduje. Tokiomis aplinkybėmis Europos Sąjunga negali viso to tik pasyviai stebėti iš šalies. Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje nustatyta, kad žmogaus teisės, įskaitant mažumų teises, yra esminės Europos Sąjungos vertybės. Mes reikalaujame, kad mūsų 27 valstybės narės gerbtų mažumas, todėl jūsų, ponია C. Ashton, pareiga reikalauti, kad jos būtų gerbiamos ir tarptautiniu lygmeniu.

Iki šiol Komisija ir, sakėte, jūs labai didelį dėmesį skyrėte bendrajai infrastruktūros ir demokratijos kūrimo paramai, padedant Jungtinių Tautų organizacijai arba kitais būdais. Sakote, kad veikiamo, atsižvelgdami į Irako prioritetus. Norėčiau išgirsti, kaip ketinate užtikrinti, kad Europos Sąjungos Irako atžvilgiu vykdoma politika ir iš jos biudžeto Irakui skiriamomis išlaidomis būtų labiau atsižvelgiama į pažeidžiamas mažumas. Galbūt tai nėra pats svarbiausias Irako prioritetas, bet tai svarbu mums. Būčiau dėkinga už atsakymą.

Silvia Costa, *S&D frakcijos vardu*. – (IT) Ponia pirmininke, Komisijos nare C. Ashton, ponios ir ponai, mano nuomone, svarbu, kad Europos Parlamentas šiose diskusijose pasinaudotų proga aptarti būsimus rinkimus Irake.

Irako politinis procesas yra reikšmingas – net, kaip sakėte, įdomus – bet vis dar labai nestabilus. Todėl dar svarbiau visais būdais įtvirtinti ir stiprinti naująsias šalies valdžios institucijas ir politinę pusiausvyrą, kuria jos pagrįstos. Tai labai svarbu siekiant užtikrinti, kad pirmą kartą rugpjūčio mėn. išvedus didelę JAV karinių pajėgų dalį, labai nepasikeistų šalies vidaus padėtis.

Šiitų, sunitų ir kurdų sambūvis, kuris šiandien įgyvendintas federalinėse struktūrose, turi būti užtikrintas naujaisiais įstatymais ir politiniu visų šių šalių sutarimu. Šiuo klausimu abejonių sukėlė – norėtume sužinoti jūsų nuomonę apie tai – neseniai rinkimų komisijos priimtas sprendimas uždrausti daug su sunitais arba krikščionimis tampriais ryšiais susijusių kandidatų ir partijų, dėl kurio gali susilpnėti jau ir taip netvirta Irako demokratija.

Imdamasi veiksmų, Europos Sąjunga, kaip sakėte, privalo stebėti šiuos rinkimus; vis dėlto ji turėtų drąsiau plėtoti santykius su Iraku. Europos Sąjungos programa EUJUST LEX galime tiesiogiai gerinti Irako teisėkūrą ir demokratines institucijas, ir mes, Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcija, teigiamai vertiname Tarybos sprendimą pratęsti misiją iki 2010 m. rugpjūčio 30 d.

ES turėtų toliau aktyviai remti Iraką savo bendradarbiavimo programomis ir stengtis padėti stabilizuoti ir vystyti šalį, o po rinkimų – stiprinti parlamentų ryšius. Reikėtų prisiminti, kad daugelis valstybių narių, pvz., Italija, bendradarbiauja su Iraku, įgyvendindamos svarbias kultūros programas.

Politinė Irako pusiausvyrą labai svarbi ne tik pačiai šaliai, bet ir atsižvelgiant į galimą strateginę Irako vaidmenį regione sprendžiant dabartinius konfliktus ir užtikrinant taiką. Siekiant šio tikslo labai svarbu gerinti Kurdistan regioninės Vyriausybės santykius su Turkija.

Vis dėlto Irakas, kaip žinome, dar turi labai didelių problemų dėl saugumo, pagarbos demokratijai ir žmogaus teisėms ir ekonominio nesaugumo. Neigiamų šios padėties pasekmių patiria pažeidžiamiausios visuomenės grupės, pvz., pabėgėliai, kurie sudaro 10 proc. gyventojų, etninės mažumos, moterys, religinės mažumos ir vaikai.

Baigdama norėčiau pridurti, kad turime imtis ryžtingesnių šios srities veiksmų, be kita ko, remdami Irake veikiančias vietas ir Europos nevyriausybinės organizacijas. Šiuo atžvilgiu būtų galima pasitelkti moterų pagalbą siekiant strategiškai spręsti kai kurias problemas.

Johannes Cornelis van Baalen, ALDE frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, Irakas tikrai nėra saugus. Tai akivaizdu.

Iranas Irako pietuose – visame Pietų regione – siekia įgyti daugiau įtakos, nei reikia, pasitelkdamas šių mažumą. Negirdėjau, kad vyriausioji įgaliotinė būtų kalbėjusi apie Irano poziciją. Iranas kelia grėsmę Irakui. Kaip, jūsų nuomone, Europos Sąjunga gali padėti išlaikyti Iraną ten, kur jis turi būti – ne Irake, bet Irane?

Šiaurėje matome didelę Turkijos ir Irako problemą dėl Kurdistan. Žinoma, galima pateisinti kovą su Turkijai grėsmę keliančiais partizanais Irako šiaurėje, bet to turėtų pakakti. Autonominis Irako Šiaurės regionas Kurdistanas turėtų vystytis savarankiškai.

Svarbu pasirašyti susitarimo memorandumą energetikos srityje, bet Irakas nėra unitarinė valstybė. Ar dėl šio memorandumo diskutuojama ir su autonominėmis kurdų Vyriausybe? Kirkuke vyksta diskusijos apie tai, kam priklauso naftos telkiniai ir pan. Ar į tai atsižvelgiama?

Be to, norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad Irako saugumo pajėgos dar nėra tinkamai parengtos ir neveikia kaip reikia. Taigi, turėtume ne tik remti teisinę valstybę, bet ir, prireikus, būti pasiruošę padėti jiems remti savo saugumo pajėgas. Reikia integruoto požiūrio į energiją, ekonomiką ir stabilumą. Reikia integruoto požiūrio į kaimynines Irako valstybes. Gal galėtumėte paaiškinti šį integruotą požiūrį? Dėkoju ALDE frakcijos vardu

Jill Evans, Verts/ALE frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, norėčiau padėkoti vyriausiajai įgaliotinei C. Ashton už pranešimą.

Manau svarbu paminėti, kad mūsų šio vakaro diskusija vyksta tuo metu, kai Jungtinėje Karalystėje vykdomas Čikoto tyrimas dėl neteisėto karo Irake ir jame įgytos patirties, per kurį atskleista daug informacijos, patvirtinančios, kad – kaip daugelis iš mūsų manė įsiveržimo metu – karo priežastis buvo valdymo režimo pasikeitimas ir išteklų valdymas, o ne pavojus dėl masinio naikinimo ginklų. Kalbant apie ilgalaikį planavimą pokario Irake reikėtų paminėti, kad vyresnieji diplomatai ir kariuomenės pareigūnai pateikdami įrodymus tyrimo metu vartojo tokius žodžius kaip „baisus“, „su dideliais trūkumais“ ir „apgailėtinais menkas“, todėl nieko nuostabaus, kad dabar matome skaudžias šių veiksmų pasekmes.

C. Ashton minėjo, kad padaryta tam tikra pažanga; ji tikrai padaryta, bet dar yra rimtų problemų. Nėra teisės aktų, kuriais būtų ginamos mažumos Irake. Dar neišspręsta didelė pabėgėlių problema. Dingsta arba žudomi profesinių sąjungų nariai, žurnalistai, politikės ir žmogaus teisių aktyvistai. Tęsiasi savižudžių išpuoliai. Rengdamasi kovo 7 d. rinkimams, Irako rinkimų komisija praeitą savaitę, kaip minėjo kolega, uždraudė juose dalyvauti beveik 500 kandidatų, daugiausia sunitų politikų. Jiems jau dabar nepakankamai atstovaujama Irako parlamente ir dėl to tikrai padidės įtampa ir nestabilumas.

Praeitų metų lapkričio mėn. ES Tarybai pirmininkaujanti valstybė pareikalavo, kad Irako Vyriausybė nutrauktų ir apskritai panaikintų mirties bausmę, bet vis dar 900 žmonių nuteisti mirties bausme ir dažnai mirties nuosprendžiai skelbiami po nesąžiningų teismų, kurie kartais trunka vos kelias minutes.

Europos Sąjungos pareiga padėti kurti demokratiją ir užtikrinti pagarbą žmogaus teisėms. Bendradarbiavimo su Iraku programoje nustatyti trys prioritetai: padėti kurti pagrindines paslaugas, pvz., sveikatos ir švietimo, stiprinti teisinę valstybę ir remti Žmogaus teisių komisiją.

Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas bus ateities veiklos pagrindas, bet turime reikalauti nedelsiant imtis veiksmų tokiais klausimais kaip mirties bausmės panaikinimas, pažeidžiamų ir tikslinių grupių apsauga ir demokratijos bei žmogaus teisių stiprinimas.

Struan Stevenson, ECR frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, ponios C. Ashton, rinkimai Irake nebus laisvi ir sąžiningi. Prieš dešimt dienų Teisingumo ir atskaitomybės komisija nusprendė išbraukti iš sąrašų parlamentinio Nacionalinio dialogo fronto vadovą Salehą al-Mutlaqą, kuris paskutinius ketverius metus buvo Irako

parlamento narys. Jam uždrausta dalyvauti būsimuose rinkimuose. Mano nuomone, tai, kad šis pasipiktinimą keliantis draudimas jam ir dar daugiau nei 500 pasaulietinių politikų paskelbtas kaip tik tą dieną, kai Bagdade lankėsi nemėgstamas Irano užsienio ministras Manouchehr Mottaki, nėra sutapimas. Saleh al-Mutlaq atvirai kritikavo Irano kišimąsi į Irako reikalus, todėl mulos pareikalavo pašalinti jį iš rinkimų sąrašų.

Džiaugiuosi, kad JAV Ministras Pirmininkas Joe Biden jau pareiškė protestą dėl šio draudimo, ir tikiuosi, kad jūs, ponio C. Ashton, padarysite tą patį. Tol, kol nebus atšauktas draudimas dr. S. al-Mutlaqui ir kitiems, neprivalome ir negalime pripažinti, kad šie rinkimai teisėti.

Willy Meyer, GUE/NGL frakcijos vardu. – (ES) Ponia C. Ashton, deja, negaliu būti toks optimistiškas kaip jūs. Optimizmas yra geras dalykas, bet negalime vertinti Irako optimistiškai dabartinėmis aplinkybėmis.

Tai įrodo Komisijos sprendimas nesiųsti stebėtojų, nes neįmanoma užtikrinti jų saugumo. Manau, kad iš šio sprendimo daug kas aiškėja. Akivaizdu, kad Irakas – žinau, kad nenorite kalbėti apie praeitį, bet apie ją kalbėti būtina – dėl neteisėto, nesąžiningo ir melagystėmis pagrįsto karo buvo nuniokotas, žuvo daugiau nei vienas milijonas žmonių, o keturi milijonai neteko namų. Nebuvo nei masinio naikinimo ginklų, nei Saddamo Husseino ryšio su organizacija „Al Qaida“. Tai tikra tiesa. Aišku tik viena: Šiaurės Amerikos naftos pramonės atstovai siekė valdyti naftos žaliavas Irake.

Tai yra tikroji tiesa. Vis dėlto šios tiesos, žinoma, neįmanoma pripažinti, kol šalyje yra okupantų pajėgos, todėl viskas iškreipiama. Nenustebčiau, jei dabar, uždraudus opozicijos partijas, kiltų smarkių pilietinių prieštaraimų. Kai kurios Europos ambasados šiuo metu mano, kad gali įvykti karinis perversmas – tikras karinis perversmas Irake. Taigi, perspektyvos labai niūrios.

Raginu imtis veiksmų siekiant kuo skubiau išvesti okupantų pajėgas, nes kitaip iškraipoma tikroji padėtis Irake. Taigi, Jungtinės Tautos turėtų perimti kontrolę ir užtikrinti, kad vėl galėtų normaliai veikti tarptautinė teisė, kurios niekada nebuvo atsižadėta.

Bastiaan Belder, EFD frakcijos vardu. – (NL) Ponia pirmininke, vyriausioji įgaliotinė, 2009 m. kūčių vakarą, per Kalėdų šventes, daug Irako ir Mesopotamijos bažnyčių buvo uždarytos. Ši liūdna padėtis, kaip ir praeitais metais, susidarė dėl sprogdinimų pavojaus. Nesvarbu, ar šis pavojus gresia ar ne, bažnyčios dažnai lieka tuščios, nes vis daugiau krikščionių palieka šalį. Nors krikščionių skaičius mažėja, smurtas prieš juos tik didėja. Prieš Kalėdas įvykdyti trys mirtini išpuoliai Mosule. Be to, krikščionys ir Kirkuke, kuriame jie anksčiau buvo palyginti saugūs, kelis mėnesius buvo tiesiog be perstojo grobiami ir žudomi, todėl keli šimtai krikščionių šeimų buvo priverstos bėgti.

2003 m. Irake buvo apie 1,5 mln. krikščionių, dabar daugiau nei pusė jų bando bėgdami apsisaugoti nuo islamo ekstremistų vykdomo religinio valymo. Vienas Irako krikščionis paklausė, ar Europos Vadovų Taryba ir 27 Europos Sąjungos valstybės narės tik tyliai stebi, kaip Irakas tampa Afganistanu. Vyriausioji įgaliotinė, labai norėčiau išgirsti jūsų nuomonę šiuo klausimu. Kad ir kaip būtų, be senosios savo krikščionių bendruomenės Mesopotamija niekada netaps tolerantiškesnė ir per ilgą laiką tai nebus gerai Europos saugumui.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Aktyviai ruošiantis kovo 7 d. įstatymų leidžiamosios valdžios ir prezidento rinkimams sudarytos naujos koalicijos ir aljansai. Kai kurie Irako Ministro Pirmininko oponentai nori atkurti senuosius aljansus, pvz., Irako jungtinę koaliciją. Kita vertus, Ministras Pirmininkas skatina pasaulietines frakcijas arba nepriklausomus kandidatus prisijungti prie Teisinės valstybės koalicijos.

Tačiau negalime pamiršti, kad po šių įstatymų leidžiamosios valdžios ir prezidento rinkimų Vyriausybė turės surengti referendumą dėl Kirkuko. Saugumo padėtis Irake gali labai pablogėti, kai kurioms Irako grupuotėms užginčijus rinkimų rezultatus arba kilus vidaus konfliktams.

Pagrindinės Bagdado valdžios institucijų problemos yra referendumo dėl susitarimo dėl pajėgų statuso, pasirašyto su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, atidėjimas, naftos ir dujų įstatymo proceso užbaigimas, sumažėjusi naftos kaina, didelis įvykdytų mirties bausmių skaičius – šiuo metu nuteisti mirti 900 žmonių – ir kankinimas siekiant išgauti prisipažinimą. Europos Sąjunga labai susirūpinusi dėl bendro žmogaus teisių padėties blogėjimo. Ir pabaigai ne mažiau svarbus dalykas: padidėjo korupcijos lygis. Kaip vieną iš pavyzdžių norėčiau paminėti buvusio Irako prekybos ministro areštą.

Santykiuose su Iraku Rumunija siekia pereiti nuo pagalbos kariniam saugumui prie pagalbos civiliniam saugumui. Mano šalis parodė, kad laikosi įsipareigojimų savo partneriams, laikydama savo karines pajėgas Irake iki misijos pabaigos.

Ana Gomes (S&D). – (PT) Dar reikia įtvirtinti ir remti Irako žmonių demokratijos laimėjimus ir saugumo padėtį. Džiugu, kad pastaraisiais mėnesiais pertvarkyti aljansai ir labai sumažėjo etninis ir religinis susiskaldymas, kuris buvo būdingas pastarųjų metų Irako politikai. Naujos kurdų partijos „Change“ sėkmė yra politinio Irako gyvenimo normalizavimo pavyzdys. Tačiau neseniai rinkimų komisijos paskelbtas pranešimas, kad maždaug 500 sunitų politikų uždrausta balotiruotis, neskatina nacionalinio susitaikymo, gali pakenkti rinkimams ir sukelti konfliktų. Liūdna girdėti apie mirties bausmės taikymą. Ponia C. Ashton, Europos vadovai turėtų siekti įtikinti Irako valdžios institucijas panaikinti mirties bausmę. Šiuo atžvilgiu svarbu stiprinti ir EULEX misiją.

Pusantro milijono irakiečių vis dar gyvena kaimyninėse šalyse. Daugelis iš jų niekada negalės grįžti. 2003 m. įsiveržime dalyvavusioms Europos šalims tenka ypatinga atsakomybė ir jos turėtų priimti daugiau pabėgėlių. Šiuo ir šalies viduje perkeltų asmenų, bendrai žmogaus teisių ir konkrečiai moterų teisių bei kovos su korupcija atžvilgiu labai svarbu, kad Irako Vyriausybė pakeistų NVO įstatymus ir visuomenė galėtų laisvai vykdyti savo veiklą. Būtina, kad Europos Sąjunga skatintų Irako ir Europos NVO sąveiką. Pilietinė, laisva ir dinamiška visuomenė yra būtina demokratijos įtvirtinimo Irake sąlyga.

Tomasz Piotr Poręba (ECR). – (PL) Ponia pirmininke, ponias C. Ashton, nepaisant didelės tarptautinių pajėgų pagalbos ir šimtų tarptautinės koalicijos aukų, įskaitant 23 Lenkijos kareivius, padėtis Irake vis dar bloga. Šioje šalyje vykdomi teroristų išpuoliai ir persekiojamos religinės mažumos, įskaitant krikščionis. Žinoma, palyginti su padėtimi prieš kelis metus, tam tikra pažanga padaryta. Tačiau ir toliau pranešama apie teroristų išpuolius, kurie destabilizuoja padėtį ne tik Irake, bet ir visame Artimųjų Rytų regione. Teroristai ir tarptautinio terorizmo rėmėjai siekia destabilizuoti padėtį Irake. Turime daug įrodymų, kad terorizmą remia Iranas.

Ką jūs, ponias C. Ashton, kaip Europos Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai, manote apie Irano kišimąsi į Irako reikalus? Norėčiau paskatinti veikti ryžtingiau ir, bendradarbiaujant su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, ieškoti sprendimų, kaip paveikti Iraną ir daryti jam spaudimą, kad jis nustotų kištis į Irano vidaus reikalus. Manau, kad tik tada bus galima užtikrinti tam tikrą stabilumo lygį regione.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL). – (FR) Ponia pirmininke, ponias vyriausioji įgaliotinė, nepritariame jūsų optimizmui nei dėl padėties Irake, nei dėl koalicijos naudos, nes optimizmas tik didina abejingumą. Irakas užpultas ir okupuotas sąmoningai paskleidus klaidingą informaciją apie masinio naikinimo ginklus.

Todėl 17 iš 27 ES valstybių narių dalyvavo užpuolant ir okupuojant Iraką. Šalis sugriauta, jos paveldas išgrobstyta, jos visuomenė labai susiskaidžiusi. Daug kovotojų pasiduoda religinio fanatizmo įtakai. Laisvai įsigali Irano tironija. Rinkimai vyksta apgailėtinais ir nesąžiningais.

Kaip jūs ir mes priversime atsiskaityti melavusias šalis, kurios rytoj gali taip pat pasielgti su Jemenu arba kitomis valstybėmis? Kokiomis priemonėmis ketinate pasmerkti okupantus už tai, kad jie naudojo neįprastus cheminius ir radiologinius ginklus ir nusodrintojo urano bombas, kurių pasekmės ateities kartoms gerai žinomos? Kaip užtikrinti, kad šie ginklai nebūtų naudojami Afganistane, nes aplaidžiai žiūrėjome į padėtį Irake?

Fiorello Provera (EFD). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, nuoširdžiai džiaugiamės artėjančiais rinkimais Irake, nes jie yra dar vienas žingsnis link demokratijos. Jie nebus laisvi ir sąžiningi, bet turime judėti pirmyn net ir mažais žingsneliais.

Irako ekonomikos, prekybos, kultūros, finansų atkūrimas ir saugumo užtikrinimas yra esminės demokratijos plėtojimo sąlygos, bet privalome padėti stiprinti ir šalies valdžios institucijas. Taikų įvairių etninių ir religinių Irako grupių sambūvį galima pasiekti naujomis valdžios institucijomis, pritaikius federalinę federalizmo formulę, kuria galima užtikrinti didelį įvairių unitarinės valstybės regionų savarankiškumą. Būtų pravartu pasinaudoti Irako Kurdistano patirtimi.

Taigi, norėčiau sužinoti vyriausiosios įgaliotinės C. Ashton nuomonę šiuo instituciniu šalies klausimu.

Alf Svensson (PPE). – (SV) Aptariant Iraką, be abejo, daug kalbama apie smurtą ir siaubą, bet šalyje neabejotinai vyksta demokratizacijos procesas.

Norėčiau priminti, kad praeitais metais Irake vietos rinkimuose visiškai atvirai balotiravosi 3 912 moterų, t. y. į vieną vietą balotiravosi maždaug dešimt moterų. Tai reikėtų laikyti teigiamu ženklu, ypač arabų šalyje. Turėjome šiek tiek vilties ir dėl šių metų kovo 7 d. parlamento rinkimų, nes sunitai dalyvavo vietos rinkimuose. Tačiau, kaip minėta, prieš dvi savaites Vyriausybės komisija atsisakė leisti dalyvauti rinkimuose 14 sunitų

partijų ir keliems šimtams žmonių. Rinkimuose neleista dalyvauti ir gynybos ministrui Abdul-Qadirui al-Obaidi ir sunitų vadovaujamo Irako nacionalinio dialogo fronto lyderiui Salehui al-Mutlaqui.

Žinoma, Irako parlamento rinkimai yra labai svarbūs šalies ateičiai ir Irako demokratizavimui ateityje, ypač Irako etninės ir religinės sanglaudos atžvilgiu. Be to, norėčiau pabrėžti, kad privalome atvirai kalbėti apie tai, kaip Irake elgiamasi su etninėmis ir religinėmis mažumomis. Kaip minėjau, Irako parlamento rinkimai nulems mūsų požiūrį į Iraką artimiausioje ateityje. Kaip ES, vyriausiosios įgaliotinės C. Ashton nuomone, gali užtikrinti, kad ateinantys parlamento rinkimai Irake būtų atviresni ir demokratiškesni?

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Pastaraisiais metais Europos Sąjunga ženkliai sustiprino savo ryšius ir įtaką Artimųjų Rytų šalyse. Europos Sąjunga visada skyrė didelį dėmesį Irakui ir kartu su tarptautine bendruomene dalyvavo tiek Irako atstatymo darbuose, tiek taikos palaikymo ir užtikrinimo misijose. Šalyje vis dar vyksta skirtingų grupuočių kovos dėl valdžios, kas iš esmės stabdo šalyje įgyvendinti pradėtas reformas įvairiose srityse. Rūpestį kelia ir tai, kad 14 partijų uždrausta dalyvauti vykstančiuose rinkimuose. Irakas pasirinko demokratijos kelią, todėl tiek Europos Sąjunga, tiek ir kitos valstybės privalo reikalauti, o jei reikia, ir padėti, kad šalyje būtų laikomasi priimtų tarptautinių įsipareigojimų bei geriamos žmogaus teisės ir laisvės. Manau, kad Irakas iš tiesų yra pasiruošęs artimai bendradarbiauti su Europos Sąjunga. Pirmadienį pasirašytas ES ir Irako memorandumas energetinio bendradarbiavimo srityje akivaizdžiai parodo abipusį įsipareigojimą plėtoti ilgalaikius ir abiem pusėms naudingus santykius. Irakas energetiniu požiūriu labai svarbus Europos Sąjungai, tačiau energijos tiekimo saugumo užtikrinimas neišvengiamai susijęs su ekonominiu ir politiniu stabilumu šalyje, ko paskutiniu metu labai pasigendama. Aišku, tai ilgalaikis procesas, tačiau manau, kad Europos Sąjunga, vyriausioji įgaliotinė, pasitelkdama ir tarptautinę bendruomenę, turi pasiūlyti tokių priemonių ir sprendimų, kad žmogaus teisės ir teisinės valstybės principai taptų pagrindiniu Irako ateities politikos ramsčiu.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Ponia pirmininke, apibendrindamas C. Ashton kalbą vienu sakiniu galėčiau pasakyti, kad tai buvo oficialus optimizmas. Vis dėlto manau, kad Europa ir mūsų rinkėjai tikisi kažko konkretesnio, jie tikisi teisybės. Politikai parodo, kas jie yra, ne tik kalbomis, bet ir darbais, o aš jūsų, ponie C. Ashton, kalboje negirdėjau nieko apie kai kuriuos dalykus, kurie sukrėtė didelę Europos, kartu ir mano šalies, visuomenės dalį. Pvz., nuolat persekiojamos mažumos, įskaitant – pabrėžiu – krikščionis. Tuo tikrai galime tikėti.

Manau, kolega T. P. Poręba buvo teisingas, kalbėdamas apie Irano kišimąsi į Irako reikalus. Ar ne tą patį daro ir Irako valdžios institucijos, skandalingai įsiveržusios į Ašrafo stovyklą, kurioje glaudžiasi Irano pabėgėliai? Ar Irako valdžios institucijos elgiasi kitaip? Mano nuomone, į tai reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį, visų pirma todėl, kad Irako valdžios institucijos gauna finansinę Europos Sąjungos paramą, kurią dažnai labai netinkamai naudoja, pvz., įsiverždamos į Ašrafo stovyklą.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, manau, Iraką galime laikyti pavyzdžiu, kaip kartais, norint nuversti diktatūrą, kuri cheminiais ginklais naikina tūkstančius savo priešininkų, būtina naudoti jėgą. Tai sudėtingi sprendimai. Todėl šiandien kalbėdamas apie Iraką norėčiau, kad prisimintume tūkstančius Jungtinių Amerikos Valstijų, Italijos, Lenkijos ir kitų šalių kareivių, žuvusių Irake, ir jų šeimas. Jie ėjo ten tikėdami, kad padės pagerinti padėtį, ir dabar girdime, kad Irakas šiandien kuria demokratiją.

Žinau, šiandien visi raginame jus, ponie C. Ashton, būti aktyvesnę, bet tuo norime pasakyti, kad aktyvesnė turi būti Europos Sąjunga. Prašau, nuvykite į Iraką ir pristatykite padėties įvertinimą, kad Europos Sąjungos siunčiama pagalba būtų naudojama čia minėtomis sąlygomis ir visų pirma siekiant apsugoti mažumas.

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Ponia pirmininke, sutapimas, kad šiuo metu kalba tik lenkai, bet mes žinome, kaip Lenkija ir jos kareiviai dalyvavo atkuriant saugumą Irake.

Pritariu jums, ponie C. Ashton, kad, laimei, Irako padėtis šiek tiek pagerėjo, bet ji dar nėra labai stabili. Europos Sąjunga taiko įvairias priemones, bet norėčiau pasiūlyti dar dvi konkrečias, nes manau, kad jų trūksta. Pirmoji priemonė (kuri čia šiandien nebuvo minėta): manau, kad siekiant vystyti ir stabilizuoti Iraką itin svarbu priimti Irako jaunimo švietimo Europoje programą, nes Irake vis dar trūksta gydytojų, inžinierių ir drėkinimo specialistų. Manau, galime daug padėti Irakui šioje srityje. Antroji priemonė susijusi su Irake esančių kultūros vertybių apsauga. Manau, kad ES pirmiausia turėtų padėti atstatyti Babiloną. Šios vertybės apsauga turėtų rūpintis visi pasaulio žmonės.

Paul Rübzig (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, ponie C. Ashton, norėčiau užduoti klausimą dėl energetikos srityje pasirašyto susitarimo memorandumo. Ar manote, kad jį įmanoma toliau plėtoti kartu su G. Oettingeriu arba K. De Gucht? Manau, kad būtent atkuriant ekonomiką būtų galima užtikrinti didesnę stabilumą Irake.

Jei gerintume ryšius energetikos srityje, t. y. teiktume daugiau Europos įrangos, kad būtų galima geriau naudoti ten esančias energijos atsargas, ir kompensuodami pirkume ten energiją, laimėtume ir mes, ir Irakas. Būtų labai pravartu imtis iniciatyvos artimiausiomis savaitėmis.

Catherine Ashton, *Europos Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai (Komisijos pirmininko pavaduotoja)*. – Dar kartą dėkoju už svarbią ir įdomią diskusiją. Norėčiau pakomentuoti keletą aiškių diskusijose iškeltų Parlamento nariams aktualių klausimų.

Pirmiausia norėčiau pripažinti, kad Parlamento nariams aktualus mažumų klausimas tikrai svarbus. Parlamento nariai tikriausiai žino, kad vienas iš pagrindinių mūsų veiklos tikslų, sudarant partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimus, yra užtikrinti, kad žmogaus teisės būtų susitarimų pagrindas. Tikimės, kad galėsime netrukus parašuoti šį susitarimą su Iraku. Sutinku ir ketinu pasirūpinti, kad mūsų veikla apimtų žmogaus teises. Be abejo, tai labai svarbu.

Taip pat sutinku su daugumos Parlamento narių nurodytu tikslu dėl mirties bausmės. Iš tiesų, mūsų tikslas yra pasiekti, kad ji būtų panaikinta dėl visų tų priežasčių, kurias aiškiai nurodė garbingi Parlamento nariai.

Sutinku, kad turime įtvirtinti ir stiprinti politinius procesus, kurie turės didelę reikšmę visai mūsų veiklai, ir užtikrinti, kad per ateinančius rinkimus aiškiai parodytume, ko siekiame. Suprantu, ką norėjo pasakyti kai kurie Parlamento nariai, įskaitant S. Costa ir S. Stevensoną, kalbėję apie rinkimų komisijos sprendimą uždrausti kandidatams balotiruotis.

Kandidatų persvarstymas visada vyksta prieš rinkimus. Nustatyta skundų pateikimo tvarka, kurią, tikiuosi, bus galima taikyti įprastai. Be to, turiu pasakyti, kad planuojame siųsti mūsų ES misiją kitą savaitę, t. y. šešias savaites prieš rinkimų dieną, kad galėtume tiesiogiai ir atidžiai stebėti labai svarbų priešrinkiminį procesą. Viliamės ir tikimės, kad Irako valdžios institucijos užtikrins atvirą rinkimų procesą dėl visų priežasčių, kurias nurodė garbingi Parlamento nariai.

Be to, kai kurie Parlamento nariai kalbėjo apie susitarimo memorandumą energetikos srityje ir jo svarbą bei reikšmę. Turime suvokti, kad Irakas yra unitarinė valstybė ir turime bendradarbiauti su viso Irako Vyriausybe. Visapusiškai skatiname, kad Irakas liktų vieninga ir suvereni valstybė. Šioje srityje bus svarbu stiprinti bendradarbiavimą – girdėjau Parlamento narių, pvz., R. Rübigo, nuomonę, kad reikia pagalvoti, kaip toliau stiprinti šį bendradarbiavimą. Pranešiu apie tai paskirtiesiems Komisijos nariams.

Kalbėjau apie saugumo problemą. Žinau, kad labai svarbus Kirkuko klausimas ir kitos ginčytinos sienos. Šį klausimą apibūdinau kaip vieną iš didžiausių dabartinių Irako problemų. Esu tikra, kad šiuos klausimus Irakas turi spręsti savarankiškai. Spręsti juos – Irako pareiga. Vis dėlto labai norėčiau paremti Jungtinių Tautų pagalbos misiją Irake, kuria siekta užmegzti ir pradėti dialogą ir procesą. Tačiau būdama labai atsargi šiame konkrečiame etape nesitikiu labai aukšto lygio dialogo.

Norėčiau šiek tiek plačiau pakalbėti apie bendradarbiavimą energetikos srityje. Mes jį laikome visapusiškos ir integruotos Irakui skirtos energetikos politikos kūrimo dalimi. Bendradarbiaujant siekiama užtikrinti tiekimą ir jo saugumą Irake ir Europos Sąjungoje ir, žinoma, atsinaujinančiosios energijos, ypač saulės ir vėjo, plėtojimą ir energijos vartojimo efektyvumo priemonių tobulinimą Irake. Tikiuosi, artimiausiais mėnesiais ir metais vyks bendradarbiavimas technologijų, mokslo ir pramonės srityse. Šis klausimas aptartas išsamiai.

Norėčiau pereiti prie neseniai atšauktos delegacijos klausimo. V. Meyeris kalbėjo apie saugumo problemą ateityje. Kaip minėjau, norime, kad padėtis pagerėtų ir galėtume siųsti rinkimų stebėjimo misiją, kurioje dalyvautų EP nariai. Žinoma, tai bus labai svarbu jums, garbingi Europos Parlamento nariai, ateinančių rinkimų procese ir, kaip minėjau, greitai išsiųsime žmones.

Garbingi Parlamento nariai kalbėjo apie karinių pajėgų išvedimą. Be abejo, Prezidentas B. Obama pranešė, kad visos kovinės grupės bus išvestos iki 2010 m. rugpjūčio mėn., vadinasi, išvedimas turėtų prasidėti iškart po nacionalinių rinkimų. Kartoju, kad šis išvedimas reikšmingas ir svarbus. Nurodžiau, kad netrukus išsiųsime rinkimų vertinimo grupę, kuri, tikiuosi, padės mums spręsti klausimus, kuriuos šiuo atžvilgiu minėjo garbingi Parlamento nariai.

Keletas žodžių apie Ašrafo stovyklą. Ne kartą priminėjau Irakui, kad šį sudėtingą klausimą reikia spręsti visapusiškai atsižvelgiant į tarptautinę teisę, nenaudojant smurto.

Baigsiu tuo, kuo pradėjau: esu optimistiška dėl Irako. Turime įveikti daug sunkumų ir garbingi Parlamento nariai visiškai pagrįstai apie juos primena. Vis dėlto matome, kad, atsižvelgiant į ateinančius rinkimus ir

galimybę glaudžiau bendradarbiauti – Europos Sąjungos galimybę taikyti savo vertybių sistemą ir spręsti labai svarbius žmogaus teisių, mažumų teisių ir mirties bausmės klausimus, plėtojant glaudesnę bendradarbiavimą energetinio saugumo ir tiekimo srityse ir glaudžiau bendradarbiaujant su Vyriausybe, kartu aiškiai žinant savo siekius – ateityje Irakas bus taikus ir demokratiškas. Būtina siekti šio tikslo nuosekliai.

Diskusija baigta.

Balsavimas vyks per kitą vasario mėnesio sesiją Strasbūre.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Jaromír Kohlíček (GUE/NGL), raštu. – (CS) Žinau tik keletą Europai palyginti artimų šalių, kurios sugebėjo atidėti demokratizavimo procesą keliems dešimtmečiams. Irakas, kuriame, deja, ir ES šalių daliniai paliko neigiamą ženklą, be jokios abejonės, yra viena iš jų. Šiuo metu viena iš pasaulietiškausių islamo pasaulio valstybių skendi griuvėsiuose, nuolat kyla trijų jos bendruomenių konfliktai. Iš praeities liko tik prisiminimai apie palyginti geras šalies sveikatos ir švietimo sistemas ir pažangią infrastruktūrą. Tai vienintelė regiono šalis, kurioje kurdų mažuma turėjo autonomiją, nors šalies ir nevaldė nepriekaištingas demokratinis režimas. Kyla klausimas: kurios regiono šalies režimą galime laikyti tikrai demokratišku? Visiškas valstybės sugriovimas įsiveržus JAV kariuomenei ir dalinis jos socialinės, sveikatos priežiūros ir švietimo sistemų sunaikinimas yra didelė atžanga. Vadinamaisiais demokratiniais rinkimais tikrai neįmanoma to pridengti. Naivu stengtis, kaip dabar daroma, atitraukti dėmesį nuo dabartinių problemų surežisuotais žinomų Saddamo Huseino režimo atstovų teismais. Tik tie, kurie visiškai neišmano padėties, gali patikėti, kad taip galima pagerinti padėtį. Šiuo laikotarpiu gerai tik tai, kad JAV vadovybė ir Irako Vyriausybė suprato, kad nieko negalima pagerinti be gerų santykių su Iranu.

Artur Zasada (PPE), raštu. – (PL) Džiaugiuosi ponios C. Ashton kalboje išreikštu optimizmu, bet padėtį Irake būčiau linkęs vertinti atsargiau. Nors dažnai gali atrodyti kitaip, šalies vidaus padėtis vis dar nestabili ir tikrai negalima teigti, kad demokratija išgalėjo. Negalime kalbėti apie stabilizavimą šalyje, kurioje 1,8–1,9 mln. gyventojų perkelti, dar milijonas paliko šalį, o pabėgėlių gyvenimo sąlygos itin sunkios.

Labai svarbu persvarstyti metodus, kurie šiuo metu naudojami teikiant užsienio pagalbą pabėgėliams Sirijoje, Jordanijoje ir perkeltiesiems asmenims Irake. Šią pagalbą reikia teikti pakankamai ilgai. Kurį laiką? Kol kas to nežinome. Vis dėlto, kaip gydytojas nenutraukia gydymo tik pastebėjęs pirmuosius pagerėjimo ženklus, taip ir mes negalime leisti suklaidinami pernelyg optimistinėmis prognozėmis.

(Posėdis nutrauktas 19.25 val. ir atnaujintas 21.00 val.)

PIRMININKAVO: E. McMILLAN-SCOTT

Pirmininko pavaduotojas

8. Antroji AKR ir EB partnerystės susitarimo (Kotonu susitarimo) peržiūra (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Eva Joly pranešimas Vystymosi komiteto vardu dėl antrosios AKR ir EB partnerystės susitarimo (Kotonu susitarimo) peržiūros (2009/2165(INI)) (A7-0086/2009).

Eva Joly, pranešėja. – (FR) Pone pirmininke, komisijos nary, ponai, peržiūrėdami Kotonu susitarimą turime galimybę apsvarstyti dabartinę ekonomikos ir finansų, socialinę ir maisto krizę, klimato kaitą, energetikos problemas ir didelį nesibaigiantį skurdą.

Patyrėme dominuojančio ekonomikos modelio, t. y. nežabotos laisvosios rinkos ir mūsų gyvenimo būdo, ribas ir šią beprecedentę krizę įvairiose srityse. Taigi, turime iš esmės persvarstyti visas savo politikos priemones.

Man atrodo, kad šiandien jums pateiktas ir Vystymosi komiteto narių vienbalsiai priimtas pranešimas yra pirmas žingsnis persvarstant šias priemones.

Svarbiausia veikti nuosekliai. Europos Sąjungos prekybos, žuvininkystės ir žemės ūkio politika turi būti rengiama nuosekliai, užtikrinant tvarų vystymąsi, kad būtų galima kovoti su skurdu ir užtikrinti deramą gyvenimo ir pajamų lygį visiems.

Deja, šiandien taip nėra. Laikydama prekybą tikslu, o ne savo vystymosi politikos priemone, Europos Sąjunga besivystančių šalių gyventojų gerovę aukoja savo tarptautinių subjektų labui. Todėl nenuostabu, kad derybose dėl ekonominės partnerystės susitarimų AKR šalių vyriausybės, sąjungos ir pilietinė visuomenė nesutaria: joms atrodo, kad šie susitarimai gali pakenkti jų ekonomikoms.

Žemės ūkio klausimas kelia bene daugiausia problemų, bet, deja, į jį neatsižvelgiama Europos Sąjungos ir AKR šalių bendradarbiavimo programose. Nors kaimo sritys ir žemės ūkis apima daugiau nei 60 proc. gyventojų ir darbo vietų, jiems praktiškai neskirta lėšų iš Europos Sąjungos AKR šalims numatyto fondo.

Tai būtina keisti. Kaip panaikinsime skurdą, jei nepriklausomo aprūpinimo maistu nelaikome prioritetu? Žemės ūkis turi būti Europos Sąjungos plėtros politikos pagrindas. Tiesiog būtina padėti besivystančioms šalims ir jų vietos ūkininkams užtikrinti nepriklausomą apsirūpinimą maistu, pirmiausia todėl, kad šiandien nepriklausomam apsirūpinimui maistu ir demokratiniam šių šalių vyriausybių teisėtumui kyla pavojus dėl naujo nerimą keliančio reiškinio: 2007 m. padidėjus maisto kainoms, dirbamą žemę išgyja užsienio investuotojai.

Dabar Kinijai, Saudo Arabijai ir net Katarui priklauso tūkstančiai hektarų žemės besivystančiose šalyse. Būtina, kad Europos Sąjunga ir AKR šalys spręstų šią problemą, galinčią sukelti smurtinių konfliktų ir riaušių dėl bado, ir pirmiausia sudaryti sąlygas naudotis gamtos ištekliais, pvz., žeme ir vandeniu – pagrindine ir neatimama vietos gyventojų teise.

Kitas nerimą man keliantis klausimas yra mokesčių rojai. Jų pasekmės žalingos išsivysčiusioms šalims, bet dar žalingesnės besivystančių šalių ekonomikai ir politinėms institucijoms. Manoma, kad dėl jų neteisėtas finansinis srautas dešimt kartų viršija oficialią paramą vystymuisi.

Norint išspręsti šią problemą, reikia nuoseklumo ir pasitikėjimo. Pirmiausia būtų galima pasirašyti įpareigojantį susitarimą, pagal kurį tarptautiniai subjektai būtų įpareigojami automatiškai deklaruoti savo pelną ir sumokėtus mokesčius kiekvienoje šalyje, kurioje jie veikia, ir sumažinti piktnaudžiavimą ir besivystančių šalių patiriamus nuostolius.

Baigdama norėčiau pasinaudoti proga šiose diskusijose dar kartą atkreipti dėmesį į demokratijos trūkumą, nes dėl peržiūros nesikonsultuota su mūsų parlamentais. Vis dėlto būtina didinti AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos vaidmenį.

Pone pirmininke, komisijos nary, ponios ir ponai, tikiuosi, derybų dalyviai pasinaudos suteikta galimybe deramai pakeisti šią partnerystę ir užtikrinti jos naudą, pirmiausia AKR šalių gyventojams.

Vital Moreira, *Tarptautinės prekybos komiteto nuomonės referentas*. – (PT) Komisijos nary, ponios ir ponai, Tarptautinės prekybos komitetas, kuriam turiu garbės pirmininkauti, nusprendė išdėstyti savo poziciją apie vykstančią Kotonu susitarimo peržiūrą dėl dviejų priežasčių.

Pirma, prekyba yra esminė Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalių ir Europos Sąjungos santykių dalis. Antra, sudarius Kotonu susitarimą, pasirašyti nauji ekonominės partnerystės – daugiausia prekybos – susitarimai.

Todėl nusprendėme dalyvauti peržiūroje, pateikdami pranešimą, kurio referentas esu aš.

Šiame pranešime nagrinėjame du dalykus: pirmą, atsižvelgimą į ekonominės partnerystės susitarimų ir pagal juos įsteigtų parlamentinių priežiūros institucijų, pvz., *Cariforum*, nuostatas, ir antrą – sąveiką, atsižvelgiant į abiejų institucijų savarankiškumą, kitaip tariant, sąveiką Jungtinėje parlamentinėje asamblėjoje, kuri tarpininkauja Europos Sąjungai, AKR šalims ir naujoms tarpparlamentinėms ekonominės partnerystės susitarimų institucijoms.

Karel De Gucht, *Komisijos narys*. – Pone pirmininke, džiaugiuosi, kad norite dalyvauti antroje Kotonu susitarimo peržiūroje. Labai įdomu skaityti Vystymosi komiteto pranešimą, kuriame pateikta tiksli padėties analizė. Labai svarbu, kad, kaip pastaraisiais mėnesiais, informuotume Parlamentą.

Derybos įgavo pagreitį ir dabar prasideda paskutinis jų etapas; kitame jungtiniame ambasadorių susitikime paaiškės šių diskusijų reikšmė. Kaip numatyta Kotonu susitarime, derybas baigsime kovo mėn. neeiliniame jungtiniame ministrų susitikime.

Dabar norėčiau pateikti kelias pastabas dėl pranešimo. Pirmiausia norėčiau pasakyti, kad pranešimas jau buvo naudingas, įtvirtinant tam tikras ES pozicijas. Pvz., jūsų pozicija dėl nacionalinių AKR parlamentų stiprinimo, dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo ir kitų žmogaus teisių klausimų sustiprino mūsų derybų

poziciją. Pritariame jūsų nuomonei dėl klimato kaitos ir aprūpinimo maistu svarbos ir atsižvelgsime į ją galutiniam rezultate.

Norėčiau atkreipti dėmesį į keturis dalykus, pradėdamas nuo parlamentinės dimensijos svarbos, apie kurią kalbėta per Jungtinės parlamentinės asamblėjos susitikimą ir kuriai pranešime teikiama didelė reikšmė. Komisija yra įsipareigojusi stiprinti parlamentinę Kotonu susitarimo dimensiją. Todėl stengiamės nesilpninti JPA vaidmens. Priešingai – Komisijos pasiūlymą reikėtų vertinti atsižvelgiant į platesnį gausesnių parlamentinės priežiūros funkcijų kontekstą, visų pirma atsižvelgiant į esamus ir būsimus ekonominės partnerystės susitarimus (EPS) ir Europos plėtros fondo (EPF) programas. Turėtume užtikrinti kiek įmanoma didesnę EPS ir Kotonu institucijų sąveiką, įskaitant regioninius JPA susitikimus ir parlamentinius EPS organus. Didėjant sąveikai, būtų prasminga sumažinti plenarinių JPA posėdžių skaičių. Vis dėlto Komisija sutinka, kad dėl šio klausimo reikia tartis su tais, kuriems jis aktualiausias, todėl yra pasirengusi persvarstyti savo poziciją. Be to, norėtume, kad Parlamentas išsamiau paaiškintų, kaip jis supranta JPA vaidmenį ir veikimą besikeičiančioje politinėje ir institucinėje aplinkoje.

Sudarant BPS reikia ne tik užtikrinti jų ir Kotonu institucijų sąveiką, bet ir atnaujinti Kotonu prekybos nuostatas, nes Kotonu prekybos režimas neteko galios. Su AKR partneriais susitarėme tęsti derybas dėl regioninių Europos partnerystės susitarimų. Aš, kaip už vystymąsi atsakingas Komisijos narys, norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad politiškai nepageidautina ir teisiškai neįmanoma įtraukti vienašalių ES prekybos režimų, pvz., BLS arba BLS+, į Kotonu susitarimą, kaip siūloma pranešimo projekte, nes jie priklauso nuo savarankiškų ES sistemų. Kita vertus, Komisija palankiai vertina raginimą Kotonu susitarime skirti daugiau dėmesio prekybos ir vystymosi klausimams apskritai ir visų pirma paramai prekybai.

Pranešime išreiškėte rūpestį, kad sudarant BPS ir didinant regionalizavimą gali sumažėti AKR grupės darna. Komisija mano, kad suskirstyti į regionus pagal Kotonu sistemą yra ne pavojinga, bet naudinga. Regioninė integracija labai svarbi AKR šalių vystymuisi, todėl į tai turime atsižvelgti Kotonu susitarime, kad galėtume geriau padėti šalims pačioms siekti šio tikslo. Tai jokių būdu nereiškia AKR grupės išardymo ir dauguma mūsų AKR partnerių pritaria šiam požiūriui.

Norėčiau trumpai pakomentuoti sektorių politiką, į kurią atkreipiate dėmesį savo pranešime. Mums, kaip ir jums, labai svarbus klimato kaitos ir atsinaujinančiosios energijos klausimas; jį jau įtraukėme į dabartinę peržiūrą. Be to, nagrinėsime aprūpinimą maistu regionų aspektu.

Atkreipėte dėmesį ir į gero valdymo svarbą mokesčių klausimais ir fiskalinėje srityje. Geras valdymas yra pagrindinis Kotonu susitarimo principas. Remdamasi Kotonu susitarimo 9 straipsniu, Komisija šiuo metu rengia naują vystomojo bendradarbiavimo gero mokesčių valdymo politiką. Šiuos klausimus taip pat ketiname aptarti dabartinės peržiūros metu. Todėl norėčiau patvirtinti, kad mūsų tikslas sutampa su jūsų tikslu kurti sąžiningas, veiksmingas, ekonomikos augimą skatinančias mokesčių sistemas, veiksmingas mokesčių administravimo įstaigas ir skatinti besivystančias šalis dalyvauti tarptautiniuose mokesčių procesuose.

Baigdamas norėčiau prisiminti jūsų apgailestavimą, kad prieš pradėdama 2 ir 8 dalių peržiūrą Komisija nesikonsultavo su kitais dalyviais, ir visiškai pritariu, kad ateityje AKR ir ES santykiuose po 2020 m. reikės išsamų konsultacijų, galbūt žaliosios knygos forma. Reikės įvertinti dabartinės peržiūros rezultatus, atsižvelgiant į įgytą patirtį.

Cristian Dan Preda, PPE frakcijos vardu. – (RO) Pirmiausia norėčiau pasidžiaugti E. Joly parengtu pranešimu. Jame aptartos sritys labai svarbios siekiant užtikrinti, kad Kotonu susitarimas ir toliau būtų tvirtos partnerystės su EKR šalimis pagrindas ir svarbi priemonė sprendžiant naujus sunkumus, kurių patiria šios šalys.

Žinome, kad derybos vyksta sunkiomis ir sudėtingomis aplinkybėmis. Viena vertus, AKR šalis labai paveikė ne tik ekonomikos ir finansų krizė, bet ir nepakankamas aprūpinimas maistu bei klimato kaitos pasekmės. Kita vertus, visos derybų šalys patiria institucinių sunkumų, nes reikia deramai atsižvelgti į AKR šalių ir Europos Sąjungos santykių regionalizavimo tendencijas. Jau dabar turime užtikrinti, kad peržiūrėtame tekste būtų visi veiksmingos plėtros skatinimo elementai, kurių reikia siekiant Tūkstantmečio vystymosi tikslų AKR šalyse.

Be to, norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijos vardu pateikiau penkis pakeitimus. Tikiuosi, atsižvelgiant į juos bus galima geriau suprasti kai kuriuos į pranešimą įtrauktus pasiūlymus. Pvz., 29 dalyje svarbu reikalauti, kad dirbama žemė būtų susieta su nuosavybės koncepcija.

Be to, mechanizmą, pagal kurį tarpvalstybinės įmonės būtų įpareigosios deklaruoti gautą pelną, reikėtų kurti tarptautiniu lygmeniu. 25 dalyje svarbu aiškiai nurodyti, kad aprūpinimo maistu klausimą reikėtų spręsti

nuosekliai, įgyvendinant ES vystymosi politiką. Baigdamas norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad 31 dalyje išreikšta pozicija dėl readmisijos susitarimų su trečiosiomis šalimis neatitinka PPE frakcijos vizijos šiuo klausimu.

Harlem Désir, S&D frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, aš taip pat norėčiau pasidžiaugti E. Joly darbu, jos pranešimu, kad jame atsižvelgta į Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcijos pastabas, ir, nors pateikėme dar keletą pakeitimų, matome, kad kai kurie mūsų pasiūlymai įtraukti į pristatytą rezoliuciją.

Mūsų frakcijai Europos Sąjungos ir AKR šalių partnerystė yra istorinis įsipareigojimas, todėl būtina išsaugoti visą jos specifiškumą ir nesusipaprastinti jo net tuo atveju, jei reikėtų prisitaikyti prie tam tikrų, pvz., PPO, taisyklių. Mums svarbiausia, kad šia partnerystė būtų išlaikytas visų Europos Sąjungos politikos – prekybos ir biudžeto – ir vystymosi tikslų nuoseklumas ir skatinama taika, saugumas, demokratija ir žmogaus teisės AKR šalyse.

Svarbiausia ne nustatyti modelį, bet kartu su šiomis šalimis siekti užtikrinti – būtinai tvarų – vystymąsi. Šiuo atžvilgiu labai svarbu, kad peržiūredami susitarimą, galėtume atsižvelgti į naujas paskutinių penkerių metų užduotis: kovą su klimato kaita, technologijų perdavimą, pagalbą atsinaujinančiosios energijos vystymui, kovą su maisto krize, kartu daugiau dėmesio teikdami bendradarbiavimui žemės ūkio srityje, nepriklausomam aprūpinimui maistu, kovai su finansinio reguliavimo panaikinimu, geram finansiniam valdymui ir kovai su mokesčių rojais. Turime padėti visose šiose srityse.

Norėčiau atkreipti dėmesį į du aspektus. Pirmas – prekyba. Įgyvendinus ekonominės partnerystės susitarimus, kai kurios Kotonu susitarimo nuostatos neteks galios, bet mums svarbu, kad šiame susitarime būtų paminėta, kad AKR šalims taikomos prekybos nuostatos ir prekybos tvarka nebūtų mažiau palankios už taikytas anksčiau. Manome, kad į Kotonu susitarimo persvarstymą reikėtų įtraukti BLS, laikinuosius EPS ir visas šias nuostatas.

Pagaliau – migracija. Mano frakcijos nariai reikalauja, kad migracijos susitarimuose būtų išlaikytos migrantų teisės, ir mano, kad negalima sutikti su tvarka, taikoma tranzitui į šalis, kurios neužtikrina žmogaus teisių apsaugos.

Louis Michel, ALDE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, aš taip pat norėčiau pasidžiaugti E. Joly pranešimo tikslumu, griežtumu ir labai tikslia jame pateikta analize.

Antrosios Kotonu susitarimo peržiūros metu reikėtų stiprinti „Lomé“ *acquis*, kartu įtvirtinant AKR šalių vienybę, sanglaudą ir solidarumą. Žinoma, šiuo susitarimu būtina užtikrinti, kad šalys galėtų valdyti savo vystymosi politiką.

Taigi, susitarimo programavimas, persvarstymas ir stebėseną turėtų būti mūsų šalių partnerių parlamentų prerogatyva. Žinau, kad tai didelis iššūkis, bet manau, kad turime stengtis remti šiuos parlamentus. Apie šį lūkestį turėtume labai atvirai pranešti savo šalių partnerių valdžios institucijoms. Kai kurios vyriausybės, kaip žinote, nenoriai skatina parlamentines diskusijas savo šalyse.

Taip pat raginu pirmiausia vykdyti demokratinę kontrolę ir stiprinti AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos vaidmenį, pvz., į Kotonu susitarimą įtraukiant nuostatas, pagal kurias JPA galėtų gauti nacionalinės ir regioninės strategijos dokumentus ir apie juos diskutuoti. Manau, kad ateityje reikėtų sistemingiau konsultuotis su nacionaliniais ir regioniniais parlamentais dėl regioninių ir nacionalinių strategijų dokumentų rengimo.

Norėčiau tarti keletą žodžių apie Jungtinės parlamentinės asamblėjos veiklos organizavimą. Manau, reikėtų išlaikyti dvi sesijas. Mūsų partneriai labai nepalankiai priimtų žinią apie sumažintą sesijų skaičių, jei paliktume tik vieną sesiją. Galbūt reikėtų geriau derinti regioninių susitikimų organizavimą; sausio 25 d. Jungtinės parlamentinės asamblėjos biurui pateiksiu kelis konkrečius pasiūlymus šiuo atžvilgiu.

Siekdamas nuoseklumo ir veiksmingumo reikalauju, kad už BPS stebėseną atsakingas parlamentines institucijas sudarytų JPA nariai ir taip būtų galima geriau užtikrinti jų vystymosi dimensiją. Be to, dėkoju jums, Komisijos nary, už pastabas, nes kaip būsimas už prekybą atsakingas Komisijos narys išsakėte gana aiškią nuomonę dėl šio pareiškimo. Visiškai neabejoju, kad į šiuos ekonominės partnerystės susitarimus, kaip sakėte, norite įtraukti vystymosi aspektą.

Baigdamas norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad Kotonu susitarimo peržiūros metu reikėtų numatyti daugiau pagalbos ir didesnį finansavimą AKR šalims siekiant padėti joms imtis būtinų kovos su klimato kaita priemonių.

Nirj Deva, ECR frakcijos vardu. – Pone pirmininke, kalbame, kalbame ir kalbame. Nenustojame kalbėti apie skurdo mažinimą. Tai dešimtas EPF. Jau išleidome 350 mlrd. EUR mažindami skurdą, bet matome, kad skurdas padidėjo.

Kodėl savo AKR šalyse įgyvendiname tokią politiką, kokios niekada nesame taikę per visą Europos istoriją? Briuselio ar Brabanto provincijos netampa turtingesnės ir nepanaikina skurdo kurdamos tai, ką mes darome AKR šalyse. Europoje gerovę sukūrėme, kurdami gerovę. Kaip kuriame gerovę AKR šalyse?

E. Joly pateikė labai įdomų faktą apie kapitalo nutekėjimą. Pasak jos, šalys praranda aštuonis kartus daugiau, nei mes joms skiriame. Kodėl šis kapitalas nenaudojamas šiose šalyse? Kodėl nesukuriame sąlygų, kad šis kapitalas liktų šalyje, kad naudojant jį būtų galima kurti darbo vietų ir gerovę? Kol neatsakysime į šiuos klausimus, tik švaistysime savo mokesčių mokėtojų pinigus ir nė vieno žmogaus neišgelbėsime iš skurdo.

Gabriele Zimmer, GUE/NGL frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, mano frakcija palankiai vertina E. Joly pranešimą. Reikalaujame, be kita ko, atsižvelgti į klimato kaitos pasekmes ir būtinas prisitaikymo priemones AKR šalims, AKR šalių nuogastavimą, kad dėl regioninių ES derybų su AKR šalių grupėmis sumažės AKR bendruomenės solidarumas, ir galimybę pagal Kotonu susitarimą remti būtinas investicijas viešųjų paslaugų ir viešosios infrastruktūros srityse Investicijų banko kreditais. Be to, prieštaraujame, kad derybose būtų nustatytos migrantų grįžimo iš ES į AKR šalis kvotos.

Pirmosios Kotonu susitarimo peržiūros metu svarbiausia buvo politinė dimensija. Dabar svarbiausia parlamentinė dimensija, todėl nesuprantame, kaip galima mažinti AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos posėdžių skaičių ir organizuoti juos tik kartą per metus.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Buvau sukręsta, kai maisto konferencijoje vienos Afrikos delegacijos nario rankose pamačiau užrašą „Nemaitinkite Afrikos“. Turėtume suprasti, kad Afrikai reikia ne pagalbos, bet apsisprendimo teisės maisto klausimu. Įdomu, kad Afrikos gyventojų ir ūkininkų interesai sutampa su pokomunistinės Rytų Europos ar net Prancūzijos ūkininkų ir gyventojų interesais, t. y. kad vietos ūkininkai galėtų nuspręsti, ką ir kaip gaminti ir parduoti vietos turguose. Vietos gyventojai nori turėti galimybę valgyti sveiką ir geros kokybės vietoje pagamintą maistą. Liberalizuota laisvoji pasaulio rinka ir apsisprendimo teisė maisto klausimu priklauso dviem skirtingoms logikos sistemoms. Šiuo atžvilgiu turėtume ryžtingiau veikti apsisprendimo teisės maisto klausimu srityje.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Pone pirmininke, Komisijos nary, antroji Kotonu susitarimo peržiūra vyksta labai įdomiu laiku, nes galime nagrinėti susitarimo nuostatas greitai besikeičiančiomis sąlygomis. Nuo praeitos peržiūros 2005 m. labai daug pasikeitė: prasidėjo ekonomikos, maisto, energetikos ir finansų krizės, įvyko pokyčių dėl klimato derybų ir paaiškėjo jų poveikis besivystančioms šalims.

Vis dėlto Europos Parlamento nariams tikrai turėtų būti svarbus Jungtinės parlamentinės asamblėjos vaidmuo ir galimi bandymai mažinti jos susitikimų dažnumą ir vaidmenį. Labai džiaugiuosi Komisijos narės pareiškimu, kad Europos Komisija neturi tokių ketinimų. Tai svarbu, nes nei Europos Parlamentas, nei Jungtinė parlamentinė asamblėja, nei AKR šalių parlamentai nedalyvavo priimančios sprendimus, dėl kurių pakeistas susitarimas.

Kitas svarbus dalykas yra Europos Sąjungos ir AKR šalių santykių regionalizavimas, ypač jo pobūdis. Aš nesu prieš regionalizavimą, bet manau, kad regioniniai Jungtinės asamblėjos posėdžiai negali pakeisti plenarinių posėdžių. Beje, tikriausiai būtų suprantamiau, jei sprendimus dėl Jungtinės asamblėjos veiklos struktūros ir principų priimtų pati asamblėja, o ne susitarimo šalys.

Pritariu pranešime išreikštam pageidavimui stiprinti nacionalinius parlamentus. Apie tai kalbėjo L. Michel. Norėčiau, kad ateityje visi Jungtinės asamblėjos veikloje dalyvaujantys AKR šalių atstovai būtų savo parlamentų nariai, o ne savo vyriausybių atstovai.

Taip pat svarbu, kad nacionaliniams AKR šalių parlamentams būtų suteikta galimybė daryti didesnę įtaką bendradarbiaujant vystymosi srityje, rengiant ir įgyvendinant programas ir stebint bei vertinant taikytas priemones. Štai kodėl būtina sudaryti sąlygas susipažinti su strateginiais dokumentais. Be to, sutinku, kad funkcijų nereikėtų dubliuoti ir kad labai svarbu užtikrinti ekonominės partnerystės susitarimų ir Jungtinės parlamentinės asamblėjos papildomumą ir sąveiką.

Véronique De Keyser (S&D). – (FR) Pone pirmininke, Kotonu susitarimo 13 straipsnis nepersvarstytas nuo 2000 m. Jis susijęs su labai svarbiais klausimais: Europos Sąjungos ir AKR šalių dialogu dėl imigracijos, sąžiningu elgesiu su imigrantais, negrąžinimo principais, imigracijos priežastimis ir, pagaliau, kova su neteisėta imigracija ir readmisija; dviem paskutiniams klausimams Europos Sąjunga skiria daugiausia dėmesio.

Kadangi nėra svarbios bendrosios imigracijos politikos, kuri atitiktų Europos skelbiamas vertybes, persvarstant 13 straipsnį gali padidėti represijų ir neteisėtų imigrantų persekiojimo pavojus. Atrodo, kad tragiškas dvišalio Italijos ir Libijos susitarimo, dėl kurio susidarė nepriimtinos humanitarinės aplinkybės, pavyzdys neatgrasė uolumo sugriežtinti 13 straipsnį siekiant sustiprinti kovą su neteisėta imigracija.

Be to, kai kuriuose regionuose, pvz., Kalabrijoje, neteisėti imigrantai dabar persekiojami atvirai ir nesivaržant. Reikėtų veikti ne dabartinių krizių sukeltų nuogąstavimų pagrindu, bet priminti, kad reikia atkurti imigracijos ir vystymosi sąveiką.

AKR šalims reikia pagalbos gerinant savo ekonomiką, o mums reikia imigracijos, kad galėtume įveikti mus ištikusią krizę. Todėl daugiausia dėmesio reikėtų skirti teisėtai imigracijai ir judumui. Tik taip išstengsime apsisaugoti nuo mūsų šalyse nepastebimai įsigalinčios neapykantos.

Niccolò Rinaldi (ALDE). – (IT) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, kaip liberalai ir demokratai, norėtume pasinaudoti galimybe, peržiūrėdami Kotonu susitarimą, įtvirtinti šiuolaikiškumo mintį, kuriai pritaria ir AKR šalys. Kalbėdamas apie šiuolaikiškumą visų pirma turiu omenyje, kad reikia įgyvendinti priemones, kuriomis galima siekti ir suteikti daugiau laisvės.

Siekiant šios laisvės pirmiausia reikėtų išsivaduoti iš biurokратиškumo, kuris AKR šalyse vis didėja ir nuolat trukdo augti ekonomikai. Ši laisvė pirmiausia turėtų būti galimybė studentams mokytis užsienyje ir manau, kad peržiūrėdami susitarimą turėtume pasinaudoti galimybe pradėti plataus užmojo studijų dotacijų programą. Siekiant šios laisvės reikėtų skleisti naujas informacijos technologijas, kad visų pirma internetas taptų turtu, kuriuo galėtų naudotis kiek įmanoma daugiau žmonių.

Pagaliau, naudodamiesi šia laisve, darbuotojai turėtų turėti galimybę laisvai judėti, kad būtų galima panaikinti dideles problemas, kurias minėjo V. De Keyser, kalbėdama apie dvišales sutartis. Kotonu susitarimo, kuris yra tiesiogiai susijęs su ankstesniais *Lomé* ir *Yaoundé* susitarimais, istorija ilga; kažkada juo nurodyta, ką daryti, ir jis vėl taps svarbus, jei pavyks priimti naujus iššūkius.

Mariya Nedelcheva (PPE). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, pirmiausia norėčiau pasidžiaugti E. Joly pranešimo kokybe.

Iš tiesų, peržiūrint Kotonu susitarimą reikėtų pasinaudoti galimybe pagaliau įvertinti padėtį ir, atsižvelgiant į įgytą patirtį, pasiūlyti sprendimų, kaip gerinti susitarimo įgyvendinimą, veiklą ir poveikį. Taigi, labai svarbu aiškiai nustatyti prioritetus.

Norėčiau atkreipti dėmesį į tris aspektus. Visų pirma reikėtų aiškiau apibrėžti politinio dialogo turinį. Reikėtų nepamiršti, kad turime įtvirtinti taiką, užkirsti kelią konfliktams, juos spręsti, užtikrinti esamų priemonių veiksmingumą ir nurodyti, kaip kovoti su prekyba šaunlių ginklais ir narkotikais, kad būtų galima gerinti politinę, ekonominę ir socialinę padėtį.

Antra, labai svarbu sudaryti lanksčius ir subalansuotus ekonominės partnerystės susitarimus, kuriuose būtų deramai atsižvelgta į regioninę plėtrą. Reikėtų skirti daugiau dėmesio pagrindinėms sritims, pvz., žemės ūkiui, atsinaujinančiajai energijai ir jaunimo užimtumui. Reguliariais dialogais su vietos gyventojais bus galima įgyvendinti reikiamus pakeitimus.

Pagaliau, didelė reikšmė tenka institucinei sistemai. Ji itin svarbi siekiant užtikrinti geresnę įvairių susitarimo ramsčių sanglaudą. Suteikus daugiau galios nacionaliniams JPA ir parlamentams, automatiškai bus užtikrinta geresnė demokratinė kontrolė ir pirmiausia didesnis skaidrumas.

Baigdama norėčiau pasakyti, kad kiekvienoje – naujoje ar persvarstytoje – priemonėje būtina išlaikyti pagrindinius susitarimo principus ir dvasią ir svarbiausia, nepamiršti pagrindinio tikslo, t. y. panaikinti skurdą, kartu prisidedant prie tvarios plėtos ir laipsniškos AKR šalių integracijos į pasaulio ekonomiką.

Michael Cashman (S&D). – Pone pirmininke, kuo trumpiau, tuo geriau. Sveikinu jus, E. Joly; sveikinu jus, Komisijos nary. Šiose derybose Parlamentui svarbiausia stiprinti neginčijamą žmogaus teisių nuostatų principą ir sankcijas dėl šių nuostatų nesilaikymo, *inter alia*, atsižvelgiant į diskriminaciją dėl lyties, rasės ar

etninės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar lytinės orientacijos ir į AIDS ar ŽIV užsikrėtusius žmones.

Komisijos nary, girdėjau, kad kai kurios valstybės narės nenori priimti šio pakeitimo, bet Parlamentui jis labai svarbus. Gera žinote, kad pernelyg dažnai nesilaikoma žmogaus teisių ir tai pirmiausia politiškai naudinga kai kurioms grupuotėms. Pagrindinių teisių apsauga yra svarbiausia Europos Sąjungai, todėl ji turėtų būti svarbiausia ir mūsų santykiuose su AKR šalimis.

Komisijos nary, tikriausiai paskutinį kartą esate prieš mus, eidamas dabartines pareigas, todėl norėčiau nuoširdžiai padėkoti jums Parlamento vardu. Jūs ištikimai gynėte žmogaus teises ir ES vertybes. Linkiu jums sėkmės naujose pareigose. Ačiū.

Maria Da Graça Carvalho (PPE). – (PT) Į dabartinę Kotonu susitarimo peržiūrą įtraukti svarbūs tvarios plėtros ir laipsniškos AKR šalių integracijos į pasaulio ekonomiką klausimai. Tokie klausimai kaip klimato kaita, energetinis saugumas, mokymas ir švietimas labai svarbūs šių šalių vystymuisi.

Pasaulinis atšilimas gali suteikti tam tikrų galimybių. Atsinaujinančioji energija, kurios turi šios šalys, yra labai svarbi jų ekonominiam ir socialiniam vystymuisi ir ją naudodamos jos gali siekti valstybės nepriklausomybės energijos atžvilgiu siekiamos įveikti pasaulinę krizę.

Be to, kovojant su skurdu, nedarbu, emigracija, protų nutekėjimu ir padedant kurti šių šalių ekonomiką, svarbu investuoti į švietimą ir mokymą.

Baigdama norėčiau konkrečiai paminėti mažas salų šalis, kurios yra itin pažeidžiamos ir nestabilios. Atsižvelgiant į tai, įgyvendinant Kotonu susitarimą reikėtų atsižvelgti į Mauricijaus strategiją ir Barbadoso veiksmų planą, kuriame nustatyta keletas priemonių, kuriomis galima padėti besivystančioms salų šalims siekti tvarios plėtros.

Diogo Feio (PPE). – (PT) Pone pirmininke, Parlamentas čia susirinko nuspręsti dėl antrosios Kotonu susitarimo peržiūros.

Vis dėlto norėčiau paprašyti, kad leistumėte atkreipti dėmesį į sunkumus, kurių šiuo metu patiria Haitis. Šiomis aplinkybėmis reikia tarptautinio solidarumo, veiksmų ir dėmesio. Žinoma, galvoju apie tuos, kurie žuvo ir kurie išgyvena tikrai beviltišką padėtį.

Šiandien kalbame apie tai, kad Kotonu susitarimu siekiama sukurti bendradarbiavimo sistemą, kuri būtų bendras AKR ir ES atsakas į globalizaciją, prisidėtų prie taikos ir saugumo ir stiprintų demokratinę politinę aplinką.

2005 m. peržiūra žengti keli žingsniai tinkama kryptimi. Tačiau dar reikia daug padaryti. Naujos peržiūros reikia dėl pasaulinės ekonomikos ir finansų krizės, klimato problemų ir padidėjusios maisto ir energijos kainos.

Nebeketinu balsuoti, kad Europos Sąjunga išlaikytų – ir kiek įmanoma didintų – pagalbą AKR šalims. Pritariu, kad šių šalių nacionaliniai parlamentai turi dalyvauti šio susitarimo peržiūroje dabar ir ateityje, ir kartoju, kad reikia juos pakviesti į peržiūrą.

Mario Mauro (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, vienas iš antrojo partnerystės susitarimo persvarstymo tikslų neabejotinai turėtų būti atsakomybės kultūros skatinimas. Būtų sunku siekti šio tikslo be pilietinės visuomenės organizacijų, nevalstybinių subjektų ir parlamentų pagalbos. Tiesą sakant netikiu, kad įmanoma parengti tokią politiką, kuri visiškai atitiktų tikruosius atitinkamų bendruomenių poreikius.

Antras svarbus dalykas yra humanitarinė pagalba. 300 mlrd. USD pagalbos, kuri suteikta per paskutinius 40 metų, nebuvo veiksminga, nes matome, kad tuo metu metinis ekonominis augimas Afrikos žemyne buvo mažesnis nei 0,2 proc.

Tai apokaliptinis scenarijus, kurio esmę turi pradėti suvokti tarptautinė bendruomenė. Pagaliau ji privalo spręsti besivystančių šalių klausimą kaip iš tikrųjų mūsų problemą, kaip problemą, kuri svarbi mums, kasdieniame mūsų bendruomenių gyvenime, kurią reikia spręsti diena iš dienos kartu su vietos valdžios institucijomis, nuolatos ieškančioms bent menkiausio teisėtumo.

Pagaliau norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad investuoti į žmogiškąjį kapitalą reiškia bandyti suprasti, kad didžiausias ekonomikos atkūrimo išteklius yra kaip tik tie žmonės, kurie pergyvena sunkų laikotarpį. Kaip

tik jiems tenka atsakomybė ištraukti žemyną iš bedugnės ir mes turime atkreipti dėmesį į šių šalių problemas, turėdami aiškų tikslą: bendrą gerovę, kuri labai svarbi ne tik AKR šalims, bet ir mums ir mūsų piliečių ateičiai.

Turėtume paisyti ne pinigų, bet žmonių, ne į reklamos, bet turinio. Tada mūsų strategijos bus veiksmingiausios.

Zuzana Roithová (PPE). – (CS) Komisijos nary, ponios ir ponai, ne kartą kritikavau, kad nacionaliniai besivystančių šalių parlamentai ir nevyriausybinių organizacijų nedalyvauja priimant sprendimus dėl paramos vystymuisi ir kad jie negali susipažinti su strateginiais dokumentais. Šią klaidą reikėtų ištaisyti iš naujo peržiūrint Kotonu susitarimą. Į naująjį susitarimą reikėtų įtraukti ir pavienių vyriausybių ir parlamentų įsipareigojimus sukurti veikiančią mokesčių sistemą savo šalyse. Tai svarbu abiem susitarimo šalims. Pagaliau AKR šalims reikia savo standartinio mokesčių administravimo, t. y. suplanuotų mokesčių pajamų, kad galėtų siekti savo vystymosi tikslų. Taip Europos Sąjunga galės geriau kovoti su piktnaudžiavimu mokesčių rojais, mokesčių slėpimu ir su neteisėtu kapitalo nutekėjimu.

Kaip pirmininko pavaduotoja, atsakinga už žmogaus teises, reikalauju, kad ir į tarptautines sutartis būtų įtrauktos žmogaus teisių nuostatos ne tik Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno šalims. Labai gaila, kad E. Joly pranešime, kuris kitais atžvilgiais iš tikrųjų geras, nėra tokio reikalavimo. Raginu Komisiją ir Tarybą pirmininkaujančią Ispaniją panaikinti šį trūkumą.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE). – (RO) Pranešime, dėl kurio šiandien diskutuojame, nurodyta daug problemų, susijusių su aprūpinimu maistu AKR šalyse. Manau, negalime kalbėti šia tema, neatsižvelgdami į kai kurias Europos žemės ūkio realijas.

Europos Sąjunga gali ir net turėtų reguliuoti pasaulio rinkas. Jei Europa sumažintų savo žemės ūkio produktų gamybą, dėl padidėjusio maisto importo labai padidėtų maisto kainos visame pasaulyje. Štai kodėl Europos Sąjunga turėtų išlaikyti pastovius maisto gamybos lygius Europos ir AKR bei kitų valstybių piliečių naudai.

Taigi, mano nuomone šie neturtingesnių šalių aprūpinimo maistu klausimai labai susiję su bendros Europos žemės ūkio politikos ateitimi.

Isabelle Durant (Verts/ALE). – (FR) Pone pirmininke, aš taip pat norėčiau pasakyti, kad pritariu labai geram kolegės E. Joly pranešimui. AKR ir ES partnerystės reikia kaip niekad, jos svarba ypač paaiškėjo po Haityje įvykusios tragedijos, todėl būtina ją stiprinti.

Taigi, norėčiau pateikti jums – keista kalbėti apie visa tai Komisijos nariui, kuris šiandien atsakingas už vystymąsi, o rytoj bus atsakingas už prekybą – tris pasiūlymus.

Pirma, kaip jau sakė kiti prieš mane apie parlamentinę kontrolę ir asamblėją kalbėję Parlamento nariai, neturėtume mažinti posėdžių skaičiaus. Reikėtų ir toliau susitikti du kartus per metus.

Antra, kodėl ekonominės partnerystės susitarimams AKR šalyse netaikius parlamentinės kontrolės, o ne griežtos komercinės logikos, kad ir šioje srityje galėtų dalyvauti parlamentai, kurie būtų įpareigoti kontroliuoti ekonominės partnerystės susitarimų poveikį gyventojams ir ginti jų interesus šioje sistemoje?

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, persvarstant Kotonu susitarimus reikėtų skatinti Europos Sąjungos bendradarbiavimo ir paramos vystymuisi politikos permainas. Šia politika reikėtų siekti nuoširdaus bendradarbiavimo ir solidarumo ir padėti skatinti savarankišką ir suverenų vystymąsi AKR šalyse.

Šiuo metu įvairiais būdais siekiama valdyti ir pavergti daugumą šių šalių. Tokiems santykiams susidaryti labai palankias sąlygas sudaro ir slegiančios užsienio skolos, kurios permokamos kelis kartus, bet vis didėja.

Europos Sąjungai primygtinai reikalaujant įgyvendinti ekonominės partnerystės – daugiausia laisvosios prekybos – susitarimus paaiškėjo Europos plėtros fondo prioritetai, kuriuos reikėtų persvarstyti, ir dabartinė eiga. Taip siekiama priversti šias šalis užmegzti naujus priklausomybe pagrįstus santykius, kurie naudingi tarptautiniams subjektams, todėl išnaudojama per daug jų išteklių siekiant atsižvelgti į interesus, kuriems nepritaria jų piliečiai.

Pagalba vystymuisi neturi būti susieta su ekonominės partnerystės susitarimų įgyvendinimo sąlyga. Būtina atsižvelgti į AKR šalių interesus, prieštaravimus ir į jų nustatytus prioritetus.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Pirmininke, iš karto norėčiau pasakyti, kad dabartinio antrosios peržiūros projekto 31 dalis neturi prasmės. Ir aš nepritariu tam, kad įvairiais susitarimais dėl readmisijos emigrantai patektų į estafetinį bėgimą, kurio metu viena šalis perduotų juos kitai. Šiuos pakopinius susitarimus būtina

geriau reguliuoti tarptautiniu lygmeniu. Tačiau manau, kad dar svarbiau išvis išvengti tokių aplinkybių. Todėl, mano nuomone, nereikėtų sudaryti palankesnių sąlygų AKR šalių gyventojams gauti „žiedinę“ vizą. Geriau padėkime užtikrinti, kad šalys galėtų padėti pačios sau, kad galėtų apsirūpinti, kad gamintojai nelauktų išmaldos, bet pasitikėtų savimi. Tada iš tikrųjų galėsime sustabdyti socialinę emigraciją ir bėgimą nuo socialinio skurdo.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Pone pirmininke, šią popietę vyko diskusija apie didžiulę ir neįsivaizduojamą nelaimę Haiityje ir kaip Europa gali padėti aukoms. Ši diskusija turėtų mums priminti – todėl išreiškiu savo nuomonę šio vakaro posėdyje – kad susitarimams su šalimis, kurios susiduria su didelėmis ekonominėmis problemomis ir kurios yra itin pažeidžiamos įvykus gaivalinėms nelaimėms, kaip galėjome įsitikinti atsitikus Haičio tragedijai, reikėtų taikyti iš esmės kitokį požiūrį nei kitiems Europos Sąjungos sudaromiems susitarimams. Kalbame apie šalis, kurios kenčia nuo skurdo, vargo ir ligų. Tai šalys, kuriose humanitarinė krizė jau beveik nestebina.

Todėl mūsų atsakomybė, pareiga, siekis ir pagrindinė Europos Sąjungos užduotis yra užtikrinti, kad žmogaus gyvenimas būtų svarbiau už viską: už visus techninius ar ekonominius aspektus. Štai kodėl visas problemas, dėl kurių diskutavome šiandien – biurokratizmą, techninius klausimus – reikia spręsti kiek įmanoma greičiau.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Pone pirmininke, galvojant apie Karibų šalis, mintyse iškyla du vaizdai: didžiulė dabartinė Haičio nelaimė ir, jei šiame Parlamente dirbate daug metų, Parlamento nariai, besimaudantys AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos (JPA) metu.

Po šių ilgų diskusijų, kuriose pasakyta svarbių dalykų, būtų galima imtis labai konkrečių veiksmų ir, atsižvelgiant į padėtį Haiityje, atsisakyti vieno ar dviejų prabangių AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos posėdžių šiose šalyse ir grynąsias įplaukas skirti nukentėjusiesiems. Tai būtų tik lašas jūroje, bet tai būtų simbolinis ženklas ir parodytų, kad visi šie gražūs Parlamente ištarti žodžiai nėra tušti.

Crescenzo Rivellini (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, AKR asamblėja yra itin svarbi šiuo politiniu laikotarpiu, kai globalizacija daugiau ar mažiau perskyrė pasaulį į šalis, gaminančias produktus, ir šalis, teikiančias idėjų, todėl padidėjo darbuotojų ir, žinoma, prekių migracija.

Šiame procese svarbiausias Viduržemio jūros regionas, kuris yra tikrasis Europos ir AKR šalių santykių centras. Todėl Kotonu taisyklės reikėtų pritaikyti prie šios naujos padėties ir siūlau – oficialiai šį pasiūlymą remiančio Italijos Respublikos Prezidento Giorgio Napolitano vardu – įsteigti decentralizuotą biurą arba nustatyti kasmetinį AKR šalių susitikimą daugiataučiam europiniame Viduržemio jūros regiono ir AKR šalių kaimynystėje esančiame mieste – Neapolyje.

Todėl dar kartą siūlau – taip pat Italijos Respublikos Prezidento prašymu – aptarti šį pasiūlymą naujuose susitarimuose. Be to, tai būtų puiki galimybė priartinti Europą prie savo piliečių ir pietų Italijos – tikros Europos logistikos platformos Viduržemio jūros regiono šalių atžvilgiu – gyventojų.

Janusz Wojciechowski (ECR). – (PL) Pone pirmininke, išklauses R-L. Niculescu kalbos norėčiau pateikti savo nuomonę; visiškai pritariu jo išsakytai minčiai, kad savo ekonominiuose santykiuose su kitomis šalimis, įskaitant AKR šalis, neturėtume pamiršti Europos visuomenės aprūpinimo maistu. Kalbėdami apie AKR šalis, galime prisiminti cukraus rinkos reformą, kuri vykdyta vadovaujantis kilniu šių šalių rėmimo šūkiu, bet dėl kurios iš tikrųjų labai pablogėjo Europos Sąjungos, mūsų ūkininkų ir vartotojų padėtis ir nedaug padėta AKR šalims. Visada galvokime apie aprūpinimą maistu ir mūsų visuomenę, kuriai to reikia.

Karel De Gucht, Komisijos narys. – Pirmiausia norėčiau pasakyti, kad neprieštaraujame, jog BLS ir BLS+ būtų įtraukti į Kotonu susitarimą, bet turėtume suprasti, kad BLS ir BLS+ yra vienašaliai susitarimai, o Kotonu susitarimas – sutartinis. Todėl manau, kad sunku įtraukti juos į Kotonu susitarimą, bet galbūt galime bandyti pritaikyti formules ir bandyti juos labiau susieti.

(FR) Demokratinė kontrolė. Keli kalbėję Parlamento nariai prašė išlaikyti du kasmetinius plenarinius posėdžius. Komisija, atsižvelgdama į prašymus, pasirengusi persvarstyti šią nuomonę, bet galbūt galėtume vis tiek susitarti, kad regioniniai susitikimai, kiek įmanoma, sutaptų su vienu ar dviem plenariniais posėdžiais, nes man atrodo, kad iš viso Europos Parlamento ir kitų institucijų posėdžių labai daug. Taigi, iš principo sutinku su mintimi rengti du posėdžius, bet pabandykime geriau derinti juos su regioniniais susitikimais.

Keli Parlamento nariai kalbėjo ir apie ekonominės partnerystės susitarimų pobūdį. Nusprendėme vartoti šį terminą, bet iš tikrųjų galėtume kalbėti apie vystymosi partnerystės susitarimus ir manau, kad tada būtų paprasčiau diskutuoti su AKR šalimis. Manau, kad tada būtų lengviau užtikrinti šiek tiek atviresnes diskusijas. Bet kuriuo atveju, jei Europos Parlamentas patvirtintų naująją Komisiją, kurios narys aš esu, visais būdais

kiek galėdamas sieksiu, kad šie susitarimai būtų sėkmingi, ir dalyvausiu Jungtinės parlamentinės asamblėjos sesijose.

Kalbėta apie kai kuriuos mokesčių klausimus. Apie tai jau kalbėjau įžangoje ir manau, kad tai turėtų būti vienas iš svarbiausių klausimų ne tik diskusijose su AKR šalimis, bet ir mums patiems. Turime suvokti, kad – be to, žinau, kad Tarybai pirmininkaujančiai Ispanijai šis klausimas taip pat svarbus – norėdami tikrai kažko pasiekti, turime turėti drąsos veikti pasitelkdami savo bendroves šiose besivystančiose šalyse. Problema kyla ne ten. Sakyčiau, ji kyla kaip tik pirmiausia Europos, jos bendrovių ir besivystančių šalių pramonės atstovų santykiuose. Šis procesas jau prasidėjo ir suprantu, kad Tarybai pirmininkaujanti Ispanija imsis iniciatyvų šiuo atžvilgiu.

Migracija.

Atsižvelgdamos į 13 straipsnį, abi pusės nori atnaujinti migracijos klausimą. Komisija pateikė subalansuotą ir aiškų pasiūlymą dėl 13 straipsnio, pagrįstą trimis migracijos ir vystymosi, teisėtos migracijos, neteisėtos migracijos ir readmisijos sričių bendradarbiavimo ramsčiais. Deramai atsižvelgta į pranešime iškeltus klausimus. Reikia vienodai atsižvelgti į visas sritis. Vyksta derybos ir tikimės, kad pavyks susitarti, išlaikant trijų ramsčių pusiausvyrą.

M. Cashman minėjo diskriminaciją. Nors M. Cashmano šiuo metu čia nėra, manau, kad jis visiškai teisus. Lytinė orientacija buvo viena iš Komisijos pasiūlytų elementų dalių ir mes skyrėme jai daug dėmesio, bet turėtume nepamiršti, kad – Komisija tai žino – kai kuriose AKR šalyse homoseksualumas draudžiamas įstatymais. Neseniai pateikėme skundą Burundžio ir Ugandos prezidentams, nes jie priėmė diskriminacinius įstatymus, bet tai labai keblus klausimas ir manau, kad kažkada turėsite jį rimtai spręsti. Galite reikalauti, kad tekstas būtų labai aiškus, bet gali būti, kad dėl jo nepavyks susitarti. Tai viena galimybė. Kita galimybė – pasirinkti ne tokį konkretų kalbėjimą. JT kalba ne tokia konkreti, bet apimtų ir lytinę orientaciją. Šiuo klausimu irgi reiktų toliau diskutuoti derybose. Manau, kad atsakiau į daugumą klausimų, todėl teko kalbėti taip ilgai.

Eva Joly, pranešėja. – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, nuo to laiko, kai įsigaliojo Kotonu susitarimas, skurdas nesumažėjo. Todėl mūsų vystymosi misija nepasisekė. Antrosios peržiūros metu reikia ką nors keisti.

Džiaugiuosi, kad mano pasiūlytos priemonės vertinamos gana palankiai, ir manau, kad viena iš skurdo naikinimo priemonių yra kova su mokesčių rojais; šią priemonę turėtume taikyti kiek įmanoma veiksmingiau. Europos Sąjungoje ir AKR regione galime priversti tarptautinius subjektus kiekvienoje šalyje deklaruoti, kiek jie uždirba ir moka mokesčių.

Tai yra ir tarptautinis reikalavimas. Vis dėlto praeis daug metų, kol šis reikalavimas bus įvykdytas tarptautiniu lygmeniu. Todėl siūlau pasinaudoti galimybėmis sudarant susitarimą įgyvendinti šią taisyklę Europoje. Štai kodėl prašau jūsų atmesti pasiūlytą 16 dalies pakeitimą ir išlaikyti pirminę formuluotę, kurioje raginama sutvarkyti savo reikalus.

Be to, galėtume priversti savo Investicijų banką imtis veiksmų dėl mokesčių rojų. Turėtume uždrausti Europos plėtros fondui investuoti į įmones, kurios negauna pelno šalyse, kuriose jos veikia, bet siekia pelno mokesčių rojuose.

Pvz., Zambijoje labai didelė suma – atrodo, maždaug 46 mln. USD – investuota į *Mopani* kasyklą. Šiomis investicijomis nepadaryta nieko, kad būtų galima gerinti Zambijos gyventojų gyvenimą, bet pagerintas šių paramą gavusių akcininkų gyvenimas. Todėl šiomis investicijomis pasiektas priešingas rezultatas, nei tikėtasi. Tai priklauso nuo mūsų. Mes galime pakeisti savo banko įgaliojimus. Taigi, darykime tai, kas įmanoma ir nieko neatidėkime rytojui. Imkimės veiksmų šiuo klausimu.

Be to, ir toliau turėtume būti įsipareigoję laikytis tam tikrų principų: žmogaus ir migrantų teisių, ir raginu išlaikyti mano pasiūlytą 31 straipsnio formuluotę, o ne slopinti prieštaravimus dėl dvišalių susitarimų, kuriais migracijos srautai perduodami išorės subjektams.

(Plojimai.)

Pirmininkas. – Diskusija baigta.

Balsavimas vyks rytoj, trečiądienį, 2010 m. sausio 20 d.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Corina Crețu (S&D), raštu. – (RO) Antrosios Kotonu susitarimo peržiūros metu galime įvertinti sritis, kuriose suteikta galimybė daryti nepageidaujamus arba neveiksmingus pokyčius, ir pats laikas pataisyti susitarimą, atsižvelgiant į globalizacijos proceso pokyčius. Turime išspręsti įvairias problemas, atsiradusias dėl ekonominių ir socialinių įvykių, pvz., ekonomikos ir finansų krizės, ginkluotų konfliktų ir neigiamų su gyventojų sveikata susijusių pokyčių, kuriuos rodo padidėjęs žmonių, apsikrėtusių užkrečiamomis ligomis (tuberkulioze, AIDS, maliarija) ir nukentėjusių nuo smurto arba gaivalinių nelaimių, skaičius. Be to, susiduriame su klimato kaitos problemomis, kurias valdyti sunkiau, ir atsižvelgdami į visas šias problemas turime nedelsdami didinti besivystančiųjų šalių gyventojų atsparumą sisteminiams socialiniams trūkumams. Todėl vystomojo bendradarbiavimo priemonėmis daugiau dėmesio reikėtų skirti pagrindiniams visuomenės sveikatos ir švietimo sistemų elementams. Taigi, manau, kad būtina aiškiau nagrinėti šiuos klausimus, konsoliduojant susitarimo 3 dalies I antraštę „Vystymosi strategijos“.

Martin Kastler (PPE), raštu. – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, balsuosiu už šį pranešimą, nes manau, kad svarbu stiprinti Europos Sąjungos ir AKR šalių bendradarbiavimą partnerystės susitarimais. Vis dėlto norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad šiame pranešime yra frazė „lytinės ir reprodukcinės sveikatos apsauga“. Ką reiškia ši frazė? Pirma, gal tai reiškia siekį užtikrinti žmonių fizinę ir psichinę gerovę, susijusią su visomis žmogaus lyties ir reprodukcijos sritimis, pvz., kova su lytiniu smurtu ir lytinių organų žalojimu? Antra, gal tai reiškia galimybę susipažinti su informacija apie vadinamąjį šeimos planavimą? Trečia, gal tai apima ir abortą? Anksčiau Komisija ir Taryba, atsakydamos į Parlamento narių klausimus aiškiai nurodė, kad formuluotė „lytinė ir reprodukcinė sveikata“ neapima aborto. Būtent taip šią formuluotę suprantu ir aš. Taigi, mano nuomone, svarbu nustatyti, kad sąvoka „lytinė ir reprodukcinė sveikata“ neapimtų aborto, todėl siūlau aiškiau formuluoti susitarimo tekstą.

Siiri Oviir (ALDE), raštu. – (ET) Šiandien vyksta antroji 2000 m. priimto Kotonu susitarimo peržiūra ir jos metu į susitarimą siekiama įtraukti pakeitimų, kad galėtume siekti šiame susitarime nustatytų tikslų: panaikinti skurdą, vystyti ekonomiką ir Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno valstybių grupę palaipsniui įtraukti į pasaulio ekonomiką. Reikėtų pastebėti, kad nuo paskutinės Kotonu susitarimo peržiūros 2005 m. pasaulyje įvyko daug naujų pokyčių (pvz., finansų krizė, klimato kaita, padidėjusios maisto ir energijos kainos ir pan.) ir visi jie daro tiesioginę įtaką Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno regionui. Visiškai sutinku su pranešėjos nuomone, kad dėl visų šių pasaulio padėties pokyčių, jei deramai neatsižvelgsime į juos peržiūrėdami susitarimą, gali būti sunku pasiekti Kotonu susitarimo tikslą ir Tūkstantmečio vystymosi tikslus iki 2015 m. Gerai žinome, kad ES ir AKR šalys šiandien susitarė dėl Kotonu susitarimo sričių ir straipsnių, kurie bus peržiūrėti ir kuriuose iš dalies atsižvelgta į minėtus dalykus. Deja, nerimą kelia tai, kad Europos Parlamentas, ES ir AKR jungtinė parlamentinė asamblėja, valstybių narių parlamentai ir AKR šalys nedalyvauja priimant deramus sprendimus ir tai turi labai didelio poveikio susitarimo persvarstymo skaidrumui ir patikimumui. Manau, kad, norėdami padidinti demokratinį teisėtumą ir atskaitomybę, peržiūrėdami susitarimą, turėtume padidinti Europos Parlamento, AKR ir ES Jungtinės parlamentinės asamblėjos, ES valstybių narių parlamentų ir AKR šalių vaidmenį.

9. Procesinės teisės baudžiamuosiuose procesuose (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusijos dėl:

– žodinio klausimo apie **procesines teises baudžiamuosiuose procesuose, kurį Piliiečių laisvės, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu Tarybai** pateikė Sarah Ludford, Elena Oana Antonescu, Carmen Romero López, Heidi Hautala ir Rui Tavares (O-0155/2009 - B7-0343/2009),

– žodinio klausimo apie **procesines teises baudžiamuosiuose procesuose, kurį Piliiečių laisvės, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu Komisijai** pateikė Sarah Ludford, Elena Oana Antonescu, Carmen Romero López, Heidi Hautala ir Rui Tavares (O-0156/2009 - B7-0344/2009).

Sarah Ludford, autorė. – Pone pirmininke, visiškai atvirai pripažįstu, kad šiuos praėjusių metų gruodžio 1 d. pateiktus žodinius klausimus nustelbė įvairūs įvykiai, vis dėlto verta surengti šias diskusijas, kad po kelerių metų tylos vėl būtų nagrinėjamas klausimas dėl procesinių teisių bei būtų pabrėžiama, kokia svarbi ir skubiai reikalinga yra ši programa.

Pastarąjį dešimtmetį Europos Parlamentas nuolat reiškė nepasitenkinimą dėl to, kad procesinėms garantijoms ir atsakovų teisėms, jau nekalbant apie proceso eigą, nėra skiriamas toks dėmesys, koks skiriamas tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo trukmei bei veiksmingumui paspartinti. Daugiau dėmesio skyrėme pastariesiems veiksams, nes taip sulaikoma daugiau nusikaltėlių. Tie, kurie iš esmės nepritaria Europos arešto orderio

įvedimui, yra mafijos nusikaltėlių, besislapstančių banditų, prievartautojų ir teroristų šalininkai. Tačiau turi būti išlaikyta pusiausvyra, todėl įvedus „teigiamą Europos arešto orderį“, o kartu ir teisingumą, procesinėmis garantijomis būtų prisidedama prie tarpvalstybinio baudžiamojo persekiojimo supaprastinimo. Žinoma, nepritariantys Europos arešto orderio įvedimui nenori, kad ES imtųsi bet kokių veiksmų teisėms užtikrinti; jie tik nori „neigiamo Europos arešto orderio“.

Tačiau Europos arešto orderio taikymas, nenumatant tinkamų procesinių teisių, tam tikrais atvejais neužtikrina teisingumo, nes abipusis pripažinimas nėra pagrįstas tvirtu abipusiu pasitikėjimu. Taip nutiko vienam iš mano rinkėjų Andrew Symeou. Andrew Graikijos kalėjime šešis mėnesius laukė teismo proceso dėl kaltinimo netyčiniu nužudymu, kuris, atrodo, buvo pateiktas dėl klaidingai nustatytos tapatybės bei, deja, žiauraus policijos elgesio su liudytojais, be to, manau, kad nebuvo tinkamai pasinaudota Europos arešto orderiu. Kai 2002 m. dėl jo buvo susitarta, visos susitarimo šalys pritarė, kad ši priemonė, turinti poveikį laukiantiems teismo ir kitos valstybės narės kalėjime laikomiems ES piliečiams, bus skubiai papildyta kitomis priemonėmis, kuriomis užtikrinamos su teisingu bylos nagrinėjimu susijusios teisės bei tinkamas teisingumo vykdymas. Valstybės narės nesilaikė šio pažado, nepritardamos 2004 m. pateiktam Komisijos pasiūlymui dėl gana plačios apimties pamatinio sprendimo dėl procesinių teisių, o dabar galime pasiekti tik nesuderintą požiūrį. Esu dėkinga, kad pirmininkavusi Švedija ėmėsi šio reikalo, tačiau ir tai yra tik laipsniškas veiksmų planas.

Turime suvokti, kad stiklinė jau pusiau pilna, ir būti optimistai, tačiau apgailestauju, kad Taryba, deja, tik žada apsvarstyti, o ne priimti teisės aktą, dėl euro – užstato, kuriuo būtų buvę galima padėti Andrew Symeou, kurį atvirai buvo atsisakyta paleisti už užstatą dėl to, kad jis užsienietis. Dabar teisėjų prašoma įgyvendinti teismų sprendimus ir įsakymus kitose valstybėse narėse, neištyrus visų faktų, ir jie sulauks vis didesnės kritikos ir visuomenės nepasitenkinimo, jeigu per ES mastu vykdomus tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą nebus laikomasi minimalių procesinių garantijų ir gynybos teisių. Ne tik piliečiai nuogąstauja dėl menko teisių užtikrinimo; tai atgraso teisėjus, policiją ir kaltintojus nuo bendro darbo.

Kartais manau, kad žmogaus teisių užtikrinimas Europos arešto orderiu turėtų būti aiški išdavimo kitai valstybei sąlyga, nors Komisijai tai ir nepatinka. Liberalų demokratų dėka JK teisės akte, kuriuo įgyvendinama ši priemonė, numatoma, kad teismas turi įsitikinti, ar nėra pažeidžiama Europos žmogaus teisių konvencija. Sunku suprasti, kodėl Jungtinės Karalystės teismai nesiryžta taikyti šios nuostatos, siekdami išvengti perdavimo. Jeigu visos valstybės narės sąžiningai laikytųsi EŽTK numatytų įsipareigojimų, galbūt nereikėtų jokių ES priemonių. Problema kyla ne dėl normų trūkumo, o dėl realaus jų laikymosi, ir būtent dėl šios priežasties daugybė valstybių narių atsiduria Strasbūro teisme. Tai tikrai gėdinga ir nepriimtina, turint omenyje, kad Europos Sąjungos sutartimi, o dabar jau ir SESV ES valstybės įpareigojamos gerbti EŽTK. Todėl mums tikrai reikalingas ES masto vykdymą užtikrinantis mechanizmas, kuris nuo šiol priklausys Komisijos kompetencijai, susijusiai su pažeidimais, prižiūrint Europos Teisingumo Teismui. Taigi ES priemonės turi atitikti ir neprieštarauti EŽTK, taip pat kartu prisidėti prie praktinio įgyvendinimo gerinimo.

Tikiuosi, jog Komisija ir Taryba pritaris, kad direktyvų, kuriomis užtikrinamos pagrindinės teisės, lygis turėtų būti labai aukštas. Valstybės narės pasiūlymas dėl teisės į vertimą žodžiu ir raštu, kurio tekstui Taryba pritarė praėjusį spalio mėn., yra menkesnio masto nei Komisijos pateiktas tekstas ir turi būti patobulintas. Nerimaujame, kad pirmoji priemonė nebus aukščiausio lygio. Tikiuosi, kad sieksime daugiau ir sukursime precedentą, kuriuo bus naudojamos kituose etapuose, įtvirtinant kitas procesines teises, kurios, be vertimo žodžiu ir raštu, bus papildytos tokiais priemonėmis kaip teisinė konsultacija, teisė į informaciją, teisė informuoti konsulines įstaigas ir kt. Todėl noriu, kad Taryba ir Komisija patikintų, jog veiksmų plane numatytos priemonės bus gana greitai patvirtintos, siekiant realaus teisės į teisingą bylos nagrinėjimą įgyvendinimo, o tai labai vėluojama padaryti.

Diego López Garrido, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – (ES) Džiaugiuosi, kad ką tik kalbėjusi baronienė S. Ludford, E. O. Antonescu, C. Romero, H. Hautala ir R. Tavares pateikė šį klausimą, nes mums iš tikrųjų kyla problemų dėl procesinių teisių baudžiamuosiuose procesuose nepaisymo. Šiuo atveju norėčiau pasakyti, kad sutinkame, jog jūsų iškeltam klausimui turi būti skiriama daugiau dėmesio, ir sutinkame, kad šis klausimas turėtų būti suderintas Europos lygiu.

Klausimo pradžioje jūs nurodėte, kad pirmininkavusi Švedija padarė nemažą pažangą. Pirmininkavusi Švedija iš tikrųjų padarė pažangą šioje srityje. Spalio mėn. Taryba susitarė dėl bendrų gairių dėl teksto, kuriuo įtvirtinama teisė į vertimą žodžiu ir raštu baudžiamuosiuose procesuose, o po mėnesio, lapkričio mėn. Taryba, reaguodama į baronienės S. Ludford kvietimą veikti, patvirtino planą kitoms priemonėms, susijusioms su procesinėmis garantijomis, numatyti. Kai kurias iš jų pati paminėjote, baronienė S. Ludford, tokias kaip – specialiai jas kartoju – teisė į informaciją apie asmens teises ir pareigas, susijusias su pagalba, teisinėmis konsultacijomis, šeimos narių ir konsulinių įstaigų informavimu ar konkrečiomis garantijomis, kurias būtina

užtikrinti, bei pažeidžiamų kaltinamųjų apsauga visuose baudžiamuosiuose procesuose. Būtent su tuo buvo susijusi Tarybos veikla Švedijos pirmininkavimo metu.

Šiuo atveju jūs galite sakyti: visa tai labai gerai, tačiau ar yra koks nors susitarimas su Europos Parlamentu, kuriuo numatoma, kad šis darbas tebėra prioritetas? O mes galime jums atsakyti: taip, šis požiūris išliks prioritetas. Kokiu būdu? Kokių iniciatyvų pagrindu?

Pirmininkaujanti Ispanija, dirbdama kartu su Europos Parlamentu, pirmiausia sieks užtikrinti, kad būtų priimta 13 valstybių narių pasiūlyta direktyva dėl teisės į vertimą žodžiu ir raštu baudžiamuosiuose procesuose. Komisijos pateiktas pasiūlymas nebuvo priimtinas, todėl 13 valstybių narių pakeitė šį pasiūlymą. Norime, kad šis pasiūlymas būtų patvirtintas, žinoma, bendradarbiaujant su Europos Parlamentu. Be to, tikimės, kad Komisija pateiks tinkamus pasiūlymus dėl likusių procesinių garantijų aspektų. Labai tikimės, kad tai bus padaryta kuo greičiau, kad vėlgį kartu su Taryba ir Parlamentu galėtume pradėti jų priėmimo procesą.

Užbaigdamas norėčiau pasakyti, kad šį kovo mėn. pirmininkaujanti Ispanija kartu su Komisija ir Europos teisės akademija Madride ketina surengti seminarą apie bendruosius procesinių garantijų standartus. Tai rodo, baronienė S. Ludford, kad visiškai sutinkame su jumis ir tais, kurie pritarė, kad būtina skubiai sureguliuoti šiuos klausimus, suderinti juos Europos lygiu ir, žinoma, nuolat informuoti Parlamentą apie vykdomą veiklą.

Jacques Barrot, *Komisijos Pirmininko pavaduotojas*. – (FR) Dėkoju už šį klausimą. Juk žinote, kaip vertinu šias procesines garantijas. Tiesa, daugelį metų Komisija stengėsi užtikrinti, kad minimalios bendrosios taisyklės, susijusios su teise į gynybą, būtų iš tikrųjų taikomos visuose baudžiamuosiuose procesuose Europoje. Tai reikalinga teismų bendradarbiavimo atžvilgiu, be to, tai būtino valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo sąlyga. Komisija nenuilsdama dirbo, siekdama užtikrinti, kad ši sritis būtų reglamentuota Europos Sąjungos teisės aktu. Be to, tiesa, pirmininkaujančios Švedijos dėka, 2009 m. lapkričio 30 d. Taryba patvirtino veiksmų planą. Tai esminis žingsnis, siekiant priimti Europos Sąjungos teisės aktus dėl minimalių procesinių teisių. Šiuo dokumentu valstybės narės susitarė dėl minėtų teisės aktų apimtys bei pabrėžė būtinumą priimti juos prioritetine tvarka, bendradarbiaujant su Europos Parlamentu. Kaip ir jūs, aš klausiausi ką tik kalbėjusio D. López Garrido, kuris puikiai paaiškino, kad pirmininkaujanti Ispanija taip pat pritaria siekiui patvirtinti šias pradines priemones, kurių pagrindu mums bus suteikiama nemažai minimalių garantijų.

Tiesa, veiksmų plane numatytas nuosekliųjų žingsnių metodas galų gale mums atrodė geras sprendimas. Šio metodo pagrindu galėsime pasiekti norimą tikslą. Nuosekliųjų žingsnių metodas reiškia ne tik tai, kad bus galima atlikti išsamesnę kiekvienos teisės analizę, rengiant teisės akto pasiūlymą, bet ir tai, kad derybų metu kiekvieną teisę bus galima aptarti atskirai. Taip išvengsime kelių sričių susikirtimo per derybas, o tai kartais būdinga plataus masto teisės akto tekstui, nors kai kurios valstybės narės pasinaudoja derybomis, kad įgytų pranašumą dėl labai konkrečių dalykų. Taigi, ponai S. Ludford, esu tikras, kad naujoji Komisija pasistengs kuo greičiau pateikti veiksmų plane numatytus pasiūlymus dėl teisės aktų ir sieks jų priėmimo.

Dėl teisės į vertimą žodžiu ir raštu, numatytos pirmojoje veiksmų plano nuostatoje, Komisija susipažino su keletu valstybių narių pateiktu pasiūlymu. Turiu pasakyti, kad šis pasiūlymas yra pagrįstas 2009 m. liepos mėn. pateiktu Komisijos pasiūlymu ir 2009 m. antrąjį pusmetį Taryboje vykusiomis derybomis. Tačiau tiesa ta, kad valstybių narių pasiūlymas nevisiškai atitinka Europos žmogaus teisių konvencijos nuostatas ar Europos žmogaus teisių teismo praktiką.

Komisijos ankstesnis pasiūlymas, kuriame numatomas privalomas kaltinamojo ir gynėjo susitikimų vertimas žodžiu, nevisiškai įtvirtintas valstybių narių pasiūlyme, kuriame ši teisė apribojama iki bendravimo policijos įstaigoje ir bylos nagrinėjimo metu. Be to, Komisijos ankstesniame pasiūlyme buvo numatyta teisė į vertimą raštu, taigi Komisijos siūlomame tekste ši teisė buvo platesnė.

Žinoma, Europos Parlamentas ir Taryba dirbs kartu šioje srityje, ir aš manau, kad sugebėsime parengti procesines teises įtvirtinantį plataus užmojo tekstą. Tai labai svarbu, siekiant sukurti tikrai europietišką teisminę sritį. Taip pat užtikrinsime, kad tekstas atitiktų Europos žmogaus teisių konvencijoje ir Europos žmogaus teisių teismo praktikoje, taip pat ir Pagrindinių teisių chartijoje numatytus standartus. Todėl esu tikras, kad dirbdami šioje srityje, galėsime pasikliauti Parlamentu, o, dar kartą pažymiu, pirmininkaujanti Ispanija taip pat mus palaikys.

Elena Oana Antonescu, *PPE frakcijos vardu*. – (RO) Nors sprendimų tarpusavio pripažinimo baudžiamosiose bylose srityje padaryta pažanga, labai nedaug nuveikta, siekiant užtikrinti įtariamųjų ir kaltinamųjų teises.

Bendriųjų standartų svarba yra esminė tarpusavio pasitikėjimo valstybių narių teisinėse sistemose sąlyga. Pusiausvyros tarp įtariamųjų ir kaltinamųjų teisių iš vienos pusės ir esamų baudžiamojo persekiojimo

priemonių iš kitos pusės nebuvimas gali pakenkti sprendimų tarpusavio pripažinimo principui. Būtent todėl 2009 m. liepos mėn. pirmininkaujančios Švedijos pasiūlymas pateikti veiksmų planą, siekiant įtvirtinti įtariamųjų ir kaltinamųjų asmenų procesines teises, yra labai svarbus žingsnis į priekį.

Turint omenyje teisę į vertimą raštu ir žodžiu, gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, buvo sukurta nauja institucinė sistema. Piliečių laisvės, teisingumo ir vidaus reikalų komitete nagrinėjamas pasiūlymas dėl pamatinio sprendimo turėjo būti pakeistas į pasiūlymą dėl direktyvos, kad būtų galima tęsti darbą šio dokumento atžvilgiu.

Mums kėlė nerimą būsimų pasiūlymų dėl procesinių teisių kalendorinis planas ir taikymo sritis. Todėl nusprendėme pateikti šiuos klausimus Komisijai ir Tarybai. Netrukus po to, kai gruodžio mėn. jie buvo pateikti, 13 valstybių narių, tarp jų ir Rumunija, pateikė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos. Esu įsitikinusi, kad viso proceso metu mums pavyks patobulinti šį tekstą tiek taikymo srities atžvilgiu, tiek siekiant užtikrinti procesų vientisumą bei vertimo raštu ir žodžiu kokybę.

Dėl kitų veiksmų plane numatytų priemonių manome, kad jomis siekiama užtikrinti naudojimąsi teisėmis, taip pat teisine konsultacija ir pagalba, numatyti aiškias pažeidžiamų įtariamųjų ir kaltinamųjų asmenų garantijas bei suteikti informaciją apie jų turimas teises ir būsimas išlaidas. Norėtume matyti aiškius Tarybos ir Komisijos išpareigojimus, kad pasiūlymai dėl teisės akto būtų kuo greičiau pateikti.

Dėl šiuo metu esančių skirtumų tarp valstybių narių būtina skubiai priimti bendruosius standartus.

Carmen Romero López, S&D frakcijos vardu. – (ES) Norėčiau pasveikinti pirmininkaujančią Ispaniją ir kartu pabrėžti, kad tai pirmasis pasiūlymas dėl procesinių teisių. Mes diskutavome šia tema, tačiau pasibaigus Švedijos pirmininkavimui šis klausimas liko neišspręstas.

Šis pasiūlymo projektas jau pateiktas Parlamentui, be to, jau įvyko pirmosios diskusijos. Todėl manome, kad šis klausimas yra aktualus ir toks išliks dėl šios srities svarbumo. Žinoma, patobulinimai šioje srityje tikrai priimtini, mes tikimės, kad bus judama į priekį įvairiuose su pasiūlymo nagrinėjimo eiga susijusiuose etapuose.

Kaip nurodė J. Barrot, Komisijos pasiūlymas buvo tikrai platesnio užmojo, todėl Parlamente turime patobulinti dabartinį tekstą. Tačiau tai jokių būdu nebus naujas tekstas, nes Parlamentas ir Komisija dėl jo jau diskutavo, o valstybės narės jam nepritarė.

Pirmininkavusi Švedija siekė, kad vėl būtų laikomasi veiksmų plano, tačiau, nepaisant to, padėtis valstybių narių atžvilgiu vis dar sudėtinga. Padėtis gerokai pasikeitė priėmus Lisabonos sutartį, kadangi dabar Parlamentas priima sprendimus. Todėl manome, kad Komisija ir Taryba, atsižvelgdamos į šiandieninius įvykius, turi iš naujo peržiūrėti procesines teises.

Norėtume, kad šios procesinės teisės būtų svarstomos kaip vienas paketas. Neįmanoma užtikrinti teisės į vertimą raštu, nepripažįstant teisės į teisinę pagalbą ar teisės į informaciją. Todėl, mūsų nuomone, Komisija turi paskubinti savo planus pateikti su šiomis teisėmis susijusius pasiūlymus per kelerius metus, kad būtų galima kuo greičiau svarstyti šį klausimą.

Teisybė, kad su kova su terorizmu susiję teisės aktai panaikina garantijas, tačiau jeigu norime sukurti teisingumo ir laisvės sistemą, turime tikėti savo vertybėmis, kad galėtume jas užtikrinti ir Europos projekte.

Graham Watson, ALDE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, 2001 m. rugsėjo 6 d. šie Rūmai pasiūlė įvesti Europos arešto orderį. Mūsų pasiūlymas vis dar tebegulėtų lentynoje ir kauptų dulkes, jeigu ne po penkių dienų Niujorke nutikę įvykiai. O. Bin Laden padėjo tai paversti tikrove, o man atiteko garbė pristatyti šią priemonę ir užtikrinti jos tolesnę eigą Parlamente.

Šie Rūmai tuo metu reikalavo, kad joje būtų numatytos minimalios procesinės garantijos baudžiamuosiuose procesuose. 2002 m. Komisija pateikė savo pasiūlymus ir ėmėsi skubiai veikti. Tad kodėl iki dabar tai vis dar užstrigę Tarybos laiškų dėžutėje? Kodėl Komisija nesiekia, kad jos pasiūlymai būtų patvirtinti, ir kodėl jie nėra patvirtinti kiekvienas atskirai?

Europos arešto orderiu buvo pakeistas ekstradicijos mechanizmas. Juo buvo gerokai sutrumpintas laikas, kurio reikėjo, kad įvyktų perdavimas. Juo buvo paskatintas valstybių narių teisminių institucijų bendradarbiavimas. Juo buvo pašalinti politinė nauda pagrįsti sprendimai, kurių pagrindu valstybės narės išduodavo savo piliečius.

Tai labai sustiprino teisės viršenybės galiojimą mūsų žemyne, tačiau Europos arešto orderis yra pagrįstas tarpusavio pasitikėjimu, dėl to yra daugybė atvejų, kai mūsų piliečiai suabejoja šiuo pasitikėjimu.

Šiuo metu du mano rinkėjai yra sulaikyti Vengrijoje ir laukia teismo. Jau prieš metus buvo paprašyta juos išduoti, kai jie ten išbuvo du mėnesius, jiems kaltinimai dar nebuvo pateikti, o jų teismo procesas gali įvykti tik po kelių mėnesių. Vienas iš jų prarado darbą ir pagrindinį šeimos pajamų šaltinį. Abiem neleidžiama susitikti su artimaisiais. Dar daugiau, abu gali būti nekalti dėl nusikaltimų, kuriais jie kaltinami.

Tokie atvejai sudaro blogą įspūdį apie Europos teisminį bendradarbiavimą. Tai užtraukia gėdą Taryboje esančioms vyriausybėms dėl jų neveikimo. Šio žodinio klausimo autoriai yra teisūs: Europai būtina skubiai į tai atkreipti dėmesį.

(Kalbėtojas, remdamasis Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 punktu, sutiko pateikti klausimą, pakeldamas mėlynąją kortelę)

Pirmininkas. – Dėkoju, G. Watsonai. Ketinau jus pavadinti Europos arešto orderio „krikštatiėviu“, bet pamaniau, kad galiu būti neteisingai supastas.

William (The Earl of) Dartmouth (EFD). – G. Watsonai, paminėjote O. Bin Ladeną ir rugsėjo 11 d. kaip pateisinančias aplinkybes, praskynusias kelią, priimant Europos arešto orderį. Ar jūs manote, kad Europos arešto orderis turėtų būti naudojamas tik teroristų ir žudikų atžvilgiu bei rimtų žiaurių nusikaltimų atvejais?

Graham Watson, ALDE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, jums leidus, nepateikiau O. Bin Lado kaip pateisinimo; pasakiau, kad jis padėjo mums viską pagreitinti. Niekada nebuvo siekiama juo apimti tik teroristų nusikaltimus; juo siekiama apimti visus rimtus nusikaltimus. Tie, kurie nepritaria jo naudojimui, iš tikrųjų nepritaria teisės viršenybės vyravimui mūsų žemyne ir mūsų piliečiams Europos arešto orderiu suteikiamai apsaugai.

Heidi Hautala, Verts/ALE frakcijos vardu. – (FI) Pone pirmininke, G. Watson yra visiškai teisus, sakydamas, jog Europos Parlamentas nuo pat pradžių reikalavo, kad kartu su Europos arešto orderiu būtų numatytos aiškos minimalios baudžiamojo proceso normos. Dabar galime aiškiai matyti, kad valstybės narės susiduria su įvairiomis problemomis, nes Europos arešto orderis nėra tvirtas mechanizmas. Jis iš tikrųjų nėra tvirtas, nes manoma, kad valstybės narės turėtų pasikliauti kitų valstybių teisinėmis sistemomis: kad teisės viršenybė ir su teisingumo bylos nagrinėjimu susijusios normos tikrai vyrauja įvairiose valstybėse narėse.

Kaip minėjo keletas prieš tai kalbėjusių asmenų, aš taip pat galiu jums papasakoti istoriją apie tai, kad iš tikrųjų taip nėra, ir kaip svarbu, kad Komisija skubiai imtųsi veiksmų, kaip ką tik pasiūlė mano kolega narys. Turime sukurti visapusę sistemą, kurioje minimalios teisės baudžiamuosiuose procesuose būtų iškeliamos į priekį. Manau, kad ir Lisabonos sutarties dėka turėsime progą tai padaryti, nes dabar Europos Parlamentas yra toks pat kompetentingas teisės aktų leidėjas kaip ir Taryba, ir buvo labai malonu girdėti J. Barrotą sakant, kad jis tiki šia Komisijos ir Parlamento partneryste. Dabar Komisija ir Parlamentas turi sudaryti galios ašį, kuri iš tikrųjų padėtų įveikti valstybių narių, nesiekiančių pažangos šioje srityje, pasipriešinimą.

Pažadėjau jums papasakoti istoriją apie tai, kas nutinka, jei nesilaikoma teisės viršenybės ten, kur galioja Europos arešto orderis. Šiuo metu Suomijoje gyvena čečėnų pora, Hadižat ir Malik Gataev, kurie prieš tai buvo sulaikyti. Jie atvyko iš Lietuvos, kur daugybę metų vadovavo vaikų, nukentėjusių nuo karo Čečėnijoje, namams, ir, kaip paaiškėjo, Čečėnijoje saugumo policija susidomėjo jų veikla, nes esą yra įtarimų dėl smurto šeimoje; tai turbūt labiau šeimos reikalai nei, tarkime, rimtas grasinimas smurtu. Dabar ši pora yra Suomijoje. Jie kreipėsi dėl prieglobsčio suteikimo, o Lietuva reikalauja juos išduoti. Kitą pirmadienį byla bus nagrinėjama Helsinkio apygardos teisme.

Ir ką gi galima padaryti tokiomis aplinkybėmis, turint omenyje, kad bendra nuomonė yra tokia, jog Suomija turėtų tikėti, kad Lietuvoje šios poros byla bus tinkamai išnagrinėta? Turime labai rimtų įrodymų, jog taip nėra, ir noriu pasakyti, kad yra daugybė tokių kaip šioje byloje atvejų, kai Europos arešto orderis iš tikrųjų yra bevertis. Turime sugebėti patobulinti šią sritį, nes kitaip bus visiškai neįmanoma sukurti pasitikėjimo tarp valstybių narių, o jis bus tikrai reikalingas, jeigu siekiame teismų bendradarbiavimo.

Janusz Wojciechowski, ECR frakcijos vardu. – (PL) Pone pirmininke, aš taip pat noriu pateikti vieną pavyzdį, kaip tai padarė ir H. Hautala. Vienas jaunuolis iš Lenkijos Didžiojoje Britanijoje buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos už išprievartavimą, bylos nagrinėjimo, kuriam turėjo įtakos didžiulė šmeižto kampanija spaudoje ir kuris, kai kurių stebėtojų nuomone, neatitiko Lenkijoje galiojančių teisingo teismo proceso standartų, metu remiantis netiesioginiais įrodymais. Šiuo metu šis vyras atlieka bausmę kalėjime Lenkijoje, nors Lenkijos teisės normos ir nenumato įkalinimo iki gyvos galvos už išprievartavimą, tai numatyta tik už žmogžudystę, o didžiausia bausmė už išprievartavimą – 12 metų. Taigi turime pavyzdį, kai asmuo, kuriam skirta bausmė neatitinka Lenkijos teisės principų, yra įkalintas Lenkijos kalėjime.

Pateikiau šį pavyzdį problemai paaiškinti bei kaip argumentą, kad būtina skubiai nustatyti konkrečius bendrus standartus tiek baudžiamuosiuose procesuose, tiek, mano nuomone, bausmių vykdymo normų atžvilgiu. Susiduriame su vis dažnėjančiais atvejais, kai nusikaltimų vykdytojai yra teisiami vienoje šalyje, o bausmę atlieka kitoje. Todėl pritariu pasiūlymui nustatyti standartus ir priimti direktyvą.

Rui Tavares, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (PT) Pone pirmininke, Europos Sąjungai, kad galėtų vaikščioti, reikalingos dvi kojos: vieną sudaro valstybės narės, kitą – jų piliečiai, kuriems atstovauja šiuose Rūmuose esantys jų išrinkti atstovai.

Šiuo metu dažnai pasitaiko, kad valstybės narės, išsprendusios visas problemas, nutildo savo teismines sistemas; o suteikusios progą savo politinėms sistemoms susižinoti, jos pamiršta pasirūpinti viskuo kitu ir kurti savo pamatus, sudarydamos pagrindą Europos Sąjungos piliečių pasitikėjimui kelti. Tai vienas iš tų atvejų.

Europos Sąjungos mandatas tikrai pagreitina visą procesą ir palengvina Europos Sąjungoje veikiančių teisminių sistemų veiklą. Tačiau kitos teisės, tokios kaip teisė į vertimą raštu ir žodžiu (kurių labai turime malonumo ir garbės dirbti su savo kolege nare S. Ludford) yra būtinos, siekiant, kad Europos Sąjungos piliečiai jaustų pasitikėjimą, turėdami reikalų su kitų valstybių narių teisminėmis sistemomis.

Džiaugiuosi galėdamas prisijungti prie savo kolegų, prašančių Komisijos ir Tarybos paskubėti parengti tekstus, kuriais, bendro sprendimo procedūros pagrindu, būtų pagreitintas procesas kitų procesinių teisių baudžiamosiose bylose atžvilgiu.

William (The Earl of) Dartmouth, *EFD frakcijos vardu*. – Šįvakar kalbu, nes, kaip jau buvo minėta, du mano rinkėjai, Michael Turner ir Jason McGoldrick, yra įkalinti centrinio Budapešto kalėjimo II skyriuje Vengrijoje. Jie yra įkalinti nuo lapkričio 3 d. ir bus teisiami. Tiesą sakant, teismo posėdžio data dar nenumatyta. Sąlygos kalėjime vargingos. Jie yra atskirti vienas nuo kito ir negali bendrauti. Jie dalijasi maža kalėjimo kamera su kitais trimis kaliniais. Jie laikomi uždaryti savo kameroje 23 valandas per parą. Per savaitę jiems leidžiama 3 kartus paskambinti ir vieną kartą išsimaudyti. Vieną kartą per mėnesį leidžiama susitikti su šeima.

Trumpai tariant, jie yra izoliuoti. Kalbos barjeras dar labiau didina jų izoliuotumą. Jie yra kaltinami nusikaltimu valstybės tarnybai. Jie nėra žudikai ar teroristai. O įkalinti jie yra tik dėl išduoto Europos arešto orderio.

Europos arešto orderis iš karto nustelbė prieš tūkstantį metų Didžiojoje Britanijoje nustatytas garantijas nebūti suimtam. Galite purtyti galvą, pone G. Watsonai, tačiau būtų geriau, jeigu atsiprašytumėte. Klaidingai nustatyta tapatybė ir tapatybės vagystė reiškia, kad tai, kas nutiko Jasonui ir Michaelui, bet kada gali atsitikti bet kuriam Didžiosios Britanijos piliečiui.

Darbo partija, liberalai demokratai ir konservatorių partija balsavo už Europos arešto orderio įvedimą. Cituojant E. Zolą, „l'accuse“ – aš kaltinu – Didžiosios Britanijos politinių įstaigų partijas: jų pritarimas Europos arešto orderio įvedimui kelia pavojų kiekvienam, gyvenančiam Didžiojoje Britanijoje, būti atsitiktinai suimtam.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Kaip vengrė ir baudžiamosios teisės specialistė, turėčiau jausti gėdą, nes šiandien čia, ES Parlamente, kalbant apie procesinių garantijų baudžiamuosiuose procesuose trūkumą, du mano kolegos nariai, kurių politinės pažiūros yra skirtingos, paminėjo Vengriją kaip baisų pavyzdį.

Nors ir jaučiu gėdą, turiu su jais sutikti, nes ir pati turiu panašios patirties. Prašau jų ir visų jūsų, keleto narių, vis dar dalyvaujančių diskusijose dėl šio svarbaus klausimo, kai ką apsvarstyti: jeigu jie sužinojo apie tokius rimtus teisės pažeidimus užsieniečių, kurie nėra politiškai svarbūs Vengrijos valstybei ir vyriausybei, atžvilgiu, koks likimas lauktų Vengrijos vyriausybės oponentų, tarkim, dėl to, kad jie politiškai nusistatę prieš vyriausybę?

Šiuo metu 15 asmenų yra įkalinti parengiamojo arešto pagrindu už tai, kad siekė duoti parodymus prieš korumpuotą Vengrijos vyriausybės veiklą. Siekiant atkeršyti, baudžiamojo teismo proceso metu jiems buvo pateikti suklastoti kaltinimai terorizmu. Iki šiol nebuvo pateikti nė mažiausi įrodymai; valdžios institucijos nejaučia jokios pareigos pateikti bet kokio pobūdžio įrodymus. Jie yra kalinami tokiomis pačiomis sąlygomis, apie kurias jau girdėjote: atskirti nuo savo šeimų, visuomenės informavimo ir spaudos. Prašau jūsų, susivienykime ir imkimės veiksmų, kad padėtis Vengrijoje normalizuotųsi ir kad taptų neįmanoma pasinaudoti procesinių garantijų baudžiamuosiuose procesuose, visų pirma dėl politinių priežasčių, nebuvimu. Vengrija privalo įtvirtinti šias garantijas.

Carlos Coelho (PPE). – (PT) Pone pirmininke, López Garrido neprieštaraus, jeigu pirmiausia kreipsiuosi į Pirmininko pavaduotoją J. Barrotą. Nežinau, ar dar turėsime progą dalyvauti su juo plenariniame posėdyje

iki tol, kai naujoji Komisija pradės savo darbą, todėl dėl visa ko norėčiau jam padėkoti už jo darbą, sumanumą ir nuostabų bendradarbiavimą su Europos Parlamentu teisingumo ir vidaus reikalų srityje.

Norėčiau prisidėti prie tų, kurie mano, kad ši sritis labai svarbi. Mes nenorime sukurti tik saugios Europos. Mes norime sukurti ir teisingą Europą, todėl bet koks pasiūlymas, susijęs su procesinėmis teisėmis, yra labai svarbus.

Turime imtis priemonių nukentėjusiems palaikyti ir skatinti gerbti piliečių, kurie yra teisiami, teises. Manau, kad šios informacijos apimami du aiškūs kreipimaisi, o vienas iš jų skiriamas Tarybai, raginamai G. Watsono, kuris savo kalboje tai išdėstė daug geriau nei aš.

Absurdiška, kad po aštuonerių metų vis dar esame šiame proceso etape ir kalbame tik apie tam tikros rūšies teises. Turime imtis veiksmingesnių ir skubesnių veiksmų. Tai yra Tarybos ir Parlamento darbas, o Komisijos narys J. Barrot taip pat turėtų pasinaudoti savo įtaka paveikti būsimą Komisijos narį ir būsimą Komisiją.

Komisija turi imtis iniciatyvos visose kitose srityse, susijusiose su procesinėmis teisėmis, o ne tik su tomis, kurios susijusios su kalba ir vertimu.

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) Pagrindinių procesinių teisių baudžiamuosiuose procesuose klausimas yra viena svarbiausių temų, kurios turėtų skambėti teisingumo ir vidaus santykių srityje.

Iš esmės pamatinio sprendimo projekte numatomas visas pagrindinių procesinių teisių baudžiamuosiuose procesuose rinkinys, būtent teisė į teisinę konsultaciją, teisė į vertimą žodžiu ir raštu, teisė į išskirtinį dėmesį jautriose srityse ir teisė informuoti ir bendrauti su konsulinėmis įstaigomis. Pagrindinių teisių sąrašas turėtų būti laikomas tik parodomuoju, nes Europos Sąjungos vaidmuo – užtikrinti, kad valstybės narės gerbtų kuo daugiau teisių, taip pat atsižvelgiant į valstybės narės narystę Europos Taryboje ir jos konvencijos nuostatas.

Turėtume stengtis skatinti tokius procesinių santykių baudžiamosiose bylose reguliavimo būdus, kuriais pirmiau minėtos teisės būtų suteikiamos visiems baudžiamojo proceso dalyviams, tiek aukoms ar nukentėjusiosioms šalims, tiek pažeidėjams, kad būtų priimtas teisingas ir demokratiškas nuosprendis, kuris visiškai atitiktų visų taikomų bausmių tikslą, apimančią ne tik sulaikymą, bet ir socialinę reabilitaciją ir auklėjimą.

Gerard Batten (EFD). – Komitetas prašo Tarybos tęsti darbą, siekiant įtvirtinti bendras Europos Sąjungos procesines teises baudžiamosiose bylose. Dabartine Europos arešto orderiu numatyta bendra procedūra buvo panaikintos šimtmečių senumo garantijos, apsaugančios nuo neteisingo suėmimo ir įkalinimo, kurias buvo nustatę anglai. Tai nėra mokslinis argumentas. EAO griauja nekaltų žmonių gyvenimus. Mano rinkėjas Andrew Symeou yra tik vienas iš vis didėjančio būrio žmonių, kurie buvo išduoti be Didžiosios Britanijos teismo, turinčio galią apspręsti akivaizdžius įrodymus prieš juos ir užkirsti kelią neteisingam išdavimui, leidimo. Išdavimas dabar tapo tiesiog biurokratiu formalumu. A. Symeou šeši mėnesiai buvo laikomas pagarsėjusiuoju *Korydallos* kalėjime be teisės būti paleistam už užstatą ar numatomo teismo proceso. Politinis Didžiosios Britanijos liberalų demokratų cinizmas tikrai stulbina. Londone jie verčia krokodilo ašaromis dėl A. Symeou likimo, nepaisant to, kad jie iš esmės atsakingi už tai nulėmusias bendrąsias procedūras, o čia jie siekia priimti dar daugiau panašių teisės aktų. Bendrosios procedūros sumenkina, o ne iškelia Europos Sąjungos teisės normas.

Noriu kai ką pasiūlyti. Jeigu norite aukštesnių standartų Europos Sąjungos baudžiamuosiuose procesuose, įtvirtinkite *habeas corpus*, bylos svarstymą prisiekusiųjų teisme, pagrindines Didžiosios laisvių chartijos ir 1689 m. priimto Teisių bilio nuostatas kaip bendruosius Europos Sąjungos standartus.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Pone pirmininke, labai svarbu, kad kuo greičiau judėtume į priekį, siekdami sukurti bendrą orientacinę Europos Sąjungos procesinių teisių, vykdančią teisingumą, sistemą. Pagrindinis dalykas yra pasitikėjimas. Mes norime, kad Europos Sąjungos piliečiai, siekdami teisingumo, būtų užtikrinti, kad jų pagrindinės teisės bus apsaugotos. Taip pat norime, kad valstybės narės pasitikėtų vienos kitomis, joms bendradarbiaujant ir vykdančią galutinį teisingumą kiekvieno asmens, kuris kviečiamas atsakyti už savo veiksmus, atžvilgiu. Pagaliau dėl teisingumo vykdymo reikalingas ir visų mūsų pasitikėjimas. Patinka mums tai ar ne, bet kol mums nepavyks sustiprinti šių bendrųjų sistemų Europos lygiu, tol kartais bus nusikaltimų, kai bus pasinaudojama spragomis, ir galiausiai nepasieksime teisingumo vykdymo, kurio taip siekiame, vien dėl tokių sistemų nebuvimo.

Diego López Garrido, Einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – (ES) Išlausęs kalbas, norėčiau pasakyti, kad labai džiaugiuosi, jog daugybė EP narių iš įvairiausių frakcijų pritaria tam, kad būtina suderinti procesines garantijas Europos Sąjungos lygiu ir priimti konkretų Europos Sąjungos teisės aktą dėl procesinių garantijų.

Visi kalbėtojai ir visos parlamentinės frakcijos sutinka, kad būtina priimti konkretų Europos Sąjungos teisės aktą dėl procesinių garantijų. Tai rodo, koks svarbus ir būtinas Europos Sąjungos integracijos procesas, kokia reikalinga piliečių Europa, Europos teisminė erdvė bei kaip svarbu įgyvendinti Lisabonos sutartį. Ateinančius šešis mėnesius Ispanijos pirmininkavimo programoje šiai sričiai skiriamas didžiulis dėmesys, o tam, kaip girdėjau, neabejotinai pritaria ir visi kalbėjusieji, pateikdami įvairiausių argumentų ir skirtingų požiūrių: būtina siekti procesinių garantijų suderinimo.

Taip pat norėčiau grįžti prie to, apie ką kalbėjo M. Flašíková Beňová, o tai, mano manymu, labai svarbu: būtina imtis šių veiksmų būtent tuo metu, kai Europos Sąjunga, kaip numatyta Lisabonos sutartyje, rengsis ratifikuoti Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją.

Pone pirmininke, užbaigdamas norėčiau pabrėžti, jog Taryba ir pirmininkaujanti Ispanija sieks užtikrinti, kad visos procesinės garantijos galėtų praktikoje direktyvų, kurias, atėjus laikui, pateiks Europos Komisija, taip pat ir jau rengiamos direktyvos, kurią pasiūlė, jeigu gerai pamenu, 13 valstybių narių, pagrindu.

Galiausiai norėčiau kai ką pasakyti apie Europos arešto orderį. Europos arešto orderio klausimas iškeltas tam, kad būtų kritikuojamas. Norėčiau pasakyti, kad Europos arešto orderis yra svarbus Europos Sąjungos ir bendradarbiavimo, kovojant su organizuotu nusikalstamumu, Europos Sąjungoje pavyzdys. Turiu teisę tai pareikšti, atvykęs iš tokios šalies kaip Ispanija, kuri vis dar kenčia nuo terorizmo ir kuriai Europos arešto orderis yra svarbiausias ginklas kovoje su terorizmu.

Jacques Barrot, *Komisijos Pirmininko pavaduotojas*. – (FR) Pone pirmininke, ministras yra teisus, o C. Coelho labai tinkamai pareiškė: „saugi Europa, teisinga Europa“. Taip, pone G. Watsonai, Europos arešto orderis yra labai veiksmingas ir naudingas, net jeigu tai ir tiesa, kad kartu turime užtikrinti Europos teisminės erdvės veiksmingumą, todėl turime veikti būtent šioje srityje, siekdami tos teisingos Europos, kad būtų tikima tuo, kaip Europoje užtikrinamas teisingumas.

Šiuo atžvilgiu dar kartą norėčiau padėkoti šio klausimo autoriams ir dar kartą jiems pasakyti, kad, remdamasi tekstu, kuriame įtvirtintas 2009 m. spalio 23 d. priimtas Tarybos bendrasis požiūris, Komisija, padedant Europos Parlamentui ir pirmininkaujančiai Ispanijai, užtikrins, kad tai bus kokybiškesnis tekstas nei dabartinis. Dar norėčiau papildyti, kad atėjus laikui, mes tikrai pasistengsime pateikti visus reikalingus pasiūlymus dėl teisės aktų, kad valstybėms narėms nereikėtų pateikti jokių pasiūlymų.

Komisija jau pradėjo rengti pasiūlymą teisėms įtvirtinti. Komisija stengsis, kad visos veiksmų plane numatytos priemonės būtų kuo greičiau patvirtintos. Planas kas vienerius metus įgyvendinti vieną priemonę yra tik indikatyvus. Jeigu derybos bus sėkmingos, Komisija džiaugsis, galėdama pagreitinti procesą; tai gana akivaizdu.

Tvirtai tikiu, kad nuomonės jau pasikeitė, ir kad daugiametės Stokholmo programos pagrindu tikrai privalome pasiekti rezultatų šioje srityje. Be to, turiu pasakyti, kad nuo tada, kai prisiėmiau šiuos įsipareigojimus, dariau viską, kas įmanoma, siekdamas paskatinti šio klausimo dėl procesinių garantijų eigą, ir nors ir pasirinkome nuosekliųjų žingsnių metodą, manau, kad einame teisingu keliu. Norėčiau padėkoti Europos Parlamentui ir pirmininkaujančiai Ispanijai, kurie kaip ir aš yra įsitikinę, kad 2010 m. teisinga Europa gerokai pasistūmės į priekį.

Pirmininkas. – Dėkoju, Komisijos nary. Esu tikras, kad ir už šių Rūmų sienų yra daugybė norinčiųjų pritarti tam, ką pasakė Carlos Coelho, dėkodamas jums už atsidavimą ir uolumą, per visą šį laikotarpį jam einant Komisijos nario pareigas. Labai jums dėkoju.

Diskusijos baigtos.

10. Kova su prekyba žmonėmis (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusijos dėl:

– žodinio klausimo dėl kovos su prekyba žmonėmis, **kurį Piliečių laisvės, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto bei Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto vardu Tarybai** pateikė Anna Hedh ir Edit Bauer (O-0148/2009 - B7-0341/2009), ir

– žodinio klausimo dėl kovos su prekyba žmonėmis, **kurį Piliečių laisvės, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto bei Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto vardu** Komisijai pateikė Anna Hedh ir Edit Bauer (O-0149/2009 - B7-0342/2009),

–

Anna Hedh, autorė. – (SV) Kaip visi žinome, prekyba žmonėmis yra vienas sunkiausių ir siaubingiausių nusikaltimų pasaulyje. Todėl esu labai nusivylusi dėl to, kad diskutuojame šiuo svarbiu klausimu taip vėlai vakare tuščiuose Rūmuose be jokių klausytojų ir žurnalistų.

1850 m. visoje Europoje buvo oficialiai panaikinta vergovė. Nepaisant to, po beveik 200 metų šimtai tūkstančių žmonių Europoje kenčia nuo šiuolaikinės vergovės, t. y. prekybos žmonėmis. Europos Parlamentas ir kitos ES institucijos yra atsakingos už kovą su šių dienų vergove, įgavusia tokias formas kaip, pvz., priverstinis darbas, sekso vergovė, prekyba organais, įsivaikinimu ir elgetavimu, ir jos panaikinimą.

Todėl džiaugiuosi, kad šį vakarą diskutuojame šiuo svarbiu klausimu. Norėčiau pasinaudoti šia proga ir padėkoti jums už bendradarbiavimą, kuris tęsiasi iki šiol, ir tikiuosi, kad kartu mums galiausiai pavyks pasiekti bendrą sprendimą. Taip pat tikiuosi, kad naujoji Komisija kuo greičiau pateiks pasiūlymą dėl direktyvos dėl prekybos žmonėmis, kuris bus įtaigesnis ir platesnis nei buvusios Komisijos pasiūlymas, kuris taip pat buvo geras.

Kad įveiktume prekybos žmonėmis problemą, turime numatyti bendrą perspektyvą, kuria aprėptume visas susijusias politikos sritis, t. y., ne tik baudžiamąją teisę, bet ir migraciją. Taip pat turime įtvirtinti tinkamas sankcijas, kuriomis būtų iš tikrųjų atspindėtas šio nusikaltimo rimtumas ir kurios iš tikrųjų būtų taikomos tiems, kurie pelnosi iš prekybos žmonėmis. Turime užtikrinti geresnę pagalbą ir apsaugą nukentėjusiesiems, visų pirma nepilnamečiams asmenims, taip pat turime geriau suderinti veiksmus tarp ES institucijų.

Tačiau norint iš esmės spręsti prekybos žmonėmis problemą, visos valstybės narės daug pastangų turi skirti prevencinei veiklai, o tai daugiausia susiję su paslaugų, teikiamų prekybos žmonėmis aukų, paklausos mūsų šalyse sumažinimu. Jeigu pavyktų sumažinti paklausą, tada sumažėtų ir tokių paslaugų teikimo mastas.

Galiosiai kreipiuosi į Tarybą, Komisiją, Europos Parlamentą, valstybes nares ir kitas ES institucijas: susivienykite, siekdami sustabdyti prekybą žmonėmis, šiuolaikinę vergovės formą, Europoje.

Edit Bauer, autorė. – (HU) Tai, kad netgi Europoje keli šimtai tūkstančių žmonių kasmet tampa prekybos žmonėmis aukomis, akivaizdžiai parodo, kokia rimta prekybos žmonėmis problema. Tai turbūt taip neįtikėtina, kad vertėjai vietoj kelių tūkstančių pasakė keli šimtai. Visuomenės požiūris taip pat labai panašus. Atrodo, kad ši problema yra sumenkinta, o jos padariniai ir paties reiškinio rimtumas nėra pakankamai įvertinti. Manau, kad Europa privalo veiksmingiau kovoti su prekyba žmonėmis. Norėčiau atkreipti dėmesį į du dalykus. Pirmia, tai nukentėjusiųjų apsauga, antra, paklausos pašalinimas. Turint omenyje nukentėjusiųjų apsaugą, yra priimtas Europos Bendrijų teisės aktas, kurį Komisija pažadėjo iš naujo persvarstyti iki 2009 m. Deja, nors direktyva Nr. 2004/81 iš tikrųjų turi būti atnaujinta, ji iki šiol dar nepersvarstyta, o dauguma nukentėjusiųjų laikomi nusikaltimo bendrininkais ir toliau persekiojami. Be to, visi žinome, kad be nukentėjusiųjų pagalbos neįmanoma sučiupti nusikaltėlių gaujų, tai patvirtino ir Europolo valdyba.

Norėčiau atkreipti dėmesį į teisės akto, susijusio su kitu klausimu, būtent, paklausos panaikinimu, priėmimo eigą. Prekyba žmonėmis turi savo rinką. Joje, kaip ir kitose rinkose, galioja pasiūlos ir paklausos taisyklės. Dažniausiai imamės pasiūlos klausimo ir beveik pamirštame arba nenorime imtis paklausos, tačiau tol, kol mums nepavyks panaikinti paklausos, tol greičiausiai veltui stengsimės kovoti su prekyba žmonėmis. Be to, norėčiau pabrėžti, kad būtina įgyvendinti suderintą politiką. Sužinojome, kad Komisijoje tam tikri generaliniai direktoratai nederina savo veiksmų, o apsikeitimas informacija tarp jų taip pat nėra patenkinamas. Manau, kad šiuo atžvilgiu taip pat turime ką nuveikti.

Diego López Garrido, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – (ES) Ponia A. Hedh, ponia E. Bauer, visiškai sutinku su jūsų pasiūlymu, klausimu ir šį vakar sukeltomis diskusijomis. Manau, kad prekyba žmonėmis yra didžiausia žmonijos nelaimė. Todėl tai yra vienas iš didžiausių iššūkių, kurį turime įveikti, ir turime tai padaryti kartu. Tai tik dar kartą įrodo, kaip svarbu suvienyti pastangas Europos Sąjungos lygiu ir už jos ribų, siekiant panaikinti šį siaubingą dalyką.

Keldama savo klausimą jūs pirmiausia kalbate apie tai, ar Europos Sąjungos priimtu požiūriu pirmiausia būtų atsižvelgiama į žmogaus teises, ar jis būtų visa apimantis, kuriuo orientuojamasi į repatriaciją ir reintegraciją, socialinius reikalus ir socialinę įtrauktį. Atsakymas teigiamas. Visiškai sutinkame, kad tai teisingas požiūris. Taip pat sutinkame dėl proporcingumo bausmės griežtumo atžvilgiu – tai dar vienas iš dalykų, kuriuos išskėlėte savo klausimu – ir dėl būtinumo nustatyti papildomas priemones nukentėjusiesiems apsaugoti. Jūs nurodėte – ir visiškai su jumis sutinku – kad būtina apsaugoti nukentėjusiuosius, siekiant kovoti su prekyba žmonėmis, taip pat kad neapsaugoto nukentėjusiojo ar vaiko sutikimas būti išnaudojamam visiškai neturi reikšmės; tai neturi būti svarbu, kalbant apie bausmę už šį išnaudotojišką elgesį.

Manau, kad jūsų idėjos dėl paklausos taip pat labai svarbios. Labai svarbu išnagrinėti šią idėją. Tą patį manau ir dėl jurisdikcijos klausimo.

Dėl antrosios jūsų klausimo dalies manome, kad informacijos suderinimas yra tikrai reikalingas. Todėl pritariame šiame klausime pateiktam pasiūlymui, kuris, mūsų manymu, yra labai tinkamas.

Taip pat klausėte mūsų apie prevencines priemones. Šiuo klausimu galiu pasakyti, kad Europos Sąjunga šiuo metu rengia prevencines priemones. Dar 2005 m. Taryba patvirtino su tuo susijusį planą, kuris turėtų būti veiksmingai įgyvendintas. Be to, kaip žinote, prekybos žmonėmis klausimas įtrauktas į daugybę Europos Sąjungos ir trečiųjų šalių sudarytų susitarimų, pvz., Strateginę Afrikos ir ES partnerystę. Tai taip pat yra vienas iš prioritetų, numatytų Europos Sąjungos ir Vakarų Balkanų stabilizacijos ir asociacijos susitarime. Taip pat norėčiau pabrėžti, kad pagalba apmokant žmones, kuriems gali tekti susidurti su nukentėjusiais, ir didinant jų supratimą yra svarbi kovos su prekyba žmonėmis dalis. Tai tokie žmonės kaip pasienio policijos pareigūnai bei policijos ir saugumo pareigūnai trečiojoje šalyje.

Užbaigdamas norėčiau pasakyti, kad pirmininkaujanti Ispanija dirbs šia kryptimi ir pirmiausia imsis spręsti prekybos žmonėmis paveiktų vaikų problemą, kuri yra vienas iš Ispanijos pirmininkavimo prioritetų. Be kitų pasiūlymų, dar prašėme Komisijos pateikti veiksmų planą dėl nelydimų nepilnamečių, kurie atvyks į Europos Sąjungą 2010 m. pradžioje.

Galiausiai, pone pirmininke, Ispanija per savo pirmininkavimo laiką, per šešis mėnesius kviečia skubiai diskutuoti dėl direktyvos dėl kovos su prekyba žmonėmis, ir esu tikras, kad naujoji Komisija nieko nelaukdama pateiks pasiūlymą. Kai Komisija pateiks savo pasiūlymą, pirmininkaujanti Ispanija pradės diskusijas su Taryba ir Parlamentu. Galite priimti tai kaip mūsų ryžto kovoti su šiuolaikine vergove, kaip tai tinkamai pavadino pirmiau kalbėjusieji, išraišką.

Jacques Barrot, *Komisijos Pirmininko pavaduotojas*. – (FR) Pone pirmininke, ministras ką tik paaiškino, kodėl ši prekyba žmonėmis iš tikrųjų yra vergovės forma. Labai norėčiau padėkoti A. Hedh ir E. Bauer už tai, kad iškėlė šį klausimą.

Turime priimti visa apimantį, tarpdalykinį požiūrį, kuriuo remiantis nebūtų apsiribojama vien represija, o būtų apimtas ir tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis. Šį jungtinį požiūrį priėmė Komisija, remdamasi pasiūlymu dėl 2009 m. kovo mėn. paskelbto pamatinio sprendimo. Šis pamatinis sprendimas pagrįstas 2005 m. priimta Europos Tarybos konvencija dėl veiksmų prieš prekybą žmonėmis, tačiau jis apima dar daugiau.

Žinoma, kaip ką tik minėjo ministras, ketiname pasinaudoti Lisabonos sutartyje numatytu nauju teisiniu pagrindu, siekdami kuo greičiau pateikti pasiūlymą dėl direktyvos, kuriame bus atsižvelgiama į diskusijas, vykusias dar prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai. Tikimės, kad šiuo nauju pasiūlymu dėl direktyvos pavyks išlaikyti aukšto lygio siekius.

Manome, kad Europos Parlamentas turi vaidinti pagrindinį vaidmenį, ir jo įsipareigojimas yra labai svarbus, siekiant toliau stiprinti Europos Sąjungos teisinę priemonių, skirtų kovai su prekyba žmonėmis, sistemą. Todėl, atsižvelgdamas į klausimo turinį, pateiksiu jums truputį informacijos.

Pirma, dėl bausmių: prekyba žmonėmis yra labai rimtas nusikaltimas, todėl skiriant bausmę, turi būti į tai atsižvelgta. Už tai turi būti skiriamos griežtos bausmės, būtina toliau tęsti veiklą dėl didžiausių bausmių suderinimo. Jos labai skiriasi įvairiose valstybėse narėse: nuo trejų iki dvidešimties metų už paprastus nusikaltimus ir nuo dešimties metų iki įkalinimo iki gyvos galvos, nustačius sunkinančias aplinkybes.

Nors ir sutinku, kad būdas, kuriuo skiriama bausmė, gali skirtis įvairiose valstybėse narėse, toks didžiulis bausmių skirtingumas nepateisinamas Europos Sąjungoje, todėl naujajame pasiūlyme numatysime labai griežtas bausmes.

Dabar pakalbėsiu apie pagalbą ir nukentėjusiųjų apsaugą. Labai svarbu suteikti pagalbą, paramą ir apsaugą nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis, visų pirma, kiek tai susiję su apgyvendinimu, medicinos ir psichologine pagalba, konsultacijomis, informacija, vertimo paslaugomis ir teisiniu atstovavimu.

Žinoma, kadangi tai yra vienas iš pirmininkaujančios Ispanijos siekių, taip pat apsvartysime ir konkrečias priemones ir priemones, kuriomis numatoma geresnė apsauga vaikams, tapusiems prekybos žmonėmis aukomis. Teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugos turėtų būti nemokamos, visų pirma vaikams.

Galiausiai 2010 m. Komisija išleis savo pirmąją ataskaitą dėl direktyvos, susijusios su leidimo gyventi šalyje išdavimu trečiųjų šalių piliečiams, nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis, kurie bendradarbiauja su

kompetentingomis institucijomis, įgyvendinimo. Remdamiesi šia ataskaita sužinosime, ar reikia keisti šią direktyvą.

O dėl priemonių, kuriomis siekiama sumažinti paklausą, tai Komisija į savo būsimą pasiūlymą dėl direktyvos ketina įtraukti ir nuostatą, kuria valstybės narės įpareigojamos imtis iniciatyvos šioje srityje bei skatinamos kriminalizuoti naudojimąsi seksualinėmis paslaugomis ar vertimąsi jomis, kai besinaudojantysis žino, kad asmuo yra ar buvo prekybos žmonėmis auka.

Dėl jurisdikcijos, turime padidinti visų valstybių narių kompetenciją patraukti baudžiamojon atsakomybėn ne tik savo piliečius, bet ir asmenis, nuolat gyvenančius jų teritorijoje, kurie yra pripažinti kaltais dėl prekybos žmonėmis užsienyje. Tai labai svarbu, kovojant su vadinamųjų naujųjų mafijų, būtent nusikalstamų organizacijų, kurias sudaro skirtingų tautybių asmenys, vykdančios savo nusikalstamą veiklą, taigi ir nuolat gyvenantys Europos Sąjungos šalyje, reiškiniu.

Dabar aptarsiu duomenų rinkimo klausimą. Komisija daug dirbo, siekdama sukurti bendruosius rodiklius dėl duomenų rinkimo. Turime pateikti patikimus ir lyginamuosius statistinius duomenis Europos Sąjungai. Buvo įgyvendinti keli svarbūs projektai, todėl būtina tinkamai įvertinti šių iniciatyvų rezultatus, siekiant sukurti bendrą pavyzdinį rodiklį su Eurostatu, Europos Sąjungos agentūromis, Europolu, Eurojustu, Frontex ir Pagrindinių teisių agentūra.

Galiausiai užbaigsiu prevencijos klausimu. Turime finansų programą „Nusikalstamumo prevencija ir kova su nusikalstamumu“, į kurią 2010 m. bus įtrauktas ir planinis kreipimasis dėl kovos su prekyba žmonėmis. Be to, Stokholmo programoje numatyta konkreti veikla, kuri, įtvirtinta Teisingumo ir vidaus reikalų Tarybos priimtame bendrųjų gairių dokumente, yra susijusi su priemonėmis bendradarbiavimui su trečiosiomis šalimis stiprinti.

Taigi išsamesnė politika dėl kovos su prekyba žmonėmis įgauna formą. Kaip minėjau, Komisija netrukus pateiks direktyvos projektą, be to, džiaugiuosi, kad pirmininkaujanti Ispanija pati pradėjo diskusijas, kurių padedami galėsite tobulinti Komisijos pasiūlymą, kuris, mano manymu, pateiktas pačiu laiku, nes šis reiškinys, deja, tikrai nemažėja ir vis dar plečiasi mūsų valstybėse narėse. Todėl laikas imtis veiksmų ir daryti tai ryžtingai.

Roberta Angelilli, *PPE frakcijos vardu*. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, pirmiausia norėčiau padėkoti A. Hedh ir E. Bauer už jų iniciatyvą.

Kaip visi ir minėjo, prekyba žmonėmis yra labai sunkus nusikaltimas, susijęs su seksualiniu išnaudojimu ir neteisėtu darbu. Šiuos nusikaltimus įvykdo nesąžiningi žmonės, kurie verbuoja savo aukas, pasitelkdami prievartą ar apgaulę, galbūt žadėdami dorą, gerai apmokamą darbą, arba grasindami ne tik tiesiogiai nukentėjusiesiems, bet ir jų vaikams ar giminėms.

Deja, šiuo atveju dažniausiai moterys ir vaikai sumoka didžiausią kainą. Apskaičiuota, kad pasaulyje yra beveik trys milijonai nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis asmenų, iš jų beveik 90 proc. sudaro moterys ir vaikai. 2008 m., priimdamas pirmąją Europos Sąjungos vaiko teisių strategiją, Europos Parlamentas pareiškė, kad prekyba vaikais apima daugybę nusikalstamų tikslų: prekyba organais, neteisėtas įvaikinimas, prostitucija, neteisėtas darbas, priverstinės santuokos, elgetavimo gatvėse ir sekso turizmo plėtojimas yra tik keletas pavyzdžių.

Tame dokumente prekyba žmonėmis vadinama tikra Europos Sąjungos nelaime, be to, teigiama, kad dėl to kova su prekyba žmonėmis ir jų išnaudojimu turi tapti būsimos Europos Sąjungos darbotvarkės prioritetu, pirmiausia priimant visas būtinas teises priemones, kurios reikalingos visiškai nukentėjusiųjų apsaugai ir pagalbos suteikimui užtikrinti. Pastarojoje Stokholmo programoje kalbama ir apie prekybą nepilnamečiais ir jų išnaudojimą.

Užbaigdama norėčiau pasakyti, kad būtent todėl bei turėdami omenyje vakar vakare vykusias diskusijas, tikimės, kad Komisija ir Taryba ir toliau vykdys savo įsipareigojimus, ir kad Komisija pateiks šį naują pasiūlymą dėl direktyvos, kurį mes labai kruopščiai įvertinsime.

Claude Moraes, *S&D frakcijos vardu*. – Pone pirmininke, nors ir vėlyvą vakarą, jau vien tai, kad, kaip sakė A. Hedh, šį vakarą esame čia ir klausomės pasitraukiančio iš pareigų Komisijos nario J. Barroto, o naujai pirmininkaujanti Ispanija, kalbėdama apie Komisijos narį, vartoja tokius žodžius kaip „ryžtingas“ ir „daug siekiantis“, yra A. Hedh ir E. Bauer šiandieninis pasiekimas. Verta buvo sulaukti šio vėlyvo vakaro, kad tai išgirstume, šiandien šiuose Rūmuose yra daugybė žmonių, tarp jų ir autorės, kurie suvokia šio žiauraus šių laikų reiškinio sudėtingumą, tačiau jie supranta ir tai, kad ES piliečiai tikisi, kad ji susidoros su šia šiuolaikine nelaime.

J. Barrot kalbėjo apie būtinumą priimti naują teisės aktą. Tikimės, kad greitai išvysime Komisijos pasiūlymą. Šį rytą klausydami kandidatus į Komisijos narius C. Malmström, taip pat sulaukėme teigiamo atsakymo į mūsų pasiūlymą dėl ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriaus paskyrimo.

Pradėję dėti įvairias šios dėlionės dalis į vieną vietą, bent jau pajudėsime į priekį, tačiau tikrasis Annos Hedh apibūdintas problemos mastas rodo, kad būtinai turime pereiti nuo žodžių prie veiksmų. Turint omenyje, kad prekyba žmonėmis yra toks sudėtingas reiškinys, apimantis tiek daug tokių skirtingų sričių kaip priverstinis darbas, organizuotas nusikaltamumas, seksualinis išnaudojimas ir vaikų išnaudojimas, mūsų atsakas turi būti sudėtinis ir visa apimantis. J. Barrot išvardijo daugybę dalykų, kuriuos norėtume įgyvendinti, ir jeigu jie bus pateikti kaip ES paketas, sukursime apibrėžtą politiką, kurią ES piliečiai įvertins kaip veiksmų planą. Šiuo metu ES piliečiai suvokia prekybos žmonėmis žiaurumą, tačiau jie nemato visa apimančio požiūrio į tai ir nesupranta, ką šiuo klausimu daro pati ES.

Džiaugiuosi, kad kandidatė į Komisijos narius C. Malmström šiandien pabrėžė savo pasižadėjimą netrukus pateikti naują pasiūlymą dėl teisės akto, taip pat džiaugiuosi, kad pirmininkaujanti Ispanija pabrėžė ne tik kovos su prekyba žmonėmis klausimą, bet ir tokias su ja susijusias problemas kaip smurtas prieš moteris. Svarbu, kad visi šie dalykai būtų pateikti kartu, kad būtų parodytas šiame pasiūlyme įtvirtintas ryžtingumas ir drąsa. Nors dabar jau vėlu, turime paversti žodžius veiksmais, o autorės šiandien atliko puikų darbą.

Nadja Hirsch, ALDE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti pranešėjai už jos atsidavimą ir puikų bendradarbiavimą, nes tai iš tikrųjų svarbus klausimas. Kaip jau minėjome, prekyba žmonėmis yra turbūt pati blogiausia nusikaltimo forma. Klausime pacituoti Europolo duomenys rodo, kad nėra jokio pagerėjimo šioje srityje. Tiesą sakant, netgi priešingai. Vertinant konkrečiai priverstinį darbą, skaičiai tik didėja, o prekybos moterimis duomenys nesikeičia. Taigi visiškai aišku, kad būtina skubiai imtis suderintų veiksmų.

Kad tokie veiksmai būtų sėkmingi, pirmiausia būtina priimti visuminį požiūrį įvairiausių sričių atžvilgiu. Vienas svarbiausių jo elementų yra informuotumo, įskaitant ir Europos gyventojų, kad prekyba žmonėmis vyksta pačiame Europos viduryje, kiekvienoje šalyje, didinimas. Pirmiausia turime imtis švietimo apie šią problemą, kaip tai darėme, pvz., per futbolo Pasaulio taurę Vokietijoje, siekdami iškelti priverstinės prostitucijos problemą į šviesą ir parodyti, kad visa tai iš tikrųjų vyksta visur, bei įkvėpti masiškas diskusijas, kad žmonės žinotų apie tai ir taip savaime prisidėtų prie pagalbos nukentėjusiesiems.

Kitas klausimas susijęs su nukentėjusiųjų apsauga. Kai tik žmonės yra išgelbėjami iš tokios dramatiškos padėties, valstybės narės taip pat turi užtikrinti medicinos ir psichologinės pagalbos suteikimą, kad jie jaustų paramą, grįždami į savo kilmės šalį, kai tai yra įmanoma, o jeigu ne, kad būtų galima prašyti prieglobsčio ar būtų suteiktos kitos panašios galimybės, siekiant surasti naujus namus ir pradėti naują gyvenimą.

Judith Sargentini, Verts/ALE frakcijos vardu. – (NL) Šiandien Olandijos spaudoje pateiktas pranešimas apie šparagus auginančią ūkininkę, kuri buvo suimta dėl įtarimų dėl prekybos žmonėmis ir naudojimosi vergišku darbu, kurį atliko rumunai, kitaip sakant, Europos Sąjungos piliečiai. Prekyba žmonėmis yra susijusi ne tik su šalių, esančių už Europos Sąjungos ribų, piliečiais, bet ir su jos viduje esančių šalių piliečiais. Tinkamai integruota politika dėl kovos su prekyba žmonėmis negali apsiriboti vien tokių kaip ši prekiautojų žmonėmis sulaikymu ir griežtu nuosprendžiu tiems, kurie vykdo tokius nusikaltimus, bet taip pat turi būti tinkamai atsižvelgta ir į nukentėjusiųjų padėtį. Jų teisės ir ateitis turi būti svarbiausias prioritetas. Nukentėję nuo prekybos žmonėmis asmenys niekada neturėtų manyti, kad yra likę vieni ar palikti bėdoje. Turime juos įvairiai remti: teisiniu, medicininio, socialinio, visuomeninio ir finansinio aspektais, galbūt turėtume jiems sumokėti kompensaciją. Šių nukentėjusiųjų gebėjimas pasinaudoti savo teisėmis ir suteiktomis galimybėmis, kurios numatomos mūsų teisės aktuose, yra svarbiausias dalykas bet kurios naujos direktyvos atžvilgiu. Šiuo klausimu girdėjau teigiamų dalykų iš D. López Garrido ir J. Barroto.

Komisijos narys dar sakė, kad žmonės, besinaudojantys tų žmonių, kurie buvo parduoti, paslaugomis, turėtų būti baudžiami griežtesnėmis bausmėmis. Mano manymu, griežtesnės bausmės už tokius veiksmus tikrai nėra bloga mintis, tačiau aš galvoju, kaip mes padėsime nukentėjusiesiems, jeigu ir toliau laikysime jų veiklą, jų darbą – juk tai vis tiek darbas, kad ir vergiškas darbas – nusikaltimu. Kaip tai padės nukentėjusiesiems, jeigu jie turi bijoti, kad jų tuo metu atliekamas darbas ir toliau įtvirtinamas kaip nusikaltimas? Būčiau dėkinga už atsakymą į šį klausimą.

Žaliųjų frakcijos / Europos laisvojo aljanso knygoje numatyta, kad nukentėję nuo prekybos žmonėmis asmenys tam tikromis aplinkybėmis turi teisę gauti leidimą gyventi, nuolatinį leidimą gyventi, siekiant užtikrinti, kad jiems nereikėtų bijoti galimo išsiuntimo atgal į šalį, kurioje viskas prasidėjo, taip pat kad jie galėtų pateikti kaltinimus prekiautojams žmonėmis, žinodami, kad yra saugūs būdami šalyje. Neturi būti nė

mažiausios galimybės, kad kas nors gali būti išsiųstas atgal, kur yra galimybė vėl susidurti su prekyautoju žmonėmis. Komisijos narys, pone einantis Tarybos Pirmininko pareigas, jūsų naujoji pagrindų direktyva turi būti susijusi su nukentėjusiųjų galimybėmis. Ja nukentėjusiesiems turi būti suteikiamos teisės ir nauja ateitis. Būtent tai aš norėčiau matyti.

Zbigniew Ziobro, ECR frakcijos vardu. – (PL) Pone pirmininke, tai, kad šiuolaikinė laisva ir gerbianti žmogaus teises Europa tapo daugybės žmonių engimo ir išnaudojimo vieta, tikrai kelia didžiulį nerimą. Tai dar labiau sukrečia, nes dažniausiai tai susiję su moterimis ir vaikais, kuriems kyla ypatingas pavojus, jie yra ypač bejėgiai.

Kaip Lenkijos teisingumo ministras ir generalinis prokuroras, vadovavau daugybei tyrimų, per kuriuos buvo atskleista, kad tokie dalykai vyksta Europoje, kad jie vyksta ir už tam tikros valstybės ribų ir kartais būna labai žiaurūs. Svarbiausias prekybos žmonėmis tikslas – seksualinis išnaudojimas arba priverstinis vergiškas darbas. Siekiant veiksmingai užkirsti kelią ir panaikinti šį reiškinį, būtina, kad kiekvienoje ES valstybėje narėje veiktų teisėsaugos įstaigos, kuriose dirbtų profesionalai, geriausia būtų, kad jos būtų centralizuotos, ir užtikrintų ryžtingą ir veiksmingą veiklą bei tinkamą tarptautinį bendradarbiavimą. Europos Sąjungos institucijos turėtų atlikti didžiulį vaidmenį, visų pirma pastarojo tikslo atžvilgiu.

Be to, yra dar du klausimai. Žinodamos tai, kad prekyba žmonėmis dažnai yra organizuotų nusikalstamų grupuočių darbas, pavienės šalys turėtų užtikrinti pakankamai griežtas sankcijas už tokius sunkius nusikaltimus, siekiant atgrasinti ir izoliuoti nusikaltėlius, tarp jų numatant turto atėmimo bausmę, o tai suduotų smūgį ekonominiam jų veiklos motyvui.

Cornelia Ernst, GUE/NGL frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, prekyba žmonėmis iš tikrųjų yra šių dienų siaubas, kurį papildo skurdas ir neišmanymas. Prekyba vaikais, dažnai susijusi su seksualiniu išnaudojimu, yra sunkiausia jo forma. Mes, Europos vieningųjų kairiųjų jungtinė frakcija / Šiaurės šalių žalieji kairieji, manome, kad Komisijai būtina imtis skubių veiksmų. Viena svarbiausių sėkmingos kovos su prekyba žmonėmis sąlygų – didesnių teisių nukentėjusiems asmenims suteikimas. Jeigu pavyks tai padaryti – ir ne tik baudžiamosiomis priemonėmis – tada kova su prekyba žmonėmis bus tikrai sėkminga. Tam reikalingos labai aiškos taisyklės, kurios užtikrintų, kad prekyba žmonėmis nenulemtų kokių nors sankcijų taikymo nukentėjusiesiems. Vienas iš dalykų, kurių reikia šiems asmenims, yra veiksminga apsauga ir parama prieš, per ir po baudžiamojo proceso, kurio metu jie duoda parodymus kaip liudytojai. Tai turi būti ypač svarbus prioritetas per pakartotinį nagrinėjimą, taip pat tuo atveju, kai įtraukiami liudytojų parodymai. Skubiai reikalingos ilgalaikės liudytojų apsaugos programos.

Kitas, mano manymu, svarbus dalykas yra tai, kad visi nukentėję nuo prekybos žmonėmis asmenys, o ne tik vaikai, turėtų turėti teisę į nemokamą teisinę pagalbą. O dėl vaikų, taip pat labai svarbu – grįžtant prie šio klausimo – kad būtų įmanoma pasinaudoti teisininkų, kurie išmano vaikų sritį, paslaugomis. Būtina imtis skubių priemonių prevencijai sustiprinti, pvz., tai gali būti teisininkų, policijos pareigūnų, teisėjų ir advokatų mokymas. Džiaugiuosi, kad pirmininkaujanti Ispanija ketina spręsti šią problemą.

Mario Borghezio, EFD frakcijos vardu. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, šiandien, per kandidatės į Komisijos narius klausymą išgirdau labai konkretų pažadą, susijusį su kova su prekyba žmonėmis.

Džiaugiausi išgirdęs vieningą nuomonę. Tokio vieningumo neišgirdome tada, kai prieš keletą metų keletas žmonių, užėmę šias vietas – tarp jų ir aš – paskelbė apie galimus pavojus, kuriuos sukels masinė nelegali imigracija, tarp jų ir didžiulį nusikalstamų organizacijų, naudojančių šią darbo jėgą, plitimą bei prekybos žmonėmis ir netgi organais pavojų. Šiandien visi matome šį reiškinį, todėl galime tik džiaugtis šiuo vieningu įsipareigojimu.

Tačiau svarbu suvokti, kad priežastis vis dar ta pati. Šios prekybos priežastis, kilmė, terpė turi tik vieną pavadinimą, tiksliau pagrindinį pavadinimą, pagrindinę priežastį: nelegalios migracijos mastas ir su tuo susijęs vietinių, Europos, taip pat ir ne Europoje veikiančių nusikalstamų grupuočių, nes dabar matome, kad prekybai žmonėmis puikiai vadovauja organizacijos už Europos ribų, vaidmuo.

Nuo to ir pradėkime. Turėtume rimtai apgalvoti, kad šis ypač rimtas ir gėdingas reiškinys yra masinės nelegalios migracijos, kuri nebuvo tinkamai sureguliuota, porūšis arba padarinys. Europa turėtų turėti drąsos vadinti daiktus tikraisiais jų vardais.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Pone pirmininke, aš taip pat norėčiau pasinaudoti proga ir pasveikinti šio labai svarbaus klausimo autorės. Gyvename šiuolaikiniais laikais, tad būtų galima tikėtis, kad prekyba žmonėmis būtų pašalinta iš mūsų visuomenės. Deja, duomenys tai paneigia. Pvz., apskaičiuota, kad visame

pasaulyje kasmet daugiau nei 1 800 000 jaunų žmonių tampa prekybos žmonėmis aukomis. JT duomenimis, Europos Sąjungoje yra 270 000 nukentėjusiųjų. Vien Graikijoje apytikris nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis prostitucijos tikslais asmenų skaičius kasmet padidėja 40 000, tarp jų moterys ir vaikai, tačiau į jį nepatenka kitos prekybos žmonėmis formos.

Norėčiau paminėti du esminius kriterijus, nevertindamas kitų kriterijų svarbos: pirma, Europos Sąjungos institucinė sistema, skirta kovoti su šiuo tarpvalstybiniu nusikaltimu, kurį pagilina nelegali imigracija, yra – kaip buvo teisingai pasakyta – netinkama. Todėl turime iškelti reikalavimus iki visa apimančio požiūrio, o direktyva, kurios tikimės, kaip buvo teisingai pasakyta, yra labai svarbi šioje sistemoje.

Antra, nustatyta tam tikra spraga nukentėjusiųjų apsaugos atžvilgiu, visų pirma, kiek tai susiję su paramos struktūromis. Todėl reikalingas – džiaugiuosi tai išgirdęs iš pirmininkaujančios Ispanijos – išteklį ir infrastruktūrą prieinamumas, siekiant pagerinti visas dabartines infrastruktūras ir sukurti naujas, ir, žinoma, paskirti darbuotojus, kurie galėtų surengti tinkamą mokymą paramą teikiantiems asmenims.

Ši šiuolaikinė prekybos vergais forma negali ir neturi užimti jokios vietos Europos Sąjungoje, kuri remiasi pagarbos žmogaus teisėms ir žmogaus orumui principais.

Silvia Costa (S&D). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau pasidžiaugti, kad šiandien šiuo svarbiu klausimu, už kurį nuoširdžiai dėkoju autorėms, sprendžiamo tokią problemą, taip pat norėčiau padėkoti už visų politinių partijų ir dviejų komitetų aukšto lygio bendradarbiavimą.

Taip pat labai džiaugiuosi išgirdęs labai rimtus Komisijos, taip pat ir pirmininkaujančios Ispanijos įsipareigojimus, ir labai tikiuosi, kad remiantis iš esmės daugelio pritarimo sulaukusiomis idėjomis, netrukus bus parengta direktyva.

Manau, kad žinome, jog labai sudėtinga analizuoti šios srities duomenis, tačiau trumpai tariant, kalbame apie beveik 300 000 žmonių, iš kurių 79 proc. sudaro moterys, didelė jų dalis yra nepilnamečiai, kurie kasmet yra neteisėtai parduodami mūsų civilizuotoje Europoje. Deja, pastaraisiais metais skaičiai tik auga. Ir dėl to turime tvirtai žengti į priekį, atsižvelgdami į naujas Europos Sąjungos atsakomybės sritis ir į tai, kad jau Stokholmo programoje nusprendėme pasitelkti keletą naujovių.

Tai, kad ES lygiu pritarėme nuostatai – Italijoje, pvz., galiojančiai jau nuo 1998 m. – kurios pagrindu nukentėjusiems asmenims gali būti suteiktas humanitarinis leidimas gyventi, yra didžiulis žingsnis į priekį. Vis dėlto turime daryti pažangą ir nukentėjusiųjų apsaugos atžvilgiu, kiek tai susiję su jų apsauga, socialine ir užimtumo integracija, galimybe užkirsti kelią klientams pasirodyti – apie ją turime rimtai pagalvoti – ir griežtesnes bei veiksmingesnes priemones dėl sankcijų, kurios, kaip jūs, Komisijos nary, minėjote, turi būti suderintos ES lygiu.

Visų pirma prašome laikyti nukentėjusių asmenų sutikimą būti išnaudojamiems nereikšminga aplinkybe, turint omenyje, koku mastu šiomis aplinkybėmis naudojamas šantažas.

Netrukus baigsiu savo kalbą, tik paminėsiu tai: reikalinga ne tik speciali nepilnamečių apsauga, bet, pirmiausia, įvairi parama asmenims, atvykstantiems į Europą, kurie tampa prekybos žmonėmis aukomis kelionės, kuri dėl to tampa daug ilgesnė ir daug tragiškesnė, metu, būdami parduoti iki tol, kol pasiekia mūsų krantus ir teritorijas.

Antonyia Parvanova (ALDE). – (BG) Pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau pasveikinti pranešėjas, Komisiją ir pirmininkaujančią Ispaniją už jų drąsą, padedant mums galiausiai surasti griežtą šios problemos sprendimą. Kai kalbame apie prekybą žmonėmis, labai svarbu galvoti apie ilgalaikės politikos Europos Sąjungos lygiu sukūrimą. Tokia politika būtų prisidedama prie labiau suderinto požiūrio ir valstybių narių veiksmų, siekiant sukurti veiksmingesnę teisėsaugą, tai taip pat sustiprintų nukentėjusių nuo šio pobūdžio neteisėtos prekybos asmenų apsaugą ir jiems teikiamą paramą.

Europos Sąjungos kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriaus, kuris būtų tiesiogiai pavaldus už teisingumo, pagrindinių teisių ir pilietybės klausimus atsakingam Komisijos nariui, paskyrimas užtikrintų vieningą, suderintą visų valstybių narių politinį požiūrį, kovojant su šiuo sunkiu nusikaltimu. Koordinatoriaus pareigos apimtų prekybos žmonėmis keliamų problemų ir šaltinių nustatymą, prevencinių priemonių įgyvendinimą, strategijų kūrimą ir įgyvendinimą Europos Sąjungos lygiu, tarp jų ir aktyvų bendradarbiavimą ir konsultavimąsi su pilietinės visuomenės įstaigomis, taip pat informacinių kampanijų organizavimą ir priemonių, skirtų nukentėjusiųjų apsaugai sustiprinti ir pagalbai jiems teikti, taip pat paramai jų reintegravimosi metu teikti, priėmimą.

Siekiant sėkmingai įveikti šią pasaulinę, tarpvalstybinę problemą, reikalinga Europos Sąjungos lygiu priimta suderinta strategija, kuria būtų numatyta pagalba ir parama valstybėms narėms, siekiančioms bendromis jėgomis sėkmingai įveikti prekybos žmonėmis problemą. Labai dėkoju už dėmesį.

Marina Yannakoudakis (ECR). – Tas, kuris yra kito nuosavybė ir bejėgė vyraujančios jėgos auka – jums atleidžiama, jeigu galvojate, kad tai yra prekybos žmonėmis apibrėžtis. Tiesą sakant, tai vergovės apibrėžtis.

Prekyba žmonėmis yra šiuolaikinė vergovė. Prekyba žmonėmis, tiek moterimis, tiek vyrais ar vaikais, yra nusikalstama veika, kurios mastai vis didėja visose valstybėse narėse. Didžiulis skurdas, yrančios šeimos ir smurtas šeimoje sustiprina kai kurias esmines prekybos žmonėmis priežastis. JK nustatėme apie 5 000 nukentėjusiųjų, tarp kurių buvo 330 vaikų.

ECR frakcija pritaria šioms diskusijoms. Šalių vyriausybės, teisėsaugos institucijos ir pasienio kontrolės įstaigos turi dirbti drauge. Turi būti stiprinami paramos nukentėjusiesiems mechanizmai. Ir turi būti imamasi ryžtingų iniciatyvų, kurias, ES remiamos, įgyvendintų valstybės narės.

Eva-Britt Svensson (GUE/NGL). – (SV) Jeigu nebūtų paklausos išnaudoti žmones kaip pigią darbo jėgą, jeigu nebūtų organų paklausos, jeigu nebūtų paklausos pirkti seksualines paslaugas, tada tokia pasaulyje nebūtų ir prekybos žmonėmis.

Paklausa yra tas raktažodis, kalbant apie prekybą žmonėmis. Kitas svarbus dalykas yra tai, kad daugybėje pasaulio vietų žmonės gyvena skurde ir netinkamomis sąlygomis, o tai reiškia, kad jie lengvai gali tapti norinčiųjų pirkti ir parduoti žmones aukomis.

Todėl turime stengtis ne tik sumažinti paklausą, bet ir, žinoma, imtis prevencinių priemonių, gerindami daugybės žmonių, gyvenančių tose pasaulio vietose, kuriose aukos yra pasiekiamos, gyvenimo sąlygas.

Aš ir Europos vieningųjų kairiųjų jungtinė frakcija / Šiaurės šalių žalieji kairieji norėtume padėkoti A. Hedh ir E. Bauer, bei jų kolegoms **Piliečių laisvės, teisingumo ir vidaus reikalų komitete bei Moterų teisių ir lyčių lygybės komitete. Vis dėlto norėčiau sulaukti keleto diferencijuotų pasiūlymų, kaip galime remti nukentėjusius nuo prekybos žmonėmis asmenis. Priverstinio darbo aukoms reikalingos kitokios priemonės ir parama nei sekso vergovės aukoms.**

Teresa Jiménez-Becerril Barrio (PPE). – (ES) Remiantis Jungtinių Tautų ataskaita, 2009 m. apie 270 000 žmonių tapo prekybos žmonėmis aukomis Europos Sąjungoje. Žinodami šiuos skaičius, turime užtikrinti, kad Europos Sąjungos veiksmai pirmiausia būtų pagrįsti siekiu apsaugoti nukentėjusiuosius, ypatingą dėmesį skiriant moterims ir vaikams, kurie yra labiausiai pažeidžiami.

Negalime toliau laukti ir likti abejingi tam, kas vyksta, seksualinio išnaudojimo reiškiniui, kurį matome prieš savo akis. Dėl to visiškai pritariu Parlamento reikalavimui, kad nukentėjusiesiems teikiama pagalba būtų besąlyginė ir kad būtų taikomi ryžtingesni metodai ir griežtesnės bausmės, kaip ką tik minėjo J. Barrot.

Tai sakydama, norėčiau pakviesti pirmininkaujančią Ispaniją, Europos Komisiją ir Tarybą naudoti visus galimus, tiek esamus, tiek būsimus, Europos Sąjungos teisės aktus, siekiant apsaugoti nukentėjusius nuo prekybos žmonėmis asmenis. Manau, kad pasiūlyta Europos Sąjungos nukentėjusiųjų apsaugos sistema, kurios pati asmeniškai prašiau pirmininkaujančios Ispanijos per diskusijas dėl Stokholmo programos, ir kuri jau yra parengta, bus veiksminga priemonė, kovojant su tokiais nusikaltimais. Tikiuosi, kad pirmininkaujanti Ispanija tvirtai įsipareigos, ką jau matėme, užtikrinti, kad šios sistemos pagrindu būtų pasiūlytos konkrečios nukentėjusiųjų apsaugos priemonės, veiksmingai taikomos visoje Europos Sąjungoje.

Tikiuosi, kad būdami atsakingi už veiksmų, kovojant su rimčiausiomis mūsų visuomenės problemomis, užtikrinimą, rasime tikrą ir esminį atsakymą, sprendami šią labai rimtą prekybos žmonėmis problemą, o mūsų žodžiai nebus vien tušti pažadai. Tikrai esame tai skolingi visiems nukentėjusiesiems.

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) Pirmiausia norėčiau padėkoti savo kolegėms EP narėms, A. Hedh ir E. Bauer, nes, nepaisydamos ribotos trukmės, jos labai išsamiai išnagrinėjo šį klausimą.

Pritariu šiam klausimui ir norėčiau pateikti keletą faktinių pastabų ir komentarų. Eiliniai žmonės dažniausiai nežino didžiulio prekybos žmonėmis masto. Tiesą sakant, tai yra trečia pelningiausia nelegalios prekybos rūšis pasaulyje. Šis didžiulis verslas tampa dar siaubingesnis dėl to, kad dažniausiai tai susiję su moterimis ir vaikais. Mūsų atsakas turi būti galingas ir vieningas. Mūsų kova turi būti vienodai veiksminga visų prekybos žmonėmis trikampio kampų atžvilgiu – turime paveikti ne tik pasiūlos ir paklausos aspektą, bet ir pačius prekiautojus. Pasiūla yra būtent ten, kur yra nežmoniškos gyvenimo sąlygos, skurdas ir jo feminizacija,

smurtas prieš moteris ir bendras engimas bei nestabilumas, lemiantis žmonių beviltiškumą. Todėl turėtume padaryti viską, ką galime, kad padėtume žmonėms, kurie tampa nusikalstamos prekybos aukomis tiek Europos Sąjungos viduje, tiek už jos ribų, kad jie galėtų gyventi garbingesnę gyvenimą.

Būtina nustatyti griežtas sankcijas paklauso atžvilgiu. Tie, kurie pelnosi iš viltį praradusių ar pasiduodančių manipuliacijai žmonių šešėlinėje ekonomikoje, neturi likti nenubausti. Tie, kurie užtikrina tokias paslaugas ir tie, kurie sąmoningai jomis naudojasi, taip pat turėtų būti nubausti.

Galiausiai prekybos žmonėmis organizatoriai verti išskirtinės bausmės – organizuotas nusikalstamumas šioje srityje turi būti pagrindinis tokių organizacijų kaip EUROJUSTAS, EUROPOLAS ir FRONTEX taikiny.

Cecilia Wikström (ALDE). – (SV) Kaip dauguma šiuose Rūmuose jau pabrėžė, vergovė vis dar nepanaikinta. Šiuolaikinė vergovė turi sekso prekybos pavidalą, ji vyksta čia ir dabar. Moterų, mergaičių ir berniukų kūnai parduodami kaip mėsos gabalai, kaip visos kitos prekės, ir tai vyksta nuolat.

Iš žmonių atimamos pačios svarbiausios žmogaus teisės, jie tampa šių laikų vergais įvairiose mūsų valstybėse narėse. Tai reikėtų laikyti didžiausiu Europos trūkumu ir yda, kurią būtina panaikinti, apribojant ir panaikinant tiek pasiūlą, tiek paklausą.

Mano gimtojoje Švedijoje prieš dešimt metų įsigaliojo įstatymas, kurio pagrindu sekso paslaugų pirkimas tapo neteisėtas. Šis įstatymas yra svarbus, nes juo visuomenė pareiškia, kad negalima parduoti nė vieno žmogaus. 1807 m. Amerikoje prekyba vergais tapo neteisėta, tačiau ji vis dar vykdoma pačiame Europos viduryje. Tai buvo laikas, kai ji buvo nugramzdinta į tamsiuosius istorijos vingius. Dabar mūsų laikas ir mūsų pareiga padaryti viską, ką galime, ir norėčiau padėkoti autorėms, A. Hedh ir E. Bauer, už jų puikų darbą, kuris bus naudingas mums visiems.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Pone pirmininke, prieš keletą minučių Žaliųjų partijos atstovas labai teisingai pasakė, kad ši problema – prekyba žmonėmis, arba gyvų žmonių pardavinėjimas – nėra išorinė problema, kurią Europos Sąjunga importuoja. Tai ir vidaus problema. Mano šalies piliečiai yra parduodami į bent kelias Europos Sąjungos valstybes nars. Tai labai svarbi ir rimta problema. Mano manymu, norint išspręsti šią problemą, reikia tvirtų, bendrų ne tik ES institucijų, bet ir pavienių valstybių narių veiksmų. Priminsiu atsitikimą, įvykusį prieš porą metų, kai Italijos policija ir administracija, reaguodama į tam tikrą gautą informaciją iš Lenkijos, padarė galą keliems prekybos žmonėmis atvejams, kai darbininkai iš Lenkijos buvo neteisėtai įdarbinti Italijoje. Tai taip pat prekyba žmonėmis, todėl negalime nieko nedaryti.

Zuzana Roithová (PPE). – (CS) Ponios ir ponai, kasmet daugiau kaip milijonas žmonių yra išnaudojami, dirbdami vergišką darbą, o 90 proc. jų yra išnaudojami seksualinėms paslaugoms teikti. Tik 3 000 nukentėjusiųjų buvo suteikta pagalba, ir tik 1 500 atvejų buvo sprendžiami teisme, nors tai pripažįstama nusikalstama veika visoje Europos Sąjungoje. Tyrimai rodo, kad iš prekybos žmonėmis gaunamas pelnas viršija iš narkotikų kontrabandos ir prekybos gaunamą pelną. Šio pobūdžio organizuotas nusikalstamumas išaugo kartu su Europos Sąjungos plėtra į rytus. O mes vis dar neturime jokios bendros strategijos, nėra suderintos priemonės, kurių imtųsi įvairios institucijos ir valstybės narės, kurios neturėtų priešintis jų teisės aktų suderinimui, net jeigu tai nenumatyta sutartyse.

Būtent todėl prašau pirmininkaujančios Ispanijos užbaigti derybas su valstybėmis narėmis dėl bendrų bausmių ir sankcijų apibrėžčių. Norėčiau pabrėžti, kad mūsų laukiamoje naujoje direktyvoje turėtų būti numatyta veiksmingesnė kova su neteisėtų seksualinių paslaugų paklausa; iš tikrųjų kelia nerimą tai, kad visų pirma didėjo vaikų išnaudojimas. Vaikų išnaudojimo atvejų skaičius artėja prie 20 proc. Taip pat trūksta veiksmingos prevencijos ir švietimo, skirto tiek vaikams, tiek tėvams. Ar žinote, kad tik 4 proc. tėvų, kurių vaikai buvo išnaudojami, pripažino, kad jų vaikams internete buvo siūloma susitikti? 2008 m. nustatyta 1 500 tinklalapių, kuriuose matome, kaip seksualiai išnaudojami vaikai. Ką neabejotinai esame skolingi Europos Sąjungos piliečiams, tai naują, suderintą požiūrį ir suderintus teisės aktus, siekiant kovoti ir su paklausa, ir, savime suprantama, su pačia prekyba žmonėmis. Todėl raginu Komisiją kuo greičiau pateikti Europos Parlamentui išsamų pasiūlymą dėl teisės akto, siekiant veiksmingiau kovoti su prekyba žmonėmis.

Britta Thomsen (S&D). – (DA) Pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau padėkoti šios svarbios iniciatyvos autorėms, nes ES susidūrė su didžiuliu iššūkiu, siekdama užkirsti kelią ir kovoti su prekyba žmonėmis. Prekyba žmonėmis yra sparčiai augantis, taip pat ir patrauklus, pelningas verslas, nes bausmės už tai yra švelnios, palyginti su tomis, kurios skiriamos už kitas tokias pelną duodančias organizuotų nusikaltimų formas kaip narkotikai ir ginklų prekyba. Todėl turime būti griežti tiems, kurie už viso to slepiasi.

Nukentėję nuo prekybos žmonėmis asmenys yra labiausiai pažeidžiami ir neapsaugoti žmonės, jiems reikalinga mūsų apsauga. Negalime jų išsiųsti atgal į prekiautojų žmonėmis rankas. Jiems turi būti pasiūlyti leidimai gyventi šalyje. Be to, turime susitelkti ir ties paslaugų, kurias suteikia parduoti žmonės, paklausa ir įgyvendinti įvairias priemones, kaip prostitucijos paslaugų pirkimo kriminalizavimas ir sankcijų tiems, kurie naudojami parduota darbo jėga, sugriežtinimas. Todėl džiaugiuosi, kad Komisija galvoja apie parduotų žmonių išnaudojimo kriminalizavimą.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Pastarųjų dienų įvykiai Lietuvoje, kai buvo suimta organizuota gauja, besipelnanti iš prekybos žmonėmis, dar kartą parodo, kad šis nusikaltimas yra plataus masto reiškinys, kuris dar labiau intensyvėja ekonomikos ir finansų krizės laikotarpiu. Šiuo metu beveik 90 proc. prekybos žmonėmis aukų yra moterys ir vaikai, iš kurių dauguma tampa aukomis dėl skurdo ir bandymo išgyventi. Prekyba žmonėmis yra siaubingas nusikaltimas ir pats didžiausias žmogaus orumo pažeminimas, nėra nieko baisiau, kaip būti parduotam kaip vergui, todėl labai svarbu yra sustiprinti bendradarbiavimą tarp valstybių narių ir su trečiosiomis šalimis, užtikrinti dialogą su nevyriausybinėmis organizacijomis, raginti Komisiją įsteigti Europos koordinatoriaus pareigybę šiais klausimais. Būtina taip pat užtikrinti prekybos žmonėmis aukų saugumą ir visapusišką jų integraciją. Visi šio baisaus nusikaltimo dalyviai, organizatoriai, rėmėjai neturi išvengti atsakomybės.

Miroslav Míkolášik (PPE). – (SK) Norėčiau pasveikinti šio klausimo autore, A. Hedh ir E. Bauer. Norėčiau pasakyti, kad prekyba žmonėmis yra viena pelningiausių tarptautinio organizuoto nusikalstamumo formų, o remiantis įvairiomis ataskaitomis ir šaltiniais, numatoma, kad jo pasaulinis mastas siekia nuo 700 000 iki 2 mln. žmonių, kai kuriuose nurodoma net daugiau, iš kurių vien nuo 300 000 iki 500 000 žmonių yra Europos Sąjungoje nuo prekybos žmonėmis nukentėję asmenys.

Dabartinė teisinė sistema, pasirodo, nėra tinkama; todėl visiškai pritariu tam, kad artimiausiu metu būtų patvirtintos veiksmingos priemonės prevencijai ir prekybos žmonėmis slopinimui stiprinti. Turėtų būti taikomos griežtesnės sankcijos tiesioginiams pažeidėjams, tarp jų ir juridiniams asmenims, taip pat ir besinaudojantiems nukentėjusiųjų teikiamomis paslaugomis. Kita vertus, esu tvirtai įsitikinęs, kad nukentėjusiesiems turi būti suteikiama aukšto lygio apsauga bei teisinga ir tinkama kompensacija, nepaisant to, kurioje valstybėje narėje jie yra arba kurioje buvo įvykdytas nusikaltimas. Suteikiama apsauga, parama ir pagalba neturi lemti antrinės viktimizacijos, taip pat norėčiau pasakyti, kad su nepilnamečiais, kurie lengvai tampa aukomis dėl jų pažeidžiamumo ir patiklumo susijusioms nuostatomis turi būti skiriamas ypatingas dėmesys.

Užbaigdamas norėčiau pasakyti, kad prekyba žmonėmis dažnai susijusi ir su organų gavimo tikslais.

Karin Kadenbach (S&D). – (DE) Pone pirmininke, gana svarbu tai, kad šiandien diskutuojame dėl prekybos žmonėmis, nes šis klausimas lieka uždraustas, o be to, deja, mūsų itin išsivysčiusioje visuomenėje būtent moterys dažniausiai tampa tokios šios prekybos žmonėmis aukomis. Pirmiausia kalbu apie prostituciją, taip pat ir apie vaikus. Labai dažnai nenorime to matyti. Siekiant, kad programa prieš prekybą žmonėmis būtų sėkminga, turime teikti prioritetą švietimui, supratimo didinimui, o pinigų mums prireiks vėliau. Turėtume į tai atsižvelgti nuo pat pradžių, nes negali būti siekiama tik suimti nusikaltėlius ir įvykdyti bausmę; taip pat turime siekti užtikrinti apsaugą nukentėjusiesiems, o tai reiškia, kad jie netaps aukomis antrą kartą, o be to, turime lėšų jų reintegravimui į visuomenę. Turime siekti pašalinti vaikų patirtas traumas ir integruoti moteris, kaip didžiausią prioritetą, į mūsų darbo pasaulį, teisėtą darbo pasaulį.

Catherine Bearder (ALDE). – Pone pirmininke, Europos Sąjungos veikla šiuo klausimu labai vėluoja, todėl labai džiaugiausi girdėdama D. López Garrido pastabas dėl vaikų, Komisijos nario, o šį rytą ir kandidatės į Komisijos narius C. Malmström planus pateikti naują direktyvą šioje srityje kaip prioritetą.

Noriu paskatinti tiek Tarybą, tiek Komisiją pagalvoti apie paramos nukentėjusiesiems sistemas, pirmiausia apie ypatingus parduotų vaikų poreikius, kurie labai skiriasi nuo parduotų suaugusiųjų poreikių. Vien praėjusiais metais JK buvo nustatyta, kad 325 vaikai laikomi prekybos žmonėmis aukomis. Daugybė jų yra JK piliečiai, parduoti JK viduje, be jokių išorinių šaltinių, jeigu galima taip pasakyti.

Mano paties regione yra vaikų, kurie yra parduoti, be to, paaiškėjo, kad net ir po registracijos socialinėse tarnybose daugybė parduotų vaikų tiesiog dingsta, nes jie ir toliau lieka valdomi savo prekiautojų. Jiems tiesiog labai lengva šiuos vaikus dar kartą parduoti. Tai vyksta visoje ES, ir mes turime tai sustabdyti. Parduoti žmonės yra nebylūs ir pažeidžiami, ir jie pasitiki Europos Sąjunga, kad ši kalbėtų jų vardu, siekdama sustabdyti šį siaubingą nusikaltimą, ir jais pasirūpintų.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Pone pirmininke, elgetavimas, prostitucija, vagystės ir išilaužimai – prekytojams žmonėms ir žmonių kontrabanda užsiimančioms gaujoms reikia žmonių, pirmiausia moterų ir vaikų, kurie užsiimtų šia ir kita panašia smerktina veikla. Kalbame apie nusikalstamą veiką, kurią sunku kontroliuoti, bei apie daugybę atvejų, kai apie tai nepranešama. Šiuo atveju norėčiau pabrėžti, kad tai ypač palietė mano gimtąją šalį Austriją kaip pamėgtą pervežimo šalį, taip pat kaip pamėgtą galutinį tikslą. Todėl turime žinoti, kad didžioji dauguma žmonių kontrabanda užsiimančių gaujų veikia perveždamos žmones iš rytų ir pietryčių Europos į centrinę Europą, o aukos yra verbuojamos ne tik trečiojoje šalyje, bet ir pačioje valstybės narėse. Tiesa ta, kad tokių atvejų daugėja, o mūsų išorinės sienos kontrolė nelabai veikia.

Turint omenyje šiuos įvykius ir patikrintą tikrovę, kad šios kelionės dažnai organizuojamos autobusu – per nusikalstamą turizmą – būtina paklausti, ar tokiomis aplinkybėmis nebūtų verta, be Europolo, Frontex ir kitų organizacijų rengiamų ataskaitų, atkurti sienų kontrolę kai kuriuose regionuose ir, jeigu prireiktų, tam tikram laikui sustabdyti Šengeno zonos galiojimą.

Anna Záborská (PPE). – (SK) Sveikinu autorės dėl pateikto klausimo bei jus, Komisijos nary, dėl jūsų atsakymo.

Norėčiau pabrėžti vieną iš daugelio su šia tema susijusių klausimų. Rezoliucijos projekte teigiama, kad vaikai yra ypač pažeidžiami, dėl to jiems kyla didesnis pavojus tapti prekybos žmonėmis aukomis. Taip pat teigiama, kad 79 proc. nustatytų aukų yra moterys ir mergaitės. Tačiau ten nekalbama apie tai, kad tėvai turėtų vaidinti svarbiausią vaidmenį, siekiant apsaugoti vaikus nuo prekybos žmonėmis. Tėvai dažnai net nežino, koks pavojus kyla jų vaikams, arba net nesidomi, kaip jie leidžia laisvalaikį. O dėl prevencijos, ne kartą siūliau Europos Sąjungos mastu surengti kampaniją pavadinimu „Ar žinai, kur šiuo metu yra tavo vaikas?“ Per šią kampaniją tėvai būtų informuojami apie jų vaikams kylantį pavojų. Esu tikra, kad galėsime apsaugoti vaikus nuo prekybos žmonėmis tik tuo atveju, jeigu bendradarbiausime su tėvais. Deja, rezoliucijos pasiūlyme visai neužsimenama apie tėvus.

Artur Zasada (PPE). – (PL) Pone pirmininke, kalbant apie šiandienines diskusijas, būtina atkreipti dėmesį į tris dalykus, kuriems reikia skirti ypatingą dėmesį. Per mažai nusikaltėlių atiduodama į teismo rankas. Nepaisant baudžiamųjų procesų dėl prekybos žmonėmis skaičiaus didėjimo, šis skaičius vis dar daug kartų mažesnis už įvykdytų nusikaltimų skaičių.

Aukoms nėra suteikiama reikiama pagalba, prieglobstis ar kompensacija. Turint omenyje numanomą prekybos žmonėmis Europoje mastą, reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad tik kelios šalys ėmėsi priemonių, kurios galėtų būti pavadintos tikru reagavimu.

Trečia, padėtis yra nepakankamai kontroliuojama. Akivaizdu, kad ši problema palietė ne tik Europos Sąjungą. Todėl labai svarbu, kad Europos Sąjunga dar glaudžiau bendradarbiautų su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, siekdama pasiekti naują lygį kovoje su šiuo itin pavojingu reiškiniu.

Diego López Garrido, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – (ES) Manau, kad šios plataus masto diskusijos padėjo suvokti, jog susidūrėme su didžiule problema, iškelusia mums didžiulį iššūkį. Džiaugiuosi, kad šios diskusijos vyko būtent tą dieną, kai aš pirmą kartą kalbėjau Europos Parlamente, o tai neabejotinai yra garbė. Džiaugiuosi, kad tai įvyko per šias dvi svarbias šįvakar vykusias diskusijas šiame svarbiame ir didžiuliame Parlamente.

Manau, kad nepakanka tiesiog paminėti ar pagalvoti apie šią didžiulę problemą. Turime visomis savo jėgomis kovoti su ja, nes tai labai rimta problema, o mūsų priešai labai stiprūs. Todėl mums reikalinga tvirta politinė valia, kad galėtume įveikti šią problemą. Čia šį vakarą ši politinė valia buvo parodyta, ir dar kaip! Galiu užtikrinti, kad pirmininkaujanti Ispanija kartu su visomis Europos Sąjungos institucijomis parodys, jog tai reiškia, kad ši problema bus įveikta.

Manau, kad taip pat galime sakyti, jog ši problema turi būti sprendžiama, atsižvelgiant į Europos Sąjungos poziciją. Jūs labai aiškiai parodėte, kaip tokie dalykai vyksta Europoje; N. Hirsch aiškiai nurodė, o G. Papanikolaou ir A. Parvanova kalbėjo apie tarpvalstybinę šios problemos pobūdį. Tai vyksta Europoje, todėl turime kovoti su tuo Europoje. Tai jau buvo keletą kartų pakartota, o aš dar kartą pakartosiu: svarbu, kad Komisija kuo greičiau pateiktų pasiūlymą dėl direktyvos, kad galėtume šiuo aspektu išspręsti problemą. Manau, kad Z. Roithová labai glaudžiai tai nurodė savo kalboje.

Manau, kad teisės akte, kurį priims Europa, darbe, kurį atliks Europa, turi atsispindėti trys svarbūs klausimai. Pirmas, nukentėjusiųjų apsauga. Nukentėjusiųjų apsauga yra esminis aspektas, dėl kurio šįvakar daugiausia

diskutuota. Klausimo autorės J. Sargentini, C. Ernst, B. Thomsen ir kiti kalbėtojai pabrėžė nukentėjusiųjų apsaugos, kuri dažniausiai susijusi su moterimis ir vaikais, labiausiai pažeidžiamais žmonėmis, svarbą. T. Jiménez-Becerril Barrio, K. Kadenbach ir C. Bearder taip pat aiškiai pareiškė, kad būtina sukurti nukentėjusiųjų apsaugos sistemą, kuri yra esminė pirmininkaujančios Ispanijos priemonė ir prioritetas.

Taigi nukentėjusiųjų apsaugai turi būti teikiama pirmenybė; antra, turime nenuilsdami persekioti ir bausti prekiautojus žmonėmis – Z. Ziobro tvirtai tai pareiškė savo kalboje; ir trečia, turime apsvaistinti šią paslaugų paklausos klausimą. Sunku tai įveikti, bet tai problemos dalis, todėl manau, kad būtina įtraukti šiuos tris svarbius aspektus, kuriais, mano manymu, turi būti grindžiamas visuotinis požiūris. Kaip jau minėjau, ponios ir ponai, pirmininkaujanti Ispanija yra ir bus atsidadusi šiam svarbiausiam klausimui.

Jacques Barrot, *Komisijos Pirmininko pavaduotojas*. – (FR) Pone pirmininke, manau, kad šios diskusijos labai naudingos rengiantis pateikti pasiūlymą dėl būsimos direktyvos, ir, žinoma, galiu patikinti ministrą, kad Komisija planuoja ją pateikti šį pavasarį.

Norėčiau pakartoti C. Moraes pastabas ir pasakyti, kad kovodami su šiuo siaubu, turime naudoti pačias moderniausias priemones, kurios dažnai įgyvendinamos, panaudojant pačius moderniausius būdus, o be to, turime kovoti su visomis išnaudojimo formomis.

Ministre, ką tik išskyrėte tris dalykus: nukentėjusiųjų, bausmių griežtumą ir paklausos problemą. Šiek tiek labiau pabrėžčiau nukentėjusiųjų ir jų apsaugos klausimą, nes, kaip numatyta pamatiniame sprendime, jau pritarėme besąlyginės paramos visiems nukentėjusiems teikimui, imuniteto nuo baudžiamojo persekiojimo suteikimui ir teisei į teisinę pagalbą. Be to, būsimos direktyvoje ketiname įtvirtinti apgyvendinimo, medicinos ir psichologinės pagalbos, konsultacijų ir informacijos teikimo nukentėjusiems suprantama kalba bei įvairios papildomos paramos klausimus.

Reaguodamas į A. Záborskos kalbą, norėčiau papildyti, kad, kiek tai susiję su nukentėjusiais nuo prekybos žmonėmis tapusiais vaikais, Komisija į savo veiksmų planą dėl nelydimų nepilnamečių padėties tikrai įtrauks klausimus, susijusius su šios nelaimės prevencija, taip pat šių vaikų apsauga, grąžinimu ir reintegravimu. Beje, ministre, tai yra griežtas pirmininkaujančios Ispanijos reikalavimas.

Todėl pateiksime šį veiksmų planą, kurį kolegija patvirtins 2010 m. pavasarį, kad Taryba ir Europos Parlamentas galėtų jį išnagrinėti. Šiame veiksmų plane bus pateiktos kelios veiksmų sritys, siekiant įveikti pagrindinius šio reiškinio keliamus iššūkius, kurie įvairiais būdais susiję su į Europos Sąjungą atvykstančiais nelydimais nepilnamečiais, be to, bus vadovaujamasi geriausių vaiko interesų paisymo principu.

Tačiau A. Záborská irgi teisi; šeimos turi būti vis labiau įtraukiamos į priežiūros procesą, visų pirma naudojimosi internetu, kuris, kaip jau minėjau, kelia vaikams naujus pavojus, atžvilgiu.

Kaip jūs, ministre, sakėte, Europos Parlamentas pasižymi politine valia. Manau, kad Komisija jau ėmėsi veiksmingų parengiamųjų darbų, rengiant šią direktyvą. Netrukus ji bus pateikta, o aš norėčiau padėkoti Europos Parlamentui ne tik už jo pasiūlytą visapusišką paramą, bet ir už daugybę labai įdomių, per šias diskusijas kilusių minčių. Dar kartą norėčiau padėkoti visiems kalbėjusiems. Tikrai manau, kad Europos Parlamentas turi vaidinti esminį vaidmenį, kovojant su šia baisia nelaime.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks per pirmąją vasario mėn. vykiančią mėnesinę sesiją.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Liam Aylward (ALDE), *raštu*. – (GA) Tie, kurie užsiima prekyba žmonėmis, nemato jokio skirtumo tarp vyrų, moterų ar vaikų, jeigu juos neteisėtai parduodami gali gauti už tai pinigų. Dažnai būtent vaikams kyla didžiausias pavojus. TDO duomenimis, apytikriai 218 mln. vaikų šiuo metu yra susiję su vaikų darbu. Vis dėlto neįmanoma pateikti tikslų skaičių, nes šie vaikai įtraukiami į prostituciją, vergovę, priverstinį darbą ir pan., o tikslų šių sričių duomenų nėra. ES turi skubiai kovoti su prekyba žmonėmis darbo rinkoje. Džiaugiuosi, kad šis klausimas yra pirmininkaujančios Ispanijos prioritetas, ir tikiuosi, kad Tarybos nariai dirbs drauge, kad įtvirtintų šiuos klausimus, susijusius su prekyba žmonėmis ir vaikų darbu, pagrindiniuose ES teisės aktuose, o visų pirma, kad šie klausimai būtų aptariami sudarant prekybos susitarimus. ES, vaidindama svarbų vaidmenį pasaulinės prekybos srityje, ir įsipareigojusi saugoti žmogaus teises, yra atsakinga už kovą su prekyba žmonėmis ir vaikų darbu.

Nessa Childers (S&D), raštu. – Prekyba žmonėmis yra smerktina visame pasaulyje ir ypač gėdinga Europos Sąjungoje, turint omenyje mūsų aukšto lygio vidaus bendradarbiavimą ir šaltinius. Visų pirma prekyba jaunomis moterimis, naudojant jas sekso prekyboje, yra fragmentuotos Europos praeities liekana, kuri turėtų tapti Europos istorijos bruožu. Todėl Europos Sąjunga privalo įpareigoti būsimą penkerių metų kadencijos Komisiją sustiprinti sienų saugumą ir maldauti šalių vyriausybių imtis aktyvesnių veiksmų, kovojant su sekso prekyba, ypač kai tai susiję su jaunomis moterimis, kurios buvo parduotos kitoje šalyje. Šiuo metu daugelyje šalių priimti teisės aktai, tačiau jie neįgyvendinami.

Vasilica Viorica Dăncilă (S&D), raštu. – (RO) Tempas, kuriuo buvo pradėtos šios diskusijos iš karto po Lisabonos sutarties įsigaliojimo, yra ne tik palankus, žvelgiant iš teisės aktų priėmimo perspektyvos, tai kartu ir griežtas reikalavimas, kilęs iš ekonomikos krizės sukeltos padėties. Skurdas, prarastos darbo vietos, galimybių jauniems žmonėms nebuvimas, aiškios informacijos apie susijusius pavojus trūkumas ir netgi minimalaus lytinio švietimo stoka – tai keletas veiksnių, darančių didelę įtaką pažeidžiamai galimų aukų padėčiai. Manau, kad reikia labai kritiškos informacinės kampanijos, visų pirma tarp nepilnamečių iš nepalankių sričių ir grupių, siekiant padidinti prevencinių veiksmų veiksmingumą. Negalime kalbėti apie konkrečią kovą su prekyba moterimis, neapsvarstydami griežtų priemonių, skirtų kovai su nusikalstama veikla ir nusikalstamais tinklais, kontroliuojančiais šią neteisėtą prekybą, kuri ypač aktyvi Balkanuose ir Viduržemio jūros regionuose. Noriu pabrėžti, kad reikalingos priemonės, skirtos prostitucijos paklausos mastui mažinti, kurios yra tinkamiausias sprendimas, kartu numatant priemones klientams bausti. Reikėtų pabrėžti, kad reikalingas didesnis programų, skirtų kovai su prekyba žmonėmis, finansavimas. Siūlau priimti griežtus baudžiamuosius teisės aktus, be to, būtinas glaudesnis bendradarbiavimas tarp valstybių narių ir įgaliotų Europos Sąjungos institucijų: Europolo, Frontex ir Eurojusto.

Kinga Gőncz (S&D), raštu. – (HU) Nors dviem šiuo metu galiojančiais Europos Sąjungos teisės aktais reglamentuojamas prekybos žmonėmis ir jos aukų klausimas, Europos Sąjungos valstybės narės tikrovėje dažnai laiko šiuos žmones nelegaliais imigrantais. Labai svarbu juos atskirti. Nelegalūs imigrantai dažnai yra priversti išvykti iš savo šalies dėl finansinių ar socialinių aplinkybių, jie neteisėtai atvyksta į Europos Sąjungos teritoriją, ir tai yra jų pačių sprendimas. Tie, kuriuos paveikė prekyba žmonėmis, nepriėmė laisvo, tvirto sprendimo tai padaryti. Jie turi būti vadinami tik nukentėjusiais.

ES valstybės narės privalo suteikti nukentėjusiesiems tinkamą apsaugą. Jiems turi būti užtikrinta ne tik teisinė ar fizinė apsauga, bet ir medicinos bei psichologinė pagalba, socialinė rehabilitacija, o tiems, kurie bendradarbiauja su valdžios institucijomis, turėtų būti išduoti leidimai gyventi tol, kol bus nagrinėjamas prekybos žmonėmis atvejis. Dar daugiau, svarbu, kad Komisija rengtų informacines kampanijas, siekdama padėti užtikrinti, kad visi, kuriems gali kilti pavojus, žinotų savo teises, galimybes ir pavojus tiek ES, tiek trečiosiose šalyse, be to, ji turėtų daryti viską, kas įmanoma, siekdama užtikrinti, kad valstybės narės tinkamai perkeltų ir įgyvendintų atitinkamus Europos Sąjungos teisės aktus. Turint omenyje, kad prekybos žmonėmis klausimas patenka į kelių Komisijos narių, tarp jų ir atsakingų už teisingumo, laisvės ir saugumo klausimus, išorės santykius bei užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių klausimus, kompetencijos sritį, verta apsvarstyti šios srities koordinatoriaus, kuris galėtų veiksmingai derinti veiksmus, siekiant užtikrinti tinkamą šios problemos sprendimą, paskyrimo klausimą.

Zita Gurmai (S&D), raštu. – Moterys ir vaikai yra pagrindinės prekybos žmonėmis aukos. Kai bus rengiamas naujas Tarybos pamatinis sprendimas dėl prekybos žmonėmis, moterų ir vaikų klausimas turi būti svarbiausias. Todėl pritariu tiems, kurie teigė, kad būtina kuo greičiau surinkti informaciją apie smurtą tik prieš vienos lyties asmenis. Nukentėjusiųjų apsauga brangiai kainuoja, todėl šie gyvybes išsaugantys pinigai turi būti tinkamai panaudojami. Turėtume nepamiršti, kad be patikimų ir palyginamųjų duomenų negalėsime tinkamai paskirstyti išteklių į reikiamas vietas. Taip pat turime suvokti, kad skirtingos valstybės narės ir ypač skirtingos kultūros skirtingai sprendžia šią problemą. Kai kuriose valstybėse narėse nukentėjusiųjų apsauga yra tinkamai įtvirtinta ir prieinama visiems, pvz., Ispanijoje, bet yra valstybių narių, kurioms tai beveik neaktualu. Tai reiškia, kad turime ne tik tinkamai paskirstyti išteklius, bet dar turime priimti praktišką ir statistika paremtą sprendimą (bent jau kuriuo numatomas minimalus Europos Sąjungos standartas), kad galėtume kovoti su šia latentine problema ir kad galėtume atkreipti dėmesį į šią problemą ten, kur tai būtina.

Jim Higgins (PPE), raštu. – Jau seniai egzistuoja ši prekybos žmonėmis problema, bet užuot ėmusi rimtai spręsti šią problemą, valstybės narės tiesiog kaltinamos už mūsų individualią ir kolektyvinę nesėkmę, kovojant su šiuo moterų išnaudojimu ir žeminimu. Laisvas judėjimas tik palengvina prekybą žmonėmis, panaikinus sienų kontrolę, kita vertus, policija turėtų glaudžiau bendradarbiauti kovodama su šia problema. Tiesa ta, kad trūksta politinės valios. 2005 m. gegužės mėn. priimtą Europos Tarybos konvenciją dėl veiksmų prieš prekybą žmonėmis ratifikavo tik devynios šalys, du trečdaliai moterų, parduodamų prostitucijai, atvyksta iš rytų Europos, tačiau tokios šalys kaip Čekija ir Estija nepasirašė šios konvencijos. Be politinės valios, dar

trūksta ir policijos ryžto. Daugybė apkaltinamųjų nuosprendžių yra juokingi problemos atžvilgiu; policija nelaiko prekybos žmonėmis nusikaltimu.

Marian-Jean Marinescu (PPE), raštu. – (RO) Jungtinės Tautos apskaičiavo, kad 2009 m. Europos Sąjungoje nustatyta apie 270 000 prekybos žmonėmis aukų. Europos Sąjunga artimiausiu metu turi išsipareigoti priimti teisės aktus, apimančius tiek prekybos žmonėmis prevenciją, tiek kovą su ja, taip pat ir nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis asmenų teisių apsaugą. Priimant būsimą Europos Sąjungos teisės aktą turės būti peržiūrimos sankcijos prekyautojams, kad jos atitiktų nusikaltimo sunkumą. Tarptautinis teisminis bendradarbiavimas, visų agentūrų, ginančių nepilnamečius ir skatinančių žmogaus teisių apsaugą, bendradarbiavimas, konkrečių fondų kompensacijoms numatyti sukūrimas ir veiksminga nukentėjusiųjų apsauga yra tos sritys, kurios turi būti stiprinamos. Dar daugiau, manau, kad Eurojustas, Europolas ir Frontex privalo dar labiau įsitraukti į kovą su prekyba žmonėmis ir siekti nukentėjusiųjų apsaugos bei kaupti informaciją ir statistiką apie šį reiškinį.

11. Kito posėdžio darbotvarkė: (žr. protokolą)

12. Posėdžio pabaiga

(Posėdis baigtas 24.00 val.)